

Prezydent Miasta Oświęcim

**Studium Uwarunkowań i Kierunków
Zagospodarowania Przestrzennego
Miasta Oświęcim**

**Załącznik nr 1
do uchwały Nr XXXI/600/17
Rady Miasta Oświęcim
z dnia 22 lutego 2017 r.**

Oświęcim, luty 2017 r.

Tekst niniejszego Studium opracowano z wykorzystaniem:

Tekstu jednolitego ustaleń *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim* (Uchwała Nr XLIII/798/13 z dnia 30 października 2013 r.)

Wykonawca pierwszej wersji Studium uchwalonej uchwałą Nr LIX/594/06 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30 marca 2006 r.: *Instytut Rozwoju Miast z Krakowa*

Autorzy opracowania:

dr inż. arch. **Barbara Zastawniak**

mgr **Antoni Matuszko**

mgr inż. arch. **Andrzej Banaśkiewicz**

wraz z zespołem

Wykonawca zmiany Studium uchwalonej uchwałą Nr XXXIII/626/13 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27 lutego 2013 r.: *Geoplan z Wrocławia*

Autorzy opracowania:

mgr inż. **Paweł Czuczvara**

mgr inż. **Adrian Luszka**

mgr inż. arch. **Agnieszka Niezabitowska**

wraz z zespołem

Wykonawca zmiany Studium uchwalonej uchwałą Nr XLIII/798/13 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30 października 2013 r.: *AGO-PROJEKT z Raciborza*

Autorzy opracowania:

mgr inż. arch. **Barbara Zimoch**

mgr inż. arch. **Bożena Orzeł**

wraz z zespołem

Podstawa opracowania: Umowa Nr 272.559.2014, zawarta w dniu 1 sierpnia 2014 r. z Gminą Miasto Oświęcim.

Wykonawca: *GARD - Pracownia Urbanistyczno - Architektoniczna* - mgr inż. arch. *Anna Woźnicka*; ul. Traktorowa 43 lok. 2, 91-117 Łódź

Autorzy opracowania:

mgr inż. arch. **Anna Woźnicka** - główny projektant Studium

Grzegorz Kmiecik

mgr inż. **Sylwia Miszczak**

wraz z zespołem Pracowni GARD

Spis treści

TOM I - Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Oświęcim	9
I.1. Wstęp.	10
I.2. Ogólna charakterystyka gminy	16
I.3. Uwarunkowania społeczno-demograficzne, wynikające z warunków życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia	19
I.3.1. Ludność.....	19
I.3.2. Przyrost naturalny.....	19
I.3.3. Saldo migracji.....	20
I.3.4. Struktura wieku i płci.....	22
I.3.5. Rynek pracy	24
I.3.5.1. Podmioty gospodarcze.....	24
I.3.5.2. Stan zatrudnienia i bezrobocie	27
I.3.6. Mieszkalnictwo	30
I.3.7. Warunki życia ludności	32
I.3.7.1. Infrastruktura społeczna	32
I.3.7.2. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	36
I.3.8. Stan prawny gruntów	39
I.3.8.1. Struktura własności	39
I.3.8.2. Sposoby użytkowania terenów	40
I.3.9. Podsumowanie. Analiza SWOT dotycząca sfery społeczno-gospodarczej miasta	41
I.4. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.....	44
I.4.1. Zasoby i stan środowiska przyrodniczego	44
I.4.1.1. Ukształtowanie powierzchni terenu i geomorfologia	44
I.4.1.2. Budowa geologiczna	44
I.4.1.3. Warunki glebowe	45
I.4.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne	45
I.4.1.5. Warunki klimatyczne	46
I.4.1.6. Surowce mineralne	47
I.4.1.7. Tereny rolne i rolnicza przestrzeń produkcyjna	49
I.4.1.8. Lasy i leśna przestrzeń produkcyjna	50
I.4.1.9. Przyrodnicze walory rekreacyjne.....	50
I.4.2. Zagrożenia środowiska przyrodniczego.....	51
I.4.2.1. Stan czystości wód	51
I.4.2.2. Jakość powietrza atmosferycznego.....	51
I.4.2.3. Klimat akustyczny	53
I.4.2.4. Promieniowanie elektromagnetyczne	54
I.4.2.5. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią.....	55
I.4.2.6. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych oraz narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.....	57

I.4.2.7. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla ...	57
I.4.2.8. Pozostałe zagrożenia	57
I.4.3. Elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną	59
I.4.3.1. Obszary Natura 2000	59
I.4.3.2. Zespoły Przyrodniczo - Krajobrazowe	62
I.4.3.3. Użytki ekologiczne	62
I.4.3.4. Pomniki przyrody	62
I.4.3.5. Lasy ochronne	62
I.4.3.6. Pozostałe formy ochrony przyrody	62
I.4.3.7. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych	64
I.4.4. Ocena stanu środowiska w mieście	65
I.4.4.1. Ekologiczne warunki życia ludzi	65
I.4.4.2. Ocena zgodności użytkowania terenu z uwarunkowaniami przyrodniczymi ...	66
I.4.4.3. Ocena odporności środowiska na obciążenia antropogeniczne oraz zdolności do regeneracji	67
I.4.4.4. Potencjał transurbacyjny	67
I.4.4.5. Przekształcenia litosfery	68
I.4.4.6. Szata roślinna	69
I.4.5. Podsumowanie	69
I.5. Stan środowiska kulturowego	71
I.5.1. Rys historyczny	72
I.5.2. Przegląd zapisów dokumentów szczebli wojewódzkiego i gminnego w zakresie środowiska kulturowego	73
I.5.3. Elementy środowiska kulturowego objęte ochroną	77
I.5.3.1. Obiekty i obszary wpisane na listę UNESCO	77
I.5.3.2. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków	78
I.5.3.3. Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków	78
I.5.3.4. Obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków	79
I.5.3.5. Stanowiska archeologiczne	79
I.5.4. Podsumowanie	81
I.6. Stan zagospodarowania terenów i ich przeznaczenie	86
I.6.1. Struktura funkcjonalno - przestrzenna miasta	86
I.6.2. Obecne zagospodarowanie, użytkowanie i przeznaczenie terenów	87
I.6.2.1. Strefy osadnicze miejskie, mieszkaniowo-usługowe (A)	87
I.6.2.1.1. Strefa A1	87
I.6.2.1.2. Strefa A2	87
I.6.2.1.3. Strefa A3	88
I.6.2.2. Strefy osadnicze - podmiejskie (B)	89
I.6.2.2.1. Strefa B1	89
I.6.2.2.2. Strefa B2	89
I.6.2.2.3. Strefa B3	89
I.6.2.2.4. Strefa B4	90

1.6.2.3. Strefy usługowe (C)	90
1.6.2.3.1. Strefa C1	90
1.6.2.3.2. Strefa C2	91
1.6.2.3.3. Strefa C3	91
1.6.2.4. Strefy przemysłowe (D)	91
1.6.2.4.1. Strefa D1	91
1.6.2.4.2. Strefa D2	92
1.6.2.4.3. Strefa D3	92
1.6.2.4.4. Strefa D4	92
1.6.2.5. Strefy przyrodnicze (E)	92
1.6.2.5.1. Strefa E1	92
1.6.2.5.2. Strefa E2	93
1.6.2.5.3. Strefa E3	93
1.6.2.5.4. Strefa E4	93
1.6.2.5.5. Strefa E5	93
1.6.2.5.6. Strefa E6	93
1.6.2.6. Strefa F obejmująca teren Pomnika Zagłady i jego strefę ochronną	93
1.6.2.7. Strefy zamkniętych terenów kolejowych	94
1.6.2.8. Podsumowanie	94
1.6.3. Zjawiska przestrzenne zachodzące w otoczeniu miasta - Analiza suburbanizacji	94
1.6.4. Podsumowanie	97
1.7. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	99
1.7.1. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę	99
1.7.2. Możliwości finansowe gminy	99
1.7.3. Chłonność terenów przeznaczonych pod zabudowę	100
1.7.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę i wnioski	101
1.8. Stan systemów komunikacji	102
1.8.1. Układ powiązań zewnętrznych	102
1.8.2. System transportowy	102
1.8.2.1. Podsystem drogowej komunikacji indywidualnej	103
1.8.2.2. Podsystem komunikacji kolejowej	109
1.8.2.3. Podsystem drogowej komunikacji zbiorowej	109
1.8.2.4. Podsystem transportu rowerowego	110
1.8.2.5. Podsystem transportu lotniczego	112
1.8.2.6. Podsystem transportu wodnego	112
1.8.2.7. Układ parkingowy	112
1.9. Stan systemów infrastruktury technicznej, w tym stan uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami	114
1.9.1. Zaopatrzenie w wodę	114
1.9.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych	115
1.9.3. Odprowadzanie wód deszczowych	116
1.9.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną	116

I.9.5. Zaopatrzenie w gaz	117
I.9.6. Zaopatrzenie w ciepło.....	120
I.9.7. Gospodarka odpadami	120
I.9.8. Obsługa telekomunikacyjna	122
I.9.9. Podsumowanie	122
I.10. Polityka przestrzenna miasta - uwarunkowania wewnętrzne rozwoju	124
I.10.1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	124
I.10.2. Strategia rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2014-2020.....	131
I.10.3. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Oświęcim na lata 2015-2018 ..	132
I.10.4. Koncepcja funkcjonalno-przestrzenna zagospodarowania brzegów rzeki Soły w Oświęcimiu.	132
I.11. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju miasta	133
I.11.1. Deklaracja z Toledo	133
I.11.2. Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich	134
I.11.3. Nowa Karta Ateńska 2003 - Wizja miast XXI wieku	136
I.11.4. Strategia Rozwoju Małopolski na lata 2011 - 2020	137
I.11.5. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego	137
I.11.6. Inne dokumenty strategiczne	138
I.12. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	139
TOM II - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Oświęcim	142
II.1. Cele polityki przestrzennej	143
II.1.1. Główne cele rozwojowe	143
II.1.2. Cele strategiczne	143
II.2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego	145
II.2.1. Kierunki i zasady ochrony środowiska naturalnego i jego zasobów	145
II.2.1.1. Kierunki wynikające z uwarunkowań ekologicznych i ochrony prawnej	145
II.2.1.2. Kierunki wynikające z uwarunkowań sanitarnych - poprawa ekologicznych warunków życia ludzi	147
II.2.2. Zasady ochrony walorów krajobrazu kulturowego.....	150
II.2.3. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	150
II.2.4. Obszary osuwania się mas ziemnych	151
II.2.5. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny ..	152
II.2.6. Obszary udokumentowanych złóż kopalin	152
II.3. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	153
II.3.1. Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego.....	153
II.3.2. Elementy dziedzictwa kulturowego objęte ochroną prawną	153
II.3.2.1. Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków	153
II.3.2.2. Obszary i obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.....	154
II.3.2.3. Zabytki archeologiczne	154
II.3.2.4. Strefy ochrony konserwatorskiej	155

II.4. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta.....	157
II.4.1. Ogólne zasady rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ochrony i kształtowania ładu przestrzennego.....	157
II.4.2. Polityka przestrzenna dotycząca obszarów zurbanizowanych - zabudowanych i zainwestowanych, w tym wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji i remediacji.....	158
II.4.3. Kierunki zagospodarowania przestrzennego w podstawowych strefach funkcjonalno-przestrzennych.....	159
II.4.3.1. Strefy osadnicze miejskie A.....	159
II.4.3.2. Strefy osadnicze podmiejskie B.....	160
II.4.3.3. Strefy usługowe C.....	160
II.4.3.4. Strefy przemysłowe D.....	161
II.4.3.5. Strefy przyrodnicze E.....	162
II.4.3.6. Strefa terenów kolejowych.....	162
II.4.4. Szczegółowe kierunki zagospodarowania przestrzennego.....	163
II.4.4.1. Tereny zabudowy usługowej (U).....	163
II.4.4.2. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN).....	165
II.4.4.3. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW).....	166
II.4.4.4. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej (MN/MW).....	168
II.4.4.5. Tereny zabudowy mieszkaniowej o charakterze podmiejskim (MR/MN).....	169
II.4.4.6. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług (MN/U).....	171
II.4.4.7. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług (MW/U).....	172
II.4.4.8. Tereny przeznaczone dla usług sportu (US).....	174
II.4.4.9. Tereny przeznaczone dla usług turystyki i rekreacji (UT).....	174
II.4.4.10. Tereny przeznaczone dla działalności produkcyjno-składowo-usługowej (P/U).....	175
II.4.4.11. Tereny przeznaczone dla powierzchniowej eksploatacji surowców pospolitych (PE).....	176
II.4.4.12. Tereny przeznaczone dla gospodarstw rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz usług towarzyszących (RU).....	176
II.4.4.13. Tereny ważniejszych urządzeń obsługi komunikacji drogowej (KD).....	177
II.4.4.14. Tereny infrastruktury technicznej (IT).....	177
II.4.4.15. Tereny zieleni nieurządzonej i zieleni łąkowej dolin rzecznych (ZŁ).....	177
II.4.4.16. Tereny zieleni urządzonej (ZP).....	178
II.4.4.17. Tereny ogrodów działkowych (ZD).....	179
II.4.4.18. Tereny cmentarzy (ZC).....	179
II.4.4.19. Tereny rolne (RP).....	179
II.4.4.20. Tereny wód powierzchniowych (W).....	180
II.4.4.21. Tereny Pomnika Zagłady i jego strefy ochronnej (TPZ i TPZs).....	180
II.4.4.22. Tereny kolejowe (TZk).....	180
II.4.4.23. Tereny wojskowe (TZw).....	180
II.4.4.24. Tereny komunikacji drogowej.....	180
II.4.5. Obszary przestrzeni publicznej.....	180

II.4.6. Obszary zdegradowane.....	181
II.4.7. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym	181
II.4.8. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych.....	182
II.4.9. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne	182
II.5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji	183
II.5.1. Polityka transportowa	183
II.5.1.1. Cel strategiczny	183
II.5.1.2. Cele szczegółowe	183
II.5.2. Rozwiązania komunikacyjne.....	185
II.5.2.1. Układ drogowy	185
II.5.2.2. Układ kolejowy	187
II.5.2.3. Układ rowerowy	187
II.6. Kierunki rozwoju systemów uzbrojenia technicznego	189
II.6.1. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę	189
II.6.2. Kierunki rozwoju systemów odprowadzania ścieków sanitarnych i opadowych	189
II.6.3. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w energię elektryczną	190
II.6.4. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w gaz	192
II.6.5. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w ciepło.....	194
II.6.6. Kierunki rozwoju produkcji energii ze źródeł odnawialnych	195
II.6.7. Kierunki rozwoju gospodarki odpadami	196
II.6.8. Kierunki rozwoju obsługi telekomunikacyjnej	197
II.7. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego.....	198
II.7.1. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym	198
II.7.2. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.....	198
II.8. Obszary wymagające sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Uwagi dotyczące badania zgodności planów miejscowych ze Studium 200	
Aneks nr 1.....	203
Aneks nr 2.....	232

Spis rysunków (część graficzna Studium):

- Rysunek nr 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego** (Załącznik nr 2.1. do uchwały Nr XXXI/600/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 lutego 2017 r.);
- Rysunek nr 2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego** (Załącznik nr 2.2. do uchwały Nr XXXI/600/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 lutego 2017 r.);
- Rysunek nr 3. Kierunki rozwoju sieci infrastruktury technicznej. Zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków** (Załącznik nr 2.3. do uchwały Nr XXXI/600/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 lutego 2017 r.);
- Rysunek nr 4. Kierunki rozwoju sieci infrastruktury technicznej. Elektroenergetyka, zaopatrzenie w gaz, zaopatrzenie w ciepło** (Załącznik nr 2.4. do uchwały Nr XXXI/600/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 lutego 2017 r.).

**TOM I - Uwarunkowania Zagospodarowania
Przestrzennego Miasta Oświęcim**

I.1. Wstęp.

Podstawa formalno-prawna opracowania i cel opracowania

Dnia 30 kwietnia 2014 r. Rada Miasta Oświęcim podjęła uchwałę nr LI/968/14 w sprawie przystąpienia do opracowania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcimia.

Niniejsze Studium obejmuje obszar całego miasta i w całości zastępuje dotychczasowe Studium - zarówno w zakresie tekstu jak i załączników graficznych. Zmiana podyktowana jest dezaktualizacją uwarunkowań oraz, co za tym idzie, koniecznością modyfikacji kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Niniejszy dokument sporządzono **w oparciu o dotychczasowe Studium, którego projekt został opracowany w 2006 r. przez Instytut Rozwoju Miast z Krakowa (główny projektant dr inż. arch. Barbara Zastawniak).**

Studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy prawnej wydawanych decyzji administracyjnych, nie należy go utożsamiać z dawnym „planem ogólnym” miasta. Jest to wykładnia polityki przestrzennej miasta, dokument obejmujący obszar gminy w jej granicach administracyjnych. Obowiązuje Prezydenta Miasta oraz Radę Miejską, zwłaszcza w działaniach związanych ze sporządzaniem planów miejscowych (Studium jest wiążące dla tych planów). Jest to dokument sporządzany obligatoryjnie dla każdej gminy, na podstawie przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zakres rzeczowy opracowania, a także sposób opracowania, jego tryb formalny, wynika z przepisów ustawowych.

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 778, z późn. zm.) przyjmuje „ład przestrzenny i rozwój zrównoważony” za podstawę polityki przestrzennej i przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy. W rozumieniu ustawy, przez „ład przestrzenny” należy rozumieć *„takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”*. Zakres pojęciowy terminu „rozwój zrównoważony” określa znowelizowana ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.). Zgodnie z art. 3 pkt 50 ww. ustawy, przez „zrównoważony rozwój” rozumie się *„taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń”*.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 778, z późn. zm.):

Art. 9.

1. *W celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej "studium".*

2. *Wójt, burmistrz albo prezydent miasta sporządza studium zawierające część tekstową i graficzną, uwzględniając zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.*
3. *Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy.*
- 3a. *Zmiana studium dla części obszaru gminy wymaga dokonania, zarówno w części tekstowej jak i graficznej studium, zmian w odniesieniu do wszystkich treści, które w wyniku wprowadzonej zmiany przestają być aktualne, w szczególności zmian w zakresie określonym w art. 10 ust. 1.*
4. *Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.*
5. *Studium nie jest aktem prawa miejscowego.*

Art. 10.

1. *W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:*
 - 1) *dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;*
 - 2) *stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;*
 - 3) *stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;*
 - 4) *stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;*
 - 4a) *rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;*
 - 5) *warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;*
 - 6) *zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;*
 - 7) *potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:*
 - a) *analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,*
 - b) *prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,*
 - c) *możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,*
 - d) *bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;*
 - 8) *stanu prawnego gruntów;*
 - 9) *występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;*
 - 10) *występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;*
 - 11) *występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;*
 - 12) *występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;*
 - 13) *stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;*
 - 14) *zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;*
 - 15) *wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.*
2. *W studium określa się w szczególności:*
 - 1) *uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 lit. d:*
 - a) *kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego,*
 - b) *kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;*

- 2) (uchylony)
- 3) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- 4) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 5) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- 6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- 7) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;
- 8) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;
- 9) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- 10) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 11) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- 12) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- 13) obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120);
- 14) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- 14a) obszary zdegradowane;
- 15) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- 16) obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.
- 2a. Jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu; w studium ustala się ich rozmieszczenie.
3. Obowiązek przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 8, powstaje po upływie 3 miesięcy od dnia ustanowienia tego obowiązku.
- 3a. Jeżeli na terenie gminy przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², w studium określa się obszary, na których mogą być one sytuowane.
- 3b. Lokalizacja obiektów, o których mowa w ust. 3a, może nastąpić wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
4. Minister właściwy do spraw budownictwa, lokalnego planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, określi, w drodze rozporządzenia, wymagany zakres projektu studium w części tekstowej i graficznej, uwzględniając w szczególności wymogi dotyczące materiałów planistycznych, skali opracowań kartograficznych, stosowanych oznaczeń, nazewnictwa, standardów oraz sposobu dokumentowania prac planistycznych.

5. Dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, kolejno:
- 1) formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, o których mowa w ust. 1 pkt 7 lit. a-c, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
 - 2) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
 - 3) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
 - 4) porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:
 - a) nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy - nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3,
 - b) przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy - bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu;
 - 5) określa się:
 - a) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
 - b) potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4 lit. a, poza tymi obszarami;
 - 6) w przypadku gdy potrzeby inwestycyjne, o których mowa w pkt 5 lit. b, przekraczają możliwości finansowania, o których mowa w pkt 5 lit. a, dokonuje się zmian w celu dostosowania zapotrzebowania na nową zabudowę do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.
6. Działania, o których mowa w ust. 5, mogą wymagać powtórzenia, na zasadzie analizy wariantów lub realizacji procesu iteracyjnego, oraz powtórzenia wszystkich lub części z nich, także w połączeniu z innymi czynnościami przeprowadzanymi w ramach prac nad projektem studium.
7. Określając zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, bierze się pod uwagę:
- 1) perspektywę nie dłuższą niż 30 lat;
 - 2) niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w art. 1 ust. 2 ustala też konieczność uwzględnienia:

- 1) wymagań ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury;
- 2) walorów architektonicznych i krajobrazowych;
- 3) wymagań ochrony środowiska w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych;
- 4) wymagań ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 5) wymagań ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi walorów mienia, walorów także potrzeby osób niepełnosprawnych;
- 6) walorów ekonomicznych przestrzeni;
- 7) prawa własności;
- 8) potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa;
- 9) potrzeb interesu publicznego;
- 10) potrzeb w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, w szczególności sieci szerokopasmowych;
- 11) zapewnienia udziału społeczeństwa w pracach nad studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz planem zagospodarowania przestrzennego województwa, w tym przy użyciu środków komunikacji elektronicznej;
- 12) zachowania jawności i przejrzystości procedur planistycznych;
- 13) potrzeb zapewnienia odpowiedniej ilości i jakości wody, do celów zaopatrzenia ludności.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dn. 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233) precyzuje wymagania, co do zakresu projektu oraz rodzajów dokumentów obrazujących tok formalny jego sporządzania, a także określa wymagania, co do rodzaju podkładów geodezyjnych wykorzystywanych dla potrzeb części graficznej Studium.

Zgodnie z wymogami ustawowymi niniejsze opracowanie zawiera syntezę uwarunkowań, będącą częścią informacyjno-diagnostyczną Studium oraz kierunki rozwoju przestrzennego, będące ustaleniami Studium. Przy czym uwarunkowania to okoliczności faktyczne istniejące w chwili sporządzania Studium oraz wymagania np. prawne dla polityki przestrzennej, niezależne od woli miasta w chwili sporządzania dokumentu, w tym wynikające z przepisów szczególnych powszechnie obowiązujących oraz wynikające z aktów planistycznych wojewódzkich, krajowych i sąsiednich jednostek samorządowych.

Inne aspekty rozwoju społecznego i gospodarczego podejmowane są w tym opracowaniu tylko w zakresie niezbędnym, bezpośrednio oddziałującym na problemy przestrzenne. Ustalenia Studium koncentrują się na najważniejszych problemach gospodarki przestrzennej (choćby z racji skali opracowania, wymogów problematyki) i nie rozwiązują wszystkich możliwych kwestii szczegółowych, które wskazane są do rozstrzygnięć w opracowaniach bardziej szczegółowych np. planach miejscowych, studiach problemowych, koncepcyjnych, branżowych, operacyjno-realizacyjnych itd.

Na kształt proponowanych rozwiązań wpływ miały także przepisy innych ustaw obowiązujących, także zmienionych w okresie od uchwalenia poprzedniej edycji Studium, w tym zwłaszcza ustawy o ochronie środowiska, ochronie przyrody, ochronie zabytków.

Polityka przestrzenna miasta Oświęcim, sposób zagospodarowania i wykorzystania przestrzeni winny przyjmować **zasadę rozwoju zrównoważonego**, jako podstawę wszelkich działań, zgodnie z wymogami ustawowymi. Rozwój zrównoważony - to podstawowe ogólne uwarunkowanie rozwoju miasta, oparte o zasadę równoważenia takich dziedzin i sfer działania gospodarki miejskiej jak społeczna, gospodarcza, ekologiczna, kulturowa, infrastrukturalna itd. Władze samorządowe miasta powinny dążyć nie tylko do poprawnego i zgodnego z wymogami ochrony środowiska kreowania nowych terenów i kierunków zagospodarowania, ale także do poprawy jakości i atrakcyjności miasta, jako środowiska życia jego mieszkańców. Najważniejsze cele dotyczące środowiska zurbanizowanego to:

- minimalizacja zużycia przestrzeni i zasobów naturalnych,
- oszczędne, racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami i energią,
- ochrona zdrowia mieszkańców,
- zapewnienie równego dostępu do zasobów i usług,
- podtrzymanie, ochrona kulturowej i społecznej różnorodności.

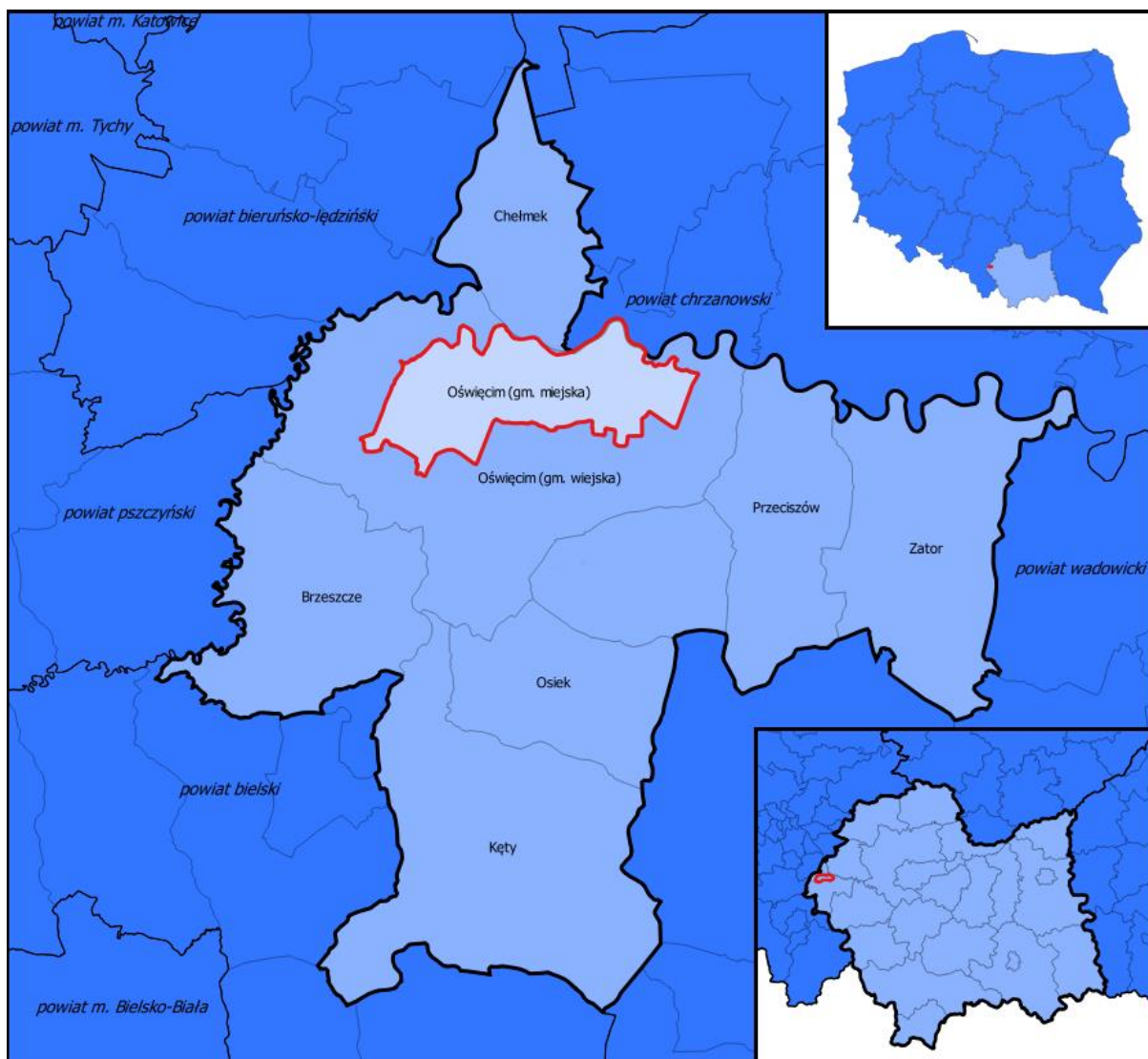
W zagospodarowaniu uwzględniać ponadto należy wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury, walory architektoniczne i krajobrazowe, wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych, wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury, walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności, potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

W polityce przestrzennej miasta wskazane jest branie pod uwagę zaleceń takich dokumentów jak tzw. **Nowa Karta Ateńska** (1998 r., ze zmianą z 2003 r.), czy też **Europejska Deklaracja Praw Miejskich** (1992 r.), m.in. *"obywatele miast mają prawo do: (...) dobrej jakości otoczenia architektonicznego i przestrzennego (...) zrównoważonego, ustawicznego rozwoju"*), **Międzynarodowej Karty Ochrony Miast Historycznych** (1987 r.), a także **Dyrektyw Unii Europejskiej** dot. gospodarki przestrzennej, z których najważniejszą wydaje się być Dyrektywa **85/384** wskazująca, że *"architektura, sposób zharmonizowania budynku z krajobrazem zurbanizowanym lub otwartym, stanowi dobro publiczne"*.

I.2. Ogólna charakterystyka gminy

Oświęcim jest gminą miejską położoną w zachodniej części województwa małopolskiego, przy granicy z województwem śląskim (por. rys. 1). Miasto jest stolicą powiatu oświęcimskiego. Powiat ten od północy graniczy - z powiatem chrzanowskim, od południa - z powiatem bielskim (województwo śląskie), od zachodu - z powiatami pszczyńskim oraz bieruńsko - lędzińskim (województwo śląskie), a od wschodu - z powiatem wadowickim. Swoimi granicami powiat oświęcimski obejmuje obszar dziewięciu gmin - jedną gminę miejską (Oświęcim), cztery gminy miejsko - wiejskie (Brzeszcze, Chelmek, Kęty, Zator) oraz gminy wiejskie (Osiek, Oświęcim, Polanka Wielka, Przeciszów). Gmina miejska od wschodu, południa i zachodu otoczona jest gminą wiejską Oświęcim (por. rys. 1), której siedziba również znajduje się na terenie miasta.

Rysunek 1 - Położenie gminy miejskiej Oświęcim w skali kraju, województwa małopolskiego i powiatu oświęcimskiego

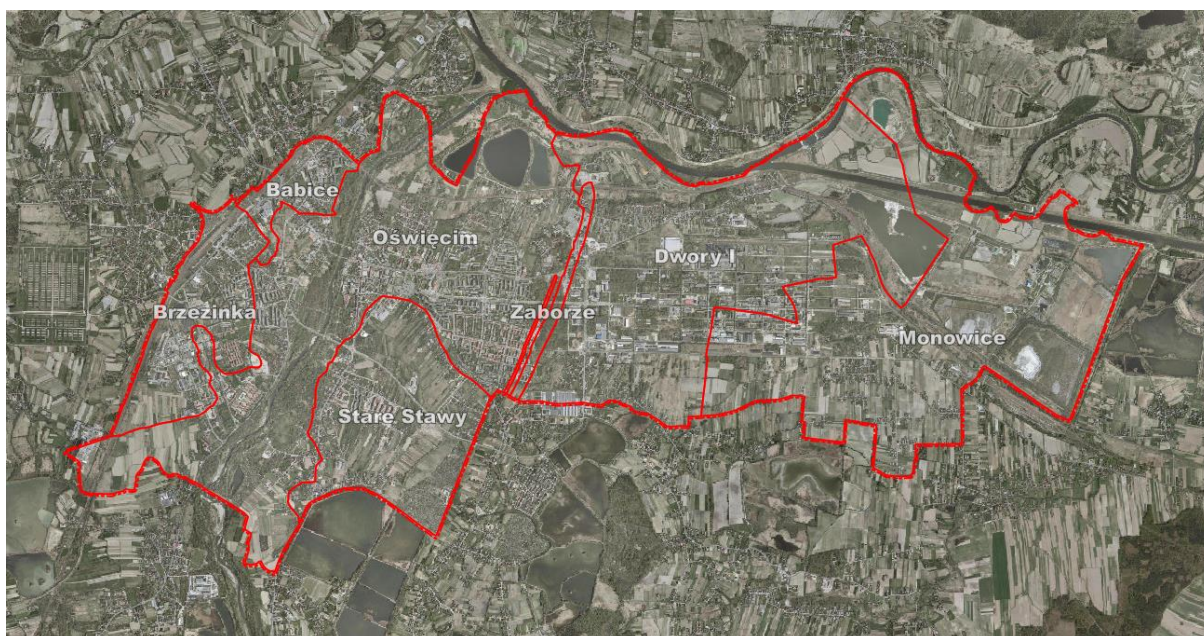

Źródło: opracowanie własne

Miasto obejmuje powierzchnię około 30 km², co stanowi 7,39% powierzchni powiatu oświęcimskiego. Według danych zawartych w Strategii Rozwoju miasta Oświęcim na lata 2014 - 2020, około 53% powierzchni całkowitej gminy zajmują tereny zabudowane i zurbanizowane, 37,87% stanowią zaś grunty rolne. 1,13% powierzchni gminy pokrywają lasy oraz tereny zarzewione i zakrzewione. Tereny różne oraz nieużytki zajmują łącznie powierzchnię 78 ha, czyli 2,59%. Ponadto, na terenie miasta znajduje się gęsta sieć cieków oraz główna rzeka - Soła. Wody powierzchniowe zajmują w sumie około 153 ha, stanowiąc 5,08% powierzchni gminy.

Administracyjnie, miasto jest jednolitą gminą miejską, formalnie, zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Oświęcim Nr V/53/03 z dnia 26 lutego 2003 r. na terenie miasta wyodrębnia się 12 osiedli: Błonie, Domki Szeregowe, Dwory-Kruki, Pod Borem, Monowice, Południe, Północ, Stare Miasto, Stare Stawy, Wschód, Zachód, Zasole. (por. rys. 2).

Rysunek 2 - Podział Oświęcimia na obręby geodezyjne

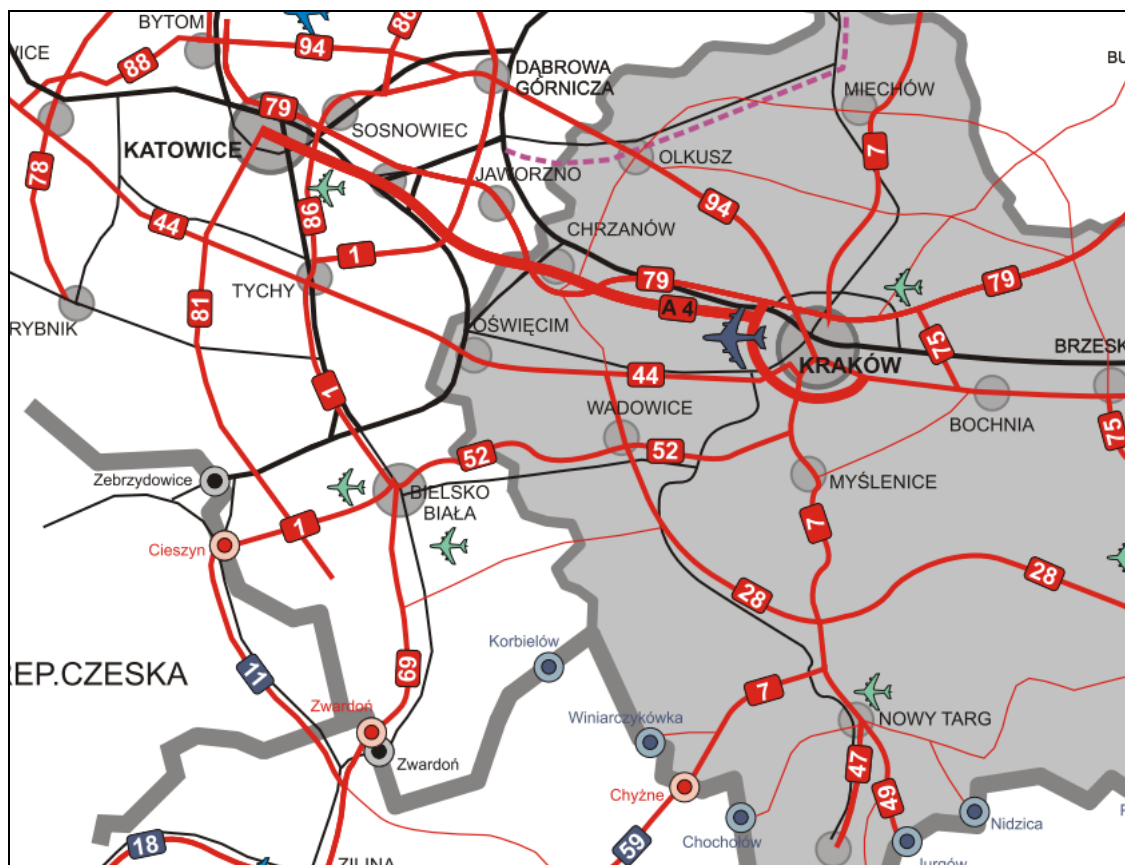

Źródło: opracowanie własne na tle ortofotomapy serwisu geoportal.gov.pl

Oświęcim usytuowany jest w bliskiej odległości od stolicy województwa - Krakowa, miasto oddalone jest o około 53 km. W promieniu 50 km od Oświęcimia znajdują się również stolice sąsiednich powiatów tj. Wadowice, Chrzanów, Pszczyna czy Bielsko - Biała oraz Konurbacja Górnośląska.

Głównymi szlakami komunikacyjnymi łączącymi Oświęcim z ośrodkami w regionie są droga krajowa nr 44 przebiegająca m.in. przez Gliwice, Tychy, Oświęcim, Skawinę, Kraków, droga wojewódzka nr 933 relacji Rzuchów - Wodzisław Śląski - Jastrzębie-Zdrój - Oświęcim - Chrzanów oraz droga wojewódzka nr 948 relacji Oświęcim - Żywiec. Ponadto w odległości około 15 km od miasta przebiega autostrada A4 łącząca Katowice z Krakowem. Pozostałe połączenia zapewnia sieć dróg powiatowych i gminnych.

**Rysunek 3 - Położenie Oświęcimia względem głównych szlaków komunikacyjnych
Małopolski i Śląska**

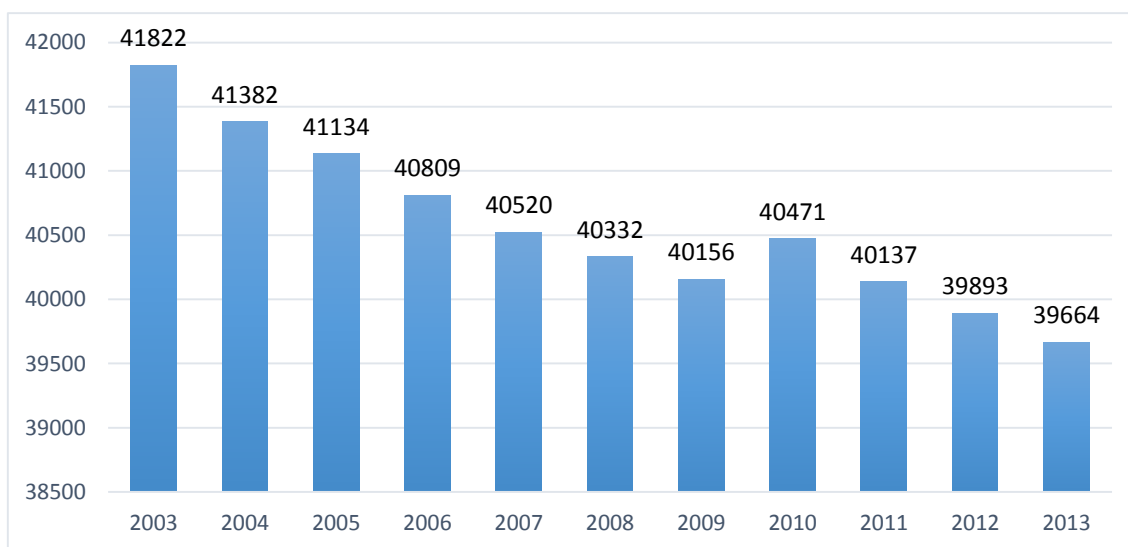
Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego

I.3. Uwarunkowania społeczno-demograficzne, wynikające z warunków życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia

I.3.1. Ludność

Według informacji Banku Danych Lokalnych GUS w 2013 roku Oświęcim zamieszkiwały 39 664 osoby, w tym 20 841 kobiet i 18 823 mężczyzn. Ludność Oświęcimia stanowiła około 25,6% ludności powiatu oświęcimskiego oraz około 1,2% ludności województwa małopolskiego, co plasuje je na pierwszym miejscu w powiecie oraz czwartym wśród miast województwa małopolskiego.

Wykres 1. - Zmiany liczby ludności w Oświęcimiu w latach 2003-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zaznaczającą się tendencją jest malejąca liczba ludności miasta. Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia nastąpił spadek liczby faktycznie zamieszkujących o ponad dwa tysiące osób (z 41 822 w 2003 r. do 39 664 w 2013 r.).

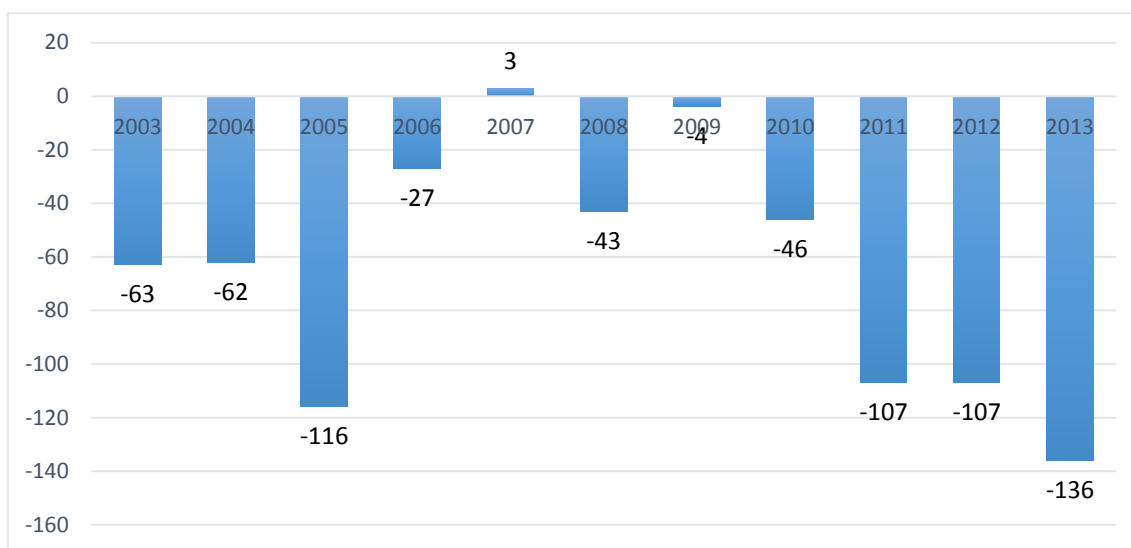
Spadek spowodowany jest przede wszystkim przez procesy suburbanizacji zachodzące na terenach podmiejskich w tej części regionu oraz utrzymujący się ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego.

Pomimo tego Oświęcim, z gęstością zaludnienia na poziomie 1322 os./km² nadal pozostaje najgęściej zaludnionym miastem w powiecie oświęcimskim, oraz jednym z najgęściej zaludnionych miast województwa małopolskiego.

I.3.2. Przyrost naturalny

Przyrost naturalny ludności, rozumiany jako różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów, przyjmuje dla samego miasta Oświęcimia wartości ujemne, jednakże dla powiatu oświęcimskiego współczynnik ten osiągnął w 2013 roku wartość dodatnią.

Wykres 2 - Zmiany przyrostu naturalnego w Oświęcimiu w latach 2003-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ujemny przyrost naturalny jest trendem utrzymującym się w mieście Oświęcim od kilkunastu ostatnich lat. Wyjątek stanowi rok 2007, kiedy był on nieznacznie dodatni.

Przyjąć można, że taki stan rzeczy powoduje niekorzystne zmiany w strukturze ludnościowej miasta. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego (opracowywanych na poziomie powiatu) liczba mieszkańców powiatu oświęcimskiego będzie się stopniowo zmniejszać. Zgodnie z przewidywaniami, do roku 2035 liczba zamieszkujących powiat zmniejszy się o 7,7% w stosunku do 2011 r. (z 152 842 do 141 125), a spadek ten dotyczyć będzie zwłaszcza obszarów miejskich. Spadać będzie liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, a rosnąć liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Prognozuje się, że w 2035 roku ludzi powyżej 65 roku życia będzie więcej niż niepełnoletnich.

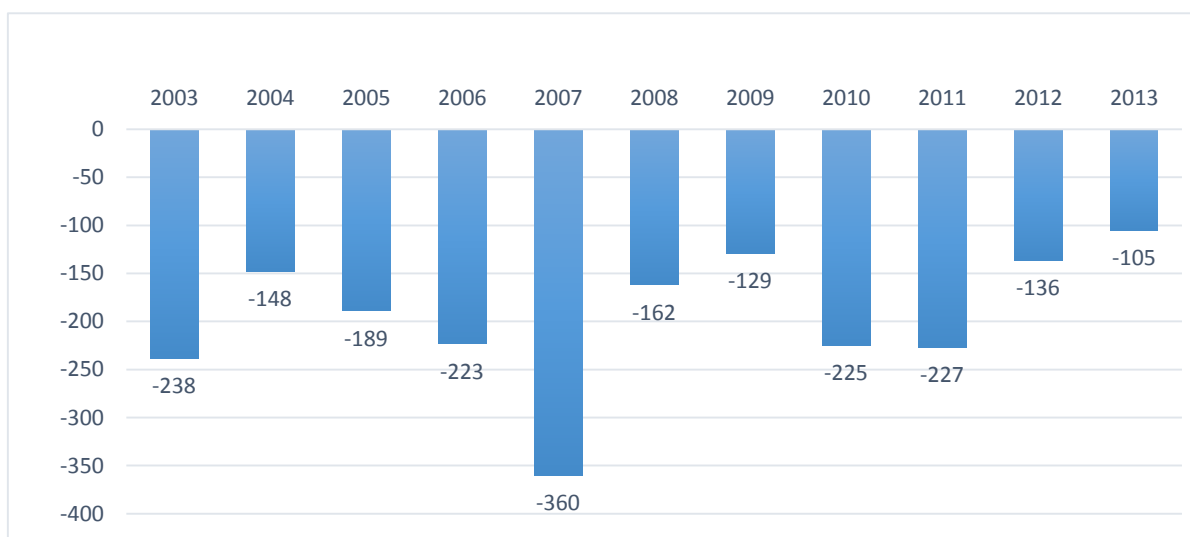
I.3.3. Saldo migracji

Drugim elementem po przyroście naturalnym, wpływającym na zmianę liczby ludności jest ruch migracyjny. Jak już wspomniano, ogólne saldo w Oświęcimiu przyjmuje wartość ujemną.

Ma to niekorzystny wpływ na wartość potencjału demograficznego miasta, gdyż najczęściej oznacza to odpływ ludności w wieku produkcyjnym ponieważ jest to grupa z reguły najbardziej mobilna.

Każdego roku, przeciętnie o około 200 osób więcej na stałe wyjeżdża z miasta niż się w nim osiedla. Jednocześnie występujące w tym samym okresie wysokie dodatnie saldo migracji w gminie wiejskiej Oświęcim, co pozwala stwierdzić, że większość migracji wynika z procesu suburbanizacji, czyli przenoszenia się mieszkańców z miasta na tereny podmiejskie. Jest to zjawisko powszechne wśród dużych, średnich i w coraz większym stopniu także małych miast w całej Polsce. Powiat oświęcimski nie jest tu wyjątkiem, co znajduje swoje potwierdzenie w danych statystycznych (por. tab. 1).

Wykres 3 - Wielkość migracji w latach 2003-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 1 - Zmiany salda migracji na terenie powiatu oświęcimskiego w latach 2003 - 2013

Jednostka terytorialna	Saldo migracji										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Oświęcim - miasto	-238	-148	-189	-223	-360	-162	-129	-225	-227	-136	-105
Oświęcim - gmina wiejska	184	219	161	148	222	184	179	168	163	126	96
Brzeszcze - miasto	-43	-71	-19	-85	-74	-59	3	5	-30	-8	-20
Brzeszcze - obszar wiejski	-14	43	-54	33	27	79	-52	-62	14	-20	-5
Chełmek - miasto	-69	-46	-21	-41	-33	-40	3	-29	-16	-26	-5
Chełmek - obszar wiejski	29	36	-5	0	32	3	19	21	38	12	20
Kęty - miasto	-18	-71	-23	-91	-90	-110	-93	-100	-64	-101	-124
Kęty - obszar wiejski	57	59	32	56	47	27	33	94	70	48	69
Osiek	7	30	-6	14	43	-18	12	13	-4	-9	10
Polanka Wielka	-9	-11	-3	0	-18	20	20	-8	7	1	-21
Przeciszów	13	-28	-5	9	14	-10	-16	16	-16	17	-2
Zator - miasto	20	-16	-10	-14	-8	0	0	3	-18	17	-18
Zator - obszar wiejski	52	22	25	13	5	10	15	9	2	25	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W minionej dekadzie we wszystkich gminach miejsko-wiejskich powiatu na obszarach miejskich zanotowano ujemne saldo migracji, przy jednoczesnym dodatnim bilansie na otaczających je terenach wiejskich. Od 2011 r. obserwuje się spadek wielkości odpływu ludności z miasta Oświęcim, jednak jest to zbyt krótki okres by można już było mówić o wyraźnym trendzie, a nie tylko o fluktuacji.

I.3.4. Struktura wieku i płci

W trakcie całego okresu objętego analizą, liczba kobiet przewyższała liczbę mężczyzn. Współczynnik feminizacji wyniósł średnio 110,5 kobiet przypadających na 100 mężczyzn, tak więc, według klasyfikacji Rosseta¹, mieści się w dolnej granicy „mocno zwichniętej równowagi płci”. W warunkach polskich przewaga liczby kobiet (106,5) jest zjawiskiem często obserwowalnym (tab. 2).

Tabela 2 - Zmiana liczby kobiet i mężczyzn oraz współczynnika feminizacji w latach 2003-2013

Rok	Kobiet		Mężczyzn		Współczynnik feminizacji w mieście Oświęcim	Współczynnik feminizacji w powiecie oświęcimskim
	liczba	%	liczba	%		
2003	21715	52,42	19707	47,58	110,2	105,1
2004	21735	52,52	19647	47,48	110,6	105,1
2005	21628	52,58	19506	47,42	110,9	105,2
2006	21511	52,71	19298	47,29	111,5	105,4
2007	21394	52,80	19126	47,20	111,9	105,6
2008	21328	52,88	19004	47,12	112,2	105,6
2009	21213	52,83	18943	47,17	112,0	105,7
2010	21249	52,50	19222	47,50	110,5	105,1
2011	21078	52,52	19059	47,48	110,6	105,4
2012	20997	52,63	18896	47,37	111,1	105,5
2013	20841	52,54	18923	47,46	110,1	105,6

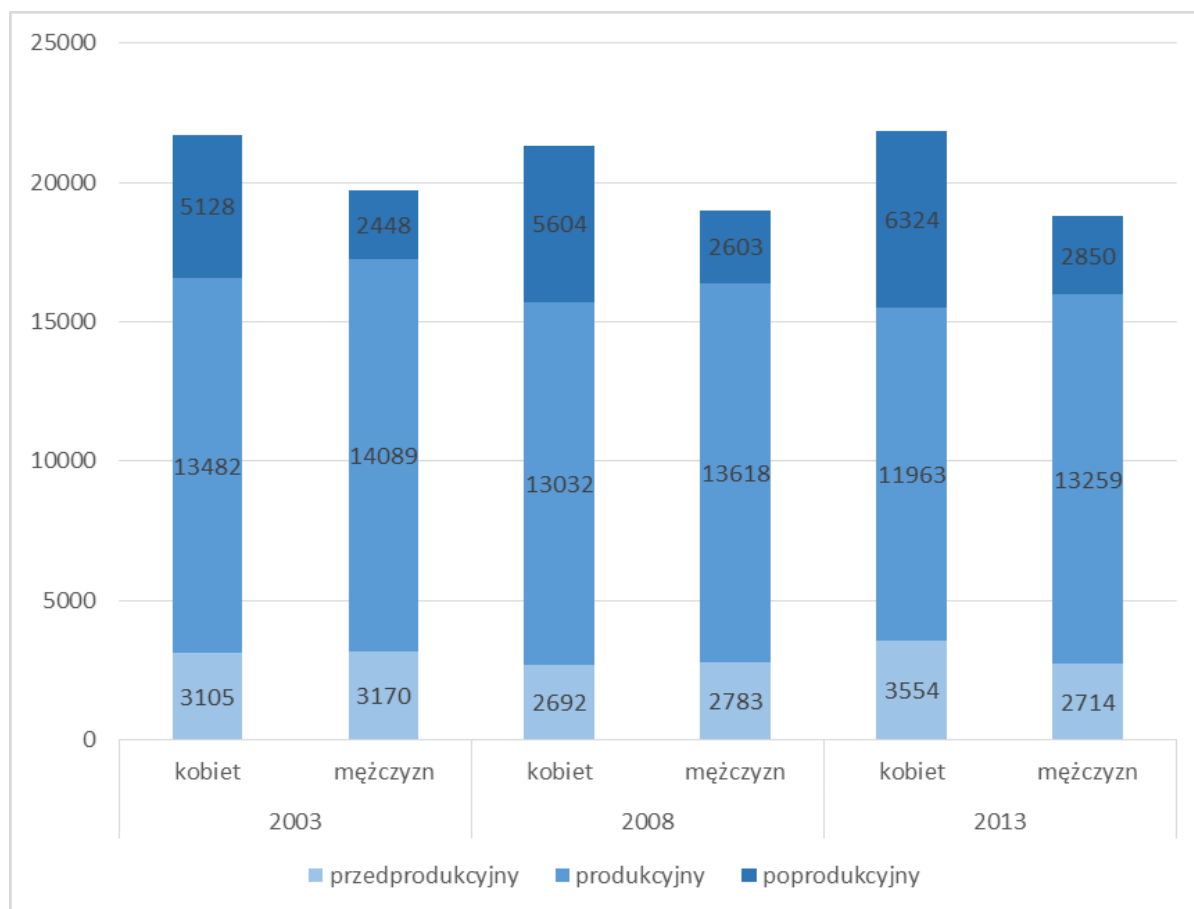
Źródło: Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W powiecie oświęcimskim współczynnik feminizacji kształtuje się niższym na poziomie, niż w Oświęcimiu. Także to zjawisko potwierdza powszechny w skali kraju trend relatywnie największej mobilności grupy młodych kobiet, które najczęściej decydują się na migrację ze wsi do średnich i dużych miast.

Większość mieszkańców Oświęcimia stanowią obecnie osoby w wieku produkcyjnym (blisko 61%). Za niekorzystne zjawisko należy uznać jednak systematyczny spadek liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Pomędzy 2003 a 2013 rokiem w Oświęcimiu ubyło 1813 osób w wieku produkcyjnym oraz 1543 osób w wieku przedprodukcyjnym. W tym samym okresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się o 1598. Dane te jednoznacznie wskazują na postępujące procesy starzenia się oświęcimskiego społeczeństwa (por. tab. 3).

¹ Rosset E., *Studia nad teoriami ludnościowymi*, Instytut Statystyki i Demografii, Warszawa 1987.

Wykres 4 - Porównanie struktury ludności wg ekonomicznych klas wieku i struktury płci w latach 2003, 2008 i 2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

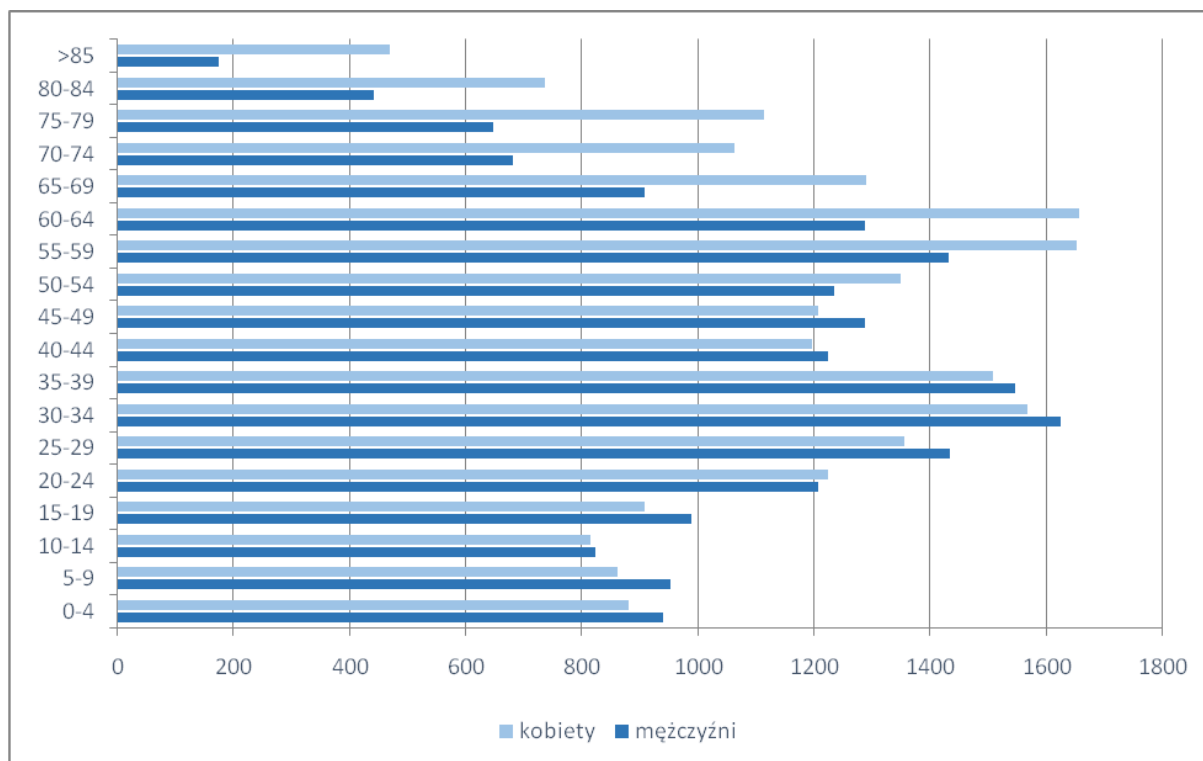
Tabela 3 - Struktura ludności miasta Oświęcim według grupowania ekonomicznego oraz współczynnik obciążenia ekonomicznego w latach 2003, 2008 i 2013

Wiek	2003			2008			2013		
	osób	%	W _{OE}	osób	%	W _{OE}	osób	%	W _{OE}
przedprodukcyjny	6275	15,15	50,24%	5475	13,57	51,24%	5268	13,28	57,26%
produkcyjny	27571	66,56		26650	66,08		25222	63,59	
poprodukcyjny	7576	18,29		8207	20,35		9174	23,13	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W dłuższym okresie, pogłębianie się obecnych tendencji demograficznych może stać się ograniczeniem w możliwościach gospodarczego rozwoju miasta w przyszłości. Potwierdzają to także zmiany wskaźnika obciążenia ekonomicznego [W_{OE}] w ostatnich latach. Jest to syntetyczny wskaźnik będący ilorazem między sumą osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym a liczbą osób w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie wartość wskaźnika nieznacznie wzrosła i przekracza 57%, przy obecnej średniej dla Polski kształtującej się na poziomie 57,60%. Zmiany w strukturze ludności miasta należy uznać za jednoznacznie niekorzystne.

Wykres 5 - Struktura wieku i płci w Oświęcimiu w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W grupie wiekowej przedprodukcyjnej i produkcyjnej występuje nieznaczna przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. Znaczne różnice występują w grupie poprodukcyjnej, gdzie występuje znaczna przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn, która pogłębia się. Struktura wieku i płci w Oświęcimiu kształtem zbliżone jest do trendów obserwowanych w całej Polsce. Rozkład struktury wieku i płci w formie wykresu (por. wyk. 5) dzielącego ludność według grup 5-letnich, wskazuje na brak nienaturalnych wypłaszczeń wahań demograficznych oraz możliwość wzrostu liczby ludności wieku przedprodukcyjnym w najbliższych latach w związku z wejściem w wiek rozrodczy wyżu demograficznego. Zestawienie to potwierdza także, iż przyczyną zachwianej równowagi płci wśród mieszkańców Oświęcimia jest nadumieralność mężczyzn po 50 roku życia.

I.3.5. Rynek pracy

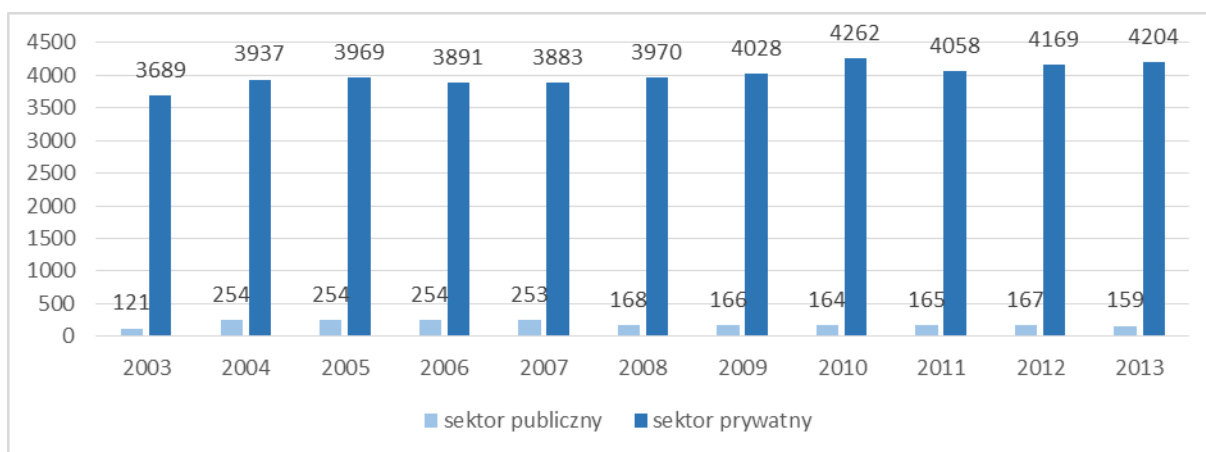
I.3.5.1. Podmioty gospodarcze

Ujemne saldo migracji i bardzo wolno powiększająca się liczba osób w wieku produkcyjnym na terenie miasta opisana w poprzednim podrozdziale, nie stanowi znaczącego impulsu dla rozwoju miejskiego rynku pracy. Ruch naturalny w sposób ograniczony oddziałuje także na wzmacnianie wewnętrznego rynku zbytu, jednakże w znaczącym stopniu na gospodarkę Oświęcimia wpływ ma wiodąca rola miasta w powiecie i dość silna pozycja w regionie, za czym idzie wysoki udział migracji wahałowych, a więc wysoki odsetek osób dojeżdżających do pracy w Oświęcimiu. Według badań przeprowadzonych przez GUS w 2006 r., liczba osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy wynosi 1,08. W

pobliskich miastach tj. Chełmku i Zatorze obserwowana była sytuacja odwrotna - więcej ludzi wyjeżdżało z miasta do pracy niż do niego przyjeżdżało. Wraz z inwestycjami infrastrukturalnymi zwiększającymi dostępność silnych ośrodków gospodarczych, tendencje te mogły się nasilić, jednakże brak nowszych danych statystycznych uniemożliwia potwierdzenie takiej hipotezy.

Nowe inwestycje infrastrukturalne poprawiające dostępność Oświęcimia z jednej strony wzmacniają pozycję miasta w regionie, jednakże sąsiedztwo tak silnego gospodarczo ośrodka, jakim jest Konurbacja Śląska, pociąga za sobą ryzyko zmniejszenia salda migracji wahań i częstszego świadczenia usług pracy mieszkańców Oświęcimia na rzecz pracodawców działających na terenie miast centralnych aglomeracji Katowickiej. W celu zdiagnozowania sytuacji zachodzącej w mieście, niezbędne jest przeprowadzenie szczegółowych analiz. Podstawowym wskaźnikiem obrazującym sytuację rynku pracy jest zmiana liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na danym terenie w ostatnich latach. W Oświęcimiu mieliśmy do czynienia z ciągłymi wahaniami ich liczby. Od 2011 r. liczba podmiotów gospodarczych regularnie rośnie (por. wyk. 6).

Wykres 6 - Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w Oświęcimiu w latach 2003-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wysoką aktywność gospodarczą mieszkańców Oświęcimia potwierdzają także druga najwyższa wartości wskaźnika przedsiębiorczości spośród gmin powiatu oświęcimskiego. Współczynnik ten stanowi liczbę przedsiębiorstw przypadających na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W roku 2013, dla miasta Oświęcim wyniósł on 181,0, nieznacznie wyższy został osiągnięty jedynie przez miasto Kęty. Dynamika zmian wskaźnika dla Oświęcimia, jest najwyższa dla powiatu. Silny wzrost liczby przedsiębiorstw w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym w Oświęcimiu może wskazywać na intensywny wzrost liczby miejsc pracy na terenach miasta, co może być skutkiem poprawy dostępności komunikacyjnej oraz atrakcyjności terenów inwestycyjnych miasta.

**Tabela 4 - Zmiany wskaźnika przedsiębiorczości w powiecie oświęcimskim
w latach 2003, 2008 i 2013**

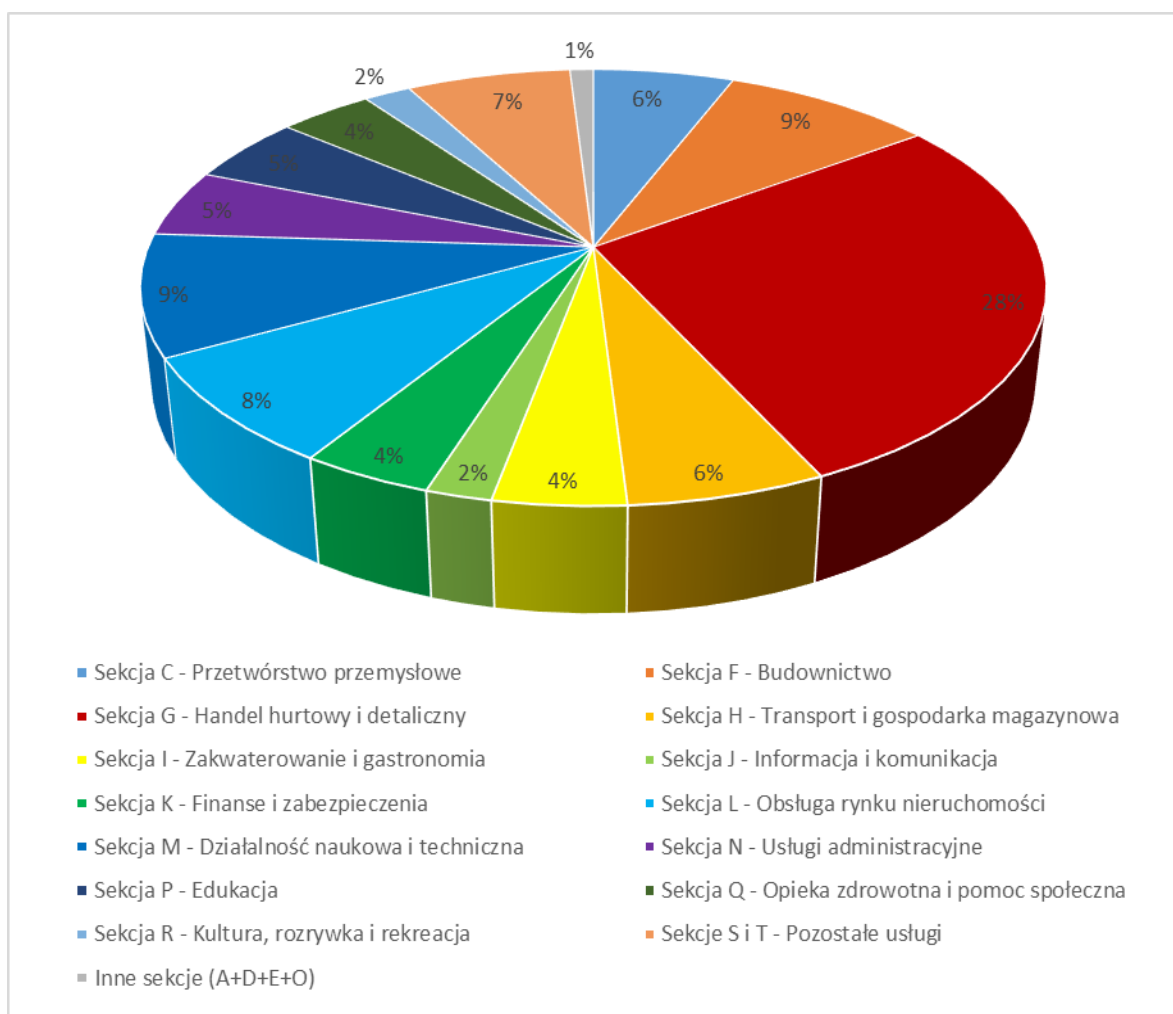
Jednostka samorządu terytorialnego	Wskaźnik przedsiębiorczości			
	2003	2008	2013	Dynamika zmian (2003 r. = 100)
Brzeszcze - miasto	145,8	154,1	157,2	107,82
Brzeszcze - obszar wiejski	108,6	119,4	127,6	117,50
Chełmek - miasto	120,5	119,6	127,4	105,73
Chełmek - obszar wiejski	80,3	78,3	101,0	125,78
Kęty - miasto	161,9	165,0	183,4	113,28
Kęty - obszar wiejski	99,9	106,2	115,0	115,12
Osiek	75,2	77,1	88,0	117,02
Oświęcim - miasto	147,0	164,3	181,0	123,13
Oświęcim - obszar wiejski	116,1	111,6	130,9	112,75
Polanka Wielka	94,3	100,6	115,7	122,69
Przeciszów	93,2	90,3	102,0	109,44
Zator - miasto	121,4	133,1	139,9	115,24
Zator - obszar wiejski	94,3	97,6	102,7	108,91
Powiat oświęcimski	126,1	132,0	144,2	126,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2013 r., wśród podmiotów gospodarczych według sekcji PKD-2007, na 4363 wszystkich zarejestrowanych podmiotów, największy udział przypadł jednostkom należącym do sekcji G - handel hurtowy i detaliczny (1212 przedsiębiorstw). Wiele jest także firm budowlanych (407) oraz zajmujących się działalnością naukową i techniczną (390). Wysokim udziałem odznaczają się także sekcja L - obsługa rynku nieruchomości oraz sekcje S i T - obejmujące pozostałe usługi oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników i świadczące usługi na własne potrzeby. Strukturę podmiotów gospodarczych charakteryzuje przeważająca liczba przedsiębiorstw usługowych, przy znaczącym udziale podmiotów prowadzących działalność naukową i techniczną.

Na poniższym wykresie, inne sekcje obejmują: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D), dostawę wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E) oraz administrację publiczną, obronę narodową i obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O).

Wykres 7 - Podmioty gospodarcze w Oświęcimiu według sekcji PKD w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

I.3.5.2. Stan zatrudnienia i bezrobocie

Oświęcim jest głównym miejscem pracy dla ponad 11 tys. osób, z czego w 2003 r. 50,2% stanowiły kobiety, natomiast w 2013 r. kobiety stanowiły już 52,6% wszystkich pracujących. Na przestrzeni ostatnich lat można zaobserwować jednak spadek ogólnej liczby osób zatrudnionych, podobnie jak ma to miejsce dla powiatu oświęcimskiego (por. tab. 5).

Liczba miejsc pracy w Oświęcimiu spadała, osiągając w okresie 10-letnim dynamikę wysokości 94,70, co wyraźnie odbiega od większości jednostek w powiecie oświęcimskim. Dynamika zmian jest także nieco niższa niż średnia dla powiatu oświęcimskiego, natomiast jest zbliżona do sytuacji w Kętach, zdecydowanie niższa niż w Zatorze i jednocześnie znacznie wyższa niż w Chełmku, gdzie liczba pracujących spadała jeszcze znacznie.

Mimo spadku liczby pracujących, w tym samym okresie znacznie spadła liczba bezrobotnych na terenie miasta. W 2003 r. w Oświęcimiu mieszkało 3335 osób bezrobotnych, tymczasem w 2013 r. było ich 2025. Stopa bezrobocia mierzona jako udział liczby bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w tym samym okresie również spadła z 12,9% w 2003 roku do 8,4% w 2013 roku. Jednakże spadki te nie były równomierne. W badanym okresie, bezrobocie malało do 2008 r., kiedy to zanotowano rekordowo niskie wartości stopy bezrobocia, która wyniosła 5,5% oraz liczby bezrobotnych, których w tym okresie mieszkało w mieście 1387.

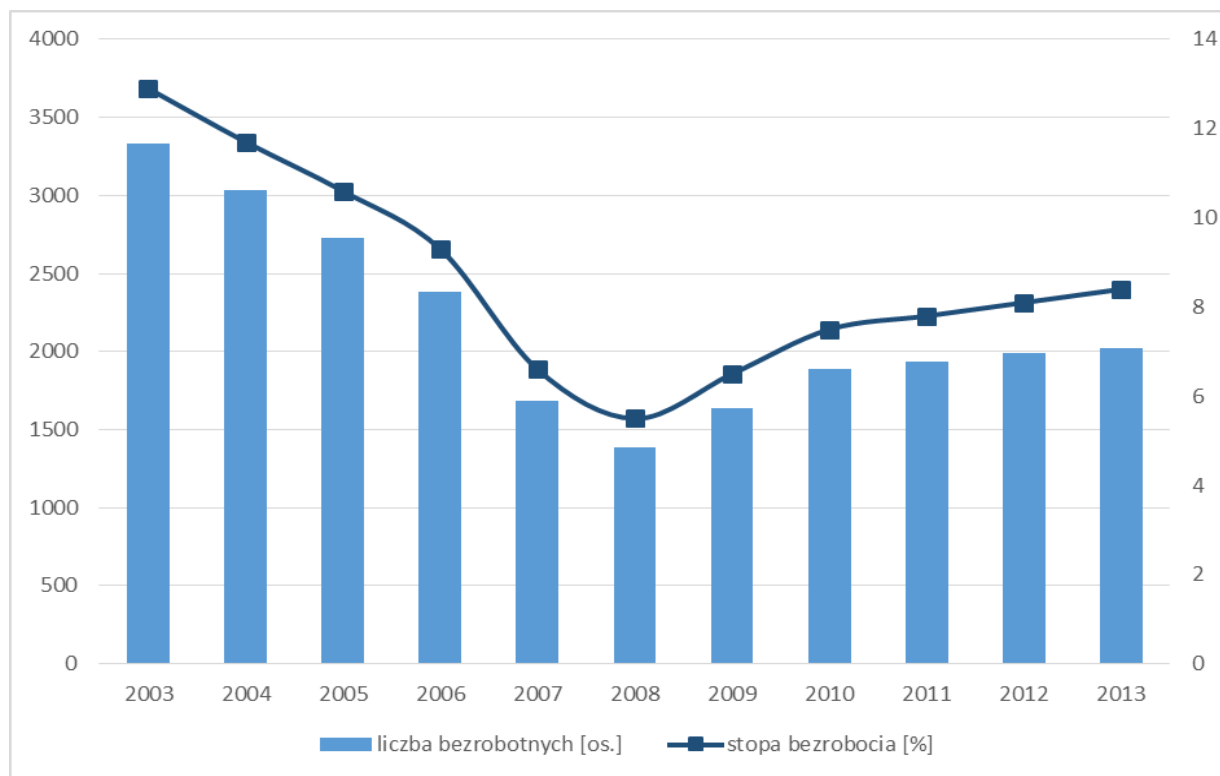
Już w roku 2009 zanotowano gwałtowny wzrost liczby osób pozostających bez pracy i do 2011 roku ich liczba ustabilizowała się w okolicach 2000 osób wraz ze stopą bezrobocia oscylującą na granicy 8% (por. wyk. 8).

**Tabela 5 - Pracujący w gminach powiatu oświęcimskiego
w roku 2003 i 2013**

Jednostka terytorialna	Ogółem		Dynamika	Kobiety		Mężczyźni	
	2003	2013		2003	2013	2003	2013
Brzeszcze - miasto	5295	4353	82,21	1414	1473	3881	2880
Brzeszcze - obszar wiejski	522	354	67,82	279	199	243	155
Chelmek - miasto	1720	1289	74,94	850	660	870	629
Chelmek - obszar wiejski	416	547	131,49	248	226	168	321
Kęty - miasto	5608	5361	95,60	2497	2398	3111	2963
Kęty - obszar wiejski	742	1299	175,07	476	846	266	453
Osiek	367	496	135,15	255	346	112	150
Oświęcim - miasto	11944	11311	94,70	5991	5973	5953	5338
Oświęcim - obszar wiejski	1537	1962	127,65	879	945	658	1017
Polanka Wielka	219	289	131,96	124	169	95	120
Przeciszów	299	373	124,75	184	199	115	174
Zator - miasto	363	769	211,85	267	423	96	346
Zator - obszar wiejski	284	300	105,63	111	131	173	169
Powiat oświęcimski	29316	28703	97,91	13575	13988	15741	14715

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

**Wykres 8 - Zmiany liczby bezrobotnych oraz stopy bezrobocia
w Oświęcimiu w latach 2003-2013**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Dynamika zmian liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia są ze sobą wyraźnie skorelowane, co wskazuje, iż zmiany na rynku pracy nie były spowodowane zmianami demograficznymi zachodzącymi na terenie miasta, lecz zmianami o charakterze gospodarczym. Na tle lokalnym, sytuacja na oświęcimskim rynku pracy przedstawia się raczej niekorzystnie (por. tab. 6).

**Tabela 6 - Zmiany stopy bezrobocia w powiecie oświęcimskim
w latach 2003-2013**

Jednostka terytorialna	Stopa bezrobocia [%]										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Brzeszcze	8,5	8,1	7,1	5,7	4,1	3,3	3,8	4,7	4,5	4,6	5,2
Chelmek	10,5	9,2	8,4	6,2	5,0	4,2	5,6	6,0	6,0	7,0	6,6
Kęty	12,9	11,5	11,0	8,8	6,4	5,8	7,7	7,6	8,1	8,6	8,5
Osiek	10,7	9,6	9,0	7,5	4,9	4,3	5,2	6,1	5,8	6,4	6,8
Oświęcim - miasto	12,9	11,7	10,6	9,3	6,6	5,5	6,5	7,5	7,8	8,1	8,4
Oświęcim - obszar wiejski	9,0	8,4	8,1	6,8	4,9	4,1	3,9	5,2	5,1	5,5	5,4
Polanka Wielka	8,4	8,1	7,8	5,9	3,4	3,9	3,6	4,8	4,8	5,7	5,1
Przeciszów	10,6	10,8	9,6	8,3	6,2	4,8	5,2	6,4	6,9	7,3	6,9
Zator	13,4	12,4	11,6	9,7	7,0	5,4	6,4	8,2	8,5	9,5	9,9
Powiat oświęcimski	11,4	10,4	9,6	7,9	5,7	4,8	5,8	6,6	6,7	7,2	7,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W powiecie oświęcimskim wyższe wartości tego wskaźnika notowane są jedynie w gminach Kęty oraz Zator, brak jednak rozróżnienia na gminę wiejską i miejską. Bezrobocie w Oświęcimiu jest wyższe niż średnia dla całego powiatu, jednakże wpływ na niższą wartość dla powiatu mają obszary podmiejskie, skąd ludność dojeżdża do pracy w mieście.

Sprawozdanie z działalności, przedstawiane corocznie przez Powiatowy Urząd Pracy w Oświęcimiu wśród przyczyn relatywnie wysokiego poziomu bezrobocia wskazuje wiele czynników. Równolegle ze zmianami tempa rozwoju gospodarki i niedostatecznym zwiększaniu się liczby miejsc pracy pozwalającym wchłonąć większą część rejestrowanego bezrobocia, spowodowanego zwłaszcza zwolnieniami grupowymi w największych zakładach regionu, wskazuje się także na niedopasowanie posiadanego zawodu do bieżących potrzeb pracodawców, wadliwą konstrukcję systemu kształcenia oraz mało zróżnicowaną ofertę szkoleniową.²

Biorąc pod uwagę, iż w 2013 r. wśród wszystkich bezrobotnych z terenu powiatu oświęcimskiego, mieszkańcy Oświęcimia stanowili ponad 28%, analiza zawodów nadwyżkowych i deficytowych przeprowadzona przez Powiatowy Urząd Pracy będzie w dużej mierze reprezentować także sytuację w mieście. W pierwszym półroczu 2014 r., wśród zawodów deficytowych dużą grupę stanowili robotnicy gospodarczy oraz sekretarki. Natomiast strukturę w rozbiciu na poszczególne zawody przedstawiono w tabeli 7.

Wskaźnik intensywności nadwyżki i deficytu zawodów obliczany jest jako iloraz liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w danym okresie czasu oraz liczby zarejestrowanych bezrobotnych w relatywnym okresie. Jeżeli wskaźnik przyjmie wartości mniejsze od 0,9 dany zawód traktowany jest jako nadwyżkowy, jeśli wartości będą kształtowały się w przedziale

² Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w 2013 r., PUP Oświęcim, 2014

między 0,9 a 1,1 przyjmuje się, że dany zawód jest zrównoważony, a więc wykazuje równowagę na rynku pracy, natomiast gdy wartości przekraczają 1,1 dany zawód traktowany jest jako deficytowy.

**Tabela 7 - Zawody nadwyżkowe i deficytowe w I połowie 2014 r.
w powiecie oświęcimskim**

Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
Technik ekonomista	0,0164	Robotnik gospodarczy	19,75
Technik budownictwa	0,0417	Sekretarka	16
Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	0,0455	Listonosz	10
Politolog	0,05	Operator maszyny rozlewniczej	8,5
Specjalista do spraw finansów	0,0526	Opiekun w domu pomocy społecznej	8
Technik elektryk	0,0625	Rejestratorka medyczna	8
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	0,0625	Opiekunka dziecięca	7
Pedagog	0,069	Wytapiacz metali nieżelaznych	7
Technik informatyk	0,069	Operator maszyn do produkcji wyrobów z drutu, lin, kabli i siatek	6,5
Obuwnik	0,0714	Sprzedawca w branży mięsnej	6

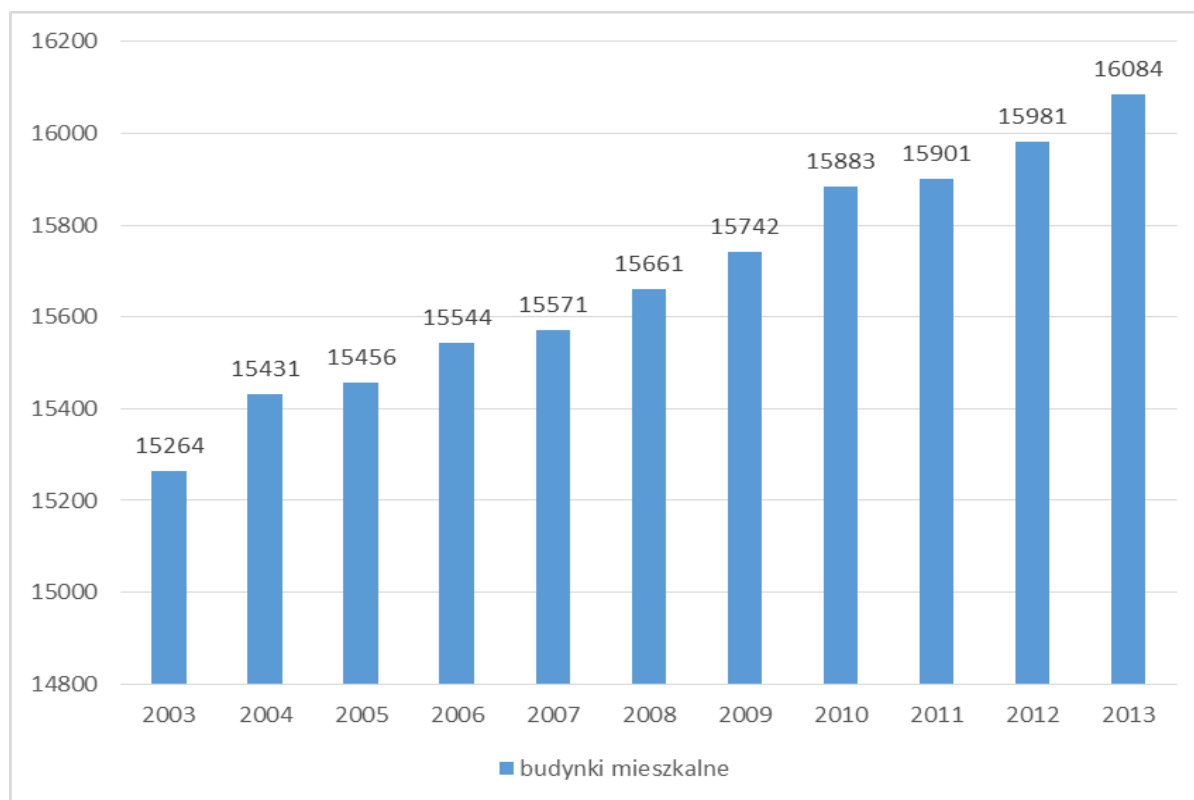
Źródło: opracowanie własne na podstawie: "Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie oświęcimskim w pierwszym półroczu 2014 roku", Powiatowy Urząd Pracy w Oświęcimiu, 2014

I.3.6. Mieszkalnictwo

W 2013 r. w Oświęcimiu znajdowało się 16 084 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej ponad 910 821 m². W porównaniu z rokiem 2003, ich liczba wzrosła o niemalże 820, czyli w stosunku do roku 2003 wzrost sięgnął 5,1%. Z roku na rok liczba budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania jest zmienna, przy czym, zauważyć można znaczny wzrost w odstępach 2 - 3 letnich (por. wyk. 9).

Wzrost liczby mieszkań w Oświęcimiu od 2003 roku nie jest wysoki, jednak szybciej nowych mieszkań przybywało tylko w gminach wiejskich Oświęcim, Brzeszcze, Chelmek oraz Polanka Wielka. W tym samym okresie, średnia dynamika zmian dla powiatu była również niższa od tej obserwowanej w Oświęcimiu (por. tab. 8). Ruch budowlany na terenie miasta należy uznać za przeciętnie dynamiczny.

**Wykres 9 - Budynki mieszkalne oddane do użytkowa w Oświęcimiu
w latach 2003-2013**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

**Tabela 8 - Zmiany liczby mieszkań w powiecie oświęcimskim
w latach 2003-2013**

Jednostka terytorialna / Rok	2003	2013	Dynamika, 2003 r. = 100
Brzeszcze - miasto	4198	4331	103,17
Brzeszcze - obszar wiejski	2902	3168	109,17
Chelmek - miasto	3159	3259	103,17
Chelmek - obszar wiejski	1033	1126	109,00
Kęty - miasto	6221	5907	94,95
Kęty - obszar wiejski	3832	3722	97,13
Osiek	2126	2007	94,95
Oświęcim - miasto	15264	16084	105,37
Oświęcim - obszar wiejski	4607	5213	113,15
Polanka Wielka	1039	1134	109,14
Przeciszów	1881	1684	89,53
Zator - miasto	1100	1039	94,45
Zator - obszar wiejski	1452	1442	99,31
Powiat oświęcimski	48814	50116	102,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Warunki mieszkaniowe w gminie stale się polepszają. Dowodzi tego, zwiększająca się przeciętna liczba izb w mieszkaniach oraz ich przeciętna powierzchnia. Zmiany zachodzą powoli,

jednakże ich tempo nie odbiega od sąsiednich miast położonych w regionie (por. tab. 9). Jednocześnie występuje także duża rozbieżność pomiędzy standardem istniejącej zabudowy, zwłaszcza kilkudziesięcioletniej oraz nowymi domami, z których niektóre posiadają charakter podmiejski lub rezydencjonalny.

Tabela 9 - Zmiany warunków mieszkaniowych w Oświęcimiu i miastach powiatu oświęcimskiego w latach 2003-2013

Miasto	Rodzaj	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Brzeszcze	Ppu mieszkania [m ²]	67,3	67,4	67,5	67,7	67,8	67,8	68,0	69,1	69,2	69,4	69,6
	Pli w mieszkaniu	3,61	3,61	3,62	3,62	3,63	3,63	3,63	3,69	3,69	3,70	3,70
Chelmek	Ppu mieszkania [m ²]	59,8	60,2	60,5	60,8	61,3	61,7	62,0	64,3	64,5	64,9	65,0
	Pli w mieszkaniu	3,61	3,62	3,63	3,64	3,65	3,67	3,67	3,82	3,82	3,83	3,83
Kęty	Ppu mieszkania [m ²]	71,2	71,6	71,9	72,2	72,7	73,0	73,3	73,9	74,3	74,6	74,9
	Pli w mieszkaniu	3,87	3,88	3,89	3,90	3,91	3,92	3,93	4,02	4,03	4,04	4,05
Oświęcim	Ppu mieszkania [m ²]	54,7	54,7	54,9	54,8	55,0	55,1	55,1	56,2	56,3	56,4	56,6
	Pli w mieszkaniu	3,27	3,27	3,27	3,27	3,27	3,27	3,27	3,34	3,34	3,35	3,35
Zator	Ppu mieszkania [m ²]	82,2	82,3	82,4	82,7	83,0	83,6	83,8	87,0	87,4	87,8	87,9
	Pli w mieszkaniu	4,24	4,24	4,25	4,25	4,26	4,27	4,27	4,47	4,47	4,49	4,49

Ppu - Przeciętna powierzchnia użytkowa, Pli - Przeciętna liczba izb

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym przeprowadzona na zlecenie Urzędu Miasta w 2014 r. wskazuje na wysoki poziom popytu na nowe tereny pod budownictwo jednorodzinne wolnostojące wśród mieszkańców miasta³. Taki stan rzeczy spowodowany jest głównie atrakcyjnością takich obszarów, a zwłaszcza istniejącym zazwyczaj uzbrojeniem. Ograniczony poziom inwestowania w budownictwo wielorodzinne spowodowane może być niewielkimi obszarami pod taki cel wyznaczonymi. Według analizy ważną tendencją jest również wzrost zainteresowania mieszkańców dokonywaniem zmian użytkowania i przebudowy istniejącej substancji miejskiej, takimi jak adaptacja poddaszy czy rozbudowa budynków.

I.3.7. Warunki życia ludności

I.3.7.1. Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna jest elementem posiadającym duże znaczenie dla jakości życia mieszkańców gminy. Zapewnienie dostępu do niej jest jednym z najważniejszych zadań jednostek samorządu terytorialnego. Na infrastrukturę społeczną składają się instytucje oraz urządzenia zapewniające zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie oświaty, opieki zdrowotnej, życia kulturalnego i społecznego, opieki socjalnej oraz sportu.

Szkolnictwo

Niski przyrost naturalny oraz postępujące corocznie zmniejszanie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, czyli w wieku 17 lat i mniej sprawiają, że zapotrzebowanie na usługi przedszkolne oraz usługi oświaty podstawowej i gimnazjalnej zmniejsza się na skutek spad-

³ Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta Oświęcim w okresie od 31.10.2010 r. do 31.08.2014 r., Uchwała nr LVI/1084/14 Rady Miasta Oświęcim z dnia 24 września 2014 r., str. 9-11

ku liczby dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym. Statystyki zmian zachodzących w ostatnich latach przedstawiono w tabeli 10:

Tabela 10 - Zmiany liczby uczniów w różnych rodzajach szkół w latach 2002-2011

Rodzaj szkolnictwa	Liczba uczniów [os]										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Podstawowe	2961	2749	2635	2456	2334	2229	2192	2174	2180	2158	2169
Gimnazjalne	1905	1879	1810	1736	1584	1482	1361	1307	1307	1322	1281
Ponadgimnazjalne zawodowe i artystyczne	-	-	-	-	-	-	-	1881	1645	1604	1551
Zasadnicze zawodowe	-	-	-	-	-	-	-	761	719	692	673
Ogólnokształcące	-	-	-	-	-	-	-	2747	2814	2778	2576
Ponadgimnazjalne i policealne	-	-	-	-	-	-	-	6254	6438	6510	6090

- - brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Najbardziej drastyczny spadek liczby uczniów zaobserwowano w grupie ponadgimnazjalnej i policealnej znacznie też zmniejszyła się liczba uczniów szkół ogólnokształcących. Jednocześnie, odnotowano niewielki wzrost uczniów w szkołach podstawowych.

Zmiany te związane są z jednej strony ze zmianami struktury wiekowej na przestrzeni ostatnich lat (falowania demograficznego), natomiast tak silne spadki w grupie najmłodszych uczniów powodowane były także inwestycjami w zakresie szkolnictwa w gminach sąsiednich, dzięki czemu ze szkół oświęcimskich wielu uczniów dotychczas dowożonych tam codziennie mogło przenieść się do szkół położonych bliżej ich miejsca zamieszkania.

Na terenie miasta funkcjonują następujące podmioty prowadzące działalność oświatową:

Na poziomie przedszkolnym:

- 6 miejskich przedszkoli publicznych;
- Przedszkole sióstr Serafitek;
- 4 przedszkola niepubliczne.

Na poziomie podstawowym:

- 5 publicznych szkół podstawowych;
- Publiczna szkoła podstawowa Oświęcimskiego Towarzystwa Oświatowego;
- Publiczna specjalna szkoła podstawowa Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego;
- Publiczna szkoła podstawowa przy Zespole Szkół nr 1.

Na poziomie gimnazjalnym:

- 3 publiczne gimnazja;
- Niepubliczne gimnazjum Towarzystwa Salezjańskiego;
- Niepubliczne gimnazjum Oświęcimskiego Towarzystwa Oświatowego;
- Gimnazjum mistrzostwa sportowego przy Zespole nr 2 Szkół Technicznych i Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego;
- Gimnazjum specjalne Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego.

Na poziomie licealnym i wyższym:

- 5 publicznych szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Oświęcimski;
- Zespół Szkół Towarzystwa Salezjańskiego;
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa.

Opieka zdrowotna

Na terenie miasta, według danych GUS, w 2013 r. funkcjonowało 19 placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, w tym 5 publicznych i 14 niepublicznych. Zmiany ich struktury w ostatnich latach przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11 - Zmiany liczby placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w Oświęcimiu w latach 2010-2013

Rodzaj placówek:	2010	2011	2012	2013
Publiczne	5	5	5	5
Niepubliczne	12	14	18	14
Ogółem	17	19	23	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Trzon służby zdrowia stanowi Szpital Powiatowy im. św. Maksymiliana w Oświęcimiu, który jest jednym z większych i nowocześniejszych szpitali w Zachodniej Małopolsce ze specjalistyczną bazą zabiegowo-diagnostyczną. Ponadto w mieście działają:

- 2 placówki stacjonarnej pomocy społecznej;
- Zakład Opiekuńczo - Leczniczy prowadzony przez C.M.B.B. „Serafitki”;
- hospicjum Fundacji Pomnik - Hospicjum Miastu Oświęcim.

Na terenie miasta funkcjonowały w 2013 r. 22 apteki, czyli o pięć więcej niż w 2003 r., a także osiem punktów aptecznych, które w 2003 r. były 2. Tym samym liczba mieszkańców przypadających na jedną aptekę spadła z 2437 os. w 2003 r. do 1803 os. w 2013 r., zatem dostępność leków znacząco się poprawiła.

Kultura

Oświęcim, oprócz bycia głównym ośrodkiem kulturalnym regionu, zajmuje również ważne miejsce w historii. W mieście funkcjonują ważne instytucje kulturalne:

- Oświęcimskie Centrum Kultury - wszechstronna instytucja prowadząca działalność z zakresu edukacji kulturalnej, jedną z ważniejszych w Małopolsce Zachodniej. Do najważniejszych przedsięwzięć kulturalnych OCK należą: Międzynarodowy Festiwal Filmów Nieprofesjonalnych „Kochać człowieka”, Ogólnopolskie Biennale Fotografii „Kochać człowieka”, Tydzień Kultury Beskidzkiej, Międzynarodowy Konkurs Plastyczny „Darujmy światu pokój”, Ogólnopolskie Spotkania Recytatorów i Śpiewających Poezję „Amor sprawił...”, Ogólnopolski Konkurs Literacki „Pisanie dobre na chandrę”. Z inspiracji Oświęcimskiego Centrum Kultury przygotowano w ramach warsztatów artystycznych „Młodzi muzycy na rzecz pokoju - Oświęcim`98” oratorium „Droga nadziei”, czy Forum Dziecięcych Inicjatyw Pokojowych. W ramach Forum organizowany był Międzynarodowy Dziecięcy Festiwal Folklorystyczny „Darujmy światu pokój”.
- Muzeum Zamek w Oświęcimiu - jego misją jest popularyzowanie historii ziemi oświęcimskiej, pełni funkcje reprezentacyjne, kulturalne i edukacyjne. Placówka swoje cele realizuje m.in. poprzez gromadzenie i udostępnianie zbiorów na wystawach czasowych, organizowanie i prowadzenie działalności badawczej, popularyzatorskiej, edukacyjnej, kulturalnej, wydawniczej; zabezpieczanie i konserwację zbiorów, opracowywanie, publikowanie i rozpowszechnianie wydawnictw drukowanych i multimedialnych, organizowanie lub współorganizowanie konferencji, zjazdów lub spotkań oraz imprez kulturalnych.

- Miejska Biblioteka Publiczna im. Łukasza Górnickiego GALERIA KSIĄŻKI - Jest nie tylko nowoczesną i funkcjonalną placówką kultury, ale także trwałą platformą międzykulturowych i międzypokoleniowych działań realizujących potrzeby intelektualne, emocjonalne i integracyjne. Oprócz standardowej działalności bibliotecznej, prowadzi szereg zajęć, warsztatów, wystaw, projekcji i innych akcji oraz imprez adresowanych do różnych grup wiekowych.

W Oświęcimiu działają również:

- filia Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie;
- Centrum Żydowskie, (w którego skład wchodzi synagoga Chewra Lomdei Misznajot, Muzeum Żydowskie oraz Centrum Edukacyjne) organizujące warsztaty dla młodzieży, seminaria dla nauczycieli i policji oraz wykłady i wydarzenia kulturalne. Działalność Centrum ukierunkowana jest na przybliżanie zwiedzającym historii Żydów w Oświęcimiu i w Polsce oraz edukację antydyskryminacyjną;
- Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży (MDSM), którego głównym celem jest znoszenie barier wynikających z historii i budowanie porozumienia między młodym pokoleniem bez względu na narodowość, m.in. poprzez organizację corocznego Dnia Otwartych Drzwi. MDSM jest także miejscem edukacji historyczno-społecznej;
- Centrum Dialogu i Modlitwy w Oświęcimiu, które powstało z myślą o wszystkich poruszonych wizytą w Miejscu Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau. Podstawą prowadzonych w nim działań są spotkania z byłymi więźniami KL Auschwitz-Birkenau i bezpośredni kontakt z historią wydarzeń II wojny światowej. Jest to miejsce dialogu pomiędzy ludźmi i narodami o odmiennych kulturach i przekonaniach religijnych;
- Stowarzyszenie Romów w Polsce, którego zadaniem stowarzyszenia jest tworzenie warunków pełnego uczestnictwa Romów w życiu narodu polskiego. Główne cele działalności Stowarzyszenia to: działalność edukacyjna i badawcza, kulturalna, działalność wydawnicza;
- Państwowa Szkoła Muzyczna im. Karola Szymanowskiego (szkoła I stopnia), w której uczy się gry na fortepianie, skrzypcach, gitarze, flecie, klarnecie, oboju, trąbce, puzonie, waltorni, akordeonie, perkusji i prowadzone są zajęcia ogólnomuzyczne oraz chór, zespoły kameralne i orkiestra;
- Młodzieżowy Dom Kultury, prowadzący zajęcia dla dzieci i młodzieży;
- Zakład Salezjański im. Ks. Bosko, który jest kolebką Zgromadzenia Salezjańskiego w Polsce. Zakład Salezjański stanowi architektoniczną wizytówkę miasta, ale także jest miejscem wychowania i kształcenia dzieci i młodzieży w oparciu o system wychowawczy św. Jana Bosko.

W mieście odbywają się także plenerowe imprezy cykliczne, często niosące pokojowe przesłanie. Wśród tych, które cieszą się popularnością należy wymienić: organizowany od 2010 roku Life Festival, Dni Miasta Oświęcimia oraz Tydzień Kultury Beskidzkiej, Małopolski Festiwal Smaku, Piknik Organizacji Pozarządowych, Jarmark Kasztelański.

Na terenie miasta funkcjonuje także ośrodek sportowy MOSiR, zarządzający następującymi obiektami, będącymi własnością Miasta Oświęcim:

- stadionem lekkoatletycznym przy ul. Legionów,
- Halą Lodową,
- Krytą Pływalnią,
- „Hotelem Olimpijskim”,

- boiskami do piłki nożnej w międzywalu rzeki Soły,
- zespołem boisk na Os. Stare Stawy (piłka nożna, koszykówka, siatkówka z możliwością gry w tenisa),
- boiskiem do piłki nożnej, koszykówki, siatkówki z możliwością gry w tenisa na Os. Domki Szeregowe,
- boiskiem do piłki nożnej na os. Pileckiego,
- boiskiem do piłki nożnej na os. Dwory - Kruki,
- kortami tenisowymi na os. Pileckiego,
- skateparkiem - przy ul. Szustera oraz mini-skateparkiem przy ul. Tysiąclecia.

W mieście Oświęcim działa 18 klubów sportowych, w tym: piłkarskie, hokejowe, siatkówki, łyżwiarstwa figurowego, pływacki, koszykówki, tenisa stołowego, lekkoatletyki czy brydżowy. Rozwinięta baza sportowa służy nie tylko mieszkańcom, ale także umożliwia organizowanie wielu ogólnopolskich i regionalnych imprez sportowych.

Według danych GUS z 2013 roku w samym Mieście Oświęcim znajdowało się 7 obiektów turystycznych zbiorowego zakwaterowania, w tym wszystkie były obiektami całorocznymi. Dysponowały one w sumie 642 miejscami noclegowymi. W 2013 roku udzielono 64 314 noclegów, z których skorzystało 28 194 turystów, z czego aż 10 507 osób to turyści zagraniczni. Istniejącą bazę noclegową uznać należy więc za niewystarczającą do obsługi ruchu turystycznego oraz związanego z organizowanymi imprezami kulturalnymi i sportowymi.

Opieka socjalna

Zadania z zakresu opieki socjalnej i pomocy społecznej świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu. W 2013 r. udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem był dosyć wysoki i sięgnął 8,3% (3299 osób), przy średniej dla powiatu oświęcimskiego na poziomie 5,0%. Zaobserwować można również negatywną tendencję wzrostu liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy w stosunku do ogółu ludności, utrzymującą się od 2011 roku.

Miasto Oświęcim prowadzi ponadto ośrodki wsparcia dziennego⁴:

- Środowiskowy Dom Samopomocy - którego głównym zadaniem jest wsparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które mają trudności w codziennym życiu, zwłaszcza w zakresie leczenia, zaspokajania podstawowych potrzeb, budowania relacji z otoczeniem i realizowania ról społecznych;
- Dom Dziennego Pobytu - głównym zadaniem ośrodka jest niesienie pomocy w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych osobom samotnym i starszym oraz wspieranie rodzin z małymi dziećmi do lat trzech.

W Oświęcimiu działa również Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Głównym zadaniem placówki jest udzielanie specjalistycznej pomocy osobom uwięzonym w przemoc domową, a także osobom doświadczającym kryzysów, a w sytuacjach szczególnych zapewnia schronienie, posiada bowiem miejsca noclegowe.

I.3.7.2. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Lapidarną definicję bezpieczeństwa publicznego można przedstawić jako stan umożliwiający sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. W skali miasta, na bezpieczeństwo publiczne składają się warunki i instytucje chroniące życie, zdrowie, mienie mieszkańców gminy oraz majątek gminy przed zjawiskami zagrażającymi łaadowi prawnemu, a także przed zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie mieszkańców i miasta.

⁴ *Strategia rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2014 - 2020*, Urząd Miasta Oświęcimia 2013 r., s. 35-36

W 2013 r. przez Radę Powiatu Oświęcimskiego przyjęty został załącznik do „Powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego”. W dokumencie tym wymieniono zagrożenia na terenie powiatu takie jak: przestępczość, ruch na drogach, nagłe wypadki, kłęski żywiołowe, młodzież, akweny.

Na podstawie danych GUS za lata 2003-2013 dokonano porównania rodzaju i liczby przestępstw popełnianych w całym powiecie oświęcimskim, ponieważ brak jest danych dla samego miasta. Poziom bezpieczeństwa w regionie poprawia się, świadczy o tym regularny spadek liczby popełnianych przestępstw na przestrzeni ostatnich 4 lat (por. tab. 12).

Tabela 12 - Liczba przestępstw popełnianych w powiecie oświęcimskim w latach 2003-2013

Jednostka / Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat oświęcimski	19631	21278	21108	18257	16206	15142	14884	15869	15811	15551	14669
Udział przestępstw popełnianych w powiecie oświęcimskim w przestępstwach popełnionych w kraju [%]						1,4					1,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W analizowanym okresie zauważyć można, że wzrasta jedynie liczba przestępstw gospodarczych, obniża się natomiast liczba przestępstw innych kategorii. Wśród przestępstw gospodarczych według Komendy Głównej Policji wyróżnić można:

- przestępstwa polegające na fałszowaniu dokumentów i używanie ich jako autentycznych oraz poświadczenia nieprawdy w dokumentach;
- przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, tj. wyłudzenia kredytów, pożyczek bankowych, wyłudzenia odszkodowań z tytułu umowy ubezpieczenia, pranie brudnych pieniędzy, udaremnienie egzekucji komorniczej, nierzetelne prowadzenie dokumentacji działalności gospodarczej i udaremnienie przetargów publicznych;
- przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi oraz fałszowanie znaków urzędowych;
- przestępstwa dotyczące uzyskania cudzego programu komputerowego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - oszustwa internetowe;
- przestępstwa intelektualne, w tym wprowadzenia do obrotu towarów oznaczonych podrobionym znakiem towarowym;
- przestępstwa dotyczące sprzedaży napojów alkoholowych bez wymaganego zezwolenia, rozlewu wyrobów spirytusowych oraz wytwarzania wyrobów tytoniowych bez wymaganego zezwolenia;
- przestępczość paliwowa;
- przestępstwa przeciwko środowisku (negatywne następstwa działalności gospodarczych);
- przestępstwa przeciwko prawom pracowniczym (łamanie praw pracownika w zakładach pracy).⁵

Według publikacji Policji przestępstwa o charakterze gospodarczym są obecnie najczęściej popełnianymi przestępstwami, a ich wzrost w skali kraju wyniósł 11,9% między rokiem 2012 a 2013. Dla porównania w powiecie oświęcimskim wzrost wyniósł około 7%.

⁵ *Przestępczość gospodarcza - stanowisko Biura Służby Kryminalnej KGP z dnia 19.09.2014 r., Kwartalnik Prawno-Kryminalistyczny Szkoły Policji w Pile nr 19/2014, s. 65-70.*

Tabela 13 - Podział przestępstw ujawnionych na terenie powiecie oświęcimskiego w latach 2003, 2008 i 2013 w podziale na kategorie

Rodzaj przestępstwa/Rok		2003	2008	2013
Kryminalne		-	9600	9543
Gospodarcze		-	2585	2757
Przeciw zdrowiu i życiu		402		389
Przeciw wolności sumienia, wyznania i seksualnej		-	718	-
Przeciwko rodzinie i opiece		666	-	-
Przeciwko mieniu		11162	-	7129
Drogowe		2082	-	1976
Ogółem	Ogółem	19631	15142	14669
	Na tys. mieszk.	-	23,94	22,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W zakresie walki z przestępczością, wśród kilkudziesięciu kierunków działań wskazanych w Powiatowym programie zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego, do zagospodarowania przestrzennego odnoszą się: *podjęcie starań na rzecz lokalizacji na terenie powiatu parkingu, na który byłyby usuwane pojazdy przewożące niebezpieczne towary, niespełniające wymagania przepisów w tym zakresie oraz uwzględnianie odbudowy rowów przydrożnych, budowę i odbudowę mostów, przebudowę potoków, modernizację wałów przeciwpowodziowych.*

Zagrożenia nadzwyczajne (awarie techniczne)

Według Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Oświęcimia, na terenie miasta znajduje się jeden zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, której skutki mogą wykroczyć poza teren zakładu - "Synthos Dwory" Sp. z o. o..

Oprócz wyżej wymienionych zakładów, potencjalne niebezpieczeństwo wystąpienia poważnych awarii mogą stwarzać:

- Solvent Wistol S. A.;
- Brenntag Polska Sp z o.o. Magazyn Regionalny w Oświęcimiu;
- Profarb I Sp. z o.o. Centrum Badawcze Technologia Kopolimerów;
- Chemoservis - Dwory S. A.;
- Empos Sp. z o.o. Miejsko-Przemysłowa Oczyszczalnia Ścieków;
- Heko Zakład Tworzyw Sztucznych i WYROBÓW RÓŻNYCH Zakład Nr 2;
- „Austrotherm Sp. z o. o.”;
- zakłady magazynujące i obracające paliwami ciekłymi i gazowymi (stacje paliw w tym wewnątrzzakładowe);
- gazociągi wysokiego ciśnienia DN 500 Zelczyna - Oświęcim, DN 200 Oświęcim - Szopienice, DN 500 Oświęcim - Szopienice, DN 400 PN Oświęcim - Świerklany, DN 400 Oświęcim - Komorowice, DN 250 Oświęcim - Dulowa, DN 150 Oświęcim - Wadowice
- drogi: krajowa nr 44 oraz linie kolejowe Oświęcim - Muszyna i Oświęcim - Czechowice - Dziedzice, po których następuje przewóz substancji niebezpiecznych.⁶

⁶ Wojewódzki plan działania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego dla Województwa Małopolskiego, Kraków 2014, s. 8

I.3.8. Stan prawny gruntów

I.3.8.1. Struktura własności

W posiadaniu miasta Oświęcim znajduje się mienie komunalne o powierzchni 537 ha (według stanu na 31.12.2013 r.). Grunty te pozyskano w wyniku komunalizacji mienia Skarbu Państwa, przejęcia nieruchomości z mocy prawa pod drogi, nabycia w celu realizacji zadań własnych oraz w innych okolicznościach ustalonych w prawie dotyczących nabywania gruntów na rzecz Gminy Miasto Oświęcim.

Tabela 14 - Struktura własności gruntów w Oświęcimiu według stanu na 01.01.2015 r.

Wyszczególnienie gruntów	ha	%
grunty SKARBU PAŃSTWA z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste, w tym:	350	11,63
- grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa;	15	
- grunty w trwałym zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych (bez PGL);	202	
- grunty wchodzące w skład państwowego zasobu nieruchomości z wyłączeniem gruntów przekazanych w trwały zarząd;	66	
- grunty przekazane do zagospodarowania Agencji Mienia Wojskowego;	2	
- pozostałe grunty Skarbu Państwa.	65	
grunty SKARBU PAŃSTWA przekazane w użytkowanie wieczyste, w tym:	819	27,22
- grunty w użytkowaniu osób fizycznych;	49	
- grunty w użytkowaniu państwowych osób prawnych;	114	
- grunty w użytkowaniu spółdzielni mieszkaniowych;	2	
- grunty w użytkowaniu pozostałych osób.	654	
grunty Spółek SKARBU PAŃSTWA, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych.	40	1,33
grunty WOJEWÓDZTW z wyłączeniem przekazanych w użytkowanie, w tym:	2	0,07
- grunty wchodzące w skład wojewódzkiego zasobu nieruchomości.	2	
grunty POWIATÓW z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie, w tym:	35	1,16
- grunty wchodzące w skład powiatowego zasobu nieruchomości;	14	
- grunty powiatów przekazane w trwały zarząd oraz grunty, których właściciele nie są znani;	11	
- pozostałe grunty powiatowe.	10	
grunty GMIN I ZWIĄZKÓW MIĘDZYGMINNYCH z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie, w tym:	470	15,62
- grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości;	338	
- grunty gmin i związków międzygminnych przekazanych w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym;	26	
- pozostałe grunty gmin i związków międzygminnych.	106	
grunty GMIN I ZWIĄZKÓW MIĘDZYGMINNYCH przekazane w użytkowanie wieczyste, w tym:	70	2,33
- grunty gmin i ich związków w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych;	15	
- grunty gmin i ich związków w użytkowaniu wieczystym osób prawnych;	4	
- grunty gmin i ich związków w użytkowaniu spółdzielni mieszkaniowych;	5	
- grunty gmin i ich związków w użytkowaniu pozostałych osób.	46	
grunty OSÓB FIZYCZNYCH , w tym:	1048	34,83
- grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych;	228	
- grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych.	820	
grunty SPÓŁDZIELNI , w tym:	18	0,60
- grunty, które są własnością rolnych spółdzielni produkcyjnych i ich związków oraz grunty, których właściciele nie są znani;	1	
- grunty, które są własnością spółdzielni mieszkaniowych i ich związków oraz grunty, których właściciele nie są znani;	16	
- pozostałe grunty spółdzielni.	1	

grunty WSPÓLNOT GRUNTOWYCH	62	2,06
grunty KOŚCIOŁÓW I ZWIĄZKÓW WYZNANIOWYCH	20	0,66
grunty WE WŁADANIU POZOSTAŁYCH PODMIOTÓW, w tym:	75	2,49
- grunty spółek prawa handlowego;	71	
- pozostałe grunty.	4	

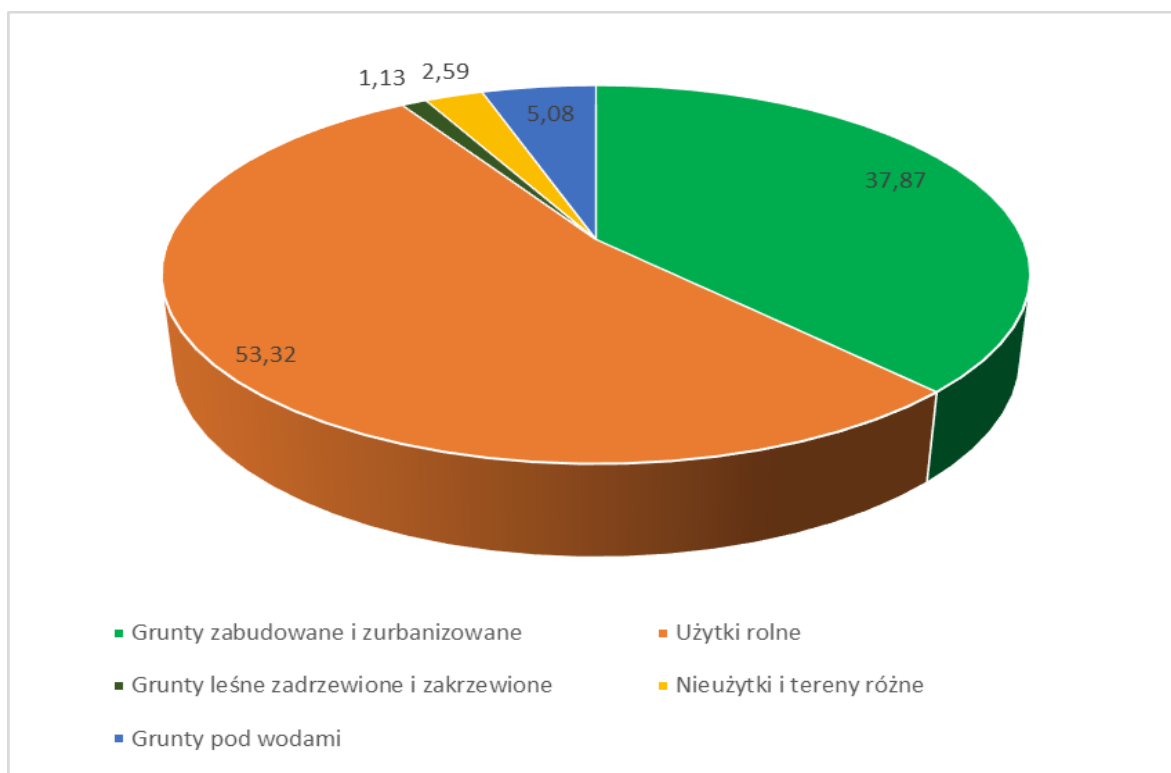
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Oświęcimiu

Według danych przez Urząd Miasta Oświęcimia, najwięcej gruntów znajduje się w posiadaniu osób fizycznych - niemal 35%, znaczne obszary należą do Skarbu Państwa - ponad 900 ha, natomiast gminny zasób nieruchomości wynosi 338 ha.

I.3.8.2. Sposoby użytkowania terenów

W strukturze użytkowania gruntów na terenie Oświęcimia, nieco ponad połowę stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane, zaś niecałe 40% to użytki rolne. Powierzchnie uprawne rozciągają się w południowej części miasta. Grunty leśne natomiast, obejmujące 1,13% powierzchni miasta są rozsiane po całym mieście, największe obszarowo tereny zadrzewione występują w rejonie doliny Soły. Zadrzewienia pojawiają się również wokół zakładów przemysłowych - są to dawne strefy zieleni izolacyjnej.

Wykres 10 - Struktura użytkowania gruntów w Oświęcimiu w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Strategii Rozwoju Miasta Oświęcimia

Wśród użytków znajdujących się na terenie miasta przeważający udział mają grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiące 52,18% wszystkich użytków gruntowych. Obszary zurbanizowane, w około 45% składają się z terenów przemysłowych, wokół 19% z terenów zabudowy mieszkaniowej, podczas gdy i inne tereny zabudowane zajmują około 14% po-

wierzchni tej grupy, a drogi 11,62%. Kategoria gruntów pod wodami zdominowana jest przez wody płynące, głównie rzekę Sołę, obejmujące 3,10% powierzchni miasta.

Tabela 15- Struktura użytków gruntowych miasta Oświęcim w 2013 r.

Lp.	Rodzaj	Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)
1	Użytki rolne	grunty orne	648,75
2		sady	7,11
3		łąki trwałe	262,79
4		pastwiska trwałe	241,64
5		grunty rolne zabudowane	28,63
		grunty zadrzewione i zalesione	0,23
6		grunty pod rowami	4,89
7	Grunty leśne zadrzewione i zakrzewione	las	0,32
8		grunty zadrzewione i zakrzewione	36,40
9	Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkaniowe	292,53
10		tereny przemysłowe	707,03
11		inne tereny zabudowane	221,97
12		zurbanizowane tereny niezabudowane	18,84
13		tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	55,83
14		drogi	181,79
		użytki kopalne	0,35
15		koleje i inne	85,83
16	Grunty pod wodami	wody płynące	92,80
17		wody stojące	35,54
18	Nieużytki i tereny różne		74,38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Oświęcimia

I.3.9. Podsumowanie. Analiza SWOT dotycząca sfery społeczno-gospodarczej miasta

<i>Mocne strony i szanse</i>	<i>Słabe strony i zagrożenia</i>
Położenie (geograficzne, przyrodnicze, komunikacyjne)	
<ul style="list-style-type: none"> Położenie w niewielkiej odległości od Beskidów - obszaru atrakcyjnego przyrodniczo i krajobrazowo, Szansa rozwoju turystyki krajoznawczej o znaczeniu krajowym, opartej na bogatych zasobach środowiska kulturowego miasta, Szlak wodny na rzece Wiśle, Przebieg szlaków rowerowych o znaczeniu regionalnym, Miasto jako ośrodek ponadregionalny i ważny ośrodek wzrostu, Stolica powiatu oświęcimskiego, Położenie w zasięgu pasma komunikacyjnego - paneuropejskiego korytarza transportowego III (relacji Wrocław - Katowice - Kraków), Przebieg trasy linii kolejowej nr 93 należącej do Transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T oraz trasy linii kolejowych nr 94 i 138 - ważnych międzynarodowych linii kolejowych transportu kompleksowego AGC, 	<ul style="list-style-type: none"> Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczych położenia (dolina Soły), Niewydolność układu komunikacyjnego miasta Oświęcimia, w szczególności brak dodatkowego mostu na Wiśle i mostu na Sole, Zły stan infrastruktury kolejowej, powodujący słabe jej wykorzystanie, Pogłębianie się zjawiska metropolizacji przestrzeni w województwie oraz suburbanizacji, Spadek atrakcyjności osiedleńczej miasta i lokalizacji dla działalności gospodarczej, Rezerwa terenowa gminy wiejskiej Oświęcim i sąsiednich gmin wiejskich.

<ul style="list-style-type: none"> • Miasto węzłem transportowym o znaczeniu regionalnym, • Dobrze rozwinięty sport, także o znaczeniu ponadlokalnym, • Położenie w obszarze Małopolski Zachodniej wyznaczonej do restrukturyzacji i aktywizacji działalności gospodarczej i ekonomicznej, • Niewielka odległość do Aglomeracji Górnośląskiej. 	
Ludność	
<ul style="list-style-type: none"> • Ludność w wieku produkcyjnym największą grupą mieszkańców miasta (64% w 2013 roku), • Znaczna aktywność seniorów z życia społecznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Powolny spadek liczby ludności, • Ujemne saldo migracji (odpływ dobrze sytuowanej ludności miasta na tereny wiejskie gminy Oświęcim), • Spadek przyrostu naturalnego (spadek liczby urodzin i wzrost liczby zgonów), • Proces starzenia się społeczeństwa (największy wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym).
Gospodarka (infrastruktura, mieszkalnictwo, komunikacja i drogi)	
<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki udział migracji wahałowych, a więc wysoki odsetek osób dojeżdżających do pracy w okolicznych miastach, • Nowe inwestycje infrastrukturalne (gazociąg, linia elektroenergetyczne WN) - podwyższenie atrakcyjności inwestycyjnej, • Nowe tereny inwestycyjne - rezerwy terenowe pod aktywizację gospodarczą, • Wzrost liczby podmiotów gospodarczych - rozwój przedsiębiorczości, • Duża liczba mikro i małych przedsiębiorstw, • Ogólny wzrost liczby zatrudnionych, • Ogólny spadek liczby bezrobotnych (spadek stopy bezrobocia), • Możliwość pozyskania środków finansowych z UE na uzbrojenie terenów pod inwestycje przemysłowe, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, aktywizację zawodową bezrobotnych, rozwój i modernizację sieci drogowej, • Podstrefa Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Oświęcimiu - oferta terenów inwestycyjnych w mieście, • Wyspecjalizowany zakład chemiczny Synthos - innowacyjny charakter działalności, • Planowane powstanie obwodnicy miasta, • Planowane utworzenie Szybkiej Kolei Regionalnej łączącej Oświęcim z Tychami i Konurbacją Górnośląską, • Dobre skomunikowanie komunikacji publicznej w mieście, • Napływ inwestorów zewnętrznych do miasta, • Rozwój targowisk miejskich jako miejsca zbytu dla produktów rolnych z okolic miasta, • Istnienie instytucji otoczenia biznesu, oferujące narzędzia wsparcia dla MŚP. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenie - migracje wahałowe do Krakowa i Aglomeracji Górnośląskiej w celach zarobkowych, • Zagrożenie - silny wzrost liczby przedsiębiorstw w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym w gminach sąsiadujących - intensywny wzrost liczby miejsc pracy na terenach podmiejskich - konkurencyjna atrakcyjność terenów podmiejskich, • Niska dynamika wzrostu liczby zatrudnionych, • Zagrożenie - niedopasowanie posiadanego zawodu do bieżących potrzeb pracodawców, • Niedopasowanie przeznaczeń terenów względem istniejących potrzeb, • Zagrożenie - szeroka oferta terenów mieszkaniowych w gminach ościennych, • Zagrożenie - branża przemysłowa w mieście to duże pojedyncze zakłady - gospodarka lokalna miasta wysoko podatna na wahania koniunktury gospodarki - zagrożenie likwidacji głównych zakładów pracy w mieście w wyniku kryzysu gospodarczego, • Mała ilość spółek z kapitałem zagranicznym, • Niewystarczająca baza hotelowa, • Niewystarczająca powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych przeznaczonych na budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne, • Niekorzystna sytuacja w zakresie dostępu do sieci informatycznej, • Zły stan techniczny dróg, • Zbyt mała przepustowość sieci drogowej - korki, • Słaba jakość mediów lokalnych.

Jakość i warunki życia (m. in. edukacja, opieka zdrowotna i społeczna, sport i rekreacja, kultura, bezpieczeństwo publiczne) i dziedzictwo kulturowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawiające się warunki mieszkaniowe (zwiększająca się przeciętna liczba izb w mieszkaniach oraz ich przeciętna powierzchnia), • Miasto Oświęcim jako jedno z najwartościowszych obszarów w układzie historyczno-kulturowym kraju, • Miasto o wysokim nasyceniu obiektami zabytkowymi, • Dostęp do edukacji - przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, licea, szkoły wyższe (Państwowa Wyższa Szkoła w Oświęcimiu), • Działalność wielu instytucji kulturalnych: muzea, biblioteki, centra spotkań, • Miejsce Pamięci i Muzeum Auschwitz - Birkenau, • Duże imprezy kulturalne, • Dostęp do usług medycznych - podstawowych i wyspecjalizowanych (np. Powiatowy Szpital im. Św. Maksymiliana), • Dostęp do ośrodków opieki społecznej (np. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym Zakład Opiekuńczo - Leczniczy, Środowiskowy Dom Samopomocy, Dom Dziennego Pobytu, hospicjum), • Dostęp do obiektów sportowych (np. ośrodek sportowy MOSiR, basen, siłownie i kluby sportowe), • Bliskość dużego ośrodka akademickiego (Kraków), • Przynależność do Euroregionu Beskidy, • Poprawa poziomu bezpieczeństwa w mieście (spadek liczby przestępstw). 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca dostępność do najwyższej jakości świadczeń diagnostycznych, • Drenaż lekarzy i specjalistów medycznych z miasta, • Niewielki zakres prowadzonych inicjatyw z zakresu opieki nad matką i dzieckiem, • Opóźnienie w modernizacji obiektów edukacyjnych, kultury, sportowych, • Zły stan techniczny części placówek oświatowych, kultury, infrastruktury rekreacyjnej (plac zabaw, boiska wielofunkcyjne, ławki), • Brak odpowiednich placów i obiektów w mieście do organizowania imprez masowych, • Brak turystycznego wykorzystania położenia nad rzekami Sołą i Wisłą, • Wzrost liczby przestępstw gospodarczych, • Brak monitoringu w mieście w miejscach szczególnie niebezpiecznych, • Wysokie natężenie ruchu kołowego - liczne wypadki drogowe.

I.4. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

I.4.1. Zasoby i stan środowiska przyrodniczego

I.4.1.1. Ukształtowanie powierzchni terenu i geomorfologia

Oświęcim położony jest, według podziału Polski na regiony fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego, w obrębie prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51), podprowincji Podkarpacie Północne (512), w makroregionie Kotliny Oświęcimskiej (512.2) oraz w mezoregionie Dolina Górnej Wisły (512.22).⁷

Współczesna rzeźba terenu miasta została ukształtowana podczas zlodowacenia południowopolskiego, w wyniku procesów fluwioglacjalnych i eolicznych, oraz w holocenie, na skutek działalności akumulacyjnej rzek Wisły i Soły. W ich dolinach wyróżnić można kilka poziomów terasowych: starsze równiny plejstoceny oraz młodsze, holoceny terasy zalewowe i nadzalewowe. Teren miasta jest względnie płaski, z ogólnym pochyleniem w kierunku dolin Wisły i Soły. Występują niewielkie spadki terenu, sporadycznie przekraczające 2-5%. Najniżej usytuowana jest północno-zachodnia część miasta, gdzie w dolinach rzecznych rzędne terenu przyjmują wartość około 227 m n.p.m. Najwyżej wyniesiona powierzchnia terenu występuje natomiast w południowej części miasta, osiągając wysokość do 248 m n.p.m. Różnica bezwzględna wysokości w obrębie przedmiotowego obszaru wynosi 20 m. W mieście znajdują się dwa wzgórza: zamkowe, w pobliżu starego miasta i zadrzewione wzniesienie w okolicach parku Hallera.

Na współczesne zróżnicowanie krajobrazu Oświęcimia mają wpływ walory środowiska przyrodniczego i działalność człowieka. W mieście nie występują większe kompleksy leśne, poza terenami zieleni parkowej oraz niewielkimi połaciami lasów łęgowych w dolinach rzek Wisły i Soły, bogatych pod względem składu gatunkowego flory i fauny. Doliny rzeczne, które w dużym stopniu zachowały swój naturalny charakter, z licznymi starorzeczami, stanowią ważne ostoje fauny wodno-błotnej. O wyjątkowości przyrodniczej świadczy przynależność miasta do Zespołu Krajobrazowo Przyrodniczego doliny rzeki Soły oraz do obszaru Natura 2000 „Dolina dolnej Soły”. Fundamentalny wpływ na obecny krajobraz wywarła również działalność człowieka. W przestrzeni widoczne są następujące formy: zabudowa miejska, obiekty przemysłowe, infrastruktura drogowa oraz obszary przemysłowe wymagające rewitalizacji. W krajobrazie miasta pojawiają się również obszary otwarte przeznaczone na działalność rolniczą. Obraz miasta dopełnia krajobraz kulturowy, na który składają się: Stare Miasto, Wzgórze Zamkowe i obóz Auschwitz-Birkenau, wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

I.4.1.2. Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym miasto Oświęcim położone jest w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego, które ma formę niecki, wypełnionej skałami paleozoiczno-mezozoicznymi oraz mioceńskimi. Najstarsze utwory geologiczne na tym obszarze, stwierdzone w wierceniach, stanowią prekambryjskie skały krystaliczne, budujące podłoże Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. Na nich zalegają skały osadowe dewonu i karbonu. Utwory karbońskie zbudowane są z piaskowców i piaskowców z wkładami łupków ilastych i pokładami węgla kamiennego. Osiągają miąższość do 1200 m. Na nich miejscami zalegają utwory triasowe w postaci

⁷ Kondracki J., 2002, *Geografia regionalna Polski*, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.

psstrego piaskowca i wapienia muszlowego, wykształcone głównie jako ily wapniste, iłolupki z wkłódkami piaskowców i piasków oraz margle i wapienie margliste. Kolejne ogniwo stanowią utwory trzeciorzędowe. Reprezentują je osady morskiego miocenu, do których należą: ily, mułowce, piaski i żwiry, łupki ilaste, częściowo z gipsem i anhydrytem. Na utworach trzeciorzędowych zalegają osady czwartorzędowe. W większości są to plejstocieńskie mady, mułki, piaski i żwiry rzeczne, które występują w zachodniej i południowo-zachodniej części miasta, w rejonie osiedli Zasole, Błonie, Stare Stawy i Nowe Stawy. Znaczne tereny w centrum pokrywają lessy, a w rejonie Starego Miasta, Osiedla Chemików, Monowic zalegają plejstocieńskie piaski i żwiry wodnolodowcowe. W dolinach rzecznych występują natomiast holocieńskie mułki, piaski i żwiry rzeczne. Na południe od Kanału Dwory występują mady rzeczne.

I.4.1.3. Warunki glebowe

Gleby występujące na terenie miasta związane są z utworami czwartorzędowymi, które stanowią przede wszystkim osady polodowcowe - eoliczne oraz osady rzeczne. Reprezentowane są przez: lessy, mady pyłowe i gliniaste, gleby brunatne wylugowane, bielcowe, pseudobielcowe, czarne ziemie oraz rędziny. Rodzaj gleb uzależniony jest od położenia. W dolinie Górnej Wisły występują gleby pseudobielcowe i zdegradowane czarne ziemie. Natomiast w dnie doliny Wisły przeważają brunatne mady pyłowe i gliniaste, na wyższych terasach gleby pseudobielcowe i brunatne wylugowane.

Użytki rolne zajmują około 32% powierzchni miasta. Skupione są w jego południowej części, w przysiółkach Monowice, Kuligowiec, Kobyleniec, Nowe i Stare Stawy oraz odcinkami w dolinach rzeki Wisły i Soły. Ponad 80% gruntów ornych, jak i gleb pod trwałymi użytkami zielonymi, należy do III i IV klasy bonitacyjnej. W mieście występuje duży udział gruntów antropogenicznych. W wyniku działalności człowieka znaczne powierzchnie gleb zostały zniszczone, ulegając zakwaszeniu, osuszeniu lub zawodnieniu.

I.4.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Powierzchniowa sieć hydrograficzna jest bardzo rozbudowana. Oświęcim leży w dorzeczu górnej Wisły, u ujścia Soły do Wisły. Przez teren miasta przebiega dział wodny II rzędu rozdzielający zlewnie dopływów Wisły oraz dział III rzędu rozgraniczający zlewnie mniejszych potoków wpływających do Soły. Działy wodne miejscami są poprzecinane bramami wodnymi, co wynika z działalności gospodarczej człowieka. Rzeka Wisła płynie przy północnej granicy miasta. Wyptywając z terenów górskich do kotliny Oświęcimskiej, jej bieg spowalnia się, co może powodować wystąpienie wylewów. Większe znaczenie dla miasta ma rzeka Soła, która przepływa przez centrum. Rzeka ta uznawana jest za bardziej niebezpieczną, ze względu na duże zagrożenie powodziowe. W celu jego zmniejszenia w jej środkowym biegu wybudowano zespół trzech zbiorników kaskadowych, co wyraźnie wpłynęło na uregulowanie przepływów. Na terenie Oświęcimia Soła płynie w większości swoim naturalnym korytem, miejscami meandruje tworząc zakola i wysepki. W dolnym biegu jej koryto jest uregulowane. Soła uchodzi do Wisły na wysokości 266 m n.p.m.

Na obraz powierzchniowej sieci hydrograficznej miasta składa się ponadto szereg mniejszych cieków wodnych. Są nimi: Potok Paździory, Potok Klucznikowski, Rów na osiedlu Błonie, Potok przez Park, Rów przy ul. Olszewskiego, Rów przy ul. Zagrodowej, Rów Wysokie Brzegi, Rów Borowiec, Młynówka oraz rowy melioracyjne odwadniające podmokłe obszary, Mostki, Stawki, Kapio, Grabowiec i inne. Ważnym elementem sieci wód powierzchniowych

jest również sztuczna droga wodna łącząca Oświęcim z Krakowem. Jest nią Kanał Dwory, należący do Drogi Wodnej Górnej Wisły. Obecnie wykorzystywany jest głównie do transportu kopalin i surowców sypkich wykorzystywanych w budownictwie.

Wody podziemne ⁸

Miasto Oświęcim położone jest poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, co potwierdzają dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie. Wyznaczany dawniej na tym terenie GZWP nr 449 „Oświęcim” obecnie uznawany jest za fragment Użytkowego Poziomu Wód Podziemnych QII rejonu Małej Wisły. Zasadniczym poziomem wodonośnym jest piętro czwartorzędowe, wytworzone w aluwialnych osadach żwirowo-piaszczystych, zalegających na słabo przepuszczalnych ilach mioceńskich. Głębokość zalegania wód jest uzależniona od położenia. W obniżeniach terenu i dolinach rzek wartość ta nie przekracza 2 m, natomiast w obrębie działów wodnych może dochodzić nawet do 20-30 m. Poziom ten cechuje się swobodnym lub lekko napiętym zwierciadłem wody, które opada w kierunku rzek Wisły i Soły, co ma silne powiązanie z hydrauliką ich wód. W okresach wezbrań następuje przenikanie wód powierzchniowych do zwierciadła, w okresach niżowych drenaż tych wód. Zasilanie wód podziemnych jest wynikiem infiltracji opadów atmosferycznych przez utwory położone na warstwie wodonośnej. Ze względu na słabą izolację poziomów wodonośnych oraz ich płytkie zaleganie, wody tego piętra w wysokim stopniu zagrożone są przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni. W rejonie Oświęcimia charakteryzują się w większości średnią jakością (klasa II). Zasoby wód podziemnych piętra czwartorzędowego na tym obszarze powszechnie służą do zaopatrzenia ludności w wodę. W Oświęcimiu pozyskiwana jest woda w pięciu ujęciach tego piętra: „Zasole”, „Zaborze”, „Hajduga”, „Grodzisko”, „La-1 w Lasowej”. Dwa pierwsze ujęcia administrowane są przez zarząd PWIK w Oświęcimiu pozostałe zarządzane są przez gminy ościenne lub prywatnych inwestorów. Największe znaczenie dla miasta ma ujęcie „Zasole” położone przy ul. Ostatni Etap i „Zaborze” przy ul. Grodzkiej. Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 32, poz. 159, z późn. zm.) „strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002 r. wygasają z dniem 31 grudnia 2012 r.” Nowe strefy ochrony wokół ujęć wód są w trakcie ustanawiania.

I.4.1.5. Warunki klimatyczne

Według regionalizacji klimatycznej Polski E. Romera miasto Oświęcim znajduje się w zasięgu klimatu kotlin podgórskich. Cechuje go zróżnicowanie. W Kotlinie Oświęcimskiej jest ciepły i umiarkowanie wilgotny, a w Dolnie Wisły ciepły i suchy. Klimat kształtowany jest przez wzajemne oddziaływanie powietrza oceanicznego i kontynentalnego, najczęściej na teren miasta napływa powietrze polarno-morskie. Latem jest to powietrze chłodne, przynoszące duże zachmurzenie nieba. W zimie powietrze to przynosi ocieplenie i przyczynia się do odwilży. Rzadziej napływa powietrze polarno-kontynentalne, które ma małą wilgotność, zimą kształtuje pogodę mroźną i suchą, a latem gorącą i suchą. W ogólnej cyrkulacji dominują wiatry z sektora zachodniego (52%) oraz południowo-wschodniego (24%). Duży wpływ na kształtowanie cyrkulacji wywierają też doliny rzek Wisły i Soły.

⁸ Oprac. na podst.: Gajowiec B., 2000, *Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, arkusz 971 - Chrzanów (z objaśnieniami)*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; Gatlik J., 1997, *Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, arkusz 970 - Oświęcim (z objaśnieniami)*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; *Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Oświęcim w jego granicach administracyjnych*, 2011, Werona Sp. z o.o., Katowice.

Charakterystyka lokalnego klimatu przedstawia się następująco: średnia roczna temperatura wynosi 7-8°C, najwyższe temperatury występują w miesiącach letnich, dochodząc do około 33°C, zaś najniższe - w grudniu. Osiągając -29,7°C. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 700-800 mm, okres wegetacji trwa 210-220 dni. Kotlina Oświęcimska należąc do wklęsłych form terenu ma niekorzystne warunki anemologiczne. Miasto jest słabo przewietrzane, ponad 70% ogólnej ilości wiatrów nie przekracza prędkości 2 m/s, sporadycznie siła przekracza 7 m/s. Dodatkowym niekorzystnym zjawiskiem jest występowanie inwersji temperatury.

Na terenie Oświęcimia panują natomiast ogólnie korzystne warunki mikroklimatyczne. Wy różnić można tu dwa typy mezoklimatów:

- mezoklimat den dolinnych Wisły i Soły. Cechuje go duża dobową różnica temperatur i wilgotności powietrza, krótki okres bez przymrozków oraz słaba wentylacja (wynika ona z inwersji temperatur i wilgotności powietrza);
- mezoklimat wyższych teras rzecznych. Jest łagodniejszy od wyżej wymienionego mezoklimatu. Ma wyższe o 1°C średnie temperatury roczne, dłuższe o 20 dni okresy bez przymrozków i umiarkowaną wentylację.⁹

I.4.1.6. Surowce mineralne

Budowa geologiczna i tektonika rzutują w dużej mierze na występowanie surowców mineralnych. Bogactwa mineralne występujące w rejonie miasta to przede wszystkim węgiel kamienny, występujący w zachodniej części miasta oraz surowce skalne (żwiry) występujące w dolinach rzek. Oświęcim sąsiaduje z obszarami górniczymi Kopalni Węgla Kamiennego „Piaś”, „Janina” oraz „Brzeszcze”. Część zachodnia miasta obejmowała obszar górniczy zlikwidowanej już Kopalni Węgla Kamiennego „Czeczoł”. Zdecydowana większość złóż kruszywa naturalnego występuje w dolinach Wisły, Soły i Skawy i jest związana z akumulacją rzeczna. Część złóż została już wyeksploatowana, część wyrobisk poeksploatacyjnych została zrekultywowana w kierunku wodnym. Na obszarze miasta również występują poeksploatacyjne zbiorniki wodne, zwłaszcza w północnej części miasta, w rejonie doliny Wisły.¹⁰

I.4.1.6.1. Tereny i obszary górnicze

W granicach miasta Oświęcim, zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego - baza MIDAS (dostęp 10.02.2015 r.) znajduje się obecnie sześć terenów i obszarów górniczych:

- „INKO”, obszar i teren o powierzchni 1,99 ha, związany z wydobywaniem kruszywa naturalnego - piasków i żwirów. Eksploatacja prowadzona jest na podstawie koncesji Starosty Oświęcimskiego, o znaku WOŚ.751-4-7/08/09, zmienionej decyzją WOŚ.751/2-2/10, ważnej do 15.01.2019 r.;
- „DWORY 2”, obszar górniczy o powierzchni 23,7 ha oraz teren górniczy o powierzchni 47,3 ha związane są z wydobywaniem piasków i żwirów. Koncesja na wydobywanie wydana przez Urząd Marszałkowski decyzją Z1:SR-IX.7422.2.21.2011.BK, obowiązuje do 31.12.2025 r.;

⁹ Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Oświęcimia na lata 2004-2006, 2004, Oświęcim

¹⁰ Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Oświęcim w jego granicach administracyjnych s. 17

- „DWORY - LIBET”, obszar i teren górniczy o powierzchni 13,39 ha, związane z wydobyciem kruszywa naturalnego tj. mieszanki żwirowo-piaskowej. Wydobycie prowadzone jest na podstawie koncesji Wojewody Małopolskiego o znaku OŚ.VI.7514/30/99/7, zmienionej decyzjami Marszałka Województwa Małopolskiego nr NR:10-6/1/23, Z1:SW.V.RŁ.7515/1-14/08, Z.1:RG.II.BA.7515/1-9/10 i Z.1:SR-IX.7422.2.56.2013.RŁ, obowiązuje do 31.12.2020 r.
- „LIBIAŻ IV” obszar górniczy o powierzchni 6233,06 ha oraz teren górniczy o powierzchni 7450,12 ha. Koncesja na wydobycie wydana przez Ministra Środowiska decyzją Z1:DGe/RR/487-4615/2005, obowiązuje do 30.09.2016 r.;
- „DWORY-LIBET II POLE A”, obszar i teren górniczy o powierzchni 3,65 ha, związane z wydobyciem kruszywa naturalnego tj. mieszanki żwirowo-piaskowej. Koncesja na wydobycie wydana przez Urząd Marszałkowski decyzją Z1:SR-IX.7422.2.11.2015.MR, obowiązuje do 31.12.2032 r.;
- „DWORY-LIBET II POLE B”, obszar i teren górniczy o powierzchni 2,31 ha, związane z wydobyciem kruszywa naturalnego tj. mieszanki żwirowo-piaskowej. Koncesja na wydobycie wydana przez Urząd Marszałkowski decyzją Z1:SR-IX.7422.2.11.2015.MR, obowiązuje do 31.12.2032 r.;

Miasto ponadto objęte jest dwoma blokami koncesyjnymi na poszukiwanie i rozpoznawanie złoża węgla kamiennego „Polanka Wielkie Drogi” (nr koncesji 59/2011p) oraz złoża metanu z pokładów węgla kamiennego „Wola Oświęcim” (nr koncesji 19/2012p). Aktualnie brakuje danych, które umożliwiłyby oszacowanie perspektyw podjęcia eksploatacji gazu łupkowego na tym terenie.

I.4.1.6.2. Udokumentowane złoża kopalin

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego - baza internetowa MIDAS (stan na dzień 10.02.2015 r.) na terenie miasta Oświęcim występują następujące złoża surowców mineralnych:

- „Czeczott-Wschód” - złożo węgla kamiennego znajdujące się na terenie gmin Bieruń, Bojszowy, miejskiej Oświęcim, Oświęcim, Miedźna i Brzeszcze. Złożo jest rozpoznane szczegółowo, zostało wydzielone ze złoża węgla kamiennego "Czeczott", obejmuje powierzchnię 2 903, 30 ha. Zasoby bilansowe w filarach 167 270 tys. t w kat. C1 oraz 54 428 tys. t w kat. C2, poza filarami: w kat. C1 163 809 tys. t, w kat. C2 47 342 tys. t.
- „Dwory” - złożo kruszywa naturalnego (mieszanki żwirowo-piaskowej) o powierzchni 21,40 ha. Zasoby bilansowe poza filarami: w kat. C1 wynoszą 3 678 tys. t.
- „Dwory - Libet” - złożo kruszywa naturalnego (mieszanki żwirowo-piaskowej) o powierzchni 13,39 ha. Zasoby bilansowe poza filarami: w kat. C1 wynoszą 719,72 tys. t.
- „Dwory - Libet II” - złożo kruszywa naturalnego (mieszanki żwirowo-piaskowej) o powierzchni 7,44 ha. Zasoby bilansowe poza filarami: w kat. C1 wynoszą 1 506,13 tys. t.
- „Dwory-Mańki” - złożo kruszywa naturalnego (mieszanki żwirowo-piaskowej) o powierzchni 32,50 ha. Zasoby bilansowe poza filarami: w kat. C1 wynoszą 3 212,36 tys. t.

- „Inko” - złoża kruszywa naturalnego (żwirów) o powierzchni 1,99 ha. Zasoby bilansowe poza filarami: w kat. C1 wynoszą 389,04 tys. t.
- „Oświęcim-Polanka” - złoża węgla kamiennego znajdujące się na terenie gmin Brzeszcze, Kęty, miejskiej Oświęcim, Oświęcim, Osiek, Polanka Wielka, Przeciszów i Wieprz. Złoża o powierzchni 10 243 ha zostało rozpoznane wstępnie, obecnie nie jest eksploatowane. Zasoby bilansowe poza filarami: w kat. C2 wynoszą 2 142 426 tys. t.
- „Oświęcim-Polanka I” - złoża węgla kamiennego o powierzchni 4 204 ha, położone na terenie gmin: miejskiej Oświęcim oraz wiejskich Oświęcim, Polanka Wileka i Przeciszów. Zostało wyodrębnione ze złóż Oświęcim-Polanka i Zator; obejmuje wschodni fragment złoża Oświęcim-Polanka i zachodni fragment złoża Zator. Zasoby bilansowe poza filarami wynoszą: w kat. C1 185 908 tys. t. oraz 348 094 tys. t. w kat. C2.

I.4.1.7. Tereny rolne i rolnicza przestrzeń produkcyjna

Biorąc pod uwagę aktualne tendencje rozwojowe miasta wyraźnie dostrzega się wypieranie funkcji rolniczej z terenu miasta. Wpływ na jego kształt ma zurbanizowany charakter terenu, koncentracja zanieczyszczeń i czynniki ekonomiczne (renta gruntowa), choć miasto ma znaczny potencjał agroekologiczny.

Dobrym wyznacznikiem potencjału agroekologicznego środowiska przyrodniczego jest kompleksowa metoda oceny warunków przyrodniczych pod kątem ich wpływu na gospodarkę rolną. Metodę taką - waloryzację rolniczej przestrzeni produkcyjnej opracował Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Wyraża się ona specjalnym wskaźnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (jrpp), który uwzględnia: jakość gleb, stosunki wodne, agroklimat i rzeźbę terenu. W punktowej ocenie tych czterech elementów (od 31 do 111) środowiska przyrodniczego największe znaczenie mają warunki glebowe.

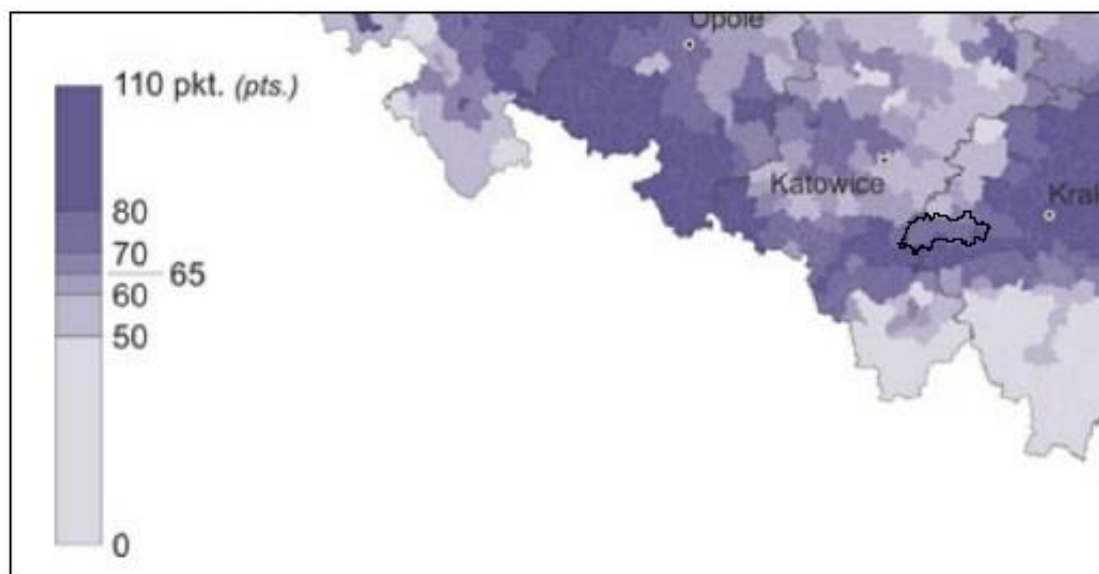
Na podstawie analizy współczynników przeliczeniowych wydzielono 4 przedziały jakości gruntów

- bardzo dobre > 80 pkt,
- dobre 79 - 60 pkt,
- słabe 59 - 30 pkt,
- bardzo słabe <30.¹¹

Jak wynika z powyższej ryciny, region Oświęcimia charakteryzuje się bardzo dobrą jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Przypuszczać można, że na taki stan rzeczy największy wpływ ma występowanie na terenie miasta gleb bardzo dobrych, aż 54% gruntów ornych stanowią gleby klas I-III.

¹¹ *Przyrodnicze uwarunkowania rozwoju obszarów wiejskich - Studia Obszarów Wiejskich, Komisja Obszarów Wiejskich PAN tom 12, Warszawa 2007.*

Rysunek 4 - Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla rejonu Oświęcimia

Źródło: Atlas Rolnictwa Polski, Zakład Geografii Wsi i Rozwoju Lokalnego Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, s. 23-24

I.4.1.8. Lasy i leśna przestrzeń produkcyjna

Lasy zajmują w granicach administracyjnych Oświęcimia około 0,01% powierzchni miasta, jest to więc udział marginalny. Występują w północnej i wschodniej części miasta, z uwagi na położenie w dolinie Soły, przypuszczać można jedynie że mogą to być lasy łąkowe, brak jednak na ten temat danych.

I.4.1.9. Przyrodnicze walory rekreacyjne

Na obszarze Oświęcimia występują następujące, zróżnicowane, przyrodnicze rejony rekreacyjne:

Dolina Soły

- ekologiczno-rekreacyjny ciąg przenikający strukturę miejską;
- teren związany z zespołem przyrodniczo-krajobrazowym „Dolina Rzeki Soły”;
- przewaga zbiorowisk w postaci szuwarów, zbiorowisk ziółoroślowych, łąkowych i murawowych, a także formacje drzewiaste w postaci wikliny, łągów i grądów;
- zły stan czystości wód, eliminujący aktualnie możliwość ich bezpośredniego użytkowania rekreacyjnego;

Dolina Wisły

- teren związany z istniejącym szlakiem wodnym (Górnej Wisły);
- obszar z krajobrazami o charakterze erozyjnym z zalewową doliną rzeczną;

Enklawy miejskich terenów zielonych:

- występują w postaci zieleni urządzonej (parki, skwery itp.) i niewielkich kompleksów semileśnych;
- stosunkowo mały udział powierzchniowy ogólnodostępnych, urządzonych terenów zielonych (parki, skwery);

W generalnej ocenie walory rekreacyjne środowiska przyrodniczego na obszarze Oświęcimia są umiarkowane. Dają możliwość rozwoju jedynie wąskich, często ściśle wyspecjalizowanych form rekreacji.

I.4.2. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

I.4.2.1. Stan czystości wód

Wody powierzchniowe na obszarze miasta Oświęcim charakteryzują się niezadowalającą jakością. W rzece Wiśle należą one do V klasy czystości, zanieczyszczone są pod względem bakteriologicznym oraz fizykochemicznym. Wśród elementów przekraczających normy wymienić można wskaźnik zasolenia (chlorki i substancje rozpuszczalne) i substancje biogenne¹². Wisła wpływając na teren miasta jest już zanieczyszczona, związane jest to z dopływem zanieczyszczeń we wcześniejszym biegu rzeki. Skażenie rzeki pochodzi również z zrzutu wód dołowych kopalń węgla, położonych poza miastem Oświęcim, odprowadzanych do Wisły jednak dopiero w miejscowości Dwory¹³.

Wody Soły są znacznie czystsze. U ujścia rzeka zaliczona została do II klasy czystości. Składniki wpływające na zanieczyszczenie są zmienne, pogorszenie jakości wynika z występowania w wodzie fenoli, metali, detergentów i siarczków. Miasto oraz związana z nią działalność człowieka, ma negatywny wpływ na jakość wody, gdyż obniża jej czystość zarówno pod względem sanitarnym jak i zawiesiny.

W wodach podziemnych również zaobserwowano postępujące pogarszanie się jakości wody. Według monitoringu wód podziemnych Państwowego Inspektoratu Ochrony Środowiska, należą one do II i III klasy czystości, a miejscami są pozaklasowe. Wykryto w nich zwiększone zawartości związków azotu, siarczanów, substancji ropopochodnych oraz detergentów.

Źródłem zanieczyszczeń wód jest działalność człowieka. Za fundamentalne przyczyny powodujące taki stan uznaje się:

- nieszczelne zbiorniki bezodpływowe;
- nielegalne podłączenia do kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- źle funkcjonującą kanalizację ogólnospławną;
- działalność rolniczą, w której stosuje się środki chemiczne do uprawy roślin. Pod wpływem deszczu zmywane są z pól i przenikają do wód gruntowych;
- duży ruch motoryzacyjny, w wyniku którego powstałe związki ropopochodne w dużej mierze w czasie opadów atmosferycznych są splukiwane z nawierzchni dróg, parkingów i wsiąkają do wód podziemnych;
- składowanie odpadów płynnych infiltrujących do wód podziemnych;
- działalność przemysłową wynikającą ze zrzutów zanieczyszczonych wód.

I.4.2.2. Jakość powietrza atmosferycznego

Miasto Oświęcim stanowi ważny ośrodek przemysłu chemicznego. Głównym źródłem zagrożenia jest emisja produktów toksycznych powstałych w procesie spalania paliw do celów energetycznych oraz technologicznych. W wyniku tego do powietrza uwalniane są: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły. Czynnikiem przyczyniającym się do pogorszenia

¹² Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2012 roku, 2013, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Kraków.

¹³ Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Oświęcim, 2005, Abrys Sp. z o.o., Poznań.

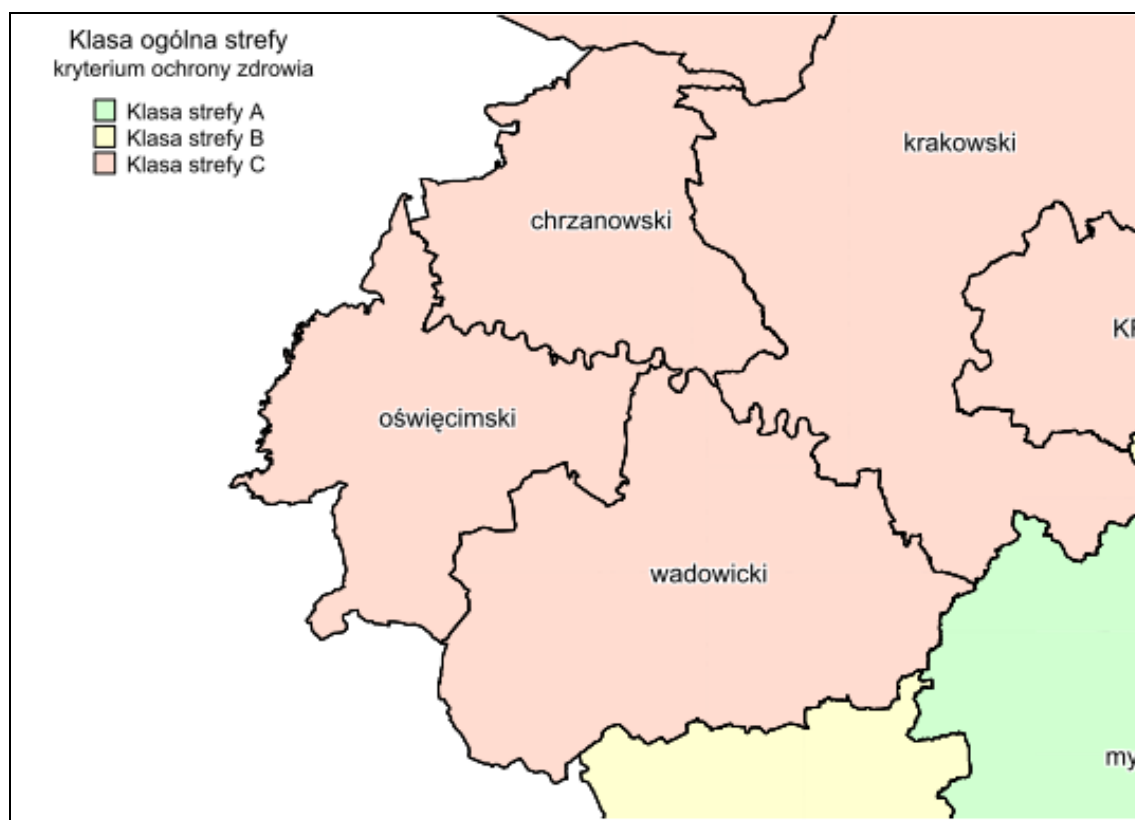
jakości powietrza atmosferycznego jest też oddziaływanie zanieczyszczeń napływających z Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego.

Ważnym źródłem zanieczyszczenia są główne arterie o dużym natężeniu ruchu, a przede wszystkim trasy tranzytowe. W Oświęcimiu należą do nich: droga krajowa nr 44 Tychy-Oświęcim-Zator-Skawina oraz drogi wojewódzkie nr 933 Chrzanów-Oświęcim-Pszczyna i nr 948 Oświęcim-Kęty. Wzmożony ruch samochodowy powoduje uliczne korki, to zaś zwiększa zużycie paliwa i wydłuża czas przejazdu. Ruch pojazdów negatywnie wpływa na jakość powietrza poprzez emisję następujących substancji: tlenek węgla, tlenek azotu, węglowodory, sadze, pyły zawierające metale ciężkie (głównie ołów), pyły gumowe (powstałe przez tarcie opon o nawierzchnię). Źródło emisji komunikacyjnej znajduje się nisko nad ziemią, co sprawia, że zanieczyszczenia pochodzące z silników kumulują się w otoczeniu dróg, a ich wpływ na jakość powietrza maleje wraz z odległością.

Emisja powierzchniowa jest szczególnie widoczna w okresie grzewczym wśród zwartej zabudowy, która utrudnia rozprzestrzenienie się zanieczyszczeń. Pochodzi ona z niskich emitorów odprowadzających gazowe produkty spalania z lokalnych kotłowni i indywidualnych systemów grzewczych, tzw. palenisk, w których podstawowym nośnikiem grzewczym jest węgiel kamienny. Energetyczne spalanie paliw emituje do powietrza: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i pyły.

Oprócz czynnika antropogenicznego wpływ na zanieczyszczenie powietrza mają warunki pogodowe. Należą do nich: ciśnienie atmosferyczne, temperatura oraz niewielka prędkość wiatru ze znacznym udziałem ciszy. Słabe wiatry, notowane na terenie Oświęcimia, spowalniają rozprzestrzenienie się zanieczyszczeń. Niekorzystny wpływ ma również położenia miasta w obniżeniu terenu.

Rysunek 5 - Stan jakości powietrza w powiecie oświęcimskim

Źródło: Plan Zagospodarowania Województwa Małopolskiego

Jakość powietrza mierzona jest na podstawie badań składu chemicznego. Monitoring powietrza z 2007 roku przeprowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w punkcie pomiarowym przy ul. Więźniów Oświęcimia 10 wykazał, że średnie stężenie dwutlenku azotu ma wartość $64 \mu\text{g}/\text{m}^3$, stanowiąc 160% dopuszczalnego poziomu stężenia. Zanieczyszczenie kadmem, ołowiem, pyłem było w mieście wyższe niż wartości dla województwa. W 2010 roku została przeprowadzona ocena jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia i ochrony środowiska. Wynika z niej, że wyraźnym zagrożeniem dla zdrowia mieszkańców jest przekroczenie dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego MP 10, pyłu zawieszonego MP 2,5 oraz benzo(a)pirenu, które zostały zaliczone do klasy C. Pozostałe wartości, tj. NO_2 , CO_2 , SO_2 , O_3 , CO , Cd , przynależące do klasy A, nie stanowiły niebezpieczeństwa dla zdrowia. Natomiast zagrożeniem dla roślin okazało się przekroczenie dopuszczalnego stężenia O_3 zaliczanego do klasy C, pozostałe wartości, tj. SO_2 , NO_2 , należą do klasy A.¹⁴

Z danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska z punktu pomiarowego zlokalizowanego w Oświęcimiu przy ul. Śniadeckiego wynika, że jakość powietrza w pierwszym półroczu 2014 roku na terenie miasta była zła. Dopuszczalne stężenie pyłu MP 10 nie powinno przewyższać średniej wartości $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i 35 przekroczeń na dobę w ciągu roku. Natomiast w badanym punkcie przyjmuje średnią wartość $46 \mu\text{g}/\text{m}^3$, przy jednoczesnym 19-krotnym przekroczeniu na dobę dopuszczalnego poziomu stężenia pyłu PM 10. Poważnym zagrożeniem jest przekroczenie poziomu stężenia benzo(a)pirenu. W pierwszym półroczu wyniosło ono $8,9 \text{ ng}/\text{m}^3$, jednak w okresie grzewczym przekracza nawet $23 \text{ ng}/\text{m}^3$.¹⁵

Główną przyczyną nadmiernego przekroczenia stężenia benzo(a)pienu oraz pyłu MP10 jest emisja niska pochodząca z ogrzewania indywidualnych gospodarstw oraz emisja liniowa i powierzchniowa.

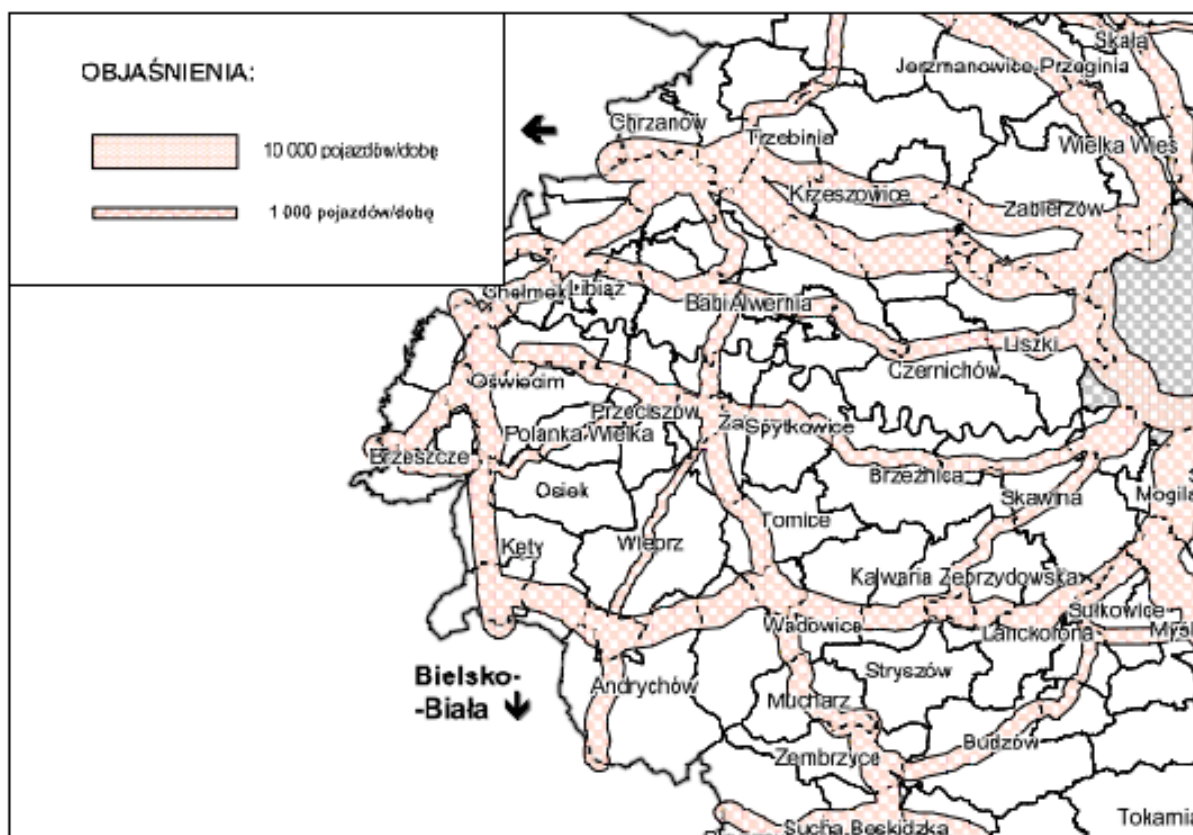
I.4.2.3. Klimat akustyczny

Ważnym czynnikiem jakości środowiska jest hałas, rozumiany jako dźwięki niepożądane, szkodliwe i uciążliwe. Wywierają one wpływ na zdrowie człowieka oraz świat zwierząt. Uciążliwość związana jest z siłą jego natężenia, częstotliwością oraz długotrwałością działania. Miasto Oświęcim należy do terenów silnie zurbanizowanych. Głównymi źródłami hałasu są ruch drogowy, ruch kolejowy oraz działalność przemysłowa. Hałas powszechnie występuje wzdłuż tras komunikacyjnych. Najbardziej uciążliwymi szlakami dla mieszkańców są trzy trasy tranzytowe: droga krajowa nr 44 oraz drogi wojewódzkie nr 933 i 948. Niekorzystny wpływ na klimat akustyczny mają: ciągły wzrost natężenia ruchu, rosnący ruch tranzytowy (głównie związany z przejazdem samochodów ciężarowych), zła nawierzchnia dróg oraz zanikanie w ciągu doby ciszy nocnej (ruch trwa przez całą dobę). Hałas pochodzący z pojazdów mechanicznych ma duży zasięg przestrzenny, największą uciążliwość akustyczną odczuwają mieszkańcy centrum miasta i zabudowy zagrodowej położonej wzdłuż ww. dróg.

¹⁴ *Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Oświęcim w jego granicach administracyjnych*, 2011, Weron Sp. z o.o., Katowice.

¹⁵ *Sprawozdanie z pomiarów jakości powietrza wykonanych w I półroczu 2014 roku zgodnie z zawartymi porozumieniami pomiędzy Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Krakowie, a gminami: Miasto Oświęcim oraz Gminą i Miastem Miechów*, 2014, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Kraków.

Rysunek 5 - Natężenie ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich w zachodniej części województwa małopolskiego

Źródło: Plan Zagospodarowania Województwa Małopolskiego

W 2011 roku badaniem w Oświęcimiu została objęta droga powiatowa nr 948 na kilometrze od 0 + 000 do 16+154. Poziom hałasu przekroczył 71,7 dB co nieznacznie przewyższa wartość dopuszczalną (mieszczące się z zależności od położenia w przedziale 64-68 dB).¹⁶

Drugim źródłem hałasu jest transport kolejowy, jednak notowana obecnie mała częstotliwość kursowania pociągów osobowych i towarowych zmniejsza znaczenie jego uciążliwości. Przez miasto Oświęcim przebiegają następujące linie kolejowe: nr 94 Kraków - Płaszów - Oświęcim i nr 93 Trzebinia - Zebrzydowice, przez Oświęcim, Brzeszcze, Jawiszowice. Niekorzystny wpływ na klimat akustyczny, wynikający z eksploatacji linii kolejowych, odczuwają osoby zamieszkujące w niedalekim sąsiedztwie torowisk, w odległości 150-200 m.

Emisja hałasu z zakładów przemysłowych ma coraz mniejsze znaczenie. Uciążliwość ich jest odczuwalna w granicach danego obiektu, poza obszarem jest mało zauważalna. Do podstawowych źródeł hałasu, słyszalnego z tych miejsc, należy praca maszyn, wentylatorów, sprzężarek, wózków widłowych itp. Na przestrzeni lat hałas ze stacjonarnych obiektów zmniejszył się.

I.4.2.4. Promieniowanie elektromagnetyczne

Źródłami promieniowania elektromagnetycznego są przede wszystkim linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia oraz stacje telefonii komórkowej i inne urządzenia telekomunikacyjne.

¹⁶ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Oświęcimskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2017-2020, 2013, Eko-Team Konsulting, Oświęcim.

Zasięg stref o ograniczeniach inwestycyjnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami, wymaga rozpoznania pomiarowego, a zasady ich wykonywania określają odpowiednie przepisy szczegółowe (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów).

Zgodnie z w/w rozporządzeniem dopuszczalne w środowisku poziomy pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz dla miejsc dostępnych dla ludności, wynoszą: dla składowej elektrycznej E - 10 kV/m, dla składowej magnetycznej (H)-60 A/m. Przepisy stanowią ponadto, że na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową natężenie pola elektrycznego nie może przekraczać wartości 1 kV/m. Przebywanie ludności w obszarach, w których natężenie pola elektrycznego nie przekracza wartości 1 kV/m, nie podlega żadnym ograniczeniom.

Napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego i średniego napięcia przebiegające przez teren miasta posiadają ustanowione strefy ochronne odpowiedniej szerokości.

I.4.2.5. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Ochronę ludzi i mienia przed powodzią realizuje się w szczególności poprzez: kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych; racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód; zachowanie, tworzenie i odtwarzanie systemów retencji wód; budowę, rozbudowę i utrzymywanie budowli przeciwpowodziowych.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się m.in. lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych oraz innych materiałów mogących zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania. Ponadto, zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, takich jak: wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych; sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk; zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie. Szczegółowo, wszystkie zakazy i nakazy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią regulują przepisy Prawa Wodnego.

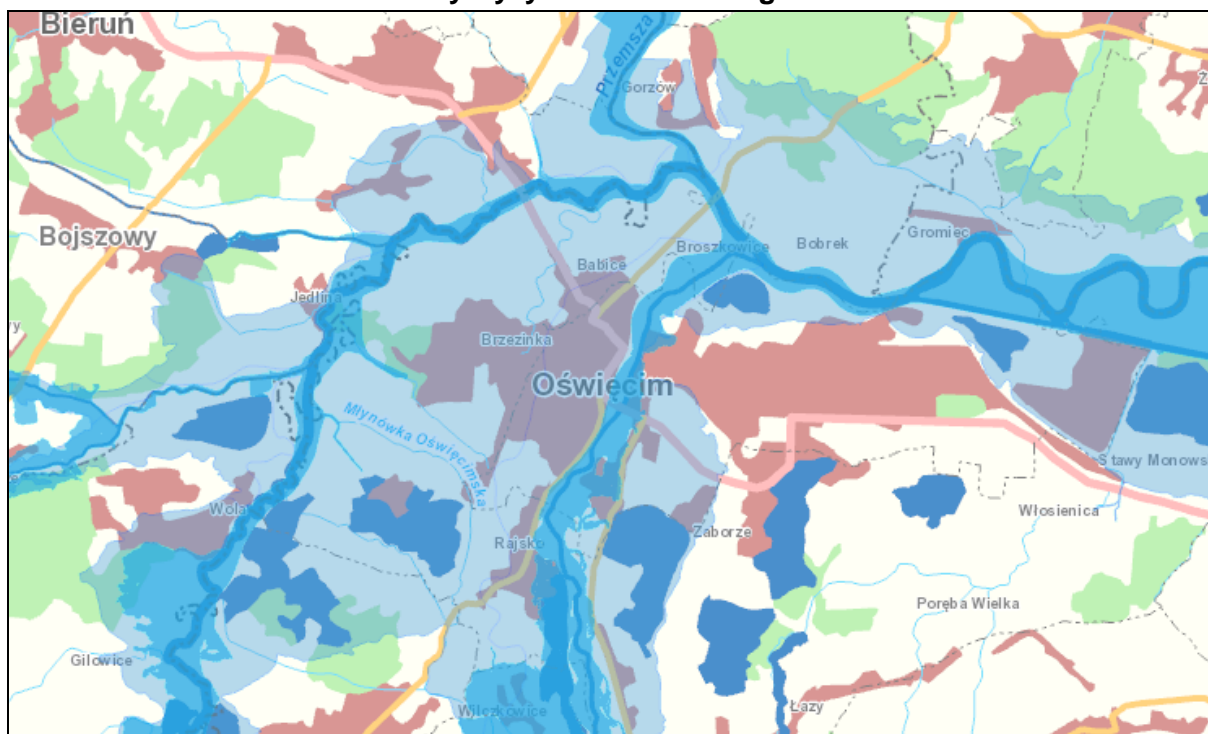
Zwolnienie od wymienionych wcześniej zakazów możliwe jest przez decyzję dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, w przypadku, kiedy nie utrudni to ochrony przed powodzią.

Oświęcim należy do miast szczególnie zagrożonych powodzią. Wpływ na taki stan ma położenie miasta w widłach rzeki Wisły i Soły. Niebezpieczeństwo wylania wód jest sezonowe. Największe zagrożenie występuje w okresie letnim i jesiennym, związane jest to z gwałtownymi lub długo trwającymi opadami atmosferycznymi oraz w sezonie wiosennym, w którym występują silne opady, gwałtownie topnieje śnieg i pływają kry lodowe. Najbardziej narażonymi terenami na wylanie wód są następujące rejony miasta:

- ze strony rzeki Wisły: osiedle Dwory (przysiółki Mańka, Bajcarki, Pasternik), rejon dzielnicy Kruki,

- ze strony rzeki Soły: rejon dzielnicy Błonie, Zasole, tereny wzdłuż Bulwarów i rejon Kamieńca.
- ze strony mniejszych cieków wodnych, wśród nich: Potoku Klucznikowskiego (przepływa przez całe miasto), Potoku Paździory (ul. Zatorska), Potoku przez Park (teren Bulwarów) oraz Rowu Borowiec (ogródki działkowe osiedla Paździory).¹⁷

Rysunek 7 - Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi według Wstępnej Oceny Ryzyka Powodziowego

Źródło: ISOK - Hydroportal publikujący mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego w formacie pdf

W Oświęcimiu znajdują się również obszary zagrożone podtopieniami, powstającymi podczas długotrwałych i obficie padających deszczy. Takie zagrożenie obejmuje części dzielnic: Monowice i Stare Stawy oraz kotliny „Wysokie Brzegi”.

Wśród obiektów inżynierijno-technicznych, zagrożonych powodzią, wymienić można: ze strony rzeki Soły - most drogowy „Jagielloński”, most drogowy „Piastowski”, kładkę dla pieszych na ul. Cichej, kładkę dla pieszych planty, ujęcie wody na Sole, przepompownię „Błonie”, przepompownię „Stare Miasto” oraz ze strony Wisły - przepompownię „Kruki” i przepompownię wód opadowych „Kruki”.¹⁸

Potencjalnym zagrożeniem o wysokim stopniu niebezpieczeństwa jest awaria zbiornika retencyjnego w Tresnej. Fala powodziowa może przyczynić się do zalania 30% miasta. Oświęcim należałby wówczas do III strefy zalewowej.

Obszar miasta ma wyznaczone tereny chronione wałami ze względu na możliwość wystąpienia powodzi. Wały znajdują się wzdłuż rzeki Soły, na osiedlach: Błonie, Stare Miasto, Zasole, Kruki, oraz wzdłuż rzeki Wisły, na osiedlach: Stare Miasto, Kruki, Dwory I (do kanału), Dwory (przysiółki Mańki, Bajcarki, Pasternik).

¹⁷ <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>

¹⁸ Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Oświęcim, 2005, Abrys Sp. z o.o., Poznań.

Niebezpieczeństwo powodziowe wynika często z nieprzemyślanej działalności człowieka. W Oświęcimiu przyczyniło się do tego wylesienie terenu, sztuczna regulacja rzek oraz usytuowanie zabudowy na terasach zalewowych.

I.4.2.6. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych oraz narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych

Osuwanie się mas ziemnych należy do zagrożeń geologicznych i stanowi element zjawiska ruchów masowych ziemi. Jest związane przede wszystkim z działaniem sił przyrody, takich jak gwałtowne opady deszczu, intensywne topnienie śniegu, podnoszenie się poziomu wód gruntowych oraz wezbrania rzek i potoków. Coraz częściej do ich powstawania przyczynia się działalność człowieka. Osuwanie ziemi powoduje także degradację gleb oraz rozległe zniszczenia terenów rolnych i leśnych. Na terenie gminy miejscowo występują naturalne zagrożenia osuwania się mas ziemnych. Ponadto nie można wykluczyć potencjalnych zagrożeń, które mogą wywoływać niewłaściwe lokalizacje obiektów, brak roślinności na zboczach i występowanie sztucznych podcięć zboczy (skarp) na obszarach niewskazanych jako zagrożone.

Najbardziej predysponowanym do wystąpienia ruchów masowych miejscem, na którym potwierdzono aktywność morfodynamiczną jest wzgórze zamkowe. Nie udokumentowano jednak tej aktywności poprzez sporządzenie karty osuwiskowej. Ponadto obszarze miasta wskazuje się miejsca potencjalnego zagrożenia ruchami osuwiskowymi:

- rejon ul. Klucznikowskiej i Solnej,
- rejon ul. Wiejskiej.

I.4.2.7. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

Na obszarze miasta Oświęcim nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

I.4.2.8. Pozostałe zagrożenia

I.4.2.8.1. Zmiany antropogeniczne

Zmiany antropogeniczne środowiska przyrodniczego wynikają przede wszystkim z zajmowania nowych terenów pod zainwestowanie kubaturowe oraz przystosowania terenu do różnego użytkowania (melioracje, niwelacje itp.).

W efekcie rozwoju osadnictwa występują typowe i często nieuniknione zmiany środowiska przyrodniczego. Na etapie inwestycyjnym mogą to być:

- zmiany lokalnego ukształtowania terenu w wyniku robót ziemnych (niwelacje terenu);
- przekształcenia w przypowierzchniowych strukturach geologicznych w związku z robotami ziemnymi (wymiana nienośnych gruntów organicznych na nośne);
- likwidacja i degradacja pokrywy glebowej;
- zmiany aktualnego użytkowania gruntów;
- likwidacja istniejącej roślinności i wprowadzenie nowej;
- zmiany w lokalnym obiegu wody przez ograniczenie infiltracji i wzrost spływu powierzchniowego (wprowadzenie sztucznych nawierzchni);
- modyfikacja topoklimatu terenu projektowanego zainwestowania w wyniku oddziaływania zabudowy na kształtowanie się warunków:
- termicznych (większa pojemność cieplna w stosunku do powierzchni pokrytej roślinnością, sztuczne źródła ciepła);

- anemometrycznych (powstanie lokalnej cyrkulacji jako efekt oddziaływania zabudowy i podwyższenia temperatury),
- wilgotnościowych (zmniejszenie retencji przypowierzchniowej i przenikania wody do przypowierzchniowych warstw gruntu);
- zmiany fizjonomii krajobrazu przez wprowadzenie obiektów kubaturowych na terenach dotychczas wolnych od zabudowy.

Na etapie inwestycyjnym mogą zachodzić również pozytywne środowiskowo zmiany, jak: rekultywacja, uporządkowanie terenów zaniedbanych lub zdewastowanych oraz tworzenie nowych terenów zieleni.

Konsekwencją wprowadzenia zainwestowania będzie jego dalsze oddziaływanie na środowisko, tzw. oddziaływanie na etapie funkcjonowania. Może ono być bardzo zróżnicowane w zależności od charakteru zrealizowanych obiektów. W przewadze oddziaływanie takie ma wpływ na wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego.

I.4.2.8.2. Inne zagrożenia

Dużym problemem są poważne awarie, które stanowią zagrożenia dla życia człowieka i środowiska. Należą do nich pożary, emisje i eksplozje powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania i transportowanego niebezpiecznych substancji.

Istotne zagrożenie niesie za sobą transport substancji niebezpiecznych przez teren gminy. Na obszarze miasta nie ma wyznaczonych specjalnych tras przewozu tych substancji. Transport ich odbywa się po trasach dogodnych dla przewoźnika. W mieście drogami tymi są droga krajowa nr 44, drogi wojewódzkie nr 933, 948 oraz sieć kolejowa. Przypuszczalna katastrofa związana z uszkodzeniem pojemników przewożących niebezpieczne materiały, których siła rażenia ma wielkość od kilku do kilkunastu kilometrów, spowodować może obrażenia u ludzi i zwierząt.

Kolejnym poważnym problemem jest zagrożenie wynikające z występowaniem baz i stacji paliw. Nieodpowiedni transport, składowanie i dystrybucja ropopochodnych substancji może przyczynić się do skażenia gleb i ujęć wodnych. Mogą one również wywołać pożar. Do najbardziej niebezpiecznych materiałów pod względem pożarowym i toksycznym należą: gaz propan butan, spirytus oraz paliwa płynne.

Ponadto w mieście funkcjonuje zakład o dużym ryzyku przemysłowym - Synthos Dwory Sp. z o.o. Przynależność Synthos Dwory Sp. z o.o. do zakładów dużego ryzyka wynika z zaklasyfikowania firmy do potencjalnych źródeł emisji materiałów toksycznych gazów skroplonych lub sprężonych do miejsc pracy i środowiska naturalnego. Zakład powołał na wypadek awarii własny zespół ratowniczy, tj. Zakładową Służbę Ratowniczą DEKOCHEM. Drugim niebezpieczeństwem jest wystąpienie w zakładzie pożaru. Zagrożenie spowodowane jest składowaniem dużej ilości materiałów łatwopalnych i wybuchowych, które są używane w technologii.

Kolejnym niebezpieczeństwem dla miasta jest tranzyt gazu o ponadregionalnym znaczeniu. Przesyłanie następuje liniowo wysokoprężnym gazociągiem. Potencjalne niebezpieczeństwo związane jest z łatwopalnością i możliwością wybuchu materiału łatwopalnego.

I.4.3. Elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną

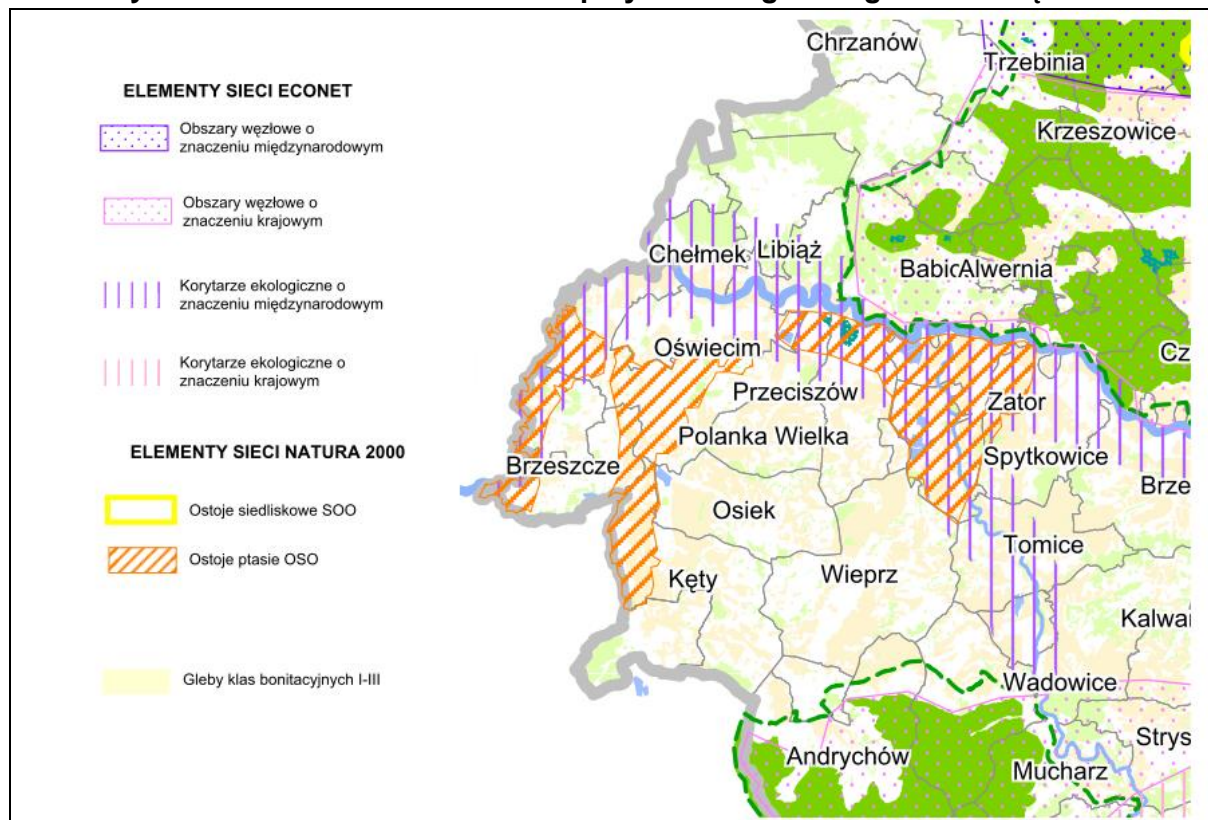
I.4.3.1. Obszary Natura 2000

Obszary Natura 2000 tworzone są dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin i zwierząt oraz charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, wpływających na wartości przyrodniczą całej Europy. W Polsce ta forma ochrony stosowana jest od 2004 roku. Podstawą prawną jej funkcjonowania jest ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.), Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z 16 maja 2005 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 (Dz. U. Nr 94, poz. 795). Fundamentalne zasady gospodarowania na obszarach Natura 2000 zawarte zostały w ustawie o ochronie przyrody. Wskazano w niej, że na obszarach Natura 2000 zabronione są działania, które mogą: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt, negatywnie oddziaływać na gatunki, pogarszać integralności obszarów należących do tej formy ochrony. Sieć Natura 2000, na podstawie prawa Unii Europejskiej, tworzą dwa rodzaje obszarów chronionych. Pierwszy ważny jest dla ochrony dzikich ptaków, tzw. OSO (obszar specjalnej ochrony ptaków), drugi chroni określone typy siedlisk, tzw. SOO (specjalne obszary ochrony siedlisk). W mieście Oświęcim znajdują się fragmenty dwóch obszarów należące do sieci Natura 2000. Pierwszym z nich jest obszar specjalnej ochrony ptaków „**Dolina dolnej Soły**” (**PLB 120004**) o łącznej powierzchni 4 023,06 ha. Na terenie miasta jest jedynie mały fragment o powierzchni 43,2 ha, obejmujący południowy odcinek doliny Soły. Szczególną wartością przyrodniczą ostoi są zachowane fragmenty zbiorowiska lasu łęgowego wierzbowo-topolowego. Dolina Dolnej Soły jest ostoją następujących gatunków ptaków: rybitwa rzeczna, perkoz, zausznik, krakwa, czernica, kokoszka wodna, sieweczka rzeczna, krwawodziób, śmieszka, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, gęgawa, cyranka, głowienka, rybitwa czarna, zimorodek. Ponadto gniazdują tu cztery gatunki wymienione w Polskiej Czerwonej Księdze, jako ptaki zagrożone. Należą do nich bąk, bączek, ślepowron oraz rybitwa białowąsa. Wszystkie ptaki wydają potomstwo i występują w parach. Ogólna ocena wartości obszaru pod kątem jego znaczenia dla ochrony siedlisk, określona została jako znacząca (wartość C). Poważnym zagrożeniem dla wartości przyrodniczej ostoi jest działalność człowieka, związana z wycinaniem roślinności szuwarowej i wodnej, usuwaniem zakrzaczeń nadrzecznych, zmianą użytkowania lub przeznaczenia stawów hodowlanych oraz nielegalną eksploatacją żwirów.¹⁹ Drugim elementem sieci Natura 2000 jest obszar specjalnej ochrony siedlisk „**Dolna Soła**” (**PLH 120083**) o powierzchni 501,0 ha. Obszar ten obejmuje rzekę Solę od mostu drogowego na trasie Kęty - Harszówki Dolne do ul. M. Kolbego w Oświęcimiu. Tylko niewielki fragment chronionego siedliska leży w granicach miasta Oświęcim. Obszar obejmuje dolinę rzeki Soły, która ma charakter naturalnej rzeki podgórskiej z szerokim kamienistym korytem i towarzyszącymi mu lasami łęgowymi. Głównie położony jest w dolinie rzeki, na torfowiskach, polach uprawnych i łąkach. W siedlisku pospolicie spotykany jest kumak nizinny, który ma korzystne warunki do rozwoju. Obszar jest miejscem występowania 5 typów siedlisk zaklasyfikowanych do I Dyrektywy Siedliskowej, dla opisywanego ternu największe znaczenie mają łągi topolowo-wierzbowe. Na terenie tym występuje również 7 gatunków zwierząt należących do II Dyrektywy Siedliskowej. Wśród nich znajduje się 1 gatunek ssaka - wydra, 2 gatunki płazów - traszka grzebieniasta i kumak nizinny oraz 4 gatunki ryb - m.in. boleń, głowacz bia-

¹⁹ <http://obszary.natura2000.org.pl/?s=obszar&id=463>

łopłety, brzanka. Głównymi zagrożeniami dla tych terenów są: intensywna eksploatacja żwirów, ochrona powodziowa, zabudowa hydrotechniczna, zanieczyszczanie i zaśmiecanie doliny i koryta rzecznego, wykorzystanie rolnicze terenów w dolinie oraz inwazja obcych gatunków roślin.²⁰

Rysunek 8 - Ochrona środowiska przyrodniczego w regionie Oświęcimia

Źródło: Plan Zagospodarowania Województwa Małopolskiego

Dla obszaru dopiero Doliny Dolnej Soły obowiązuje plan zadań ochronnych, wprowadzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 4 września 2014 r. (Dz. U. Woj. Małopolskiego z 2014 r. poz. 4921), który szczegółowo określa dopuszczalne w jego obrębie działania. W załączniku 8 określono dokumenty, w których należy uwzględnić wskazania ustalonego planu ochrony, jednym z nich jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Oświęcim. Określono, że w przypadku zmian i aktualizacji należy „wprowadzić zapis informujący o tym, że działania, w szczególności:

- zmiany dotychczasowej funkcji stawów,
- przeznaczanie nowych terenów pod lokalizację nowej zabudowy i infrastruktury przyczyniającej się do ograniczania miejsc dogodnych dla lęgów i żerowisk, płoszenia i niepokojenia ptaków (z wyjątkiem działań służących prowadzeniu prawidłowej gospodarki rybackiej),
- powszechne i szczególne korzystanie z wód w zakresie pozyskiwania piasku i żwiru z koryta rzeki Soły,

²⁰ <http://obszary.natura2000.org.pl/?s=obszar&id=605>

- prowadzenie regulacji koryta rzeki Soły i eliminacja struktur w obrębie koryta rzeki (kamieńce, piaszczyste i żwirowe łachy, wyrwy i skarpy brzegowe), stanowiących siedliska lęgowe dla sieweczki rzecznej i zimorodka,

mogą znacząco negatywnie wpływać na przedmioty ochrony obszaru, jego integralność oraz spójność sieci Natura 2000, zgodnie ze wskazanym w planie zadań ochronnych katalogiem zagrożeń dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Soły PLB120004, związanych m. in. ze zwiększaniem antropopresji w obrębie kompleksów stawów hodowlanych i ich otoczenia, likwidacją stawów, pracami w obrębie koryta rzeki związanych z regulowaniem cieków i wydobywaniem kruszywa z koryta.”

Obszar Natura 2000 Dolna Soła również został objęty planem ochrony ustanowionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 16 stycznia 2015 r. (Dz. U. Woj. Małopolskiego z 2015 r. poz. 325). Ww. dokument określa m.in. katalog zagrożeń dla przedmiotów ochrony obszaru. Z analizy dostępnych materiałów dotyczących obszaru NATURA 2000 „Dolna Soła” kod PLH 120083 wynika, że największymi zagrożeniami są: nagromadzenie materii organicznej; erozja; powódź; wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; tamy i ochrona przeciwpowodziowa w śródlądowych systemach wodnych; regulowanie koryt rzecznych; wydobywanie piasku i żwiru, usuwanie materiału z plaż; nierodzące gatunki zabiorcze; pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych; usuwanie martwych i umierających drzew; Inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania; antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk (fragmentacja); niewielkie projekty hydrotechniczne, jazy; drapieżnictwo.

Ponadto zgodnie z art. 33 ustawy o ochronie przyrody: zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru NATURA 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar NATURA 2000,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony wyznaczono obszar NATURA 2000
- pogorszyć integralność obszaru NATURA 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Odstępstwa od w/w zakazów zapisane zostały w art. 34 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z w/w artykułem jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska, może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub obszary znajdujące się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

W przypadku gdy znaczące negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i gatunków priorytetowych, zezwolenie, może zostać udzielone wyłącznie w celu:

- ochrony zdrowia i życia ludzi;
- zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
- uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego;
- wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.

Na obszarach Natura 2000, (poza obszarami wchodzącymi w skład parków i rezerwatów przyrody) nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybicka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie oddziałuje znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000.

I.4.3.2. Zespoły Przyrodniczo - Krajobrazowe

Zespół Przyrodniczo Krajobrazowy „Dolina Rzeki Soły” położony jest w międzywalu rzeki Soły, obejmując rzekę Solę na całej długości w granicach miasta. W obrębie zespołu znajdują się cztery użytki ekologiczne. Utworzony został na podstawie Uchwały Nr XLVIII/386/97 Rady Miejskiej w Oświęcimiu z dnia 24 września 1997 r. w sprawie: utworzenia obszaru chronionego pod nazwą "Dolina rzeki Soły". Zasady ochrony zostały określone w Uchwale Nr LVIII/513/98 Rady Miejskiej w Oświęcimiu z dnia 16 czerwca 1998 r. w sprawie: wprowadzenia form ochrony przyrody na terenie doliny rzeki Soły w granicach administracyjnych miasta Oświęcimia.

ZPK „Dolina Rzeki Soły” objął ochroną naturalne fragmenty lasów łęgowych i topolowo-wierzbowych, o łącznej powierzchni 143 ha. Podstawowym celem ochrony zespołu jest zabezpieczenie bioróżnorodności z zachowaniem „korytarza” dla przemieszczania cennych gatunków roślin i zwierząt. Podrzędnym celem utworzenia zespołu jest wykorzystanie go do celów dydaktycznych (aktualnie i perspektywicznie), ekologicznych i rekreacyjnych.

I.4.3.3. Użytki ekologiczne

Na terenie miasta występują użytki ekologiczne obejmujące najcenniejsze fragmenty lasu łęgowego w dolinie rzeki Soły. Ta forma ochrony została ustanowiona na podstawie Uchwały Nr LVIII/513/98 Rady Miejskiej w Oświęcimiu z dnia 16 czerwca 1998 r. w sprawie: wprowadzenia form ochrony przyrody na terenie doliny rzeki Soły w granicach administracyjnych miasta Oświęcimia. Ochroną objęte zostały cztery fragmenty leśne z przyległym korytem rzeki: „Łęg Stare Stawy” o powierzchni 4,45 ha, „Łęg Kamieniec” o powierzchni 23,84 ha, „Łęg Błonie” o powierzchni 6,0 ha, „Łęg Za torami” o powierzchni 15 ha.

I.4.3.4. Pomniki przyrody

Według Rejestru pomników przyrody, prowadzonego przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Krakowie na dzień 01.01.2015 r., na terenie miasta Oświęcim nie znajduje się żaden pomnik przyrody.

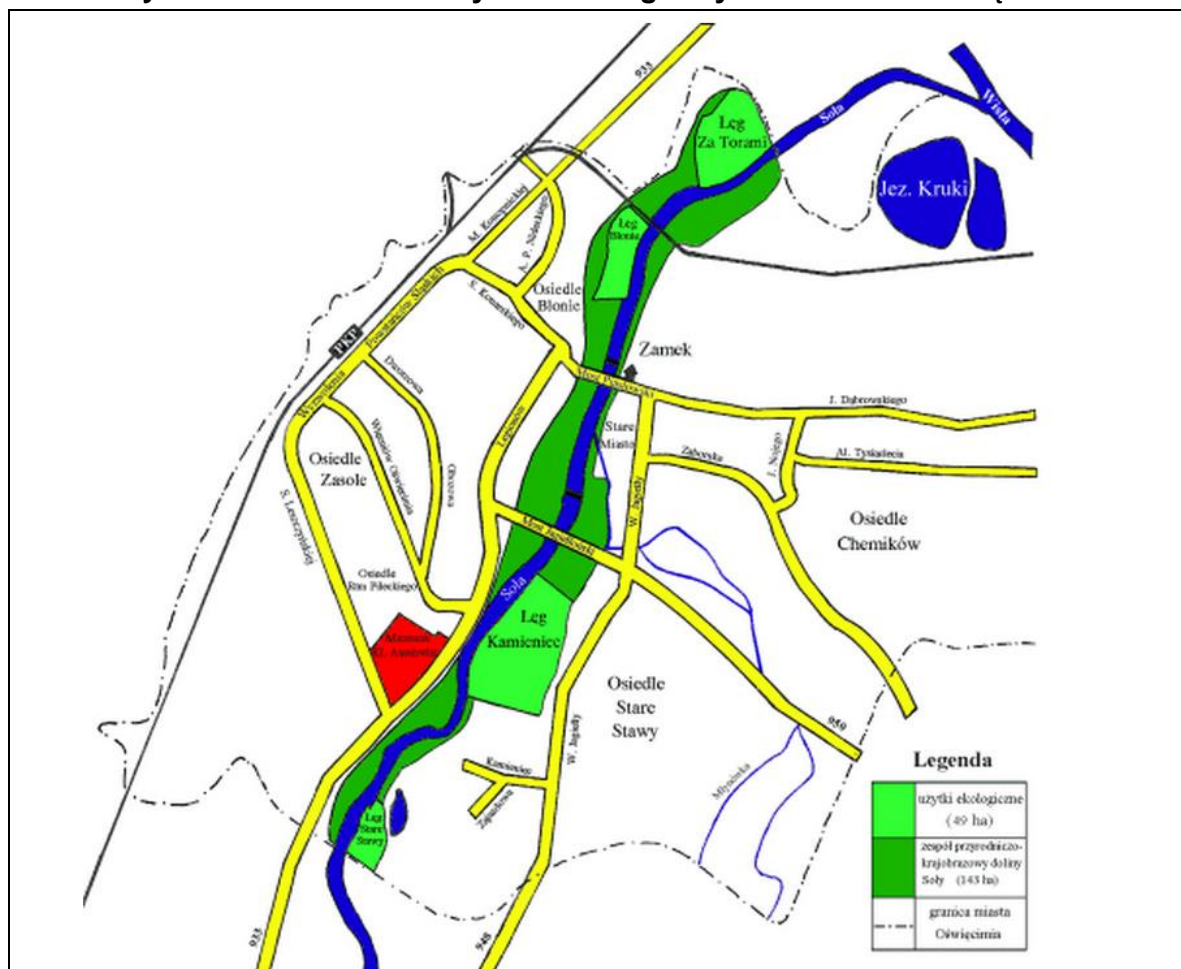
I.4.3.5. Lasy ochronne

Według Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Andrychów na okres 01.01.2015 - 31.12.2024 na terenie miasta Oświęcimia brak jest lasów ochronnych.

I.4.3.6. Pozostałe formy ochrony przyrody

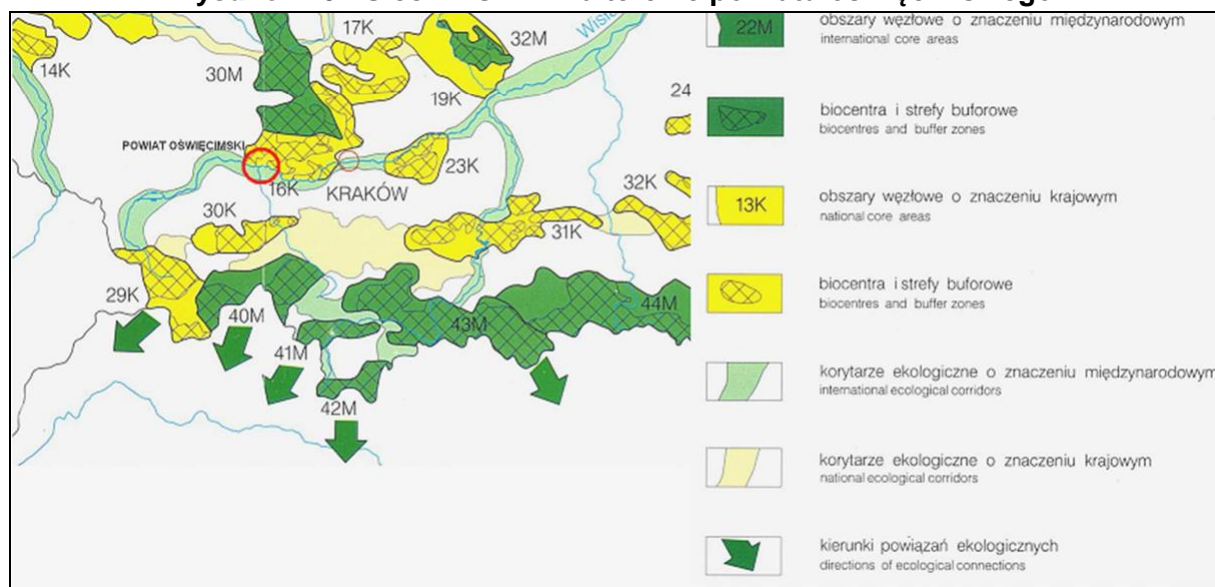
Dodatkowo ważną rolę dla ciągłości systemów cennych przyrodniczo mają korytarze ekologiczne. Miasto jest terenem migracji zwierząt, co przyczyniło się do zaliczenia go do europejskiego korytarza ECONET. Ekologiczny System Obszarów Chronionych, to przestrzenny i funkcjonalny układ obszarów biologicznie aktywnych, powiązany z podobnymi terenami w jego otoczeniu, o funkcjach ekologicznych, klimatycznych i społecznych.

Rysunek 9 - Położenie użytków ekologicznych na terenie Oświęcimia

Źródło: R. Wawręty - Towarzystwo na rzecz Ziemi, „Rzeka konfliktu”, dostęp w formie elektronicznej

Rysunek 10 - Sieć ECONET na terenie powiatu oświęcimskiego

Źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Oświęcimskiego

System obejmuje całą gminę, jednak poszczególne korytarze mają różną rangę: Dolina rzeki Wisły ma rangę krajową. Podstawowymi walorami doliny są: rozległe, meandrujące koryto, naturalne lasy łęgowe, dominujące łąki i bogactwo gatunkowe roślin. Dolina rzeki Wisły pełni także ważne funkcje: klimatyczną - poprzez dostarczenia do miasta czystego, chłodnego powietrza. ekologiczną - jako bank genów dla odnawiania zniszczonych zasobów przyrody, rekreacyjną i przyrodniczą.

Dolina rzeki Soły stanowi obszar ESOch o randze regionalnej, o dużym znaczeniu ze względu na naturalność siedlisk i koryta rzeki. Naturalność koryta widoczna jest powyżej mostu Jagiellońskiego i poniżej mostu Piastowskiego. W dolinie rzeki występuje roślinność łęgowa oraz różnorodna i bogata roślinność nabrzeżna, co wpływa na zachowanie ciągłości terenów aktywnych biologicznie.

Lokalną rangę ESOch posiada dolina potoku Klucznikowskiego razem z zielenią towarzyszącą oraz dolina potoku Młynówki i Paździory, ze względu na oddziaływanie topoklimatów na miasto.

Dla obszaru miasta nie sporządzono audytu krajobrazowego.

I.4.3.7. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych

I.4.3.7.1. Ochrona gruntów rolnych

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 909, z późn. zm.) ochronie podlegają użytki rolne klas I-III. Jednak zgodnie z art. 10a. ustawy, przepisów tych nie stosuje się do gruntów rolnych położonych w granicach administracyjnych miast.

I.4.3.7.2. Ochrona gruntów leśnych

Zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 909, z późn. zm.) przeznaczenie na cele nieleśne:

- gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa - wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi;
- pozostałych gruntów leśnych wymaga uzyskania zgody marszałka województwa po uzyskaniu opinii izby rolniczej.

I.4.3.7.3. Strefy ochronne ujęć wód podziemnych

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 32, poz. 159, z późn. zm.) - „strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002 r. wygasają z dniem 31 grudnia 2012 r.”

Dla ujęcia wody „Zasole”, leżącego w granicach miasta ani dla ujęcia „Zaborze”, które leży tuż przy granicy z miastem nie ustanowiono dotychczas nowych stref ochronnych.

I.4.3.7.4. Strefy ochrony sanitarnej cmentarzy

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z dnia 16 września 1959 r.). Odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studni, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m; odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odle-

głości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone. Odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 m.

Przepisów ww. rozporządzenia nie stosuje się do cmentarzy już istniejących, jeżeli ich zastosowanie uniemożliwiłoby korzystanie z cmentarza, a właściwy powiatowy (miejski, dzielnicowy) inspektor sanitarny nie sprzeciwia się dalszemu korzystaniu z tego cmentarza.

I.4.4. Ocena stanu środowiska w mieście

I.4.4.1. Ekologiczne warunki życia ludzi

Ocenę ekologicznych warunków życia ludzi w Oświęcimiu przeprowadzono uwzględniając następujące kryteria (Przewoźniak 2002):

- stan zanieczyszczenia atmosfery;
- warunki akustyczne;
- źródła i zanieczyszczenie wód powierzchniowych;
- występowanie obiektów uciążliwych dla środowiska i źródeł potencjalnych, poważnych awarii, w tym głównych ciągów komunikacyjnych;
- charakter i dostępność terenów zielonych - rekreacyjnych - zarówno „naturalnych” jak i sztucznie ukształtowanych.

Ekologiczne warunki życia ludzi na obszarze Oświęcimiu najlepsze są w północnej i południowej części miasta. Najgorsze warunki występują na terenach przemysłowych i w ich otoczeniu oraz w części centralnej miasta, gdzie niekorzystnie oddziałuje przede wszystkim komunikacja samochodowa i zagęszczenie zabudowy. Pozytywną rolę w kształtowaniu ekologicznych warunków życia ludzi w Oświęcimiu odgrywają doliny Soły i Wisły, które wpływają regenerująco na środowisko wnętrza miasta i stanowią zarazem zaplecze rekreacyjne dla jego mieszkańców.

Do podstawowych, decydujących o stanie środowiska przyrodniczego Oświęcimia, źródeł uciążliwości środowiskowych należą:

- wewnętrzna i tranzytowa komunikacja samochodowa - źródło uciążliwości aerosanitarnej i akustycznej;
- towarowy transport kolejowy realizowany w obrębie centralnej części miasta - źródło uciążliwości akustycznych i aerosanitarnych;
- indywidualne paleniska w obrębie zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej (tzw. niska emisja), wykorzystujące paliwa stałe (węgiel, koks itp.) - źródła lokalnej uciążliwości aerosanitarnej;
- punktowe źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych (Soła) oraz zrzuty wód opadowych - z największym źródłem miejską oczyszczalnią ścieków, decydującą o stanie sanitarnym jednej z największych rzek w skali regionu.

W Oświęcimiu występują następujące, podstawowe rejony zróżnicowane pod względem ekologicznych warunków życia ludzi:

- rejony przemysłowo-składowe i ich bezpośrednie otoczenie o niekorzystnych ekologicznych warunkach życia ludzi (zanieczyszczenie atmosfery, hałas, źródła poważnych awarii);

- rejon nasilenia uciążliwości środowiskowych związanych z komunikacją (zanieczyszczenie atmosfery i hałas), o niekorzystnych ekologicznych warunkach życia ludzi.

Ze względu na ubogą sieć pomiarową zanieczyszczeń atmosfery na terenie miasta ocenę przeprowadzono na podstawie rozmieszczenia źródeł emisji oraz podobieństw pod względem stanu zagospodarowania, pełnionych funkcji i położenia obszaru w strukturze miasta:

- wzdłuż głównych tranzytowych ciągów komunikacji samochodowej (droga krajowa nr 44 i drogi wojewódzkie nr 933, 948);
- wzdłuż wewnątrzmijskich, głównych ciągów komunikacji samochodowej;
- wzdłuż linii kolejowych, w tym linii powodujących potencjalne, źródła poważnych awarii;
- rejon zabudowy przemysłowej o bardzo słabych ekologicznych warunkach życia ludzi, dużych uciążliwościach oraz ryzykiem poważnych awarii;
- rejon śródmieścia o słabych, ekologicznych warunkach życia ludzi;
- rejon wielorodzinnej, osiedlowej zabudowy mieszkaniowej w większości o umiarkowanych i korzystnych ekologicznych warunkach życia ludzi, osłabionych w niektórych osiedlach przez uciążliwe środowiskowo oddziaływanie komunikacji;
- rejon dominacji jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej i usług o korzystnych, ekologicznych warunkach życia ludzi;
- rejon podmiejskie, ekstensywnie zagospodarowane o korzystnych ekologicznych warunkach życia ludzi.

I.4.4.2. Ocena zgodności użytkowania terenu z uwarunkowaniami przyrodniczymi

Oświęcim charakteryzują:

- umiarkowany wpływ struktur przyrodniczych na terytorialny układ miasta z wiodącą rolą dolin Soły i Wisły;
- duży zakres i intensywność antropogenicznego obciążenia środowiska przyrodniczego przy jednoczesnej umiarkowanej jego odporności i zdolności do samoregulacji, co w konsekwencji powoduje postępującą antropizację środowiska;
- występowanie sprzężeń zwrotnych ujemnych między podsystemami społeczności miejskiej i zainwestowania miejskiego a podsystemem przyrodniczym, polegających na tym, że przekształcony (zdegradowany) podsystem przyrodniczy ogranicza lub eliminuje niektóre formy aktywności społeczno-gospodarczej (przykładem tego jest słabe rekreacyjne wykorzystanie Soły);
- udział na terenach zainwestowanych lokalnych struktur przyrodniczych i przyrodniczo - antropogenicznych aktywnych pod względem biotycznym, pozbawionych jednak ciągłości przestrzennej i w wielu przypadkach połączeń z przyrodniczym otoczeniem miasta poza doliną Soły, co hamuje proces regeneracji środowiska w mieście i pogarsza warunki życia jego mieszkańców;
- znaczne możliwości ewentualnego rozwoju przestrzennego dzięki dogodnym ku temu warunkom przyrodniczym;

W generalnej ocenie użytkowanie terenu w Oświęcimiu można uznać za zgodne z naturalnymi predyspozycjami.

I.4.4.3. Ocena odporności środowiska na obciążenia antropogeniczne oraz zdolności do regeneracji

Środowisko przyrodnicze obszaru opracowania wykazuje istotne zróżnicowanie struktury i w efekcie odporności na obciążenie antropogeniczne i zdolności do regeneracji. Istotnym czynnikiem jest silne, dotychczasowe, antropogeniczne przekształcenie środowiska przyrodniczego.

Największa odporność środowiska występuje w północnej części miasta. Rozwój zabudowy i związana z tym działalność człowieka spowodowały jednak obniżenie potencjału samoregulacyjno - odpornościowego tych terenów.

Dolina rzeki Soły odznacza się zbilansowaną odpornością. Są to miejsca, do których trafiają zanieczyszczenia z terenu ich zlewni i z jednej strony narażone są na ich kumulację, a z drugiej strony płynące w dolinach cieki pełnią funkcje transportującą i oczyszczającą.

Najmniej odporne na bodźce kinetyczne są tereny w strefach zboczowych doliny rzeki (zagrożenie erozją przede wszystkim wodną). W większości powierzchnie te są ustabilizowane przez wielopiętrową roślinność, w tym leśną i parkową. Jej zachowanie jest szczególnie istotne, gdyż brak roślinności spowodowałoby ewolucję środowiska w kierunku denudowanych stoków o znacznej dynamice procesów rzeźbotwórczych.

Potencjał samoregulacyjno-odpornościowy hydrogenicznym zagłębień terenu jest mały zarówno w zakresie bodźców energetycznych (ze względu na odporność podłoża organicznego, wrażliwość na zmiany poziomu wody podziemnej i zagrożenie podtapianiem) jak i bodźców materialnych (szczególne predyspozycje do akumulacji materii stałej i zanieczyszczeń płynnych).

Do najmniej odpornych komponentów należą wody powierzchniowe oraz podziemne. Wody powierzchniowe w roku 2013 zakwalifikowano jako wody jako dobre i poniżej stanu dobrego w zależności od rzeki. Zagrożeniem jest wykorzystywanie potencjału wód podziemnych w celach zaopatrzenia mieszkańców i zakładów przemysłowych. Badania modelowe wód podziemnych wykazały, że istnieje możliwość wyprzedzenia naturalnego procesu odnawiania zasobów wody. Obszar miasta cechuje się także złym stanem powietrza atmosferycznego.

W generalnej ocenie odporność środowiska na obciążenie antropogeniczne oraz jego zdolność do regeneracji są na obszarze miasta umiarkowane i małe.

I.4.4.4. Potencjał transurbacyjny

Przydatność terenów dla zabudowy określają następujące cechy fizjograficzne:

- warunki geologiczne posadowienia budynków;
- stosunki wodne, a zwłaszcza głębokość pierwszego poziomu wody gruntowej;
- spadki terenu i morfodynamika;
- warunki biotopoklimatyczne.

Ocena fizjograficzna nie świadczy, że określony teren bez zastrzeżeń może być przeznaczony na dowolne, dopuszczone cele inwestycyjne. Dodatkowe ograniczenia i uwarunkowania wprowadzają m.in.:

- charakter sąsiedztwa;
- występowanie ustanowionych i planowanych form ochrony przyrody i krajobrazu;
- trendów szczególnego zagrożenia powodziowego od rzeki Wisły;
- elementów osnowy ekologicznej w postaci korytarzy ekologicznych, planowanych form ochrony przyrody i obszarów cennych przyrodniczo-istotnych dla zróżnicowania krajobrazu oraz różnorodności biologicznej;

- terenów o istotnej wartości ekologicznej;
- obiektów uciążliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.

Podstawowe struktury przyrodnicze występujące na obszarze Oświęcimia pod względem ekofizjograficznych warunków dla rozwoju przestrzennego miasta cechują:

- równina akumulacyjna:
 - generalnie korzystne warunki fizjograficzne dla zabudowy;
 - ograniczenia fizjograficzne związane z rejonami zagłębień terenu o wysokim poziomie wód gruntowych;
 - występowanie elementów systemu osnowy ekologicznej (drobne kompleksy semi-leśne, zbiorowiska łąk podmokłych, elementy zieleni urządzonej) wskazanych do ochrony przed zainwestowaniem;
- doliny Soły i Wisły:
 - niekorzystne warunki fizjograficzne ze względu na warunki gruntowo-wodne i zagrożenie powodziowe w dnie doliny oraz trudne warunki morfologiczne i zagrożenie morfodynamiką na zboczach doliny;
 - duże walory przyrodniczo-krajobrazowe wskazane do ochrony.

Ocena potencjału transurbacyjnego wskazuje, że możliwości przestrzennego rozwoju miasta w nawiązaniu do warunków ekofizjograficznych występują przede wszystkim w obrębie równiny akumulacyjnej.

W dolinach Soły i Wisły występują niekorzystne warunki dla zabudowy ze względu na charakter podłoża geologicznego, głębokość zalegania pierwszego poziomu wody gruntowej i nachylenia zboczy dolin. Występują tu również tereny zagrożenia powodziowego, które muszą być wyłączone z zabudowy. Bardzo duża jest ekologiczna i krajobrazowa rola dolin.

Terytorialny rozkład potencjału transurbacyjnego w granicach administracyjnych Oświęcimia i w jego bezpośrednim otoczeniu wykazuje przewagę obszarów o dużym potencjale, czyli o korzystnych warunkach fizjograficznych dla zabudowy. Obszary te występują pierścieniem wokół całego miasta. Strefy doliny Soły i Wisły stanowią jedyne, istotne bariery fizjograficzne rozwoju przestrzennego miasta.

I.4.4.5. Przekształcenia litosfery

Przekształcenia litosfery należą do powszechnych i w dużym stopniu nieuniknionych, w związku z procesami inwestycyjnymi, przejawów antropizacji (degradacji) środowiska przyrodniczego miast. Za negatywne przykłady przekształceń litosfery uznać można tylko takie, które dokonane zostały niecelowo lub które można wyeliminować bez ograniczania spełniania przez miasto jego funkcji. Do głównych przykładów negatywnych przekształceń litosfery na obszarze Oświęcimia należą:

- wyrobiska poeksploatacyjne, w większości zrekultywowane;
- tereny prowadzonych aktualnie budów, z nadmiernymi, niepotrzebnymi zniszczeniami powierzchni ziemi;
- tereny przekształcenia mechanicznego powierzchni ziemi i nawiezienia gruntów obcych (gruz, ziemia, elementy betonowe, niekiedy odpady komunalne);
- liczne klepiska i wydepczyska w rejonie terenów zieleni użytkowej miasta oraz w sąsiedztwie zabudowy wielorodzinnej, w miejscach „skracania” dróg przez mieszkańców a także miejscach nieusankcjonowanego parkowania.

Udział terenów przekształconych geomechanicznie jest niewielki.

I.4.4.6. Szata roślinna

Naturalna szata roślinna w obszarze miasta uległa w procesie urbanizacji znacznym przekształceniom, dotyczy to głównie terenów nad Sołą i obszarów bezpośrednio przyległych. Najważniejsze jest zachowanie i wzmocnienie lasów w granicach miasta, zachowanie istniejących zadrzewień, uzupełnienie zieleni urządzonej, znaczący wzrost zieleni przyulicznej oraz wzmocnienie zieleni w śródmiejskiej części miasta.

I.4.5. Podsumowanie

Najważniejszym elementem środowiska przyrodniczego Oświęcimia jest Dolina Soły. Rzeka była w przeszłości jednym z głównych uwarunkowań rozwoju osadnictwa w tym miejscu, wciąż też odgrywa ogromną rolę dla środowiska miasta. Wartość krajobrazową doliny dostrzeżono jednak później niż gospodarczą. W wyniku pierwszych robót regulacyjnych prowadzonych nad Sołą w latach 80-tych zdewastowano ponad 30% powierzchni zajmowanej przez łągi wierzbowo-topolowe zachowane w stanie prawie naturalnym.

Dolina Soły wkracza na obszar miasta w okolicy Adolfinia. Nad malowniczymi meandrami rzeki występują tu łągi i grąd na zboczach oraz ziołoroślowe łąki. Teren ten charakteryzuje się bardzo dużymi walorami krajobrazowymi. Zbiorowiska leśne, jak też łąkowe i murawowe, tu występujące są bogate w gatunki. Leśno-murawowe skarpy doliny Soły ciągną się aż do mostu Piastowskiego.

Dużą wartość przyrodniczą przedstawia dolina Soły również w centrum miasta, ze względu na obecność terenów ukształtowanej antropogenicznie zieleni po jednej stronie rzeki i ważnego pod względem ekologicznym Łęgu Błonia po przeciwległej.

Dalej, w okolicach mostu kolejowego miejsce zabudowy znów zajmują zbiorowiska łąkowe i drzewiaste i taki stan rzeczy utrzymuje się aż do ujścia Soły do Wisły.

Dolina Soły, przecinająca Oświęcim z południa na północ, ma ogromną wartość zarówno krajobrazową, jak też pod względem bogactwa i jakości obecnych tu układów roślinnych, warunkujących z kolei szeroką gamę nisz ekologicznych dla organizmów zwierzęcych, wzbogacając środowisko przyrodnicze miasta. Unikalnymi obiektami przyrodniczym w granicach miasta są niewielkie obszary zaliczone do sieci Natura 2000 a związane z Sołą właśnie.

Ogromną wartość zarówno przyrodniczą jak i historyczną posiadają wszystkie urządzone tereny zielone miasta, zwłaszcza z zadrzewieniami. Drzewa, szczególnie stare i dorodne, dzięki wysokiej produkcji tlenu, wyłapywaniu zanieczyszczeń, tłumieniu hałasu i wprowadzaniu dużych plam zieleni w obraz miasta mają dla środowiska miejskiego największe znaczenie. W tym aspekcie na terenie Oświęcimia najbardziej cenne są następujące obiekty: park miejski na Osiedlu Chemików, cmentarz komunalny, cmentarz parafialny, cmentarz żydowski. Ponadto, należy uzupełniać i wprowadzać nowe zadrzewienia, głównie wzdłuż ulic miejskich. Jak wskazują badania przeprowadzone w 2007 r. dotyczące wyceny drzew przyulicznych, zainwestowanie w zieleni miejską, przynosi ponad 500% zwrotu w różnorodnych korzyściach, także finansowych.²¹

Niezbędne jest utrzymanie zielonego ciągu (korytarza ekologicznego) doliny Soły w kształtowaniu połączeń ekologicznych pomiędzy zachodnią i wschodnią częścią miasta. Niezbędne zatem jest utrzymanie lub przywrócenie naturalnego koryta rzeki. Zakazanie lokalizacji nowych elementów budowlanych przegradzających koryto rzeki, bądź zastosowanie rozwiązań technicznych, które zapewnią zachowanie migracji organizmów wodnych. Niezabudo-

²¹ Giergiczny M., Kronenberg J., *Jak wycenić wartość przyrodniczą w mieście? Wycena drzew przyulicznych w centrum Łodzi, Zrównoważony Rozwój - Zastosowania cz. 3, Fundacja Sendzimira, Kraków 2012, str. 81*

wywanie dna doliny rzeki oraz stymulowanie rozwoju adekwatnych siedliskowo zbiorowisk roślinnych.

Starannej opieki i poszerzenia wymaga zielen wysoka miasta, a zwłaszcza zadrzewienia przyuliczne. Każde duże, stare drzewo jest cenne dla przyrody miasta i nie można go zastąpić nawet wieloma posadzonymi młodymi osobnikami. W interesie miasta byłoby więc zinventaryzowanie drzewostanu oraz zbadanie czy nie ma wśród nich potencjalnie mogących stać się pomnikami przyrody, dotychczas brak bowiem takowych. Planowanie i organizowanie zieleni wysokiej niezbędne jest dla całości miasta, a zwłaszcza dla terenów rekreacyjnych, otoczenia uciążliwych zakładów przemysłowych i innych szpecących miasto obiektów, a także nowych osiedli, gdzie brak zupełnie tego typu zieleni.

Wśród parków największy jest park miejski na Osiedlu Chemików - około 30 ha, założony w połowie lat 60 - tych XX wieku, jako pas zieleni izolacyjnej dla zabudowy mieszkaniowej Oświęcimia od Zakładów Chemicznych oraz park Hallera w Dworach mający charakter założenia krajobrazowego, wraz z ogrodem i kaplicą, stanowiące część założenia dworsko-parkowego. Największe obszarowo tereny zadrzewione występują w rejonie doliny Soły. Zadrzewienia pojawiają się również wokół zakładów przemysłowych - są to dawne strefy zieleni izolacyjnej.

Niewielki udział w krajobrazie miasta mają użytki rolne, niewielkie enklawy pól ornych jak i nieużytki zielone, łąkowe występująco wyspowo w północnej i południowej części miasta. Wśród zbiorowisk roślinnych rozwijających się na uprawach polowych przeważają zbiorowiska sztuczne - agrocenozy, chwasty, zbiorowiska synantropijne i ruderalne.

Silną stroną, zaletą jest integrująca ekologicznie funkcja doliny Soły. Tereny o funkcjach ekologicznych - wewnątrzmięjska ośnwa ekologiczna miasta zajmuje duże powierzchnie, ale nie posiada terytorialnych połączeń. Brak jest też połączeń śródmiejskich struktur przyrodniczych doliny Soły z przyrodniczym otoczeniem miasta. W terenach zainwestowanych występują silnie przekształcone zbiorowiska roślinne, brak powierzchniowych i obiektowych form ochrony przyrody świadczą o słabościach środowiska. Niewiele jest cennych zadrzewień ulicznych, wiele ulic jest w ogóle pozbawionych zieleni wysokiej. Presja inwestycyjna na tereny dotąd aktywne biologicznie oraz bezpośrednie i pośrednie oddziaływanie zanieczyszczeń atmosferycznych pogarszają warunki ekologiczne miasta. Znaczne powierzchnie zajmują sady przydomowe, ogrody oraz ogrody działkowe zarówno w centrum miasta jak i na peryferiach. W większości są to tereny zadbane i starannie zagospodarowane.

I.5. Stan środowiska kulturowego

Dziedzictwo kulturowe i zabytki odgrywają współcześnie ogromną rolę w budowaniu pozycji konkurencyjnej regionów. Ich znaczenie jest szczególnie widoczne w rzeczywistości gospodarczej, w której na znaczeniu zyskują niematerialne czynniki rozwoju. To właśnie dziedzictwo kulturowe i zabytki, skupiając w sobie różnego typu wartości gromadzone na przestrzeni wieków, przesądzają o charakterze ducha miejsca (łac. *genius loci*) i budują jego niezwykłą atmosferę, przez co istotnie wpływają na jakość życia mieszkańców i atrakcyjność inwestycyjną. Warto podkreślić, że nowoczesne podejście do zarządzania dziedzictwem kulturowym i zabytkami zakłada nie tylko ich skuteczną ochronę, ale postuluje także ich zrównoważone wykorzystywanie i traktowanie w kategorii nieodnawialnego zasobu rozwojowego.

Definicja pojęcia *zabytku* została osadzona w polskim systemie prawnym w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w myśl której za zabytek uznaje się „nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową”. Niestety, do dziś w rodzimym prawodawstwie nie wypracowano definicji pojęcia *dziedzictwa kulturowego*. Jednak w myśl zapisów Karty Krakowskiej *dziedzictwem kulturowym* są te dzieła ludzkie, „w których społeczeństwo uznaje swe szczególne i specyficzne wartości i z którymi się identyfikuje”. Oznacza to, że nie każdy zabytek jest elementem dziedzictwa kulturowego, a jego umieszczenie w tym zbiorze pozostaje indywidualną decyzją społeczności i jej przedstawicieli. Można stwierdzić, że elementy dziedzictwa kulturowego wraz z zabytkami i pozostałymi dobrami kultury składają się na środowisko kulturowe.

Przywołana ustawa wskazuje na występowanie trzech typów zabytków: nieruchomych, ruchomych oraz archeologicznych. Rozróżniono w niej ponadto dwie kategorie podejmowanych działań: ochrony oraz opieki nad zabytkami. Pierwszą z nich zarezerwowano dla organów administracji publicznej, natomiast drugą stworzono z myślą o właścicielach lub posiadaczach zabytków i pozostałych obywatelach.

Gminy zostały zobowiązane ustawą m.in. do „uwzględniania zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”. W przepisach ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wskazano ponadto katalog zadań własnych gminy, do którego zaliczono m.in. sprawy „ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska (...)” oraz „ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”. Uchwalenie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest, więc wyrazem realizacji nałożonych na gminę obowiązków w zakresie dziedzictwa kulturowego i zabytków.

W Oświęcimiu występuje wiele obiektów i obszarów o wartościach kulturowych. Jedynie ich część objęta jest ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków. Zasoby dziedzictwa kulturowego miasta nie zawsze są właściwie dostrzegane, odpowiednio wyeksponowane oraz wykorzystane.

Pojęciem dziedzictwa kulturowego obejmujemy nie tylko obiekty wpisane do rejestru zabytków ale i inne dobra będące świadectwem rozwoju kulturalnego społeczności miasta - np. zespoły przestrzenne - urbanistyczne układy, zespoły sakralne, przemysłowe, pałacowe i dworsko-parkowe, folwarczne, cmentarze, parki, obiekty inżynieryjne, obiekty i zespoły architektoniczne, obiekty małej architektury czy wystroju wewnętrznego, miejsca zdarzeń historycznych, obiekty i obszary archeologiczne, ale także elementy niematerialne takie jak np. tradycyjne nazwy miejscowe, herby oraz tzw. "krajobraz kulturowy" na który składają się np. charakterystyczne panoramy, sylwety czy sposoby zagospodarowania.

I.5.1. Rys historyczny

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie Oświęcimia sięgają XI wieku. Z tego okresu udokumentowane zostało osadnictwo na wzgórzu zamkowym. Nazwa „Oświęcim” pojawia się jednak w dokumentach dopiero pod koniec XII wieku, kiedy to istniała już rozległa kasztelania. Gród otoczony był wałem ziemnym, w 1241 roku został zniszczony przez najazd Tatarów. Odbudowę grodu na wzgórzu rozpoczęto od powstania murowanej wieży, która zachował się do dziś. Miasto Oświęcim należało wówczas do Księstwa Cieszyńskiego.

Około 1272 roku miasto otrzymało prawa miejskie. Zostały one potwierdzone i rozszerzone o przywilej gospodarczy i sądowniczy w 1291 roku przez Mieszka I, księcia cieszyńskiego. Od końca XIII wieku Oświęcim był lokalnym ośrodkiem wschodniej części Księstwa Cieszyńskiego. Książę nadał mu prawo składowania ołowiu i soli wielickiej, a dodatkowo do pobierania myta z dwóch mostów nad Wisłą i Sołą. Znaczne zmiany nastąpiły w latach 1312-1317, kiedy to w wyniku podziału Księstwa Cieszyńskiego powstało samodzielne Księstwo Oświęcimskie, ze stolicą w Oświęcimiu. W 1445 roku nastąpił podział księstwa między trzech synów Kazimierza. Utworzone zostały księstwa: oświęcimskie, zatorskie i toszeckie. Na czele księstwa oświęcimskiego stanął książę Jan IV. Teren ten został sprzedany w 1457 roku królowi polskiemu Kazimierzowi Jagiellończykowi. Na rozwój miasta duży wpływ miał ciągły napływ ludności, z widocznym masowym osiedlaniem się Żydów. Duży napływ Żydów związany był z powszechnie nie obowiązującym w Królestwie Polskim prawem „de non tolerandis Judeis”. W 1503 roku wybuchł pożar, który pochłonął dużą część miasta i zamek. W ciągu kolejnych 30 lat miasto zostało odbudowane. XVI wiek dla miasta był bardzo pomyślny. W granicach murów obronnych znajdował się kościół parafialny z cmentarzem, rynek, ratusz i kościół dominikański. W pobliżu murów położone były: szpital - przytułek dla bezdomnych oraz kościółek drewniany św. Mikołaja z cmentarzem. Okres pomyślności miasta zakończył się w 1655 roku, kiedy miasto zostało spalone przez Szwedów. O dużym zniszczeniu świadczy fakt, że z pięciuset domów zostało tylko dwieście, a z dwustu rzemieślników tylko sześciu. Zamek i kościół były w stanie ruiny. Miasto w 1676 roku zamieszkiwało zaledwie 114 osób. Kolejnymi niekorzystnymi zjawiskami była zaraza, która pochłonęła ponad 300 osób i pożar, który wybuchł w 1711 roku, niszcząc budynki położone przy rynku i synagogę. W okresie rozbiorów, tj. od 1772 roku, miasto znalazło się w granicach zaboru austriackiego, stanowiąc część Galicji. W 1782 roku wydano dekret o likwidacji zakonów. Na jego podstawie zlikwidowano zakon dominikański w Oświęcimiu oraz zamknięto cmentarz przy Kościele Wniebowzięcia NMP. Rok później, w 1793 roku, Franciszek II potwierdził wszystkie przywileje, rozszerzając je o prawo do dwunastu jarmarków rocznie oraz wprowadził nowy herb (na tarczy, w błękitnym polu, dwa białe półorły o wspólnym ogonie, na piersiach biały mur forteczny z trzema basztami, na głowach orłów złote korony). Przełomowym momentem dla miasta była połowa XIX wieku. Powstał w tym okresie węzeł kolejowy na trasie Kraków - Wiedeń. Rozpoczęły wówczas swoją działalność następujące zakłady przemysłowe: Fabryka Wódek i Likierów Jakuba Haberafelda, papownia, garbiarnia, fabryka nawozów, maszyn i narzędzi rolniczych, fabryka konserw rybnych i fabryka samochodów Piccolo, Alfa i Grand „Oświęcim- Praga”. Miasto w czasie intensywnego rozkwitu zostało dotknięte przez powódzie i pożary. Powodzie miały miejsce w latach 1805 i 1813. Spowodowały obsunięcie się wzgórza wraz z zabudową i murami obronnymi do rzeki Soły, jednocześnie nastąpiło przesunięcie koryta rzeki. W czasie powodzi zamek został uszkodzony, zaś władze austriackie podjęły decyzję o jego rozbiórce, nie została ona zrealizowana. Kolejną klęską były wielkie pożary, które wybuchły w 1863 i 1881 roku. Pierwszy z nich pochłonął około 2/3 miasta, w tym ratusz, dwie synagogi, górna wieża kościoła parafialnego, szpital - przytułek ubogich. Drugi zaś zniszczył kościół parafialny, plebanię, szkołę i szpital.

W 1910 roku powstało Starostwo Oświęcimskie, którego biura mieściły się w zamku. Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 roku przyczyniło się do powołania Komitetu Likwidacyjnego z siedzibą w Oświęcimiu. W okresie 1929 -1939 miasto było siedzibą władz powiatowych.

Poważne zmiany nastąpiły październiku 1939 roku. Oświęcim znalazł się w granicach Rzeszy Niemieckiej, przyjęło wówczas nazwę niemiecką Auschwitz. W 1940 roku na przedmieściach utworzono obóz koncentracyjny Auschwitz I. W kolejnych latach powstały dwie kolejne części: KL Auschwitz II - Birkenau oraz KL Auschwitz III - Monowitz. Obozy pełniły funkcję ośrodków masowej zagłady europejskich Żydów. 27 stycznia 1945 roku obóz został wyzwolony.

W 1910 roku powstało Starostwo Oświęcimskie, którego biura mieściły się w zamku. Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 roku przyczyniło się do powołania Komitetu Likwidacyjnego z siedzibą w Oświęcimiu. W okresie 1929 -1939 miasto było siedzibą władz powiatowych.

Poważne zmiany nastąpiły październiku 1939 roku. Oświęcim znalazł się w granicach Rzeszy Niemieckiej, przyjęło wówczas nazwę niemiecką - Auschwitz. W 1940 roku na przedmieściach utworzono obóz koncentracyjny Auschwitz I. W kolejnych latach powstały dwie kolejne części obozu: KL Auschwitz II - Birkenau oraz KL Auschwitz III - Monowitz. Obozy pełniły funkcję ośrodków masowej zagłady europejskich Żydów. 27 stycznia 1945 roku obóz został wyzwolony.

20 czerwca 1950 roku utworzono w Oświęcimiu „Prezydium Miejskiej Rady Narodowej” z przewodniczącym, jako reprezentantem władzy, Bronisławem Trepką. Rok później powstał powiat oświęcimski z siedzibą w Oświęcimiu. Należały do niego 4 miasta i 6 gmin. Reforma administracyjna z 1975 roku spowodowała zakończenie istnienia powiatów, a Oświęcim znalazł się w granicach województwa bielskiego. Obecne granice administracyjne ukształtowane zostały wraz z wejściem w życie reformy administracyjnej, w dniu 1 stycznia 1999 roku. Przywrócono wówczas trójstopniowy podział administracyjny kraju, zaś Oświęcim wszedł w skład powiatu oświęcimskiego, leżącego w województwie małopolskim.

I.5.2. Przegląd zapisów dokumentów szczebli wojewódzkiego i gminnego w zakresie środowiska kulturowego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego²²

Dokument ten wyznacza następujące zadania w zakresie dziedzictwa kulturowego do zachowania tożsamości regionalnej i rozwoju gospodarki poprzez następujące działania:

- ochronę, utrzymanie i przywrócenie zasobów dziedzictwa kulturowego (obejmowanie ochroną w studiach uwarunkowań wartościowych obiektów i zespołów znajdujących się poza rejestrem zabytków, w tym zabytków inżynierii; tworzenie nowych form ochrony zasobów kulturowych propozycja utworzenia w Oświęcimiu parku kulturowego, w miejscach wartościowych historycznie i kulturowo, granice mają być wytyczone na podstawie dokumentacji konserwatorsko-krajobrazowej);
- zachowanie, ochrona i rewaloryzację historycznych układów przestrzennych;
- zachowanie i ochrona krajobrazu kulturowego;

²² Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, s. 39 - 43,

- zachowanie, ochrona i kształtowanie architektury regionalnej (zwrócenie uwagi w studiach uwarunkowań na formy zabudowy tradycyjnej oraz łączyć ją z nową architekturą);
- zachowanie, ochrona i rewaloryzacja obiektów o najwyższej randze - światowa lista UNESCO Auschwitz-Birkenau, niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny i zagłady (1940-1945) wpisany w 1979 r.;
- zachowanie i ochrona niematerialnych wartości kulturowych, stanowiących o tożsamości regionu (przez teren Oświęcimia przechodzi międzynarodowy szlak rowerowy „GREENWAY” oraz proponowana następująca trasa wschód-zachód (docelowo EuroVelo 4) obejmujący: granice województwa, Oświęcim, Kraków, Tarnów, granice województwa);
- Integrację ochrony środowiska kulturowego z ochroną środowiska przyrodniczego.

Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Małopolsce na lata 2014-2017²³

Celem strategicznym Programu jest „dążenie do znaczącej poprawy stanu zachowania zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego, bogatego krajobrazu kulturowego Małopolski, a także racjonalne korzystanie z zasobów dziedzictwa kulturowego to główne kierunki wskazanych i planowanych działań w tym obszarze. Ważne i zasadne jest określanie warunków i determinant organizacyjnych, finansowych i edukacyjnych, które temu służą.”

Jest on realizowany w oparciu o cele i priorytety

- CEL I - Skuteczna ochrona regionalnej przestrzeni kulturowej i wartości kulturowych:
 - PRIOTYTET I - Zachowanie historycznej ciągłości i autentyczności regionalnego dziedzictwa kulturowego;
 - PRIOTYTET II - Zachowanie historycznej wielokulturowości regionu, tradycji i tożsamości regionalnej i lokalnej;
- CEL II - Funkcjonalne zarządzanie regionalną przestrzenią kulturową:
 - PRIOTYTET I Aktywność społeczna i emocjonalne zaangażowanie w opiekę nad regionalnym i lokalnym dziedzictwem kulturowym;
 - PRIOTYTET II - Efektywne zarządzanie regionalnym dziedzictwem kulturowym;
 - PRIOTYTET III - Ekonomiczne zorientowanie regionalnego dziedzictwa kulturowego.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Oświęcim na lata 2015-2018

Opieka nad zabytkami miasta Oświęcim odbywać ma się powinna w nawiązaniu do głównych celów opisanych w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Miasta Oświęcim na lata 2015-2018.

W myśl celu I - Wykorzystanie potencjału obiektów historycznych i zabytkowych miasta Oświęcim - wyznaczono następujące kierunki działań i zadania z nimi związane:

- zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania:
 - remonty i modernizacja budynków mieszkalnych i usługowych będących w miejskim zarządzie;

²³ Wojewódzki program opieki nad zabytkami w Małopolsce na lata 2014-2017, str. 59

- wykorzystanie pustych, niezagospodarowanych przestrzeni w kwartałach zabudowy w centrum miasta do budowy obiektów mieszkalnych lub użyteczności publicznej;
- poprawa jakości życia mieszkańców Starego Miasta (poprawa bezpieczeństwa, wprowadzenie funkcji mieszkań socjalnych, zmiana sposobu ogrzewania, modernizacja układów komunikacyjnych i infrastruktury technicznej;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków:
 - adaptacja budynku dawnego ratusza miejskiego z XIX w. pod działalność muzeum oraz cele muzealno-wystawiennicze;
 - adaptacja podziemi Rynku Głównego na cele muzealno-wystawiennicze;
 - realizacja tuneli pod wzgórzem zamkowym w celu udostępnienia ich dla zwiedzających;
 - iluminacja obiektów zabytkowych;
 - renowacja wiat przystankowych na terenie Starego Miasta;
- zintegrowanie systemu ochrony zabytków:
 - aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i weryfikacja zapisów w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego oraz panoram i przedpoli widokowych miejsc o szczególnych wartościach;
 - kontynuowanie dofinansowań - z budżetu gminy - prac konserwatorskich przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków
 - realizacja zadań z zakresu opieki nad zabytkami wynikających ze Strategii Rozwoju Miasta Oświęcimia, Oświęcimskiego Programu Rządowego, Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego, Wykazu wieloletnich przedsięwzięć na lata 2015-2018;

Wśród kluczowych problemów związanych z celem I podano:

- lokalizację na terenie Starego Miasta nieprzystających do miejsca stanem technicznym obiektów;
- umieszczanie na budynkach krzykliwych reklam lub billboardów wolnostojących oddziałujących na panoramy widokowe;
- puste przestrzenie w kwartałach zabudowy w centrum miasta stanowiące niewłaściwe otoczenie dla obiektów zabytkowych takich jak Zamek czy Rynek Główny;
- istnienie lokali socjalnych dla najuboższych mieszkańców miasta w historycznych kamienicach;
- ruch samochodowy na terenie Starego Miasta i Rynku Głównego.

W ramach celu II - Promocja zabytków i walorów przestrzeni kulturowej miasta - wskazano następujące kierunki i zadania:

- promocja zasobów dziedzictwa:
 - organizacja międzynarodowych konferencji pokojowych dla różnych grup odbiorców;
 - współpraca z miastami partnerskimi w tym m.in.: wymiana młodzieży szkolnej i przedstawicieli organizacji pozarządowych;
 - przyznawanie nagrody honorowej „Ambasador Oświęcimia Miasta Pokoju” wręczanej za wybitne działania w obszarze edukacji pokojowej;

- zwiększenie działań promocyjnych w zakresie postrzegania Miasta Oświęcim jako Miasta Pokoju m.in. dotyczącej wspólnej promocji konferencji organizowanych przez miasto i partnerów lokalnych;
- zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki oraz działań kulturalnych:
 - opracowanie i rozpowszechnienie oferty zwiedzania zabytków miasta i udziału w wydarzeniach kulturalnych;
 - wprowadzenie usług przewodnickich po zabytkach miasta;
 - wykonanie systemu dwujęzycznych tablic informacyjnych o zabytkach;
 - odnowienie szlaku pieszego po Starym Mieście;
 - montaż tablic informacyjnych na Starym Mieście z mapą i opisem najważniejszych zabytków;
 - publikacja materiałów promujących zabytki i atrakcje turystyczne;
- szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy
 - upowszechnianie wśród właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych - znajomości zasad konserwatorskich, estetyki, obowiązujących przepisów i procedur, wspieranie odpowiedzialności właścicieli obiektów zabytkowych za posiadane mienie;
 - uaktualnianie na stronie internetowej danych dotyczących obiektów zabytkowych i wpisanych do gminnej ewidencji zabytków
 - budowanie klimatu społecznego zrozumienia i akceptacji dla idei ochrony zabytków oraz kształtowanie postaw promujących działania chroniące zabytki odczytywane jako źródło tożsamości, wiedzy i dumy z przeszłości i tradycji.

Jako kluczowe problemy dla celu II wskazano:

- niewystarczającą ilość miejsc noclegowych w obrębie Starego Miasta;
- niewielka ilość obiektów o charakterze otwartym (boisk wielofunkcyjnych, skate parków, ośrodków rekreacyjnych i kulturalnych) dla młodzieży w pobliżu Starego Miasta;
- brak odpowiedniej ilości miejsc parkingowych i postojowych w centrum miasta;
- brak uregulowań - w tym unijnych - wspierających remonty i przebudowy obiektów, należących do prywatnych właścicieli, niewpisanych do rejestru zabytków, a jedynie do gminnej ewidencji zabytków;

Dla celu III - Posiadanie przestrzeni publicznych w rejonie rynku głównego i zamku - zdefiniowano następujące kierunki i zadania:

- przystosowanie terenu Starego Miasta do realizacji imprez plenerowych i dostosowanie terenu do powszechnie obowiązujących standardów realizacji przedsięwzięć plenerowych:
 - likwidacja barier architektonicznych ciągów komunikacyjnych i obiektów użyteczności publicznej;
 - budowa podziemnych parkingów i miejsc postojowych na terenie Starego Miasta;
 - rewaloryzacja terenów zieleni;
- wykreowanie miejsc rekreacji i integracji społecznej - atrakcyjne zagospodarowanie brzegów rzeki Soły i organizacja zdarzeń kulturowo-edukacyjnych:
 - zagospodarowanie bulwarów nad Sołą pod kątem rekreacyjno-turystycznym;
 - utworzenie Centrum Obsługi Odwiedzających Miejsce Pamięci;

- stworzenie w Oświęcimiu prężnego ośrodka praw człowieka we współpracy z oświęcimskimi instytucjami prowadzącymi działalność edukacyjną, w tym organizacja Oświęcimskiego Forum Pokojowego;

Audyt krajobrazowy

Województwo małopolskie nie posiada jeszcze audytu krajobrazowego, w związku z tym nie ma możliwości uwzględnienia w niniejszym Studium rekomendacji i wniosków zawartych w audycie ani granic krajobrazów priorytetowych określonych przez audyt.

I.5.3. Elementy środowiska kulturowego objęte ochroną

I.5.3.1. Obiekty i obszary wpisane na listę UNESCO

W Oświęcimiu znajdują się cenne obszary dziedzictwa kulturowego, wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Są one objęte strefą ścisłej ochrony. Tworzą je dwie części byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady: Auschwitz I i Auschwitz-Birkenau II.

W trakcie działań wojennych miasto Oświęcim znalazło się pod okupacją niemiecką. W 1940 roku, na przedmieściach Oświęcimia, na Zasolu, został założony przez Niemców obóz koncentracyjny - Konzentrationslager Auschwitz. Utworzony został w miejscu murowanych koszar wojskowych, na rozkaz Heinricha Himmlera. Macierzysty obóz KL Auschwitz I powstał w pierwszej połowie 1940 roku. Otoczony był ogrodzeniem z drutu z wieżami strażniczymi. Pierwotnie pełnił funkcję obozu koncentracyjnego, jako miejsce powolnej zagłady, wynikające z nieludzkich warunków życia. Od 1942 roku do 1945 był to obóz koncentracyjny, przez pewien czas połączony z ośrodkiem natychmiastowej, masowej zagłady. Na terenie obozu znajdowały się siedziba administracji garnizonowej, siedziba centralnych biur wydziału politycznego i wydziału zatrudnienia oraz magazyny zaopatrzenia, warsztaty, i przedsiębiorstwa SS. Więźniami byli w początkowym okresie Polacy, a następnie także Żydzi i jeńcy radzieccy.

Macierzysty obóz w 1941 roku został rozbudowany. Nowy obóz KL Auschwitz-Birkenau II powstał na terenie wsi Brzezinka, ludność z tamtego terenu została przymusowo wysiedlona. Obóz został uruchomiony na początku roku 1942. Pełnił funkcję obozu koncentracyjnego i ośrodka masowej zagłady. Znajdowały się w nim ogromne komory gazowe. W obozach w czasie niepohamowanego ludobójstwa zginęło ponad 1,1 mln osób różnych narodowości, z czego największą grupę stanowili: Żydzi - około 1 mln, Polacy - 70 tys., Cyganie - 21 tys., jeńcy radzieccy - 15 tys. i pozostali - 15 tys.

Pod koniec 1944 roku Niemcy rozpoczęli zacieranie śladów swych zbrodni; niszczyli dokumenty, budynki wyburzali, palili lub wysadzali w powietrze (komory gazowe, krematoria). W 1945 roku wydano rozkaz o likwidacji obozu i wyprowadzeniu w tzw. Marszach Śmierci około 56 tys. więźniów. 27 stycznia 1945 roku obóz został oswobodzony przez armię sowiecką.

Od 1947 roku na terenach byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady działa Państwowe Muzeum. Miejsce Pamięci obejmuje obszar dwóch zachowanych części obozu Auschwitz I i Auschwitz II-Birkenau. W granicach Muzeum znajdują się poobozowe obiekty i ruiny. Zachowały się: komora gazowa, krematorium, baraki murowane i drewniane, Ściana Straceń, bloki więźniarskie, ogrodzenia oraz wieżyczki wartownicze. W 1979 r. tereny byłego KL Auschwitz-Birkenau wpisane zostały na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Muzeum jest placówką naukowo-badawczą i edukacyjną. Gromadzi, opracowuje, konserwuje i udostępnia dokumenty i przedmioty poobozowe. W ostatnim czasie Muzeum

odwiedzane jest każdego roku przez ponad milion osób. Dzień wyzwolenia obozu - 27 stycznia - uchwalony został przez ONZ Międzynarodowym Dniem Pamięci o Ofiarach Holokaustu.

I.5.3.2. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków

W mieście Oświęcim, zgodnie ze stanem na wrzesień 2014 roku, w Rejestrze Zabytków Województwa Małopolskiego znajduje się 16 obszarów i obiektów. Zabytki są własnością: związków wyznaniowych, gminy, Skarbu Państwa, jeden obiekt ma prywatnego właściciela. Najcenniejszym zabytkiem, który znajduje się także na Liście Światowej UNESCO, jest dawny obóz koncentracyjny Auschwitz-Birkenau. W rejestrze figuruje pod numerem A-714/95. W pobliżu obozu położone są cztery kolejne obiekty. Bocznic kolejowa z rampą rozładowniczą dawnego obozu (pod nr A-957/M), bocznic kolejowa „Monopolu” i „Baraki” (nr rej. A-700/M) budynek SS Kuche (nr rej. A-116/M) oraz zespół dawnych Zakładów Zbożowo-Młynarskich i Zakładów Tytoniowych (nr rej. A-173/M). Kolejnym cennym obszarem zabytkowym jest układ urbanistyczny, Starego Miasta Oświęcim zarejestrowany pod numerem A-956/M. W jego obrębie znajduje się Zamek Piastowski, nr rej. A-956/M. Na obszarze Starego Miasta wpisane do rejestru są także budowle sakralne i mieszkalne. Wśród nich wymieniamy: kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny przy ul. Dąbrowskiego (rej. nr A-1201/M); zespół klasztorny SS Serafitek przy placu Kościuszki wraz z kościołem pw. MB Bolesnej, klasztorem i ogrodzeniem (nr rej. A-961/M); zespół klasztorny Salezjanów przy ul. Jagiełły wraz z kościołem pw. Najświętszej Marii Panny Wspomożycielki, klasztorem, kaplicą św. Jacka i drzewostanem (nr rej. A-963M), synagoga przy pl. Skarbka (nr rej. A-966/M) oraz dwie kamienice (nr rej. A-965/M i A-964/M), położone przy ul. Rynek Główny. W strukturze Oświęcimia, na wschód od Starego Miasta, znajdują się dwa cmentarze, położone w pobliżu ul. Dąbrowskiego. Pierwszy to cmentarz rzymsko-katolicki, wpisany do rejestru wraz z kaplicą, domem pogrzebowym, ogrodzeniem i bramą (nr rej. A-960/M), drugi to cmentarz żydowski wpisany łącznie z ogrodzeniem bramą i zielenią (pod nr rej. A-962/M). Wysoką rangę dla zabytków stanowi wpisany do rejestru pod nr A-822/M zespół parkowy Hallera z kaplicą przy ul. Zwycięstwa. Oprócz zabytków powyższych, które stanowią zasób zabytków nieruchomych, w Oświęcimiu wskazano także zabytki ruchome. Do rejestru zabytków ruchomych Województwa Małopolskiego zostało wpisane pod nr B-64/M wyposażenie Kościoła pw. Matki Bożej Wspomożenia wiernych oraz wyposażenie Kaplicy św. Jacka.

I.5.3.3. Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków

W Gminnej ewidencji zabytków miasta Oświęcim ujęte jest 188 obiektów, w tym 16 wpisanych do rejestru zabytków. Wśród zabytków wpisanych do GEZ ponad połowę stanowią kamienice, budynki i domy murowane. Najliczniej usytuowane są na Starym Mieście, przy Ryнку Głównym i ulicy Jagiełły oraz pobliskich ulicach, tj.: Plac Kościuszki, Sienkiewicza, Mickiewicza, Solskiego, Piastowska, Górnickiego, Myzyla, Plac Słoneczny, Kościelna. W strukturę przestrzenną miasta wpisują się również zespoły osiedlowe, wpisane do ewidencji zabytków. Należą do nich:

- Zespół zabudowy osiedla robotniczego Walcowni Cynku Austriackiego Towarzystwa Przemysłu przy Leszczyńskiej;
- zespół zabudowy osiedla Pileckiego wraz z budynkiem dawnego bloku 157E;
- zabudowa mieszkalna i układ urbanistyczny środkowej części osiedla chemików, w granicach ulic Olszewskiego, Bema, Wróblewskiego, Śniadeckiego, Łukasiewicza, Zawadzkiego.

Cennym zabytkiem jest także zespół dworsko-parkowy Hallerów przy ul. Zwycięstwa 135. Z zespołu zachowały się dwór i spichlerz.

W Gminnej Ewidencji Zabytków wyodrębniono również zabytki drewniane. Są nimi chałupy rozmieszczone w następujących miejscach: jedna na ul. Jagiellońskiej, pięć przy ulicy Zwycięstwa, i dwie przy ul. Stara Droga.

Istotną grupę GEZ stanowią budynki należące do kościoła. Wśród nich wymienić można następujące obiekty: kaplica cmentarna powstała około 1900 roku oraz kancelaria i plebania Parafii pw. Wniebowzięcia NMP przy ul. Dąbrowskiego, dom Sióstr Serafitek emerytek przy pl. Kościuszki oraz zakład św. Jacka Bosko oo. Salezjanów przy ul. Jagiełły. Ponadto w GEZ znajduje się 14 kapliczek oraz 3 krzyże przydrożne. Kapliczki powstawały w okresie od 1808 do 1946 roku, najstarsza przydrożna kapliczka kamienna znajduje się przy ul. Zwycięstwa 159.

Zabytkami zawartymi w GEZ powstałymi w czasie istnienia obozu koncentracyjnego (a nie uwzględnionymi w rejestrze zabytków) są: piekarnia KL Auschwitz „prov. Backerei” przy ul. Kolbego, basen przeciwpożarowy KL Auschwitz „Feuerloschteich”, budynek elektrociepłowni KL Auschwitz „prov. Fernheizwerk”, znajdujący się przy ul. Leszczyńskiego oraz budynek dawnej stacji wodociągowej KL Auschwitz I „Wasseraufbereitungsanlage” położony przy ul. Ostatni Etap.

Wiele obiektów zlokalizowanych jest w innych częściach miasta, przy ulicach: Dworcowej (kamienica, domy murowane), Fabrycznej (dom murowany), Kalicińskiego (budynek murowany), Klucznikowskiej (kamienica), Konarskiego (kamienice, budynek murowany będący Zespołem Szkół Ogólnokształcących), Krasickiego (kamienica), Kraszewskiego (kamienica), Królowej Jadwigi (dom murowany), Legionów (dom murowany willa Hössa), Mały Rynek (dom murowany), Młyńska (dom murowany), Plebańska i Piłsudskiego (kamienice), Powstańców Śląskich (domy murowane i budynki murowane - osiedle PKP i przychodnia), Prusa (kamienica, domy murowane), Stara Droga (budynki murowane, kamienica), Stolarska (kamienice), Szewczyka (kamienica), Więźniów Oświęcimia (dawny hotel oficerski z kasynem, magazyn rzeczy zrabowanych, obiekty na terenie dawnej bazy PKS-u), Wyzwolenia (kamienice, budynki murowane), Zaborska (kamienica, budynek murowany), Zajazdowa (dom murowany, willa).

I.5.3.4. Obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków

Wśród elementów dziedzictwa kulturowego i zabytków znajdujących się na terenie Oświęcimia, Program wskazuje te o najwyższych wartościach, wśród których wymienia się Muzeum Auschwitz-Birkenau, bocznicę kolejową do dawnego Polskiego Monopolu Tytoniowego i baraków przy ulicy Leszczyńskiej w Oświęcimiu, Zamek Piastowski, Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP, zespół klasztorny Salezjanów, zespół klasztorny SS. Serafitek oraz synagoga.

I.5.3.5. Stanowiska archeologiczne

Na terenie miasta znajdują się 22 stanowiska archeologiczne. Ich wykaz zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 16 - Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie miasta Oświęcimia

Nr stanowiska	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze AZP	Nr obszaru AZP	Charakter stanowiska
4	7	11	102-49	Ślad osadniczy z epoki kamienia
6	1	1	103-49	Osada średniowieczna
7	6	2	103-49	Ślad osadniczy z epoki kamienia
13	5	8	103-49	Osada średniowieczna
14	13	9	103-49	Stare Miasto
15	14	10	103-49	Średniowieczna osada obronna (Stara Góra Zamkowa) oraz przedmieście
16	2	2	102/50	Ślad osadniczy z pradziejów i średniowiecza
17	3	12	102-49	Osada średniowieczna
18	4	4	102-50	Ślad osadniczy z epoki żelaza, średniowiecza
19	8	1	103-50	Ślad osadniczy - średniowiecze
20	9	2	103-50	Osada średniowieczna
21	10	3	103-50	Osada średniowieczna
32	11	14	103-50	Osada z epoki Kamienia i średniowiecza
46	-	-	-	Obóz
48	-	-	-	Rampa
49	-	-	-	Kaplica przy mauzoleum przy ul. Zwycięstwa
55	15	11	102-49	Osada średniowieczna przedmieście oraz domniemany obiekt obronny
56	18	13	102-49	Kościół średniowieczny p.w. św. Mikołaja z przykościelnym szpitalem i cmentarzem
57	-	-	-	Kościół p.w. MB Bolesnej
59	-	-	-	Cmentarz rzymskokatolicki
58	-	-	-	Dom przy ul. Kolbego 2
60	-	-	-	Cmentarz żydowski przy ul. Dąbrowskiego

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Oświęcim na lata 2015 - 2018

I.5.4. Podsumowanie.

Najważniejszymi elementami tożsamości kulturowej Oświęcimia w sferze materialnej są:

Układ urbanistyczny - powstał na planie szachownicowym, centralnym punktem jest rynek z średniowiecznym układem ulic, ograniczony zwartą zabudową, zamknięty wrzecionowatym owalem dawnych obwarowań, z nieregularnym rozmieszczeniem zabudowy w rejonie wlotów do Starego Miasta i charakterystycznymi kamienicami położonymi przy Starym Rynku. Dominantami zabudowań są zamek oświęcimski, kościoły i zespół klasztorny.

Zamek oświęcimski - to pomnik bogatej historii miasta. Jego początki sięgają XI wieku. Pierwszy zamek prawdopodobnie był budynkiem drewnianym, został zniszczony w 1241 roku przez najazd Tatarów. W XIII wieku zamieszkał w zamku książę Władysław, syn Mieszka I, za jego panowania odbudowano zamek i wzmocniono jego obronność poprzez wzniesienie wieży obronnej. W 1503 roku zamek został zniszczony przez pożar, pozostała jedynie wieża. Z inicjatywy króla Aleksandra Jagiellończyka został odbudowany. Prace przy rekonstrukcji i wzmocnieniu trwały do 1534 roku. Z tego czasu zachował się fragment muru obronnego. W czasie potopu szwedzkiego zamek spalono, natomiast w XIX wieku został kilkakrotnie podmyty, część murów obronnych i budynków zamku runęła do rzeki. Zamek w tym okresie popadał w ruinę. Przez pewien czas w zamku mieściły się składy soli. Po przeprowadzonych remontach urządzono tutaj składy handlowe oraz urząd pocztowy. Na początku XX wieku zamek i wieże odrestaurowano z inicjatywy ówczesnego właściciela Karola Kaszny. Nowy właściciel dobudował jedną kondygnację, a na ścianie wschodniej umieścił tarczę herbową. W 1910 roku w zamku mieściła się siedziba starostwa oświęcimskiego. W 1926 roku wydział starostwa w Białej Krakowskiej wykupił zamek i dwa lata później przeprowadził jego kapitalny remont. Połączono wieże z zamkiem budując dwupiętrowy budynek z ryzalitem, zwieńczony attyką. W latach 1929-1932 zamek był siedzibą samorządową powiatu oświęcimskiego. W czasie II wojny światowej stacjonowała tu niemiecka władza okupacyjna. Natomiast od 1975 do 1989 była tutaj siedziba władz miejskich Oświęcimia. Od 1 stycznia 2010 roku w obiekcie rozpoczął działalność instytut kultury pod nazwą Muzeum Zamek w Oświęcimiu. Wiodącym celem muzeum jest popularyzowanie historii ziemi oświęcimskiej.

Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny (najstarszy zabytek sakralny), położony jest na północ od rynku. W kronikach Jana Długosza odnajdujemy zapisy o murowanym kościele, który powstał w połowie XIII. Średniowieczny kościół w 1503 roku spłonął. Został on odbudowany w stylu wczesnego renesansu. Z tego okresu pozostały dwa relikty; kamienny ostrołukowy portal w południowej ścianie nawy oraz ostrołukowe wejście - obecnie oba detale są zamurowane. W kolejnych okresach kościół został kilkakrotnie przebudowany. W XVI wieku prezbiterium przykryte było sklepieniem kolebkowym z lunetami, mury nawy i wieży kościelnej sięgały tylko do wysokości okien a powyżej była konstrukcja drewniana. Najazd szwedzki w 1656 roku spalił całe miasto, w tym kościół. W ciągu 25 lat odbudowano obiekt, w wyniku czego ściany nawy wymurowane zostały do całej wysokości, zaś całość przykryto sklepieniem kolebkowym. Kościół w XIX wieku został zniszczony przez dwa pożary. Pierwszy z nich wybuchł w 1863 roku, w którym spłonęła wieża i stopiły się dzwony, drugi w 1881 roku pochłonął kościół z plebanią i wikařówką. Finalna forma kościoła powstała około 1882 roku; wymurowane zostały górne kondygnacje strzelistej wieży kościelnej. Powstały wówczas kształt kościoła pozostał do dzisiaj.

Kościół jest budowlą orientowaną, trójnawową, z zamkniętym prezbiterium oraz wieżą na osi fasady zachodniej i kaplicą przy ścianie północnej nawy. Główny ołtarz pochodzi z XVIII wieku, z naturalnej wielkości figurami śś. Piotra i Pawła. Ponadto w kościele są dwa krucyfiksy:

jeden z nich jest w kruchcie z XVII wieku, drugi w prezbiterium z XVIII wieku. Najstarszym zabytkiem kościoła jest chrzcielnica z metalową pokrywą z 1613 roku. Do końca XVIII wieku kościół był otoczony cmentarzem parafialnym. Około 1941 roku został on zlikwidowany, a część nagrobków przeniesiono na cmentarz poza miastem. Mur okalający cmentarz wyburzyli Niemcy, a pozostały teren przeznaczili pod budowę drogi.

Zespół klasztorny Salezjanów, położony na południe od rynku (przy ul Jagiełły). Tworzą go kościół p.w. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych, kaplica św. Jacka i drzewostan. Historia zespołu sięga pierwszej połowy XIV wieku, związana jest z istnieniem kościoła salezjańskiego. Wówczas książę oświęcimski Władysław podjął decyzję ukończenia zespołu klasztorne go dominikanów położonego na wzgórzu, nad rzeką Sołą. Składał się on z gotyckiego kościoła pod wezwaniem Św. Krzyża oraz czworokątnego dziedzińca. Dziedziniec ten z czterech stron był zamknięty budynkami klasztornymi. Do dzisiaj zachował się jedynie gotycki kapitułarz, obecnie kaplica św. Jacka. Cesarz Józef II zlikwidował klasztor i zamienił je na magazyny, w wyniku czego popadły w ruinę. Przełom nastąpił w 1889 roku, kiedy to księża Salezjanie ponownie stali się właścicielami zrujnowanego zespołu. Zakonnicy przebudowali kościół św. Krzyża, zmieniając jego pierwotny charakter. Nowy budynek powstał w 1900 roku, jako kościół Matki Bożej Wspomożenia Wiernych. Obecnie budowla jest neogotycka, do budowano nowe prezbiterium od strony zachodniej, kościół przeorientowano, wybijając wejście główne w dawnej ścianie ołtarzowej od strony ul Jagiełły. Współczesna bryła kościoła została utworzona w latach 1975-1984. Kościół jest murowany z cegły. Nawa prostokątna, trójprzęsłowa ze sklepieniem żebrowym.

Jedynym zachowanym obiektem z zespołu jest kaplica św. Jacka, wzniesiona w XIV wieku. Pierwotnie mieścił się w niej kapitułarz, w 1594 roku przemianowany na kaplicę pod wezwaniem św. Jacka. W XIX wieku została opuszczona i zrujnowana, mieściły się w niej magazyny. Odkupiono z rąk kupców żydowskich w 1984 roku. W tym samym roku została nieznacznie przebudowana - wyburzono przedsionek, zmieniono dach z czterospadowego na dwuspadowy, powiększono okna, powstała sygnatura na dachu. Kaplica jest gotycka, zbudowana z nietynkowanej cegły, na planie prostokąta, dwuprzęsłowa ze sklepieniem krzyżowo-żebrowym. Z wystroju kaplicy zachowała się tylko XVII wieczna wmurowana tablica epitafium Mikołaja Mostowskiego. Kompleks został w 1989 roku wpisany do rejestru zabytków.

Kościół Matki Bożej Bolesnej wraz z Domem Zakonnym Sióstr Serafitek, położony na wschód od rynku. Historia kościoła rozpoczyna się w 1895 roku. W tym okresie wybudowano klasztor Sióstr Serafitek. Dwa lata później rozpoczęto budowę kościoła Matki Bożej Bolesnej. Obiekt ukończono i poświęcono w 1899 roku. Głównym darczyńcą był Paweł Muller. Kościół to jednonawowy niewielki budynek, wzniesiony w stylu neogotyckim, zbudowany z cegły, z charakterystycznym węższym i mniejszym prezbiterium, zamknięty absydą. Dwuspadowy dach pokryty blachą, zwieńczony smukłą sygnaturą. Wnętrze kościoła ma sklepienie krzyżowo-żebrowe. Z XIX wiek pochodzi ołtarz główny, ambona i ławki, zaś ołtarze boczne, żyrandole, rzeźba piety, konfesjonał są z XX wieku. W czasie II wojny światowej kościół częściowo został zniszczony. Po wojnie odbudowano go w 1947 roku, postawiono przed kościołem figurę Matki Bożej Niepokalanej. Budynek klasztorny połączony jest z kościołem parterową przewiązką.

Synagoga, jak wynika z zachowanych dokumentów, istnieje od 1893 roku, położona jest na Placu Skarbka 3. Wybudowana na planie prostokąta o dwuspadowym dachu. Jej właścicielem od 1912 do 1977 roku było Stowarzyszenie Lomdej Minszajot. Z wyposażenia synagogi zachowały się dwie marmurowe tablice w języku hebrajskim, jedna z 1928 roku, druga z 1907 roku. Synagoga od 1977 roku decyzją Sądu Rejonowego należała do Skarbu Państwa.

W 1997 roku została wpisana do rejestru zabytków. Rok później ponownie została zwrócona Gminie Wyznaniowej Żydowskiej w Bielsku Białej. Przeprowadzono gruntowny remont. Synagoga została otwarta i poświęcona w 2000 roku, jako część Centrum Żydowskiego. Dzisiaj jest to miejsce modlitwy oraz pamięci Żydów. W Centrum znajduje się wystawa poświęcona lokalnej społeczności żydowskiej.

W ścisłej strefie ochrony konserwatorskiej mieszczą się dwa kolejne obiekty. Pierwszym z nich jest **Kamienica Ślebarskich** pod adresem Rynek Główny 14, wpisana w 1989 roku do rejestru zabytków. Piętrowa, obszerna kamienica zbudowana na rzucie litery L, o 15-sto osiowej elewacji frontowej. Wzniesiona przy północnej pierzei rynku na początku XIX wieku. Wybudowana przez proboszcza parafii Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, ks. Ślebarskiego. Gmach jest budynkiem murowanym z cegły, tynkowanym, podpiwniczonym z ozdobnym wysuniętym gankiem, wspartym na dwóch kolumnach oraz balkonem na pierwszym piętrze i charakterystycznym, znajdującym się na dachu, trójkątnym przyczółkiem. W okresie II wojny światowej była to siedziba miejskich władz niemieckich. Dobudowano w tym okresie małą wieżyczkę na kalenicy dachu i przebudowano wnętrze. Po wojnie budynek był siedzibą PZPR, zaś dzisiaj w zabytkowej kamienicy mieści się Sąd Rejonowy w Oświęcimiu. Drugim obiektem jest **kamienica mieszczańska** przy ul. Rynek Główny 8. Wzniesiona wraz z budynkiem oficynowym w latach 1890-1900 na planie litery L. Kamienica nakryta jest dwuspadowym dachem, zaś oficyna - jednospadowym. Budynek ma elewację symetryczną, zdobioną obramieniami okiennymi i gzymsami. Brama wejściowa ozdobiona pilastrami z głowicami jońskimi. Budynek został wpisany do rejestru zabytków w 1991 roku.

Poza Starym Miastem w kierunku wschodnim, przy ul. Dąbrowskiego, położone są kolejne zabytki należące do nich:

Cmentarz Rzymsko - Katolicki parafii p.w. Wniebowstąpienia Najświętszej Marii Panny, założony w pierwszej połowie XIX wieku, a rozszerzony w drugiej połowie XX wieku. Cmentarz ma kształt nieregularnego czworoboku. W części środkowej i północnej pozostały ślady dawnego rozplanowania - z kaplicą cmentarną, kostnicą, aleją główną i szpalerem starych drzew. Najstarsze zabytkowe nagrobki są w środkowej części cmentarza, jest ich ponad dwieście. Wiele z nich jest dziełem sztuki sepulkralnej - kamieniarskiej i kowalskiej. Na szczególną uwagę zasługują: obelisk z piaskowca, pozostałość grobowca Rusockich i Dąbskich oraz obeliski żołnierzy austriackich poległych w bitwie 1886 roku. W 1900 roku została wybudowana kaplica cmentarna, która umieszczona jest w gminnej ewidencji zabytków. Na cmentarzu są trzy pomniki pamięci narodowej. W 1986 roku cmentarz został wpisany do rejestru zabytków, pochówki odbywają tylko w istniejących grobowcach. Główną nekropolią miasta jest cmentarz komunalny, położony poza centrum.

Cmentarz żydowski - kirkut - jego powstanie datuje się na przełom XVIII i XIX wieku. Pierwotnie miał kształt prostokąta, obecnie jest to trapez. Najstarszy zachowany nagrobek pochodzi z 1757 roku. Podczas II wojny światowej cmentarz został znacznie zniszczony przez Niemców, a część jego powierzchni przeznaczono pod rozbudowę ulicy Dąbrowskiego. Po wysiedleniu Żydów, około roku 1940-1943, cmentarz został zamknięty. Cmentarz uporządkowano w latach powojennych, ponowną jego renowację przeprowadzono w latach osiemdziesiątych i dwutysięcznych. Obecnie zabytek można zwiedzać.

Kaplica Mauzoleum Rodziny Hallerów - położona we wschodniej części Dworów. Należy do dawnego zespołu dworskiego, wybudowanego w pierwszej połowie XIX wieku (wpisanego do Gminnej Ewidencji Zabytków). Zespół podzielony został ulicą Zwycięstwa, po południowej stronie ulicy znajduje się zdewastowany budynek dworski, a po stronie północnej -

park i kaplica. Po śmierci Barbary z Hallerów, w 1805 roku, rozpoczęto budowę kaplicy. Kaplica ta jest budowlą klasycystyczną, murowaną i tynkowaną, wzniesioną na planie centralnym. W posadzce przy drzwiach wejściowych znajduje się wejście do krypty z trumnami pochowanych osób. W 1991 roku kaplica uznana została przez konserwatora za obiekt zabytkowy i wpisana do rejestru. Otoczona jest zespołem parkowym, należy do parafii Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny.

Kolejną dużą grupą stanowią zabytki położone na południowy zachód od starego miasta:

Bocznica kolejowa i rampa rozładownicza na terenie Dworca Towarowego Zachodniego. Stanowiła nierozłączny element funkcjonującego w latach 1942-45 KL Auschwitz II-Birkenau. Tu zatrzymywały się pociągi z masowym transportem więźniów, głównie Żydów. Wśród nich na rampie dokonywano selekcji. Od maja 1944 roku deportowani byli wyładowywani na specjalnej rampie, która zlokalizowana była na terenie KL Birkenau.

W ostatnich latach trzy obiekty decyzją Małopolskiego Wojewody Konserwatora Zabytków w Krakowie zostały wpisane do rejestru zabytków, w celu ochrony cennych zabytków będących dokumentem materialnym dziejów miasta i jego mieszkańców, w szczególności okresu okupacji. Pierwszym z nich jest budynek związany z byłym obozem nazistowskim - SS Küche. Jest to duży drewniany obiekt powstały w 1942 roku, na potrzebę zwiększonej załogi SS, miejsce niewolniczej pracy więźniów. Mieściła się w nim kuchnia, jadalnia, sala widowiskowa i zaplecze magazynowe. W tym miejscu wydawano posiłki podoficerom i szeregowcom SS oraz członkom załogi obozowej. W 1944 roku budynek został zbombardowany przez Amerykanów. W okresie powojennym obiekt przeznaczono na magazyn Zakładów Tytoniowych, a potem Zakładów Zbożowych. Po 1990 roku budynek stał się pustostanem, a w 2007 roku został wpisany do rejestru. Drugim zabytkiem jest zespół budynków dawnych Zakładów Zbożowo Młynarskich i Zakładów Tytoniowych (wcześniej Polskiego Monopolu Tytoniowego). Zespół powstawał w latach 1916-1931 i składał się z czterech magazynów. Najstarszy budynek, w dokumentach oznaczony numerem 2, był przeznaczony na piekarnie. Pozostałe budynki miały stanowić część kompleksu Osady Barakowej, dwa z nich były magazynami PMT. Ogromne zmiany nastąpiły w czasie wojny, po podjęciu decyzji przez Niemców o utworzeniu obozu koncentracyjnego Auschwitz. Rozpoczęto wysiedlanie osób zamieszkujących kolonie barakowe wzdłuż bocznic Monopol. Podczas tej akcji uwięziono 500 osób, z czego ponad połowę deportowano na prace przymusowe do Niemiec. Budynki wchodzące w skład zabytkowego zespołu zostały wykorzystane na urządzenie obozu. Cały teren został ogrodzony, w narożnikach postawiono wieże wartownicze. 14 czerwca 1940 roku przyjechał pierwszy transport więźniów z Tarnowa. Więźniów politycznych umieszczono w budynku dawnego Monopolu. W obozie pełniły następujące funkcje: budynek nr 1 był magazynem, w budynku nr 2 mieściły się: magazyn kaszy, mąki, cukru dla obozowej załogi SS, Lagerhaus, budynek nr 3 stanowiły biura administracji obozowej, później kwatery nadzorczyń SS i magazyn broni; w piwnicy była pralnia odzieży SS-manów, natomiast w budynku nr 4 - drukarnia, magazyny i biura SS. Po zakończeniu II wojny światowej zespół budynków były wykorzystywane przez Państwowe Zakłady Zbożowe i Zakłady Przemysłu Tytoniowego, na cele przemysłu spożywczego. W późniejszych latach obiekty były niewykorzystywane, w wyniku czego ulegały degradowaniu. W 2005 roku odnowiono obiekt i rozpoczęto adaptację budynku dawnego Zespołu Monopolowego. Przystosowano go na działalność edukacyjną, mieści się tu obecnie Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa. Budynek zachował swoją bryłę i historyczne elementy przemysłowego zespołu. W rejestrze zabytków jest od 2009 roku.

Kolejnymi zabytkami, wpisanym do rejestru zabytków w 2009 roku, są bocznicie kolejowe „Baraki” i „Monopol”, położone w dzielnicy Zasole. Powstały w okresie rozwoju przemysło-

wego miasta, który przypada na pierwsze lata XX wieku. Utworzone bocznicę służyły komunikacji zespołu przemysłowego, Polskiego Monopolu Tytoniowego, z dworcem towarowym, poprzez główną linię kolejową. Jako pierwsza powstała bocznicę „Baraki”, przebiega wzdłuż ulicy Leszczyńskiej. W 1931 roku, w wyniku rozgałęzienia jej, powstała bocznicę „Monopol”, przy której położone były magazyny z charakterystycznymi rampami rozładunkowymi. W okresie II wojny światowej Niemcy wykorzystywali istniejące sieci kolejowe wraz z bocznicami do transportu i rozładunku więźniów.

Problematyka ochrony obszarów i obiektów o walorach kulturowych jest dość dobrze osadzona we wszystkich poziomach dokumentów strategicznych sporządzonych dla miasta (w tym w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Miasta Oświęcim na lata 2015-2018). Znajduje ona także odzwierciedlenie w lokalnej polityce przestrzennej, w tym w zapisach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dokumenty strategiczne oraz planistyczne dotyczące miasta Oświęcim opracowane na szczeblu lokalnym kładą nacisk przede wszystkim na ochronę prawną obszarów i zespołów o walorach kulturowych oraz na ich rewitalizację. Celem działań rewitalizacyjnych jest kompleksowe ożywienie społeczno-gospodarcze, co stanowi najważniejszy i warunkujący osiągnięcie innych z listy celów rozwoju miasta.

Z polityki zapisanej w dokumentach wszystkich szczebli wynika, iż ochrona dziedzictwa kulturowego winna służyć rozwojowi społeczno-gospodarczemu miasta i regionu. Rozwój ten dotyczyć winien przede wszystkim funkcji turystycznych i związanych z kulturą, mogących przyczynić się do kompleksowo rozumianego rozwoju lokalnego.

I.6. Stan zagospodarowania terenów i ich przeznaczenie

I.6.1. Struktura funkcjonalno - przestrzenna miasta

Struktura przestrzenna Oświęcimia jest w znacznym stopniu zdeterminowana cechami terenu. Miasto jest położone w obniżeniu Kotliny Oświęcimskiej, po obu stronach rzeki Soły przy jej ujściu do Wisły. Na wysokim, prawym brzegu Soły zlokalizowana jest najstarsza i najbardziej wartościowa zabudowa Starego Miasta. Wysoka terasa umożliwia oglądanie charakterystycznej panoramy historycznego centrum z wielu punktów terenu. Ciekawe widoki panoramiczne zapewnia również dolina Wisły, urozmaicona zbiornikami wód w wyrobiskach żwirowych, współczesną zabudową osiedlową i kompleksem przemysłowym byłych Zakładów Chemicznych. Na terenach zalewowych Wisły występują lasy łąkowe, samo miasto jest jednak pozbawione kompleksów leśnych. Dolina rzeki Soły oraz otwarty krajobraz Błon Oświęcimskich stanowią wieloprzestrzenne dominanty naturalnego krajobrazu miasta.

Ważną osią kompozycyjną Oświęcimia jest linia kolejowa wraz ze stacją kolejową z drugiej połowy XIX wieku. Przyczyniła się ona do gwałtownego, chaotycznego rozwoju miasta w kierunku zachodnim. W oparciu o układ osiedla barakowego w zachodniej części dzielnicy Zasole utworzono tereny przemysłowe. Lokalizacja obozu koncentracyjnego na obszarze ówczesnych koszar żołnierzy Wehrmachtu zaważyła na układzie przestrzennym miasta. Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau (PMAB) jest czynnikiem generującym międzynarodowy ruch pielgrzymów i powstawanie wyspecjalizowanych placówek towarzyszących, lecz jednocześnie warunkującym liczne ograniczenia rozwojowe.

Jedną z ważniejszych determinant współczesnego układu urbanistycznego miasta było usytuowanie w okresie II wojny światowej Zakładów Chemicznych I.G. Farben. Zadecydowało to o nowym, wschodnim kierunku rozwoju: między śródmieściem a zakładami rozwinęła się wielorodzinna zabudowa blokowa. Regularna siatka bloków i ulic wypełniona terenami zieleni oparta została o zasadę układu rusztowego. Na styku ZChO i osiedla Chemików powstał reprezentacyjny zespół obiektów administracyjno-usługowych oraz kompleks zieleni.

W granicach miasta zachowały się także układy przestrzenne wiejskie o zabudowie wiejsko podmiejskiej, z obiektami drewnianymi o konstrukcji zrębowej, pochodzące z przełomu XIX i XX wieku. Należą do nich miejscowości Dwory, Stare Stawy, oraz pozostałości wsi Monowice i Klucznikowice.

Układ urbanistyczny Oświęcimia jest klarowny na przeważającym obszarze miasta. Strukturę przestrzenną scharakteryzować można jako zespół czytelnych jednostek osadniczych, o odmiennej budowie i charakterze, formowanych w różnorodnych okresach czasowych. Wyjątek stanowi dzielnica Zasole charakteryzująca się przypadkowością i znacznym przemianowaniem funkcji. Elementami zakłócającymi przejrzystość układu są również rozproszona zabudowa mieszkaniowa wśród terenów otwartych peryferyjnych części miasta oraz tereny niezagospodarowane o znikomych powierzchniach wśród terenów budowlanych strefy centralnej.

Ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pokrywają 90% powierzchni Oświęcimia. Obszarami nie objętymi ustaleniami planów są głównie tereny rolne położone głównie w południowej części miasta, oraz tereny zamknięte, których zagospodarowanie przestrzenne następuje na podstawie przepisów szczególnych.

I.6.2. Obecne zagospodarowanie, użytkowanie i przeznaczenie terenów

Analiza struktury miasta Oświęcim pod względem dominującego charakteru, sposobu użytkowania terenu, roli pełnionej w całości układu przestrzennego, pozwoliła na wyodrębnienie podstawowych stref polityki przestrzennej:

- Strefy osadnicze miejskie, mieszkaniowo-usługowe (A),
- Strefy osadnicze podmiejskie (B),
- Strefy usługowe (C),
- Strefy przemysłowe (D),
- Strefy przyrodnicze (E),
- Strefę związaną z Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau (F)
- Strefy zamkniętych terenów kolejowych

I.6.2.1. Strefy osadnicze miejskie, mieszkaniowo-usługowe (A)

I.6.2.1.1. Strefa A1

Strefa A1 obejmuje zespół zabudowy wielorodzinnej Osiedla Chemików, zabudowy wielorodzinnej w rejonie szpitala i ulicy Wysokie Brzegi, oraz tereny zabudowy jedno-, dwu-, i kilku-rodzinnej na obrzeżach. Dominuje funkcja mieszkaniowa wielorodzinna, jednorodzinna i usługowa. Występują usługi ogólnomiejskie z zakresu oświaty i kultury, ochrony zdrowia, oraz usługi podstawowe. Całość dopełniają tereny zieleni, m.in. cmentarze, obszary zieleni urządzonej i nieurządzonej. Centralna część strefy A1 stanowi obszar miasta o strukturze najbardziej uporządkowanej i zwartej.

Układ przestrzenny Osiedla Chemików ukształtowano w oparciu o rusztową siatkę ulic, związany z istniejącym przebiegiem dróg. Główną oś urbanistyczną stanowi Al. Tysiąclecia wraz z placami, biegnąca równoleżnikowo od ZChO w kierunku śródmieścia. Równoległa do niej - ul. Dąbrowskiego - stanowi fragment historycznego szlaku do Zatoru. Centralną, zabytkową część zespołu mieszkaniowego utrzymano w nurcie "Heimatstilu", stylu rodzimego (lata 40) i socrealizmu (lata 50-70). Układ ten stanowi lokalną dominantę przestrzenną Oświęcimia.

Cennymi obiektami wyróżniającymi się w strukturze strefy są: cmentarz żydowski objęty ochroną konserwatorską położony u zbiegu ulic Dąbrowskiego i Wysokie Brzegi, kościół Św. M.M. Kolbego zlokalizowany przy al. Tysiąclecia oraz zabytkowe zagrody przy ul. Dąbrowskiego. Przy ul. Śniadeckiego położony jest budynek Oświęcimskiego Centrum Kultury, a w narożniku ulic Ostatni Etap o Maksymiliana Kolbego jest zlokalizowany kościół św. M. Kolbego wraz z Centrum Dialogu i Modlitwy, stanowiące ważną część działalności kulturalnej miasta. Negatywnymi akcentami w krajobrazie osiedla są IX kondygnacyjne budynki. zlokalizowane punktowo przy ul. 3-go Maja i ul. Zaborskiej.

Istotnymi zmianami, wprowadzonymi przez plany miejscowe są: niemal całkowite wyparcie funkcji terenów rolnych, intensyfikacja zabudowy o funkcji mieszkaniowej, jako kontynuacja istniejącej zabudowy jednorodzinnej w rejonie ul. Zaborskiej oraz stworzenie wzdłuż linii kolejowej pasa terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej ze skupiskiem zabudowy usługowej w centralnej części. Obecne użytkowanie obszaru jest w głównej mierze zgodne z przeznaczeniem ustalonym w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego.

I.6.2.1.2. Strefa A2

Strefa A2 obejmuje fragment dzielnicy Zasole zlokalizowany na północ od ul. Więźniów Oświęcimia. Charakteryzuje się znacznym przemieszaniem typu i funkcji zabudowy. Układ

uksztalowano w oparciu o siatkę ulic o zróżnicowanej orientacji, związanej z przebiegiem historycznej osi - ul. Konarskiego, oraz południkowej osi - ul. Legionów, a także późniejszą ul. Powstańców Śląskich i ul. Wyzwolenia - istotnej od XIX w. w związku z budową kolei. Sieć uliczna centralnej części sprawia wrażenie przypadkowej, nieplanowanej.

W rejonie dworca i ulicy Konarskiego przeważa tradycyjna, wielorodzinna zabudowa czynszowa. Występują założenia willowe z ogrodami. Na północnych i południowych obrzeżach znajdują się osiedla blokowe. Wzdłuż dróg wewnętrznych będących pozostałością dróg wiejskich obsługujących tereny rolne rozciąga się zabudowa jednorodzinna. Wśród form zieleni przeważają ogrody przydomowe i zieleń towarzysząca zabudowie. Rzadziej spotykane są skwery i tereny zieleni nieurządzonej. Licznie występują obiekty zabytkowe, skoncentrowane głównie w rejonie ul. Konarskiego oraz w okolicy dworca PKP, utrzymane głównie w nurcie modernizmu i funkcjonalizmu. Do najcenniejszych obiektów strefy zaliczają się: rozmieszczone swobodnie w obszarze zabudowy elementy architektury przemysłowej i techniki związane z XIX wiecznym węzłem kolejowym, zespół bloków mieszkaniowych kolejowych przy ul. Powstańców Śląskich i ul. Wyzwolenia oraz założenie zieleni parkowej w widłach ul. Obozowej i ul. Więźniów Oświęcimia. Na pograniczu strefy pomiędzy ul. Legionów a zielenią łęgową rzeki Soły znajduje się Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży pełniący funkcję znaczącej placówki kulturalnej na terenie miasta.

Ustalenia obowiązujących planów miejscowych polegają głównie na uporządkowaniu istniejącej struktury funkcjonalno - przestrzennej jednostki, bez wprowadzania zasadniczych zmian w dotychczasowym sposobie użytkowania terenów. Najważniejszymi założeniami dla budowania miasta są: likwidacja rozczłonkowanych terenów nieurbanizowanych na rzecz intensyfikacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej oraz rozszerzenie oferty usługowej.

I.6.2.1.3. Strefa A3

Strefa A3 obejmuje dzielnice Stare Stawy i Nowe Stawy. Funkcję głównej osi kompozycyjnej pełni historyczny szlak - ul. Jagiełły. Ulica Pod Olszynką stanowi skupisko historycznego centrum oraz najstarszej zabudowy indywidualnej, w tym o konstrukcji zrębowej.

Do drugiej połowy XX wieku Stare Stawy zachowały swój wiejski charakter. Rozwijała się zabudowa zagrodowa związana z własnością terenów rolnych. Budowa nowych dróg, w tym ul. Zaborskiej, oraz powstanie osiedla blokowego przy ul. Sadowej zapoczątkowały nowy kierunek zmian w strukturze przestrzennej dzielnicy.

Istniejący stan zagospodarowania terenów znacząco odbiega od ustaleń zawartych w obowiązujących planach miejscowych. Zasadniczą różnicą jest całkowite wyparcie funkcji terenów rolnych, stanowiących obecnie blisko połowę obszaru strefy. Wprowadza się natomiast zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i usługi. Terenami wolnymi od zabudowy zgodnie z zapisami planów miejscowych będą nieliczne obszary zieleni urządzonej i ogródków działkowych. Peryferyjne fragmenty strefy zlokalizowane w południowej oraz południowo wschodniej części o powierzchni łącznej ca 27 ha nie są obecnie objęte ustaleniami aktów prawa miejscowego. Obecnie obszary te są one zagospodarowane jako użytki rolne z rozproszoną zabudową mieszkaniową jednorodziną. W wielu niezabudowanych fragmentach strefy dokonano parcelacji działek pod zabudowę mieszkaniową.

I.6.2.2. Strefy osadnicze - podmiejskie (B)

I.6.2.2.1. Strefa B1

Strefa obejmuje zespół zabudowy wywodzącej się z dawnej miejscowości Dwory. Struktura przestrzenna powstała z przekształcenia średniowiecznego lokacyjnego układu wsi pod wpływem przemian rozwojowych oraz na skutek lokalizacji Zakładów Chemicznych na styku z południową częścią Dworów. Środkową część strefy przecina linia kolejowa. Mimo wielu przekształceń ruralistyczny charakter dawnej wsi pozostał. Oś układu stanowią historyczny przebieg ulic: Koszykowej, Wiejskiej i Nadwiślańskiej z poprzecznymi prostopadłymi przecznicami, oraz późniejsza ul. Zwycięstwa. Część zachodnia Dworów została zurbanizowana w XX wieku. We wschodnim fragmencie wsi rozwinęła się starsza część Dworów wraz z zespołem zabudowy historycznego centrum. Zachował się dawny zespół dworski z I połowy XIX wieku. Obecnie przedzielony jest ul. Zwycięstwa na dwie części. Po stronie południowej znajdują się zrujnowane budynki dworskie, po stronie północnej zachowały się pozostałości parku z kaplicą mauzoleum rodziny Hallerów. Murowana, tynkowana, wzniesiona na planie centralnym kaplica utrzymana jest w stylu klasycystycznym. Otoczona jest jońskimi pilastrami okalającymi gzyms, na którym wsparta jest kopuła zwieńczona metalowym krzyżem. W rejonie ulic Wodociągowej i Pod Krukami znajduje się zespół zrujnowanych obiektów dawnej stacji wodnej "Kruki" powstałej w latach 1942-43 na potrzeby Zakładów Chemicznych. Znaczna część strefy jest niezabudowana. Są to głównie łąki zielone i użytki rolne. Ustalenia planów miejscowych chronią większość obszarów wolnych od zabudowy, umożliwiając zagęszczanie i intensyfikację istniejących już zespołów zabudową mieszkaniową jednorodzinną. Niewielki południowy fragment strefy leżący w sąsiedztwie z Zakładami Chemicznymi przeznacza się pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną. Na terenach byłej stacji "Kruki" wprowadza się funkcję usługową.

I.6.2.2.2. Strefa B2

Strefa B2 obejmuje zurbanizowany zachodni fragment Osiedla Pod Borem, zlokalizowany w południowych krańcach miasta. Obszar cechuje niewielkie zróżnicowanie funkcji. W istniejącym użytkowaniu terenów dominują tereny rolne, tereny zabudowy podmiejskiej, oraz tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolno-ogrodniczych użytkowane przez firmę Plantpol. Przez strefę przebiega południkowo jednej z ważniejszych ciągów komunikacyjnych miasta - ulica Chemików - stanowiąca fragment drogi krajowej nr 44. Ustalenia aktów prawa miejscowego wprowadzają funkcję usługową w rejonie ul. Olszewskiego, ograniczają funkcję rolniczą strefy. Tereny położone na wschód od ul. Chemików nie są objęte planami miejscowymi.

I.6.2.2.3. Strefa B3

Strefa B3 leży po południowo wschodniej stronie kompleksu przemysłowego dawnych Zakładów Chemicznych. Obejmuje obszar dawnej wsi Monowice oraz przysiółków Kobyleniec i Kuliowiec. Struktura przestrzenna strefy rozwijała się od czasów polokacyjnych - XIII-XIV w. Główną oś układu stanowiła ul. Stara droga, wokół której skupiała się zabudowa historycznego centrum.

Największe przeobrażenia w pierwotnym układzie nastąpiły w ostatnim stuleciu. Funkcję głównej osi urbanizacyjnej przejęła ul. Fabryczna. Intensyfikacja zabudowy wzdłuż nowej linii zaburzyła historyczny układ wsi: działki zabudowy zagrodowej, jednorodzinnej oraz usługowej występują we wzajemnym przemieszaniu. Struktura funkcjonalno - przestrzenna połu-

dniowej części strefy, oddalonej od ul. Fabrycznej, jest typowa jak dla obrzeży miasta - niewielkie zróżnicowanie i zagęszczenie funkcji terenu.

Zapisy obowiązujących planów miejscowych przeznaczają znaczną powierzchnię terenów niezabudowanych pod zabudowę jednorodziną. Na terenach sąsiadujących z ul. Fabryczną wprowadzono funkcję usługową z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej. Omawianą strefę cechuje niewielki współczynnik pokrycia planami miejscowymi. Obszarami dla których nie sporządzono MPZP są głównie użytki rolne z rozproszoną zabudową zagrodową.

I.6.2.2.4. Strefa B4

Strefa B3 obejmuje niewielki fragment terenu znajdującego się w północnej części miasta, leżącego w sąsiedztwie użytków ekologicznymi doliny rzeki Soły. Obejmuje niewielkie skupisko zabudowy podmiejskiej i użytków rolnych związanych ze wsią Broszkowice.

Ustalenia obowiązujących dokumentów planistycznych pokrywają się z istniejącym zagospodarowaniem terenu.

I.6.2.3. Strefy usługowe (C)

Strefy obejmują centrum usługowe miasta z częścią staromiejską oraz dwa zespoły usługowe.

I.6.2.3.1. Strefa C1

Strefa usługowa C1 zawiera centrum miasta zlokalizowane w rejonie ulicy gen. Jarosława Dąbrowskiego. Stanowi wyodrębniający się przestrzennie układ składający się z historycznego centrum wraz z przedmieściami. Do dzisiaj zachował się czytelny, lokacyjny układ szachownicowy Starego Miasta, w którego południowo-wschodniej części widoczna jest pozostałość wchłoniętego wcześniej układu owalnicowego Małego Rynku. Głównymi historycznymi osiami urbanistycznymi są ul. Jagiełły i ul. Krasickiego. Charakterystycznym elementem struktury jest kwadratowy rynek o wymiarach ca. 80 x 80 m. Wokół niego koncentrują się reprezentacyjne budynki administracji i użyteczności publicznej. Układ wypełnia zwarta zabudowa miejska, utrzymana w nurcie stylu historyzmu, klasycyzmu i modernizmu z uzupełnieniami współczesnymi. Walory przestrzenne podnoszą liczne obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków.

Najstarszą dominantą związaną z historycznymi osiami urbanistycznymi jest zespół zamkowy wraz z wieżą gotycką (XIII w.), budynkiem zamkowym (XIV w.), reliktami fortyfikacji (XVI w.). Szczególne miejsce w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta zajmują: kościół parafialny p.w. Wniebowstąpienia NMP z cmentarzem rzymsko-katolickim, poddominikański Zespół Klasztorny Salezjanów i Zespół Klasztorny S.S. Serafitek. Wieża kościoła parafialnego stanowi efektowne zamknięcie widokowe południkowej osi urbanistycznej. Do najbardziej wartościowych zespołów zieleni w skali miasta zaliczamy założenia związane z klasztorami Salezjanów i Serafitek, cmentarz parafialny, a także zieleń towarzysząca małemu i dużemu rynkowi oraz placom: Kościuszki i Ks. Skarbnika. Negatywną dominantą lokalną jest modernistyczny pawilon handlowy na zabytkowym rynku. Niekorzystnie na wizerunek strefy wpływają ubytki w zabudowie pierzejowej, oraz zły stan techniczny niektórych budynków.

Ustalenia zawarte w obowiązujących aktach prawa miejscowego w większości przypadków respektują istniejący sposób użytkowania terenów. Zmiany wprowadzone przez plany miejscowe polegają głównie na porządkowaniu istniejącej struktury funkcjonalnej jednostki, bez wprowadzania zasadniczych zmian w dotychczasowym układzie przestrzennym. Jako dominujące przeznaczenie terenów wprowadza się funkcję usługową i usługowo-mieszkaniową.

Zachowuje są najcenniejsze kompleksy zieleni urządzonej. Jedyny wyjątek stanowi południowo-wschodni obszar strefy: tereny użytkowane rolniczo, stanowiące fragment ciągu ekologicznego rzeki Młynówki, przeznacza się pod zabudowę usługową.

I.6.2.3.2. Strefa C2

Strefa C2 zlokalizowana jest pomiędzy zespołem zieleni potoku Klucznikowskiego a kompleksem przemysłowym byłych Zakładów Chemicznych. Główną oś kompozycyjną stanowi ul. Chemików. Do najważniejszych urządzeń obszaru należą usługi z zakresu sportu: basen oraz hala sportowa Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Do strefy włączono osiedle zabudowy mieszkaniowej, zespoły garaży, tereny zieleni urządzonej. Zespół usługowy jest niemal całkowicie ukształtowany.

Zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pokrywają się w głównej mierze z istniejącym sposobem użytkowania terenów. Jedyną zmianą jest intensyfikacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej w północnej części strefy kosztem terenów zieleni nieurządzonej.

I.6.2.3.3. Strefa C3

Zespół usługowy strefy C3 obejmuje południowy fragment dzielnicy Zasole. Położony jest peryferyjnie w stosunku do substancji mieszkaniowej miasta. Sąsiaduje z terenami Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau. Strukturę przestrzenną strefy ukształtowano w oparciu o siatkę równoległych do siebie ul. M. Kolbego, ul. S. Leszczyńskiej i ul. Więźniów Oświęcimia, ograniczonych ul. Legionów i ul. Wyzwolenia.

W skład zespołu wchodzi usługi z zakresu szkolnictwa, handlu. Rozwijają się urządzenia związane z obsługą ruchu turystycznego do PMAB: baza gastronomiczna, noclegowa, a także urządzenia obsługi komunikacji. W obrębie strefy przy ul. rtm. Witolda Pileckiego zlokalizowany jest kilkuhektarowy teren byłego kompleksu wojskowego.

Obecny stan zagospodarowania terenów zabudowy jest zgodny z ustaleniami zawartymi w obowiązujących planach miejscowych. Zapisy polegają przede wszystkim na uporządkowaniu istniejącej struktury funkcjonalno - przestrzennej jednostki oraz uzupełnieniu oferty funkcjonalnej obszaru o niewielkie tereny zabudowy usługowej.

I.6.2.4. Strefy przemysłowe (D)

Strefy tworzą najważniejsze zespoły techniczne i przemysłowe miasta.

I.6.2.4.1. Strefa D1

Północną część strefy tworzą tereny po byłych Zakładach Chemicznych Oświęcim, obecnie użytkowane przez Synthos S.A. oraz szereg mniejszych firm, głównie o profilu chemicznym. Stanowią charakterystyczną wieloprzestrzenną dominantę krajobrazu miasta. Układ urbanistyczny został oparty o siatkę rygorystycznie krzyżujących się ulic wypełnionych zabudową przemysłową oraz terenami zieleni. Równoleżnikowo wzdłuż dróg przebiegają linie bocznic kolejowych.

Południową część cechuje wysoki współczynnik terenów niezabudowanych z rozproszoną zabudową mieszkaniową. Obejmuje fragment ul. Stara Droga wokół której skupiona jest historyczna zabudowa dawnej wsi Monowice. Zachowały się tu liczne relikty zabudowy z XIX/XX w. w tym o konstrukcji drewnianej zrębowej. Strefę przecina ul. Fabryczna stanowiąca współcześnie jedną z ważniejszych osi rozwojowych miasta. Wzdłuż niej znajdują obiekty usługowe.

Z uwagi na uporządkowany istniejący układ urbanistyczny jednostki, jej zwartą strukturę i zagospodarowanie większości powierzchni obszaru, zapisy obowiązujących planów miejscowych polegają głównie na skorygowaniu granic pomiędzy poszczególnymi terenami o różnych przeznaczeniach, a także na uzupełnieniu oferty usługowej obszaru, głównie wzdłuż ul. Fabrycznej. Istotną zmianą jest niemal całkowita likwidacja funkcji zieleni nieurządzonej i zabudowy mieszkaniowej podmiejskiej na obszarach pomiędzy ul. Stara Droga i ul. Fabryczną. Ponadto, ustalenia całkowicie wypierają ze strefy funkcję terenów rolnych.

I.6.2.4.2. Strefa D2

Strefa obejmuje tereny urządzeń technicznych i przemysłowych położonych pomiędzy ul. M. Kolbego a linią kolejową do Czechowic Dziedzic.

Ustalenia obowiązujących planów miejscowych zabezpieczają rezerwy rozwojowe miasta. Obecnie pod działalność gospodarczą wykorzystywany jest jedynie północny fragment. We wschodnim fragmencie występuje zabudowa jednorodzinna i usługowa, oraz urządzenia infrastruktury technicznej. Niemal połowa obszaru o powierzchni ok 20 ha jest użytkowana rolniczo.

I.6.2.4.3. Strefa D3

Strefa D3 obejmuje tereny technicznej obsługi przemysłu i miasta zlokalizowane na wschodnich krańcach Oświęcimia, ograniczone od północy zielenią łęgową kanału Dwory, od zachodu i południa linią kolejową i kompleksem przemysłowym byłych Zakładów Chemicznych. W obrębie jednostki znajdują się oczyszczalnia ścieków, miejskie składowisko odpadów oraz teren górniczy "Dwory 2".

Istniejący stan zagospodarowania terenów zabudowy jest zgodny z zapisami obowiązujących planów miejscowych. Ustala się funkcje: infrastruktury technicznej, przemysłową, a także zieleni izolacyjnej, urządzonej oraz usług.

I.6.2.4.4. Strefa D4

Strefa jest usytuowana w północnych krańcach miasta, pośród zieleni łęgowej w zakolu rzeki Wisły. Obejmuje teren i obszar górniczy "Dwory-Libet". W granicach jednostki znajdują się tereny historycznego przysiółku Mańki.

Zapisy planów miejscowych ustalają na całym obszarze funkcję terenów powierzchniowej eksploatacji surowców, z wyłączeniem terenu infrastruktury, zieleni i wód powierzchniowych cieków wodnych przecinającego południowy fragment strefy.

I.6.2.5. Strefy przyrodnicze (E)

I.6.2.5.1. Strefa E1

Zespół tworzą doliny Wisły i Soły. Stanowią obszar ochrony najwyższych wartości przyrodniczych miasta. Swoim zasięgiem obejmują m.in. fragmenty Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków oraz Obszaru Specjalnej Ochrony Siedlisk wyznaczonych w ramach sieci Natura 2000, a także obszary użytków ekologicznych. Dolina Wisły zaliczana jest do korytarzy ekologicznych o międzynarodowym znaczeniu - Econet 2000. Wzdłuż dolnego odcinka rzeki Soły zlokalizowane są ujęcia wody, wraz ze strefami bezpośredniej i pośredniej ochrony wód powierzchniowych. Charakterystycznymi dla krajobrazu miasta są obiekty techniczne: mosty kolejowy i drogowe na Sole.

Ustalenia obowiązujących dokumentów planistycznych zachowują istniejące zagospodarowanie - tereny zieleni łąkowej i niskiej. Na północno-wschodnim obszarze strefy położonym pomiędzy zakolem rzeki Wisły a kanałem Dwory wyznaczono tereny usług sportu.

I.6.2.5.2. Strefa E2

Strefa obejmuje obszar zbiorników wodnych oraz zabudowy zagrodowej i terenów rolnych fragmentu przysiółku Kruki. Trzy zbiorniki wodne zajmują obszar dawnych wyrobisk żwirowych. Fragment jednego z nich wychodzi poza granice miasta.

W obowiązujących dokumentach planistycznych wokół zbiorników wyznacza się tereny: usług sportu i rekreacji, rolne, zabudowy podmiejskiej i jednorodzinnej, infrastruktury technicznej, przemysłowe, co jest zgodne z istniejącym użytkowaniem terenu.

I.6.2.5.3. Strefa E3

Strefa zlokalizowana jest po wschodniej stronie doliny rzeki Soły. Tworzy zwarty kompleks zieleni wśród których dominują formy zieleni urządzonej i nieurządzonej oraz tereny usług sportu i rekreacji. Swoim zasięgiem obejmuje dwa obszary użytków ekologicznych oraz fragment Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000.

Południowy kraniec strefy nie jest objęty ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W pozostałej części zapisy dokumentów planistycznych są zgodne z istniejącym użytkowaniem terenu.

I.6.2.5.4. Strefa E4

Strefa obejmuje północny fragment doliny rzeki Młynówka zlokalizowany pomiędzy zabudową wielorodzinną Osiedla Chemików, zespołem usługowym śródmieścia oraz zabudową osiedla Stare Sawy.

Ustalenia aktów prawa miejscowego uszczuplają znacząco zasięg strefy E4, wprowadzając funkcję usługową na obszary użytkowane obecnie rolniczo. W zasięgu jednostki dominuje zieleń nieurządzona i tereny rolne z przeznaczeniem pod zieleń parkową.

I.6.2.5.5. Strefa E5

Obszar stanowi kontynuację zieleni doliny rzeki Młynówki odciętej drogą krajową nr 44 od strefy E4. Zlokalizowana jest w południowych krańcach miasta.

Dla omawianej strefy nie sporządzono miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W celu ochrony przed przerwaniem i zniszczeniem jednego z głównych ciągów ekologicznych miasta niezbędne jest objęcie strefy zapisami MPZP.

I.6.2.5.6. Strefa E6

Strefa obejmuje ciąg ekologiczny potoku Klucznikowskiego. Ze względu na centralne położenie w stosunku do dzielnic mieszkaniowo-usługowych, strefa ma szczególne znaczenie w systemie przyrodniczym miasta. Na kompleks składają się tereny: zieleni parkowej, zieleni cmentarnej, usług sportu i rekreacji oraz skwery.

Zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pokrywają się z istniejącym sposobem użytkowania terenów.

I.6.2.6. Strefa F obejmująca teren Pomnika Zagłady i jego strefę ochronną.

Obszar byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz-Birkenau, wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, położony jest w zachod-

niej części miasta w dzielnicy Zasole, w rejonie ulic: Leszczyńskiej, Legionów i Więźniów Oświęcimia. Teren Pomnika i tereny bezpośrednio z nim sąsiadujące stanowią element istniejącego zagospodarowania przestrzennego o charakterze międzynarodowym. Ogrodzenia, druty kolczaste, bocznic kolejowe, perony, baraki, szubienice, komory gazowe i krematoria obozu obrazują politykę masowych mordów i pracy przymusowej realizowaną przez nazistowskie Niemcy.

Jednostka obejmuje tereny Pomnika Zagłady, na którego obszarze położony jest Pomnik Męczeństwa w Oświęcimiu wraz z jego strefą ochronną ustaloną na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 maja 1999 roku.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się: tereny Pomnika Męczeństwa w Oświęcimiu, tereny zabudowy usługowej - usługi komercyjne, teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zieleni parkowej, teren zieleni parkowej, teren zieleni nieurządzonej, teren ujęcia wody, tereny dróg publicznych: głównej i lokalnych.

I.6.2.7. Strefy zamkniętych terenów kolejowych

Strefa obejmuje pas terenów przecinających strefy: D1, E1, B1, E2, N1, oraz leżące wzdłuż zachodniej granicy miasta. Zagospodarowanie przestrzenne tego obszaru następuje na podstawie przepisów szczególnych.

I.6.2.8. Podsumowanie

Oświęcim jest ośrodkiem o zachowanym, w znacznym stopniu, historycznym układzie urbanistycznym zdeterminowanym naturalnym ukształtowaniem terenu.

W obrębie granic administracyjnych miasta nie ma terenów odpowiednich do powstawania nowych dzielnic. Rozwój substancji mieszkaniowej będzie następował do wewnątrz, polegając na intensyfikacji struktur istniejących i przesądzonych w obowiązujących dokumentach planistycznych.

Ustalenia planów miejscowych, uwzględniające w głównej mierze istniejące zagospodarowanie obszaru, zapewniają zachowanie historycznej struktury funkcjonalno - przestrzennej miasta oraz ochronę ciągów przyrodniczych. Niepokojące jest natomiast przeznaczenie znacznej części terenów zieleni nieurządzonej i użytków rolnych pod zainwestowanie. Zauważa się tendencję do znacznego powiększania terenów zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności. Takie działania mogą sprzyjać procesowi suburbanizacji i zjawisku pustoszenia centrum miasta.

Przyszłe zadania z zakresu zagospodarowania przestrzennego Oświęcimia wiązać się będą z wprowadzaniem korekt i uzupełnień w ukształtowaną już strukturę miasta. W szczególności działania obejmować powinny: modernizację substancji zabytkowej z przystosowaniem do pełnienia funkcji współcześnie użytecznych, wypełnianie pierzei zabudową plombową, niwelowanie dysharmonijnych form architektonicznych, uzupełnianie i urządzenie terenów zieleni publicznej, wyposażanie w infrastrukturę techniczną i drogową.

I.6.3. Zjawiska przestrzenne zachodzące w otoczeniu miasta - Analiza suburbanizacji

Suburbanizacja to jedna z faz rozwoju miasta, polegająca na wyludnianiu się centrum obszaru miejskiego przy jednoczesnym rozwoju strefy podmiejskiej. Procesy te, nazywane także żywiołowym rozprzestrzenianiem się zabudowy, obserwowane są zarówno w metropoliach jak i mniejszych miastach o znaczeniu regionalnym.

W przestrzeni terenów podmiejskich, poddanych presji urbanistycznej, procesy suburbanizacji przebiegają w sposób:²⁴

- fragmentaryczny (powstają obszary nieużytków i enklawy terenów otwartych),
- wielokierunkowy (presji podlegają grunty różnych rodzajów),
- wielkopowierzchniowy (rozlewanie się zabudowy obejmuje rozległe powierzchnie),
- nieintensywny (niska gęstość zaludnienia, segregacja funkcjonalna),
- żywiołowy (procesy przebiegają w sposób niekontrolowany).

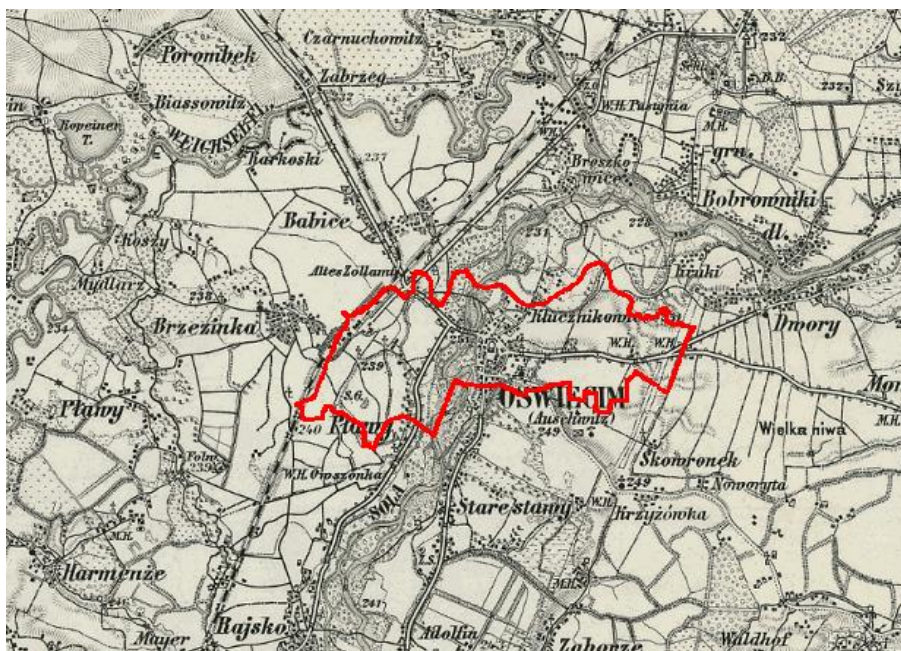
W przestrzeni terenów miejskich skutki suburbanizacji obejmują przede wszystkim:

- odpływ ludności w wieku produkcyjnym;
- zwiększenie natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych;
- narastanie konfliktów i problemów społecznych (rozwarstwienie) i gospodarczych;
- rosnące koszty obsługi infrastruktury miejskiej przy zmniejszających się wpływach z podatków płaconych przez mieszkańców.

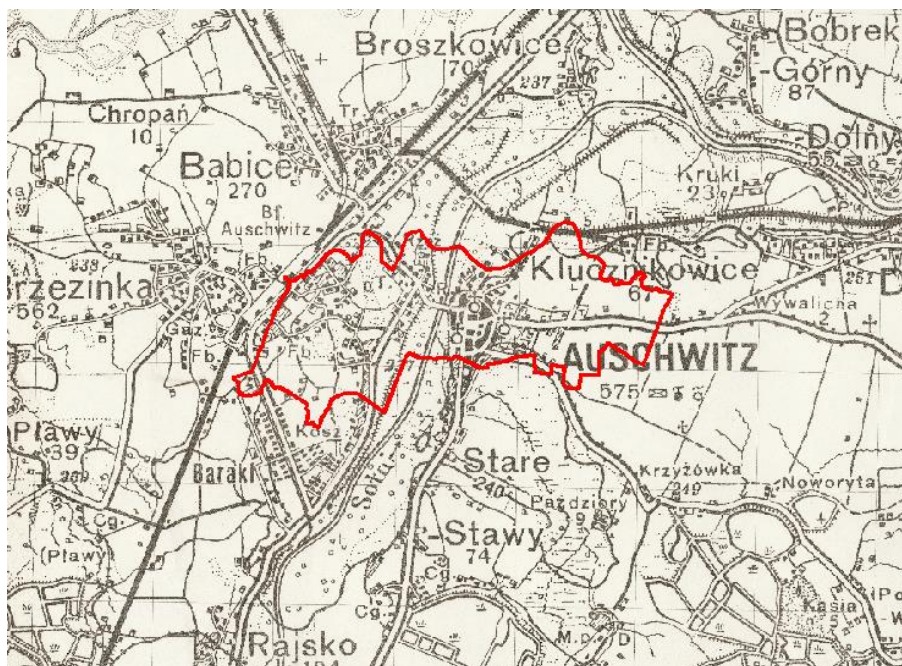
Rozwój przestrzenny Oświęcimia najbardziej intensywnie następował w ostatnich kilku dekadach.

Jak wskazuje analiza porównawcza map historycznych ze współczesną ortofotomapą, do połowy ubiegłego wieku tereny zurbanizowane w Oświęcimiu, nie obejmowały nawet 30% obecnych (por. rys. 11).

Rysunek 11 - Oświęcim na mapach topograficznych z końca XIX w. oraz z lat 40 XX w. na tle współczesnych granic miasta

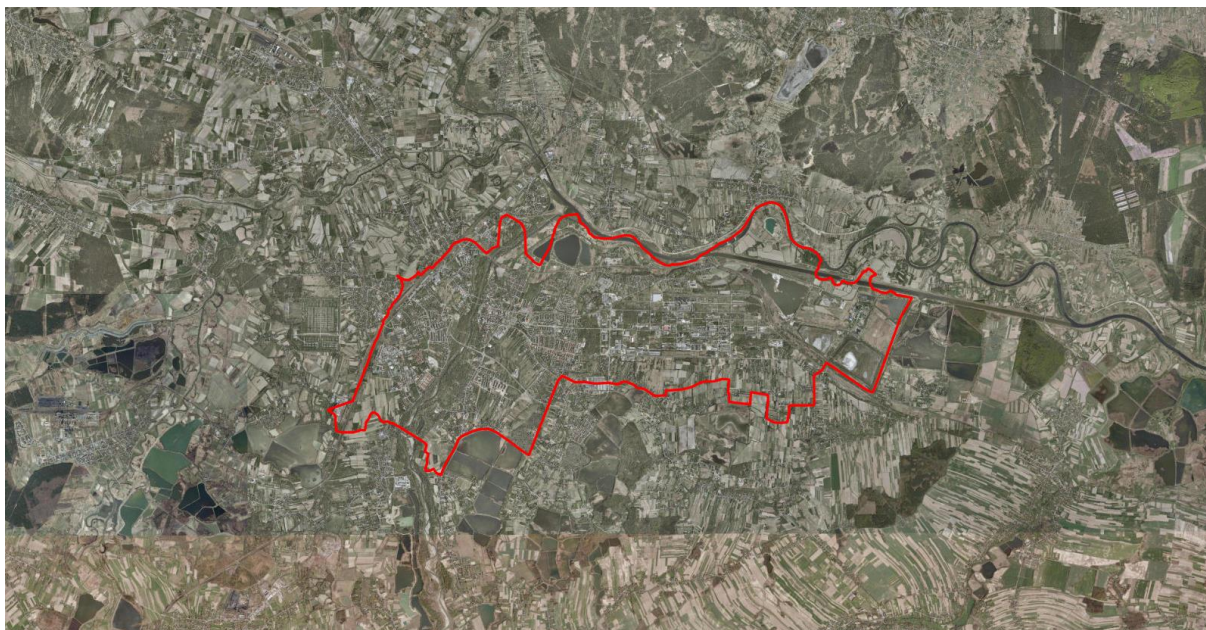

²⁴ Na podstawie: Dylewski R., *Urban Sprawl - żywiołowe rozprzestrzenianie się miast. Potrzeba Racjonalizacji, Człowiek i Środowisko*, 30 (1-4)/2006, s. 109-134; Lorens P. (red.), *Problem suburbanizacji*, Urbanista, Warszawa 2005

Źródło: opracowanie własne na podstawie historycznych map dostępnych na stronie Archiwum Map Wojskowego Instytutu Geograficznego (www.mapywig.org)

Rysunek 12 - Oświęcim na współczesnej ortofotomapie na tle granic miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Geoportalu Krajowego (www.geoportal.gov.pl)

Żywiotowe rozprzestrzenianie się miast uznawane jest za czołowy problem współczesnej urbanistyki, ponieważ prowadzi do nieracjonalnej gospodarki terenami i tworzenia niefunkcjonalnych struktur przestrzennych, częstokroć szkodliwych dla krajobrazu. Na terenie Oświęcimia w najbliższej przyszłości należy spodziewać się dalszego rozwoju zabudowy w związku z przeznaczeniem znacznych obszarów obecnie użytkowanych rolniczo pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Przyrost tkanki miejskiej jest ograniczany ze względu na rozlewnie się zabudowy na terenach pod-

miejskich w sąsiedniej gminie wiejskiej. Decydujący w tym przypadku jest czynnik ekonomiczny, gdyż ceny gruntów budowlanych są zdecydowanie niższe za granicą miasta, przez co bardziej atrakcyjne dla inwestorów.

Gmina wiejska Oświęcim otaczająca z prawie wszystkich stron miasto, jest z nim silnie związana w sferach gospodarczych i funkcjonalno-przestrzennych. Osiedlanie się mieszkańców miasta na terenach wiejskich wzmacnia związki gminy z miastem i istniejącymi w mieście urządzeniami obsługi ludności. Dlatego znaczna część mieszkańców gminy wiejskiej korzysta i obsługiwana jest przez placówki ulokowane w mieście (wychowanie przedszkolne, oświata, kultura, sport, rekreacja). Miasto jest też głównym celem dojazdów do pracy. W ciągu ostatnich kilkunastu lat gmina wiejska Oświęcim zmieniała swoje podstawowe funkcje; zwłaszcza na terenach podmiejskich wzrosło znaczenie funkcji mieszkaniowej, ale także funkcji gospodarczych, komercyjnych. Oferta terenowa gminy wiejskiej stanowi konkurencję dla miasta.

Według badań przeprowadzonych przez GUS w 2006 r. (brak nowszych danych), saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy dla miasta Oświęcim wynosiło 307 (3695 osób wyjeżdżało do pracy, podczas gdy 4002 osoby przyjeżdżały), natomiast w gminie wiejskiej saldo wyniosło -2185 (3093 osoby wyjeżdżały do pracy, 908 osób przyjeżdżało). Sytuacja gospodarcza oraz obserwowane tendencje demograficzne pozwalają stwierdzić, że tendencje te na przestrzeni ostatnich lat uległy pogłębieniu.

Siłę procesów suburbanizacji pozwala określić analiza zmian salda migracji. Dla miasta i gminy zmiany te na przestrzeni ostatnich 10 lat są ze sobą wyraźnie skorelowane. Świadczy o tym to, że głównym celem migracji dla mieszkańców miasta jest gmina wiejska. Dynamika tych procesów w analizowanym okresie ulegała zmianom. Najgwałtowniej procesy migracyjne zachodziły w latach 2003-2004 oraz 2007-2008. Obecnie obserwowane jest zmniejszenie ich intensywności (por. tab. 16).

Tabela 17 - Zmiany salda migracji w gminie miejskiej i gminie wiejskiej Oświęcim w latach 2003-2013

Gmina / Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Oświęcim miasto	-238	-148	-189	-223	-360	-162	-129	-225	-227	-136	-105
Oświęcim gmina	184	219	161	148	222	184	179	168	163	126	96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zjawisko odpływu dobrze sytuowanej ludności miasta na tereny podmiejskie, jest (przy obecnych zasadach finansowania gmin) bardzo niekorzystnym dla budżetu miasta, jest też niezgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju; gdyż rozwój taki jest terenochłonny i zwiększa ruch motoryzacyjny. Odbywa się on przy niewykorzystaniu potencjału miasta.

I.6.4. Podsumowanie.

Oświęcim jest ośrodkiem o zachowanym, w znacznym stopniu, historycznym układzie urbanistycznym, wkomponowanym w naturalne ukształtowanie terenu, utworzonym głównie w oparciu o rzekę Sołę. Oświęcim, pomimo pojawiających się elementów nieharmonizujących z pierwotnym sposobem kształtowania jego struktury, charakteryzuje się interesującą kompozycją, która nadal pozostaje czytelna.

Duża różnorodność występujących funkcji, jej równomierne rozmieszczenie, a także malejąca intensywność zabudowy w kierunku stref krańcowych stanowią ważne czynniki miastotwórcze. Cennym zjawiskiem, spajającym tkankę miejską, wskazanym do kontynuowania na pozostałych obszarach, jest rozwijająca się sieć terenów zieleni położonych głównie wzdłuż Soły oraz parki miejskie związane z Osiedlem Chemików.

Niepokojące jest natomiast zjawisko suburbanizacji Oświęcimia. Konkurujące z centrum rozrastające się osiedla mieszkaniowe, zlokalizowane na obrzeżach miasta (a także gminy wiejskiej), o dużej powierzchni, zwartej strukturze i rozszerzającej się ofercie funkcjonalnej, tworzą strefy podmiejskie, przyczyniając się do wyludniania części centralnej, co w konsekwencji może prowadzić do całkowitej dezintegracji miasta. Przyczyną zanikania czytelnej tkanki miejskiej jest także lokalizacja w jej środkowym fragmencie terenów o funkcjach niereprezentacyjnych, typowych dla stref granicznych - terenów zabudowy usługowo - produkcyjno - składowej oraz produkcyjno - magazynowej, charakteryzujących się przeważnie nieczytelnymi układami przestrzennym, zajmującymi duże powierzchnie, z zabudową, której architektura wielokrotnie nie harmonizuje z otoczeniem. Strukturą, jaką powinny natomiast charakteryzować się obszary krańcowe miasta, jest zwarta struktura o średnim zagęszczeniu funkcji.

O ile układ urbanistyczny miasta, pomimo wszystkich elementów zakłócających go, jest klarowny, o tyle kształtowana przestrzeń wielokrotnie jest niezdefiniowana i nijaka, co niewątpliwie wpływa nie tylko na dezintegrację tkanki miejskiej, ale i lokalnej społeczności. Niezbędne dla budowania miasta jest uświadomienie faktu, że przestrzeń i relacje międzyludzkie wzajemnie się przenikają i nie mogą istnieć oddzielnie, dlatego też zjawisko zanikania granic przestrzennych jest tym bardziej niebezpieczne. Najniekorzystniejszym otoczeniem dla rozwoju społeczeństwa są zespoły blokowisk, w ramach których nie występują wnętrza urbanistyczne - miejsca spotkań mieszkańców. Brak natomiast zintegrowanego społeczeństwa powoduje brak poczucia odpowiedzialności za przestrzeń i nie tylko. Dodatkowo osiedla bloków, lokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych, stanowią zbyt agresywne tło, które umniejsza ich walory estetyczne.

Niezdefiniowane przestrzenie często występują także w przypadku wielkich zespołów handlowych, które lokalizowane przy skrzyżowaniach głównych dróg są odsunięte od nich na zbyt duże odległości, powodując zanikanie pierzei ulic.

Ustalenia obowiązujących planów miejscowych, uwzględniające w głównej mierze istniejące zagospodarowanie obszaru, zapewniają zachowanie historycznej struktury funkcjonalno - przestrzennej miasta. Budowa obwodnicy Oświęcimia zminimalizuje ruch samochodowy przede wszystkim w centrum miasta, umożliwiając rozwój alternatywnych sposobów obsługi komunikacyjnej obszaru.. Kształtowanie kompleksów zieleni wzdłuż rzeki, zapewni ochronę doliny i umożliwi rozwój sieci terenów zieleni i wód. Zabezpieczenie głównej części terenów rolnych, położonych w południowo - zachodniej części miasta, w ramach których występują komunalne ujęcia wody, pozwoli na realizację infrastruktury technicznej związanej z zaopatrzeniem w wodę, co jest niezbędne dla rozwoju miasta. Niepokojące jest natomiast przeznaczenie niemalże wszystkich pozostałych pól uprawnych pod zainwestowanie, przy występującej obecnie przewadze podaży terenów budowlanych nad popytem na nie, co może przyspieszyć proces pustoszenia centrum miasta.

Podsumowując można stwierdzić, że miasto Oświęcim, pomimo wielu czynników zacierających jego czytelną strukturę funkcjonalno - przestrzenną, z uwagi na bogactwo obiektów zabytkowych, w tym zachowanych w znacznym stopniu historycznych układów urbanistycznych, stanowi dziedzictwo kulturowe Polski, które powinno być pieczołowicie pielęgnowane i chronione. Jest to odpowiedzialne i trudne zadanie, postawione przed lokalną społecznością, w celu budowania tożsamości obecnych i przyszłych pokoleń.

I.7. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

I.7.1. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę

Prognozy demograficzne dla miasta Oświęcim wskazują na stabilny spadek liczby mieszkańców w najbliższych latach. Szacuje się, że do 2040 r. liczba ludności spadnie z 39 444 (wg stanu na 31 grudnia 2014 r.) do ok. 33 230. Przyczynia się do tego zarówno ujemny przyrost naturalny jak i ujemne saldo migracji.

Wedle dostrzegalnego w skali Oświęcimia, ale także całego kraju oraz innych państw europejskich trendu spodziewać się można zwiększenia indywidualnych potrzeb mieszkaniowych z racji na wzrastające wartości średniej powierzchni mieszkalnej przypadającej na jednego mieszkańca. Przewidywany wzrost jest na tyle duży, że pomimo malejącej liczby mieszkańców prognozować można ciągle zwiększanie się zapotrzebowania na powierzchnię mieszkalną w skali całej gminy. Tym samym szacuje się, że w perspektywie do 2040 r. zasoby mieszkaniowe miasta Oświęcim niezbędne do zaspokojenia potrzeb mieszkańców wyniosą ok. 1 015 700 m². W odniesieniu do stanu obecnego wiąże się to z koniecznością zabezpieczenia ok. 100 000 m² nowej powierzchni użytkowej mieszkań w ciągu najbliższych 25 lat. Uwzględniając niepewność procesów rozwojowych maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyraża się jako 130 000 m² powierzchni użytkowej, co oznacza w przybliżeniu 190 000 m² powierzchni całkowitej, a to z kolei stanowi 14,2% obecnego zasobu mieszkaniowego.

Zapotrzebowanie na zabudowę o pozostałych funkcjach pozostaje w mniejszej lub większej korelacji ze zjawiskami wpływającymi na potrzeby mieszkaniowe. Dla zabudowy gospodarczej wskazuje się na zapotrzebowanie wielkości 53 000 m² powierzchni całkowitej zabudowy, podczas gdy dla zabudowy usługowej wartość ta wyniesie 115 000 m². Przy szacunkach uwzględniono uwarunkowania wynikające ze zmian społecznych i demograficznych zachodzących w mieście oraz konieczności zapewnienia obsługi usługowej dla nowowyznaczonych terenów zabudowanych i wzbogacenia oferty na terenach już zagospodarowanych. Najtrudniej sformułować zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną i składowo-magazynową, jako że w skali średniego miasta, jakim jest Oświęcim, lokalizacja dużego przedsiębiorstwa lub jej brak mogą diametralnie wpłynąć na prognozowane wskaźniki. Sama decyzja inwestycyjna zależy od uwarunkowań, które nie sposób przewidzieć w takim dokumencie, jakim jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwłaszcza w kontekście braku szczegółowych analiz tematycznych. Jako szanse rozwojowe w zakresie zabudowy produkcyjnej i składowo-magazynowej uznać można corocznie wydawane decyzje o pozwoleniu na budowę w otoczeniu zakładu Synthos S.A., co mogłoby wskazywać na rozwój przedsiębiorstwa oraz lokalizację obwodnicy miasta łączącej się z projektowaną pobliską drogą ekspresową S1, co wiązałoby się z wystąpieniem korzyści lokalizacyjnych dla baz logistycznych i innego rodzaju przedsiębiorstw.

Szczegółowa analiza zmian liczby mieszkańców oraz wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę w skali poszczególnych osiedli wykazała, że obszarami najdynamiczniej rozwijającymi się i podlegającymi najsilniejszej presji urbanistycznej są osiedla Stare Stawy i Monowice. To właśnie te obszary wskazuje się jako priorytetowe przy wytyczaniu nowych terenów zabudowanych.

I.7.2. Możliwości finansowe gminy

Budżet miasta Oświęcim cechuje duża dynamika zmian i średni poziom wahań krótkookresowych. W ciągu pierwszej dekady analizowanego okresu dochody miasta uległy podwoje-

niu, a tendencja wzrostowa jest w dalszym ciągu utrzymywana z krótkimi przerwami stagnacji czy nieznacznego regresu, np. w latach 2001-2003 czy 2014 r. Jednocześnie zauważyć można większy wzrost w latach następnych, 2004-2007 oraz 2015 (zgodnie z planem z 30.06.2015 szacuje się wzrost dochodów względem 2014 r. o ok. 8,5 mln zł). Pomimo tych fluktuacji w całym badanym okresie budżet gminy wzrastał o średnio 8,6 mln zł rocznie. Podobne wahania wykazywała część budżetu przeznaczona na wydatki majątkowe gminy. Tutaj również lata silniejszych wzrostów poprzedzane są spadkami lub utrzymaniem zeszłorocznego poziomu. Widoczny na wyk. 7 duży spadek w 2014 r. kompensowany jest przez planowany duży wzrost w 2015 r., dla którego wydatki majątkowe mają wynieść prawie 33 mln zł, co stanowić ma 21,6% budżetu miasta. Także w tym przypadku nie ma to większego znaczenia w kontekście ogólnego trendu wzrostowego silnie związanego z wielkością całego budżetu. Rokrocznie wydatki majątkowe utrzymują poziom od 11% do 24% dochodów miasta, ze średnią wynoszącą 17%. Na podstawie tych danych prognozować można, że pula przeznaczona na wydatki majątkowe w mieście Oświęcim może wzrastać o ok. 1,5 mln zł rocznie i do 2040 r. może przekroczyć 60 mln zł w skali roku. Pamiętać należy ponadto, że budżet gminy nie musi i często nie stanowi jedyne źródła finansowania inwestycji.

I.7.3. Chłonność terenów przeznaczonych pod zabudowę

Zgodnie z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę przygotowanym na potrzeby Studium dokonano szacunku chłonności terenów w podziale na obszary o wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz na pozostałe obszary objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Zbiorcze dane dla obu typów obszaru w podziale na funkcje zabudowy oraz rodzaj przeznaczenia terenu w planie miejscowym przedstawiono szczegółowo w tabeli nr 18.

Tab. 10. Chłonność zabudowy na obszarach o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i obszarach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w ramach terenów o określonym przeznaczeniu w planie i w podziale na funkcje zabudowy

przeznaczenie terenu w planie miejscowym	chłonność zabudowy w m ² powierzchni całkowitej					
	ogólna	funkcje zabudowy				
		mieszkalna	gospodarcza	usługowa	produkcyjna	inna
tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	310681	186408	62136	46602	-	15534
tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	186228	130359	18622	27934	-	9311
tereny zabudowy mieszkaniowej (bez sprecyzowania funkcji)	26508	15905	5301	3976	-	1325
tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej	101137	35397	20227	40454	-	5056

tereny zabudowy mieszkaniowej o charakterze podmiejskim i zabudowy zagrodowej	20646	12387	5161	1032	1032	1032
tereny zabudowy usługowej	325084	16254	65016	195050	32508	16254
tereny zabudowy przemysłowej i składowo-magazynowej	665474	-	133094	66547	399284	66547
tereny zabudowy przemysłowo-usługowej	84700	-	16940	25410	33880	8470
tereny nieobjęte planami miejscowymi	9322	466	1864	2796	3262	932
suma	1729782	397179	328366	409804	469968	124464

Źródło: Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na potrzeby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim

I.7.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę i wnioski

Porównanie wartości zapotrzebowania na zabudowę i chłonności terenów już zagospodarowanych oraz przeznaczonych w planach do zagospodarowania jednoznacznie wskazuje na całkowite zabezpieczenie rezerw terenowych na najbliższe 25 lat. Podaż terenów znacząco przekracza przewidywane potrzeby w odniesieniu do każdego typu zabudowy: dla zabudowy mieszkaniowej wartość bilansu wyrażona w sumie powierzchni całkowitej zabudowy przekraczającej zapotrzebowanie wynosi 207 179 m². Dla zabudowy gospodarczej wartość ta wynosi 275 366 m², a dla usługowej 294 804 m².

Mając na celu ochronę ładu przestrzennego oraz racjonalne wykorzystanie przestrzeni poprzez wspieranie rozwoju zwartej zabudowy nie powinno się wyznaczać nowych terenów zabudowanych. Wyjątek stanowić mogą jedynie inwestycje wymagające specyficznych uwarunkowań, np. występowania złoża określonej kopaliny, odseparowania od siedisk ludzkich, określonych warunków terenowych czy środowiskowych. Dopuszcza się ponadto możliwość lokalizacji zabudowy na obszarach najintensywniej rozwijających się w kierunku danej funkcji. Tym samym w ramach osiedli: Monowice i Stare Stawy dopuszcza się uzupełnianie zabudowy w celu tworzenia zwartych zespołów urbanistycznych. Ponadto przewidzieć należy rezerwę terenową dla inwestycji potencjalnie chcących wykorzystać sprzyjającą lokalizację przy południowej obwodnicy miasta.

I.8. Stan systemów komunikacji

I.8.1. Układ powiązań zewnętrznych

Miasto Oświęcim położone jest na styku dwóch województw: małopolskiego i śląskiego. Większymi miastami w pobliżu Oświęcimia są: Kraków oddalony o ok 70 km, Katowice o ok 35 km oraz Bielsko Biala o ok 30 km. Główne zewnętrzne powiązania komunikacyjne Oświęcimia są realizowane drogami:

- krajową nr 44 relacji Tychy - Oświęcim - Kraków, prowadząca na kierunku wschód - zachód,
- wojewódzką nr 933 relacji Chrzanów - Pszczyna, prowadząca na kierunku północ - południe,
- wojewódzką nr 948 relacji Oświęcim - Kęty, prowadząca na kierunku północ - południe.

Po północnej stronie miasta przebiega w odległości ok. 20 km autostrada A - 4 relacji Kraków - Katowice. Zapewnia ona łatwy dostęp do sieci dróg wysokiej klasy oraz dojazd do międzynarodowych portów lotniczych w Krakowie Balicach i Katowicach Pyrzowicach.

Zewnętrzną dostępność komunikacyjną Oświęcimia uzupełniają drogi powiatowe i gminne zapewniając powiązania z sąsiednimi powiatami i gminami.

W zakresie komunikacji kolejowej zewnętrzna dostępność miasta Oświęcim zapewniona jest poprzez kolejową stację węzłową „Oświęcim”, usytuowaną w jego zachodniej części. Przez miasto przebiegają trzy linie kolejowe tj.:

- linia nr 93 relacji Trzebinia - Zebrzydowice
- linia nr 94 relacji Kraków Płaszów - Oświęcim
- linia nr 138 relacji Oświęcim - Katowice

W północnowschodniej części miasta zlokalizowana jest druga stacja kolejowa „Dwory” obecnie niewykorzystywana do transportu pasażerskiego.

Trasy ruchu tranzytowego przebiegające przez miasto opierają się na drodze krajowej nr 44. Z powodu dużego ruchu tranzytowego oraz braku ograniczania dostępności centrum miasta, powiązanie cechuje niska przepustowość oraz złe warunki ruchu. Realizacja nowych odcinków DK 44 oraz nowego odcinka drogi ekspresowej S1 jest szansą na poprawę w/w stanu. Trasa drogi S1 przebiegać będzie po zachodniej stronie miasta Oświęcim (poza jego granicami), a nowy odcinek drogi krajowej nr 44 (planowany łącznik miasta z drogą S1) po południowej stronie miasta. Obydwa połączenia drogowe umożliwią poprawę dostępności komunikacyjnej miasta z kierunku północnego i południowego (S1) oraz zachodniego (DK 44).

I.8.2. System transportowy

System transportowy Gminy, opiera się o układ istniejących dróg przebiegających przez obszar miasta. Są to drogi:

- krajowa nr 44: ul. Śląska, ul. Konarskiego, ul. Legionów, ul. Zatorska, ul. Chemików, ul. Fabryczna, ul. Długa;
- wojewódzka nr 933: ul. Konopnickiej, ul. Legionów;
- wojewódzka nr 948: ul. Jagiełły.

Układ trzech dróg uzupełniony drogami powiatowymi i gminnymi stanowi szkielet obszaru decydujący o obsłudze komunikacyjnej obecnego zagospodarowania miasta, ale również podstawę do dalszego rozwoju gospodarczego miasta.

System transportowy Gminy bazuje na układzie drogowym oraz w niewielkim stopniu wspomagany układem kolejowym. System transportowy podzielić można na:

- podsystem drogowej komunikacji indywidualnej, a w nim elementy liniowe (sieć drogową) oraz punktowe (parkingi, węzły przesiadkowe),
- podsystem drogowej komunikacji zbiorowej, a w nim elementy liniowe (linie i trasy przejazdu) oraz punktowe (dworce, przystanki, punkty przesiadkowe),
- komunikacji kolejowej, a w nim elementy liniowe oraz punktowe (stacje, przystanki).

Ponadto uzupełniającą rolę stanowią podsystemy transportu: rowerowego, wodnego. Wszystkie powyższe podsystemy transportu, oprócz swojej podstawowej funkcji tj. zapewnienia możliwości transportu osób i towarów, pełnią rolę:

- usługową - umożliwiając funkcjonowanie obszaru decyduje, o jakości życia mieszkańców i wspomaga realizację celów publicznych (gospodarczych, kulturowych, bytowych),
- rozwojową - udostępniając teren oraz rozwijając podaż usług transportowych decyduje aktywizacji obszarów,
- elementu kompozycji przestrzennej - elementy systemu transportu mają istotny wpływ na strukturę przestrzenną zagospodarowania.

I.8.2.1. Podsystem drogowej komunikacji indywidualnej

Układ drogowy miasta związany jest z przebiegającymi przez jej tereny ciągami dróg tranzytowych. Należą do nich: DK 44 relacji Tychy - Oświęcim - Kraków, DW 933 relacji Chrzanów - Pszczyna oraz DW 948 relacji Oświęcim - Kęty oraz drogi lokalne: powiatowe i gminne.

Przez teren miasta Oświęcim przebiegają:

- droga krajowa:
 - DK 44 relacji Gliwice - Mikołów - Tychy - Bieruń - Oświęcim - Kraków. Droga przebiega na terenie miasta ulicami: Konarskiego - Legionów - Zatorska - Chemików - Fabryczna - Długa.
- drogi wojewódzkie:
 - DW 933 relacji Rzechów - Pszów - Wodzisław Śląski - Mszana - Jastrzębie Zdrój - Pawłowice - Jawiszowice - Brzeszcze - Oświęcim - Chelmek - Libiąż - Chrzanów. Droga przebiega na terenie miasta ulicami: Legionów oraz Konopnickiej.
 - DW 948 relacji Oświęcim - Grojec - Nowa Wieś - Kęty - Kobiernice - Międzybrodzie Bialskie - Czernichów - Żywiec. Droga przebiega na terenie miasta ulicą Jagiełły.

Do powiązań pomiędzy drogami wyższych kategorii, ważniejszych dojazdów do poszczególnych miejscowości lub ich części oraz bezpośredniej obsługi terenów miasta wskazać można:

- drogi powiatowe (o łącznej długości na terenie miasta 29 233 m):
 - 1878 K Oświęcim - Brzezinka;
 - 1879 K ul. Andrzeja Nideckiego,
 - 1880 K ul. Powstańców Śląskich - ul. Wyzwolenia - ul. Maksymiliana Kolbego,

- 1881 K ul. Stanisławy Leszczyńskiej,
 - 1883 K ul. Więźniów Oświęcimia,
 - 1884 K ul. Obozowa - ul. Dworcowa,
 - 1885 K ul. Aleksandra Orłowskiego,
 - 1887 K ul. Karola Olszewskiego - ul. Stanisława Piłata,
 - 1888 K ul. Stanisława Wyspiańskiego - ul. Jana III Sobieskiego - ul. Jędrzeja Śniadeckiego,
 - 1890 K al. Juliusza Słowackiego,
 - 1891 K al. Tysiąclecia,
 - 1892 K ul. Chemików - ul. Generała Jarosława Dąbrowskiego,
 - 1893 K ul. Wysokie Brzegi,
 - 1894 K ul. Szpitalna,
 - 1895 K ul. Zwycięstwa - ul. Nadwiślańska,
 - 1896 K ul. Józefa Nojego,
 - 1897 K ul. Władysława Jagiełły - ul. Królowej Jadwigi - ul. Zaborska.
- drogi gminne

Tabela 19 - Wykaz dróg gminnych w Oświęcimiu

Lp.	Nazwa ulicy/ drogi/ placu	Lp.	Nazwa ulicy/ drogi/ placu	Lp.	Nazwa ulicy/ drogi/ placu
1	Hansa Chrystiana Andersena	56	Krzywa	111	Rynek Główny
2	Adama Asnyka	57	Lipowa - od „Chemoroz-ruchu” do Technicznej	112	Rolna
3	Przysiółek Bajcarki	58	Henryka Lehnerta	113	Sadowa
4	Św. Barbary	59	11 Listopada	114	Jana Sakranusa
5	Stefana Batorego	60	Łączna	115	Henryka Sienkiewicza
6	Jana Brzechwy	61	Łęgowa	116	Plac Ks. Jana Skarbka
7	Budowlanych	62	Ignacego Łukasiewicza	117	Marii Skłodowskiej - Curie
8	Bulwary	63	Łukowa	118	Skośna
9	Gen. Józefa Bema	64	Tadeusza Makowskiego	119	Mariana Smoluchowskiego
10	Św. Jana Bosko	65	Kornela Makuszyńskiego	120	Solna
11	Ceglana	66	Jacka Malczewskiego	121	Ludwika Solskiego
12	Józefa Chelmońskiego	67	Mała	122	Spadzista
13	Fryderyka Chopina	68	Mały Rynek	123	Profesora Józefa Szajny
14	Bolesława Chrobrego	69	Przysiółek Mańki	124	Stara Droga
15	Cicha wraz z kładką pieszo-jezdną	70	Leona Marchlewskiego	125	ks. Stanisława Staszica
16	Cynkowa	71	Jana Matejki	126	Stawowa
17	Stefana Czarnieckiego	72	Romana Mayzla	127	Stolarska
18	Bronisława Czecha	73	Dymitra Mendelejewa	128	Andrzeja Struga
19	Dąbrówki	74	Adama Mickiewicza	129	Strzelecka
20	Michała Foksa	75	Mieszka I	130	Ewy Szelburg Zarembiny
21	Gajowa	76	Mikołajska	131	Szymona Syreniusza
22	Garbarska	77	Młyńska	132	Szarych Szeregów
23	Bartosza Głowackiego	78	Nad Młynówką	133	Mjr. Piotra Szewczyka
24	Gospodarcza	79	Bohaterów Monte Cassino	134	Eugeniusza Szustera
25	Łukasza Górnickiego	80	Nadwiślańska - boczna	135	Techniczna
26	Górzysta	81	Niwa Monowicka	136	Juliana Tuwima

27	Grabowiecka	82	Nowa od Fabrycznej	137	Wałowa
28	Graniczna	83	Nowe Stawy	138	Wąska
29	Grobelska	84	Cypriana Kamila Norwida	139	Wąwóz
30	Artura Grottgera	85	Ogrodnicza	140	Obrońców Westerplatte
31	Harcerska	86	Stefana Okrzei	141	Wiejska
32	Jana Pawła II	87	Elizy Orzeszkowej	142	Wodociągowa
33	Władysława Jagiełły	88	Osiedlowa	143	Wojska Polskiego
34	Stefana Jaracza	89	Ostatni Etap	144	Zygmunta Wróblewskiego
35	Jesionowa	90	Okężna	145	Wysoka
36	Berka Joselewicza	91	Orlą Łwowskich	146	Wysokie Brzegi
37	Eugeniusza Kalicińskiego	92	Parkowa	147	Wiklinowa
38	Kamieniec	93	Paździory	148	Edmunda Wilkosza
39	Klasztorna	94	Piasek	149	Zaborska
40	Klucznikowska	95	Józefa Piłsudskiego	150	Zacisze
41	Ks. Andrzeja Knycza	96	Pod Borem	151	Zagrodowa
42	Jana Kochanowskiego	97	Pod Krukami	152	Zajazdowa
43	Janusza Korczaka	98	Pod Olszyną	153	Zielona
44	Juliusza Kossaka	99	Podstawie	154	Zamkowa
45	Kościelna	100	Polowiecka	155	Jana Zawidzkiego
46	Kościelna	101	Piastowska	156	Stefana Żeromskiego
47	Plac Tadeusza Kościuszki	102	Bolesława Prusa	157	Żołnierzy Września
48	Kownackiej	103	Plac Pokoju	158	Żwirki i Wigury
49	Jana Kilińskiego	104	Plac Słoneczny	159	Droga do cmentarza parafialnego
50	Koszykowa	105	Plebańska	160	Drogi pomiędzy ulicami: Wiejską, Zwycięstwa, Koszykową.
51	Józefa Ignacego Kraszewskiego	106	Stanisława Porębskiego	161	Droga boczna do Zwycięstwa nr 74
52	Ignacego Krasickiego	107	Przeczna	162	Droga Boczna od Więźniów Oświęcimia do był. magaz. zboż.
53	Zygmunta Krasieńskiego	108	Polna	163	Więźniów Oświęcimia - boczna (do TSEE i PSP)
54	Kręta	109	Mikołaja Reja	164	Droga boczna od Wysokie Brzegi
55	Krótką	110	Lucjana Rydla	165	Droga do Fabrycznej do "BOC-Gazy"

źródło: opracowanie własne

Wielkość ruchu - Średni dobowy ruch

W obszarze miasta wielkość ruchu drogowego jest badana na podstawowej sieci drogowej tj. w przekrojach dróg krajowych i wojewódzkich. Badanie to odbywa się w sposób regularny w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu w interwałach 5-cio letnich. Ostatni pomiar odbył się w roku 2010, a wielkość ruchu na poszczególnych odcinkach przedstawia się następująco:

Tabela 20 - Średni dobowy ruch (SDR) na drodze krajowej nr 44 w latach 2000-2010

Rok	Kategoria/Odcinek	GR. WOJ.- OŚWIĘCIM Pkt. pomiarowy nr 20201	OŚWIĘCIM- PRZECISZÓW Pkt. pomiarowy nr 20202	OŚWIĘCIM /PRZEJŚCIE/ Pkt. pomiarowy nr 20216
2000	Razem	9499	6651	11191
2005	Razem	13908	8381	20838
2010	Motocykle	97	62	228
	Samochody osobowe i mikrobusy	13762	8408	22992
	Lekkie samochody ciężarowe (dostawcze)	1273	789	1785
	Samochody ciężarowe bez przyczep	622	324	612
	Samochody ciężarowe z przyczepami	1094	494	1023
	Autobusy	350	170	771
	Ciągniki rolnicze	17	11	12
	Razem	17215	10258	27423

źródło: GDDKiA w Krakowie

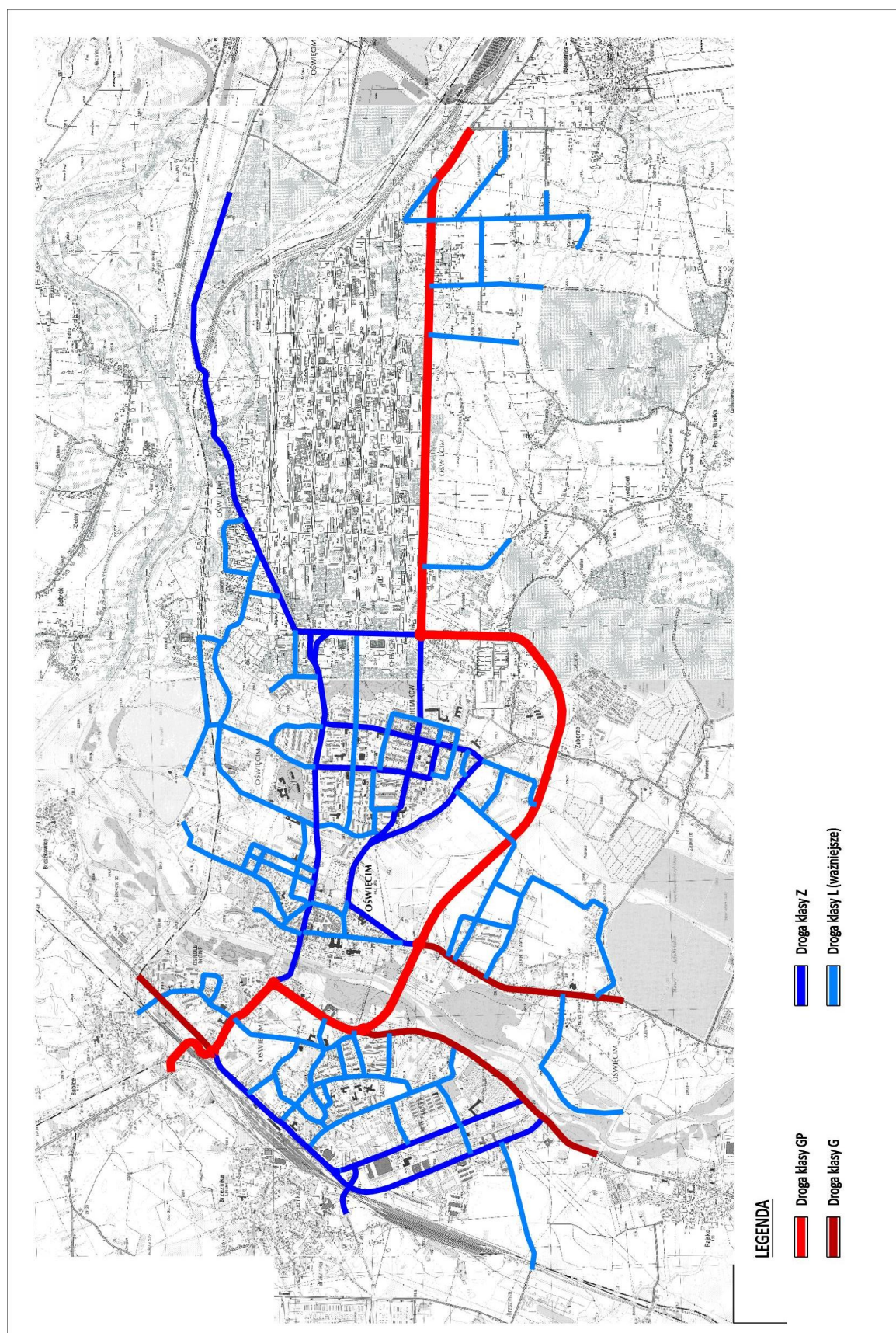
**Tabela 21 - Średni dobowy ruch (SDR) na drodze wojewódzkiej nr 933 i nr 948
w latach 2000-2010**

Rok	Kategoria/Odcinek	DW 933 BRZESZCZE - OŚWIĘCIM	DW 933 OŚWIĘ- CIM - LIBIAŻ	DW 948 OŚWIĘCIM - ŁĘKI
2000	Razem	7703	6889	7934
2010	Motocykle	120	83	80
	Samochody osobowe i mikrobusy	9279	6846	9757
	Lekkie samochody ciężarowe (dostawcze)	688	681	858
	Samochody ciężarowe bez przyczep	262	216	252
	Samochody ciężarowe z przyczepami	426	307	400
	Autobusy	142	166	80
	Ciągniki rolnicze	11	8	11
	Razem	10928	8307	11438

źródło: GDDKiA w Krakowie

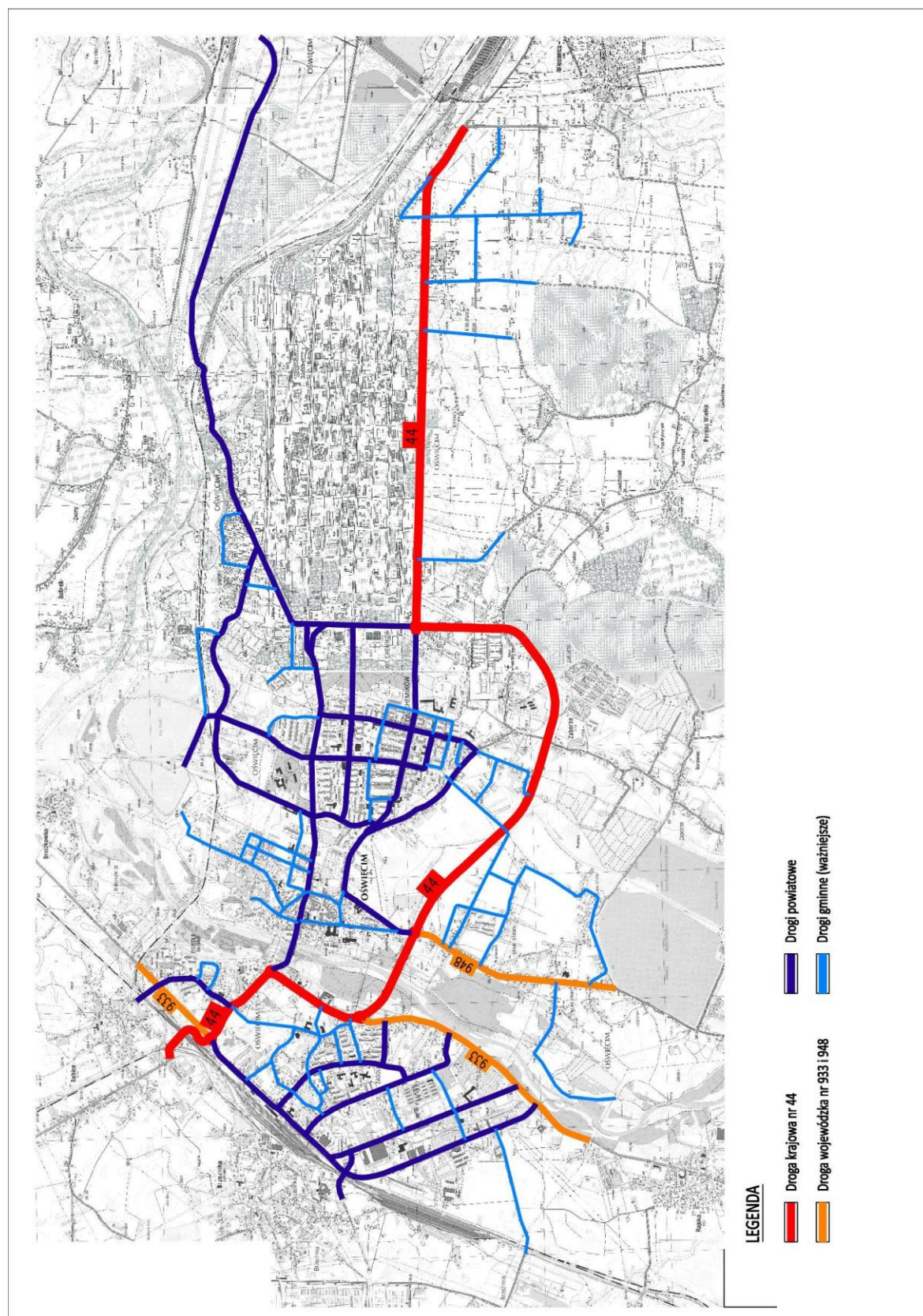
Szczegółowy układ drogowy miasta Oświęcim przedstawiono na rysunku nr 13 i nr 14.

Rysunek 13 Klasyfikacja techniczna układu drogowego miasta Oświęcim

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 14 Klasyfikacja administracyjna układu drogowego miasta Oświęcim

Źródło: opracowanie własne

I.8.2.2. Podsystem komunikacji kolejowej

Miasto Oświęcim posiada połączenia kolejowe m.in. z takimi miastami jak: Czechowice - Dziedzice, Katowice, Kraków, Trzebinia, Praga, Wiedeń.

Na terenie miasta Oświęcim znajdują się stacja węzłowa kolejowa „Oświęcim” zlokalizowana w zachodniej części miasta, przez którą przebiegają trzy linie kolejowe tj.:

- linia nr 93 relacji Trzebinia - Zebrzydowice,
- linia nr 94 relacji Kraków Płaszów - Oświęcim,
- linia nr 138 relacji Oświęcim - Katowice

W północnowschodniej części miasta zlokalizowana jest druga stacja kolejowa „Dwory” obecnie niewykorzystywana do transportu pasażerskiego.

W roku 2012 decyzją Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego zawieszone zostały przewozy pasażerskie na linii kolejowej nr 94 na odcinku Oświęcim - Skawina. W tym okresie PKP PLK przystąpiło do prac modernizacyjnych na tej linii poprawiając stan techniczny samej linii jak również pozostałej infrastruktury (perony, tablice, zadaszenia itp).

W poniższej tabeli zestawiono kierunki prowadzonych regularnie przewozów pasażerskich dostępnych ze stacji „Oświęcim”:

Tabela 22 - Połączenia kolejowe dostępne ze stacji Oświęcim

Kierunek	Ilość połączeń w ciągu doby
Kraków	15
Katowice	9
Czechowice Dziedzice	8
Zakopane	2
Bohumin	1
Bielsko-Biała	1
Cieszyn	1

Źródło: opracowanie własne

Z względu na usytuowanie linii kolejowej w znacznej odległości od centrum miasta, transport kolejowy nie jest wykorzystywany w ruchu pasażerskim ani towarowym do bezpośredniej obsługi miasta w ruchu wewnętrznym. Pociągi służą do transportu między miastowego oraz obsługi ruchu turystycznego.

Planowane jest jednak uruchomienie Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej na linii Trzebinia - Kraków, która stanowić może alternatywę dla DK nr 44, i może wpłynąć korzystnie na zmniejszenie ruchu oraz poprawę warunków ruchu na tym kierunku.

W rejonie stacji kolejowej zlokalizowany jest przystanek regularnych linii autobusowych, tworząc dobry węzeł przesiadkowy w relacjach kolej - autobus. Z uwagi jednak na ograniczoną ofertę przewozową kolei obecnie wykorzystanie węzła nie odgrywa istotnej roli w obsłudze pasażerskiej.

I.8.2.3. Podsystem drogowej komunikacji zbiorowej

Podstawową formą podróżowania komunikacją zbiorową w obrębie miasta Oświęcim są usługi autobusowe oraz mikrobusowe. Transport publiczny w mieście obsługiwany jest przez Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. Oświęcimiu, z którego usługi korzysta ok. 16,2 tys. pasażerów w dobie (źródło: badania OBET Sp. z o.o.). MZK posiada 10 linii miejskich, 17 podmiejskich obsługiwanych przez 50 autobusów. Dodatkowo do obsługi, zarówno miasta jak i terenów sąsiednich, funkcjonują linie autobusowe realizowane przez prywatnych przewoźni-

ków prowadzone na trasach do: Chrzanowa, Krakowa, Kęt, Katowic, Tychów, Zatora, Spyt-kowic.

**Tabela 23 - Częstotliwość kursowania komunikacji miejskiej w Oświęcimiu
w dni robocze - linie miejskie**

Nr linii	Trasa	Częstotliwość w godzinach szczytów komunikacyjnych:		Częstotliwość poza tymi godzinami
		7 ⁰⁰ - 9 ⁵⁹	16 ⁰⁰ - 18 ⁵⁹	4 ⁰⁰ - 6 ⁵⁹ ; 10 ⁰⁰ - 15 ⁵⁹ ; 19 ⁰⁰ - 23 ⁰⁰
1	Dworzec PKP/Os. Zasole Pętla/Społem - Zakłady Chemiczne/Dwory	12	13	48
	Zakłady Chemiczne/Dwory - Dworzec PKP/Os. Zasole Pętla/Społem	12	12	44
2	Dworzec PKP - Zakłady Chemiczne/Dwory	4	-	7
	Zakłady Chemiczne/Dwory - Dworzec PKP	5	1	7
3	Dworzec PKP - Zakłady Chemiczne/Dwory/Dwory II	13	7	31
	Zakłady Chemiczne/Dwory/Dwory II - Dworzec PKP	13	8	29
4	Os. Zasole II/Os. Stare Stawy/Społem - Zakłady Chemiczne/Dw. Fabryczny	4	3	11
	Zakłady Chemiczne/Dw. Fabryczny - Os. Zasole II/Os. Stare Stawy/Społem	7	3	9
5	Os. Zasole Ośrodek Zdrowia - Os. OCK - Os. Zasole Ośrodek Zdrowia	3	-	2
6	Os. Stare Stawy - Os. OCK - Os. Stare Stawy	1	-	3
7	Os. Stare Stawy	-	-	1
8	Os. Stare Stawy/Kamieniec - Os. Chemików	3	4	15
	Os. Chemików - Os. Stare Stawy/Kamieniec	2	3	14
9	Os. Stare Stawy - Dwory	4	4	9
	Dwory - Os. Stare Stawy	4	3	11
10	Os. Stare Stawy/Kamieniec - Os. Zasole Ośrodek Zdrowia	5	5	17
	Os. Zasole Ośrodek Zdrowia - Os. Stare Stawy/Kamieniec	7	3	18
Suma		99	69	276

Źródło: opracowanie własne

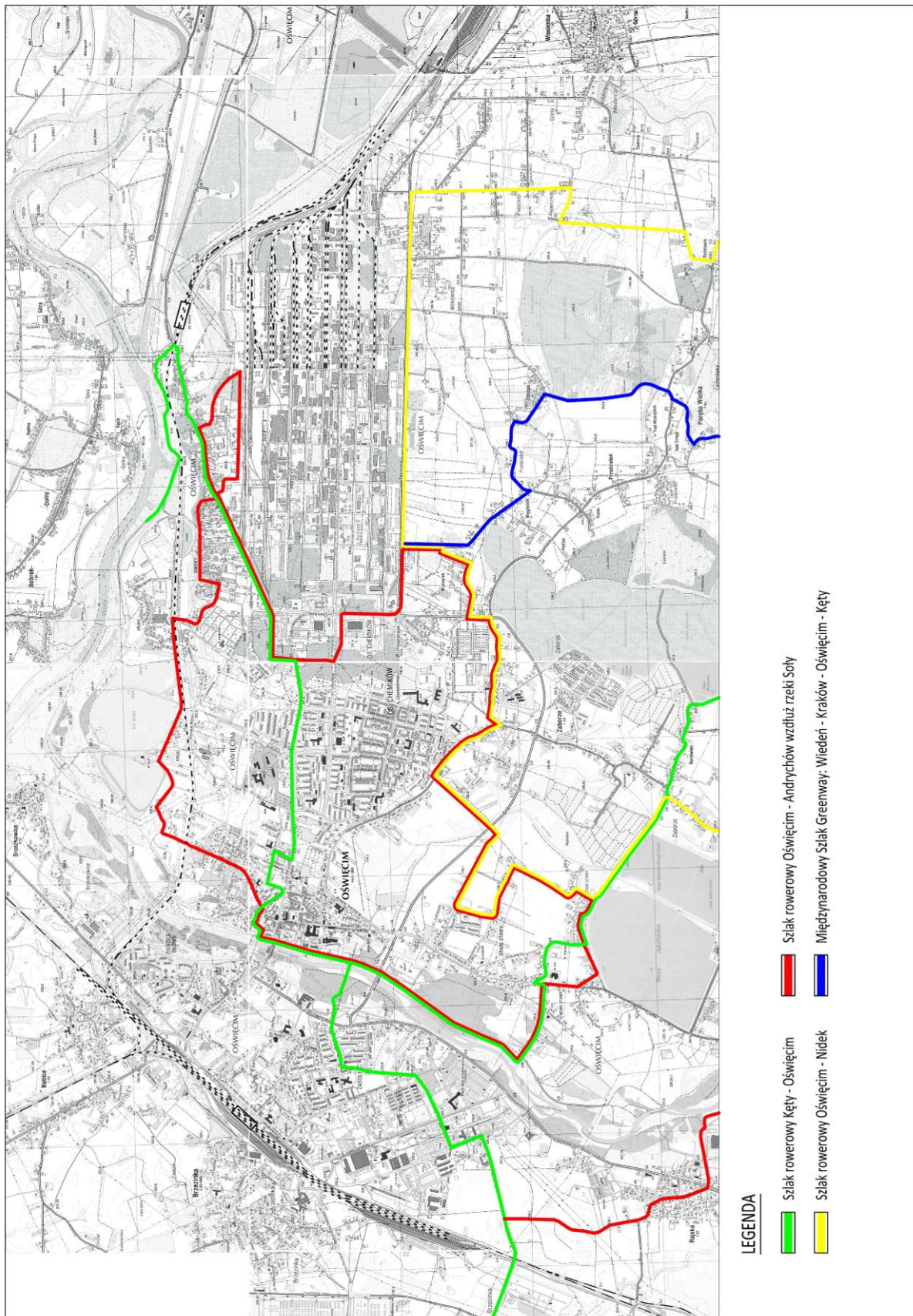
I.8.2.4. Podsystem transportu rowerowego

Na terenie miasta Oświęcim nie występują wydzielone drogi i ścieżki rowerowe, lecz wyznaczonych zostało kilka oznakowanych szlaków rowerowych:

- Oświęcim - Andrychów - szlak czerwony o długości 47,9 km, prowadzący wzdłuż rzeki Soły;
- Kęty - Oświęcim - szlak zielony (23,4 km);
- Oświęcim - Nidek - szlak żółty (25,6 km);
- Szlak Greenway - międzynarodowy szlak rowerowy Kraków - Oświęcim - Kęty - Wiedeń.

Ruch rowerowy może odbywać się z wykorzystaniem sieci dróg gminnych i powiatowych. Układ szlaków rowerowych miasta Oświęcim przedstawiono na rysunku nr 15.

Rysunek 15 Układ rowerowy miasta Oświęcim

Źródło: opracowanie własne

I.8.2.5. Podsystem transportu lotniczego

Na terenie miasta nie funkcjonuje żadne lotnisko ani lądowisko. Najbliższymi dla Oświęcimia portami lotniczymi są:

- Port lotniczy Kraków - Balice - w odległości około 60 km na wschód od miasta,
- Port lotniczy Katowice - Pyrzowice - w odległości około 65 km na północny zachód od miasta.

I.8.2.6. Podsystem transportu wodnego

Transport wodny w mieście Oświęcim realizowany jest przez Drogę Wodną Górnej Wisły. Stanowi ona główny śródlądowy szlak żeglugowy w regionie wodnym Górnej Wisły. Rozpoczyna się w Oświęcimiu i kończy w Krakowie. Droga jest wykorzystywana głównie do transportu kopalin i surowców sypkich dla budownictwa. Nie występują wodne przewozy pasażerskie.

I.8.2.7. Układ parkingowy

Parkowanie na terenie miasta realizowane jest, jako:

- parkowanie na wydzielonych parkingach ogólnodostępnych,
- parkowanie przykrawężnikowe w ramach istniejących pasów drogowych dróg i ulic,
- parkowanie na terenach wewnętrznych.

Parkowanie na wydzielonych parkingach dotyczy głównie wyznaczonych parkingów w rejonach obiektów handlowych oraz zakładów pracy.

Parkowanie w pasach drogowych pojawia się głównie na terenie miasta Oświęcim, które jest celem podróży z obszaru gmin, jako lokalny ośrodek administracyjny i gospodarczy. Parkowanie odbywa się wzdłuż ulic, częściowo lub w całości na chodnikach. W poniższej tabeli przedstawiono istniejące parkingi na terenie miasta Oświęcim.

Tabela 24 - Wykaz parkingów w Oświęcimiu

Lp.	Parkingi
1	Parking pomiędzy ul. Dąbrowskiego a ul. Budowlanych + droga
2	Parking pomiędzy ul. Więźniów Oświęcimia a ul. Pileckiego
3	Parking pomiędzy ul. Dąbrowskiego a ul. Staffa
4	Parking pomiędzy ul. Dąbrowskiego a ul. Broniewskiego
5	Parking przy OCK (od ul. Śniadeckiego)
6	Parking przy ul. Dąbrowskiego (obok parku)
7	Parking przed garażami na skrzyżowaniu ul. Słowackiego i ul. Kochanowskiego
8	Parking pomiędzy ul. Dąbrowskiego a ul. Kasprowicza
9	Parkingi obok Urzędu Miasta Oświęcim
10	Parking przy ul. Więźniów Oświęcimia (obok Sanepidu)
11	Parking przy ul. Wyzwolenia nr 1
12	Parking przy ul. Bulwary
13	Parking przy ul. Kościuszki

źródło: opracowanie własne na podstawie <http://web.um.oswiecim.pl/bip/dokumenty/pliki/56/12599.pdf>

Płatne parkowanie

Zgodnie uchwałą nr VII/107/15 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania pojazdów samochodowych na drogach publicznych oraz opłat za postój i sposobu ich pobierania na terenie miasta funkcjonuje strefa płatnego parkowania. Obejmuje ona ulice i place: Mały Rynek, ul. Klasztorna, ul. Mickiewicza, ul. Zaborska, ul. Piastowska, ul. Stolarska, Rynek Główny, ul. Solskiego, Plac Słoneczny, ul. Sienkiewicza, ul. Jagiełły, ul. Plebańska, ul. Mayzla, ul. Ks. Knycza, ul. Ks. Jana Bosko, Plac Kościuszki, ul. Berka Joselewicza, ul. Górnickiego, Pl. Ks. Jana Skarbka, ul. Kościelna, ul. Zamkowa, ul. Fryderyka Chopina - parking, ul. Żwirki i Wigury.

Pierwsze trzy godziny parkowania kosztują odpowiednio: 2 zł, 2,20 zł, 2,40 zł, a każda następna 2,00 zł. Możliwe jest wykupienie abonamentu rocznego za parkowanie samochodów przez mieszkańców ulic należących do strefy w wysokości 20 zł, abonamentu ogólnodostępnego w wysokości 100 zł lub abonamentu miesięcznego za postój samochodów na prawach wyłączności w kocie 200 zł.

I.9. Stan systemów infrastruktury technicznej, w tym stan uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

I.9.1. Zaopatrzenie w wodę

Źródłem wody Dla miasta Oświęcim są dwie stacje wodociągowe a własnymi ujęciami, które **obsługuje** Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Oświęcimiu. o łącznej wydajności maksymalnej 18 500 m³ na dobę.

- Stacja Uzdatniania Wody "Zasole" o wydajności maksymalnej 11 000 m³/d - ujmuję wodę infiltracyjnie z rzeki Soły na pomocą 13 studni kopanych o głębokościach od 10 do 13 metrów.
- Stacja Uzdatniania Wody "Zaborze" o wydajności maksymalnej 7 500 m³/d - ujmuję wodę z poziomu czwartorzędowego za pomocą 11 studni wierconych o głębokościach 10 do 27 metrów. W celu podniesienia wydajności oraz zabezpieczenia rezerwy zaopatrzenia w wodę dla miasta i gminy Oświęcim w ramach ujęcia wody „Zaborze” prowadzone są próbne odwierty.

W stacji Zasole po добыciu woda jest filtrowana na filtrach pospiesznych otwartych i podlega dezynfekcji dwutlenkiem chloru. W stacji „Zaborze” добыта woda wymaga usunięcia nadmiaru żelaza, manganu, siarkowodoru i agresywnego dwutlenku węgla. Po napowietrzeniu i filtracji a przed skierowaniem do sieci jest dezynfekowana fizycznie (promieniami UV).

Woda dostarczana jest za pośrednictwem centralnej hydroforni ze zbiornikami wyrównawczymi o pojemności 6 000 m³ do sieci rozdzielczej, która w mieście ma łączną długość niemal 180,9 kilometra. Wodociąg miejski w obecnym kształcie zaopatruje w wodę 100% mieszkańców Oświęcimia.²⁵

Tabela 25 - Charakterystyka gospodarki wodą wodociągową w Oświęcimiu

	Lata			
	2010	2011	2012	2013
Woda dostarczona do sieci wodociągowej [m ³ /d]	4900	4800	4700	4700
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [m ³ /rok]	1464000	1441200	1419800	1406400
Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej	39880	39553	39318	39095
Roczne zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca [m ³ /M]	36,7	36,4	36,1	36,0
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	109,2	109,7	109,8	110,5

Źródło: GUS BDL

Liczba ludności w Oświęcimiu wykazuje powolną tendencję spadkową, za którą podąża tak ilość dostarczonej gospodarstwom domowym wody, jak też jej zużycie na jednego mieszkańca. Jednocześnie sukcesywnie wzrasta długości sieci wodociągowej rozdzielczej.

Mając na uwadze liczby wyrażające maksymalną wydajność obu źródeł wody oraz pozostałe przytoczone w powyższej tabeli wskaźniki, należy zauważyć, że system ujmowania, uzdatniania i dostarczania wody na cele bytowe w Oświęcimiu jest wystarczająco rozwinięty. Na-

²⁵ źródło: <http://www.pwik.oswiecim.pl> i GUS - BDL

leży jedynie go sukcesywnie rozwijać w miarę otwierania nowych terenów na zabudowę. Ponadto, mając na uwadze implikacje wynikające z zagrożenia powodziowego miasta, pomimo aktualnie wystarczających źródeł zaopatrzenia w wodę z ujęć własnych nie należy rezygnować z możliwości awaryjnego zasilenia sieci wodociągowej z rurociągu „Krak”.

I.9.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Ścieki bytowe i przemysłowe z terenu miasta Oświęcim odbierane są za pośrednictwem sieci zbiorczej o łącznej długości 122,29 km i odprowadzane do Miejsko - Przemysłowej Oczyszczalni Ścieków. Projektowana przepustowość oczyszczalni wynosi 53 400 m³/dobę, w tym: ścieki przemysłowe - 26 400 m³/dobę, ścieki miejskie - 27 000 m³/dobę. Przepustowość oczyszczalni określona pozwoleniem wodnoprawnym wynosi 45 000 m³/dobę. Technologia oczyszczania ścieków obejmuje procesy mechanicznego, chemicznego i biologicznego oczyszczania ścieków przemysłowych i komunalnych przy wykorzystaniu metody osadu czynnego, w układzie technologicznym dostosowanym do podwyższonego usuwania związków biogenych.

Zgodnie z informacjami zawartymi w pozwoleniu wodnoprawnym z dnia 31 grudnia 2007 roku ważnym do dnia 31 października 2017 roku - może ona odprowadzać ścieki oczyszczone (o zadanych parametrach granicznych) za pośrednictwem potoku Macocha i Kanału Żeglugowego „Dwory - Las” do rzeki Wisły jako odbiornika, w ilości nieprzekraczającej 45 000 m³/dobę. Obecnie w stosunku do tej wartości obciążenie oczyszczalni stanowi ok. 60%.

Miejsko - Przemysłowa Oczyszczalnia Ścieków w Oświęcimiu przewidziana została do obsługi 213300 RLM. Z uwagi na niską zawartość zanieczyszczeń organicznych w ściekach przemysłowych, oraz dwukrotnie mniejszą ilość ścieków komunalnych dopływających do oczyszczalni, rzeczywista równoważna liczba mieszkańców wynosi około 84156.

Tabela 26 - Charakterystyka gospodarki ściekami sanitarnymi w Oświęcimiu

	Lata			
	2010	2011	2012	2013
Ilość ścieków odprowadzonych [m ³ /rok]	1730000	1724000	1704000	1666000
Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej	36533	36260	36089	36118
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	98,4	98,7	104,8	113,3

Źródło: GUS BDL

Z przytoczonych danych wynika, że około 98,6% mieszkańców Oświęcimia korzysta z sieci kanalizacji miejskiej. Pozostali mieszkańcy korzystają ze zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych.

Należy uzupełnić brakujące odcinki kanalizacji w już konsumowanych terenach mieszkaniowych, przy czym powinna to być kanalizacja realizowana w systemie rozdzielczym. W przypadku otwierania nowych terenów pod zabudowę powinny być one kanalizowane wyprzedzająco.

I.9.3. Odprowadzanie wód deszczowych

Na terenie miasta Oświęcim funkcjonują dwa niezależne układy kanalizacji deszczowej:

- z odprowadzeniem wód opadowych do rzeki Soły (z dzielnicy Zasole, z dzielnicy Stare Stawy i części Starego Miasta),
- z doprowadzeniem wód do Wisły za pośrednictwem potoku Klucznikowskiego.

System ten wymaga jednak modernizacji i rozbudowy, szczególnie na terenach zagrożonych powodzią, w tym przerwaniem obwałowań oraz lokalnymi podtopieniami. Kanalizacja deszczowa jest również wymagana na obszarach o znacznym zanieczyszczeniu bądź zagrożonych potencjalnym zanieczyszczeniem wód; ścieki przed wprowadzeniem wód opadowych do odbiorników lub do ziemi powinny być oczyszczone zgodnie z przepisami odrębnymi. We wszystkich terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej niezagrażonych wylewami czy podtopieniami należy wody deszczowe zagospodarowywać w obrębie działki - poprzez ich retencjonowanie lub wsiąkanie.

I.9.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Obszar objęty Studium charakteryzuje się znaczną gęstością ważnych powiązań infrastrukturalnych. Wynika to z usytuowania na terenie miasta lub w jego pobliżu stacji elektroenergetycznych:

- 220/110 kV Poręba w Porębie Wielkiej gm. Oświęcim,
- 110/ 15 kV Dwory w Oświęcimiu,
- 110/15 kV Klucznikowice w Oświęcimiu,
- 110/15 kV Zasole w Oświęcimiu.

Obiekty te są powiązane napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi najwyższych napięć i wysokiego napięcia z innymi, w wielu przypadkach odległymi, obiektami krajowego systemu elektroenergetycznego.

Przez tereny miasta przebiegają trasy następujących napowietrznych linii elektroenergetycznych o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym:

- 2-torowe najwyższych napięć (220 kV) relacjach Byczyna-Poręba i Czeczott-Poręba,
- dwutorowe wysokiego napięcia 110 kV:
 - Dwory - Poręba,
 - Dwory - Zator i Dwory - Skawina,
 - Dwory - Trzebinia i Dwory - Janina,
 - Dwory - Libiąż i Dwory - Sobieski,
 - Dwory - Bieruń,
- jednotorowe wysokiego napięcia 110 kV:
 - Dwory - Klucznikowice,
 - Klucznikowice - Zasole,
 - Zasole - Brzeszcze.

Podstawowymi źródłami zasilania odbiorców na obszarze miasta Oświęcim są stacje elektroenergetyczne 110/15 kV: GPZ Dwory, GPZ Klucznikowice, GPZ Zasole oraz elektrociepłownia EC-1.

Indywidualnym odbiorcom energia elektryczna jest dostarczana liniami niskiego napięcia, poprowadzonymi ze stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV, zasilanych ze stacji elektroenergetycznych 110/15 kV liniami 15 kV.

W centralnych dzielnicach miasta sieć elektroenergetyczna średniego i niskiego napięcia jest wykonana w wersji kablowej a stacje transformatorowe 15/0,4 kV są stacjami wewnętrznymi.

Na terenach o zabudowie rozproszonej, położonych poza centrum miasta, przeważająca część sieci średniego napięcia 15 kV i niskiego napięcia 0,4 kV jest liniami napowietrznymi, a większość stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV to stacje nastupowe.

Stopień zainwestowania, ocena funkcjonowania systemu, możliwości obsługi liniami wysokiego napięcia (110 kV) posiada rezerwy, które można spożytkować do pokrycia zwiększonego zapotrzebowania na moc, stąd nie ma konieczności realizacji nowych inwestycji w tym zakresie.

W przypadku nowych inwestycji w mieście potrzebna będzie rozbudowa sieci niskiego i średniego napięcia oraz lokalizowanie nowych stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV.

Na terenach, gdzie następuje rozwój zabudowy o charakterze miejskim istnieje się konieczność skablowania istniejących sieci napowietrznych.

W dotychczasowych dokumentach planistycznych na obszarze miasta generalnie zachowywano pasy technologiczne (strefy bezpieczeństwa) o następujących szerokościach mierzonych o d osi linii:

- 86 m - wzdłuż 2-torowej linii 220 kV (po 43 m z każdej strony osi trasy linii),
- 30 m - wzdłuż linii 110 kV (po 15 m z każdej strony osi trasy linii),
- 16 m - wzdłuż linii 15 kV (po 8 m z każdej strony osi trasy linii),
- 6 m - wzdłuż linii 0,4 kV (po 3 m z każdej strony osi trasy linii).

Są to parametry i istotnym znaczeniu przestrzennym. Ustalenia ich rozmiarów dokonano na podstawie analiz emitowanego przez poszczególne linie. W obowiązujących przepisach odrębnych to natężenie jest regulatorem przy ustalaniu geometrii stref ograniczonego zagospodarowania. Jednocześnie natężenie pola elektromagnetycznego jest uzależnione od przyjętej technologii budowy samej linii, więc można się spodziewać korekt rozmiarów tych stref w toku modernizacji poszczególnych linii.

Istniejący system zaopatrzenia w energię elektryczną jest spójny i zaspokaja potrzeby miasta zarówno pod względem dostarczanej mocy jak i pod względem pewności zasilania. Poza bieżącymi remontami, modernizacjami i realizacją nowych przyłączy indywidualnych nie są więc w nim wymagane żadne istotne zmiany. W mieście nie ma obszarów o ograniczonym dostępie do energii elektrycznej, nie zidentyfikowano więc obszarów w tym zakresie problemowych.

I.9.5. Zaopatrzenie w gaz

Przez miasto przebiegają przewody gazowe wysokiego ciśnienia zaopatrujące Górnośląski Okręg Przemysłowy, Rybnicki Okręg Węglowy, rejon Bielska-Białej oraz Oświęcim i gminy sąsiednie. Są to rurociągi:

- Zelczyna - Oświęcim DN 500 PN 6,3 MPa, z odgałęzieniem od gazociągu do SG (stacji gazowej) Monowice, ul. Rolna DN 80 PN 6,3 MPa,
- Oświęcim - Szopienice DN 200 PN 2,5 MPa,
- Oświęcim - Szopienice DN 500 PN 4,0 MPa,
- Oświęcim - Świerklany DN 400 PN 2,5 MPa, z odgałęzieniami: do SG Oświęcim-Stara, (ul. Olszewskiego) DN 100 PN 2,5 MPa, do SG Oświęcim-Nowa, (ul. Zaborska) DN 125/150 PN 2,5 MPa i do SG Rajsko, DN 50 PN 2,5 MPa,
- Oświęcim - Komorowice DN 400 PN 6,3 MPa,
- Oświęcim - Dulowa DN 250 PN 2,5 MPa,
- Oświęcim - Kęty DN 150 PN 2,5 MPa z odgałęzieniem do SG Grojec DN 65 PN.

Ponadto w planach rozwojowych na lata 2014 - 2023 operator gazociągów przesyłowych zakłada realizację następujących gazociągów wysokiego ciśnienia:

- Skoczów - Komorowice - Oświęcim DN 500 na odcinku o długości 14 km, od Oświęcimia do granicy woj. śląskiego,
- Tworzeń - Oświęcim DN 500 na odcinku o długości 11 km od granicy województwa do Oświęcimia,

oraz przebudowę gazociągu przyłączeniowego DN 150 do SG Oświęcim Nowa, o długości 1,3 km (źródło: „Plan Rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe na lata 2014 - 2023” GAZ System)

W granicach miasta zlokalizowano cztery stacje gazowe:

- SG Oświęcim Zaborze (węzeł sieci), ul. Chemików, o przepustowości 280 000 m³/h,
- SG Monowice, ul. Rolna, o przepustowości 3 200 m³/h,
- SG Oświęcim-Stara, ul. Olszewskiego, o przepustowości 1 000 m³/h,
- SG Oświęcim-Nowa, ul. Zaborska, o przepustowości 5 000 m³/h.

Oprócz wymienionych, miasto zaopatrywane jest z dwóch stacji leżących poza jego granicami:

- SG Grojec, o przepustowości 1 500 m³/h,
- SG Rajsko, o przepustowości 3 200 m³/h,

które pracują również dla odbiorców z terenów gminy Oświęcim.

Siecią przesyłową wysokich ciśnień zawiaduje obecnie Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz System, zaś dystrybucją Polska Spółka Gazownicza Oddział w Zabrze.

Miejscy odbiorcy bezpośrednio zaopatrywani są z dobrze rozwiniętej sieci gazociągów średniego i niskiego ciśnienia. Jej długość obecnie wynosi niemal 137 km a korzysta z niej ponad 90% mieszkańców miasta.

Tabela 27 - Charakterystyka gospodarki gazem przewodowym w Oświęcimiu

	2010	2011	2012	2013
Długość czynnej sieci ogółem w [km]	135,1	136,0	136,3	136,8
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych [szt]	2764	2794	2825	2846
Liczba odbiorców gazu	13908	13893	13977	14005
Liczba odbiorców ogrzewających mieszkania gazem	1425	1444	1479	1545
Liczba ludności korzystająca z sieci gazowej	36856	36457	35618	35239
Zużycie gazu w tys. m ³	5683,20	5215,80	5145,20	4849,7
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	1700,8	1535,8	1565	1493,8

Źródło: GUS BDL

Z przytoczonych danych wynika, że jakkolwiek liczba ludności korzystającej z sieci gazowej spada, co nie jest zaskoczeniem skoro liczba mieszkańców Oświęcimia spada - to liczba odbiorców gazu wzrasta. Wzrasta również liczba odbiorców ogrzewających mieszkania gazem, jakkolwiek stanowią oni ledwo 11% wszystkich odbiorców. Należy więc przypuszczać, że gaz

służy przede wszystkim do zasilania kuchni gospodarstw domowych oraz podmiotom gospodarczym do celów technologicznych.

Mając na uwadze przytoczone dane można stwierdzić, że w mieście nie występują obszary o ograniczonym dostępie do gazu sieciowego. Już obecnie liczba mieszkańców korzystających z sieci gazowniczej przekracza 90%. Dalsza rozbudowa sieci wiąże się jednak z zainteresowaniem potencjalnych odbiorców nabyciem tego paliwa.

W dotychczasowych dokumentach planistycznych na obszarze miasta generalnie zachowywano strefy kontrolowane o poniżej przytoczonych parametrach:

- W przypadku gazociągów wysokiego ciśnienia przebiegających przez teren Oświęcimia odległość podstawowa (zmniejszona), mierzona od zewnętrznej krawędzi gazociągu, powinna wynosić 16,5 m do rzutu budynku mieszkalnego w poziomie terenu, a w przypadku budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego do granicy terenu, na którym są zlokalizowane.
- Analogiczna odległość dla gazociągów średniego i niskiego ciśnienia powinna wynosić 1,5 m, mierzona do rzutu budynku w poziomie terenu.

Odległości podstawowe istniejących stacji gazowych I stopnia od obiektów terenowych powinny być równe odległościom ustalonym dla gazociągu zasilającego stację, lecz nie mniejsze od poziomego zasięgu zewnętrznej strefy zagrożenia wybuchem ustalonym dla tej stacji. Wzdłuż obecnie projektowanych i budowanych gazociągów należy utrzymać strefy kontrolowane. Szerokość stref kontrolowanych, których linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu niskiego lub średniego ciśnienia powinna wynosić 1 m. Dla gazociągów układanych w przecinkach leśnych powinien być wydzielony pas gruntu, o szerokości po 2 m z obu stron osi gazociągu, bez drzew i krzewów.

Zgodnie z informacjami gestora sieci przesyłowych szerokości stref kontrolowanych powinny wynosić:

- w przypadku gazociągu DN 500 PN 4.0 MPa relacji: Oświęcim - Szopienice - Tworzeń oraz gazociągu DN 500 PN 6,3 MPa relacji: Zelczna - Oświęcim wraz z Odgałęzieniem DN 80 do SG Monowice: dla budynków użyteczności publicznej - 65 m od osi przewodu na stronę (łącznie 130 m), zaś dla budynków mieszkalnych - 35 m na stronę od osi przewodu (łącznie 70 m),
- w przypadku gazociągu DN 400 PN 6,3 MPa, relacji: Oświęcim - Komorowice: dla budynków użyteczności publicznej - 16,25 m od osi przewodu na stronę (łącznie 30,5 m), zaś dla budynków mieszkalnych - 15 m na stronę od osi przewodu (łącznie 30 m),
- w przypadku gazociągu DN 150 PN 2,5MPa relacji: Oświęcim - Kęty wraz z odgałęzieniami DN 150/125 do SG Oświęcim Nowa (ul. Zaborska) i DN 100 PN 2,5 MPa do SG Oświęcim Stara (ul. Olszewskiego): zarówno dla budynków użyteczności publicznej jak też mieszkalnych - 15 m od osi przewodu na stronę (łącznie 30 m)

Przytoczone odległości powinny zostać zachowane również w odniesieniu do stacji gazowych z tym, że należy je mierzyć od ich ogrodzeń.

Ponadto, dla prawidłowej eksploatacji gazociągów należy zapewnić pasy eksploatacyjne o szerokościach - w zależności od ich średnicy: 4 m (po 2 m osi przewodów) dla przewodów o DN do 150 włącznie oraz 6 m (po 3 m osi przewodów) dla przewodów o DN powyżej 150.

Analogiczne odległości od gazociągów średniego i niskiego ciśnienia należy ustalać bezpośrednio w oparciu o przepisy odrębne.

I.9.6. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie Miasta Oświęcim istnieje i funkcjonuje miejska sieć ciepłownicza, którą zasila ciepło wytwarzane w Elektrociepłowni EC-1. Obecnym dystrybutorem energii cieplnej jest Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w którym 100% udziałów ma Miasto Oświęcim. Moc zainstalowana wymienników ciepła dla potrzeb układu grzewczego miasta wynosi 120 MW. Ciepło jest miastu dostarczane siecią ciepłowniczą o parametrach nośnika ciepła 135/70°C. Składa się ona z dwóch magistral: "Północ" i "Południe", które są ze sobą połączone spinkami w dwóch miejscach: w rejonie ul. Słowackiego (komora K-13) i w rejonie ul. Zaborskiej (komora K-24). Po transformacji w grupowych lub indywidualnych węzłach cieplnych energia cieplna o parametrach 80/60°C dostarczana jest do odbiorców zewnętrznymi instalacjami odbiorczymi.

Łączna długość sieci ciepłowniczych i zewnętrznych instalacji odbiorczych wynosiła w 2010 roku (stan na początek roku) niemal 65 km, w tym około 7 km w formie napowietrznej. Uzupełniają ją 29 grupowych i 13 indywidualnych stacji wymienników stanowiących własność Dystrybutora, 6 grupowych i 15 indywidualnych stacji oraz 433 indywidualnych węzłów cieplnych będących własnością odbiorców.

Dostawca ciepła w Oświęcimiu obsługuje łącznie 1402 odbiorców ciepła, z czego największymi są: trzy wspólnoty mieszkaniowe o łącznej mocy zamówionej 37, 33 MW. Pozostali to odbiorcy komunalni, handel i usługi, instytucje użyteczności publicznej, zakłady pracy oraz odbiorcy indywidualni o łącznej mocy zamówionej ponad 82 MW. Sieć cieplna w Oświęcimiu ulega sukcesywnemu rozwojowi, co ilustruje poniższa tabela.

Tabela 28 - Rozwój sieci cieplnej w Oświęcimiu

	Lata			
	2010	2011	2012	2013
Długość sieci cieplnej przesyłowej [km]	66,4	133,5	135,8	138,1

Źródło: GUS BDL

W zaopatrzeniu w energię cieplną nadal istotną rolę odgrywa indywidualne ogrzewanie węglem, którego spalanie - bez instalacji oczyszczających spaliny - powoduje duże zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.

Niewielka liczba gospodarstw domowych wykorzystuje do ogrzewania paliwa niskoemisyjne. Gaz do ogrzewania pomieszczeń obecnie jest stosowany w około 11% gospodarstw domowych (dane z lat 2010 - 2013).

I.9.7. Gospodarka odpadami

Rada Miasta Oświęcim przyjęła uchwałą Nr L/945/14 z dnia 26 marca 2014 roku Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Oświęcim. Regulamin ten został opracowany zgodnie z nowymi przepisami prawnymi, z których wynika, że za zbiorczą odpadów z terenu gminy odpowiadają władze samorządowe, które w tym celu przeprowadzają przetarg i wskazują podmioty odpowiedzialne za wywóz nieczystości z terenu gminy. Zmiana systemu organizacji wywozu śmieci nastąpiła z dniem 1 lipca 2013 roku. Zgodnie z nowo obowiązującymi zasadami, których celem było dostosowanie polskich regulacji do standardów europejskich.

skich oraz wdrożenie unijnych dyrektyw, system gospodarowania odpadami komunalnymi obejmuje:

- odbieranie, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych;
- tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- obsługę administracyjną tego systemu.

Na terenie Miasta Oświęcim utworzono dwa Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych przy ul. przy u. Bema 12 A i przy ul. Szewczyka 3. Przyjmowane w nich są:

- odpady tzw. „surowców wtórnych”: papier i tektura, tworzywa sztuczne, szkło, metal;
- odpady zielone;
- odpady wielkogabarytowe;
- odpady zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- zużyte baterie i akumulatory;
- zużyte opony z samochodów osobowych;
- odpady remontowe tj. gruz, odpady budowlane i rozbiórkowe - w ilości do 200 kg na rok, na jednego mieszkańca.

Odbiorem odpadów komunalnych z terenu miasta zajmuje się Zakład Usług Komunalnych Spółka z o.o. w Oświęcimiu, który dostarcza je do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Oświęcimiu.

Tabela 29 - Ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie miasta Oświęcim w II połowie 2013 roku.

	Odpady komunalne zmieszane [Mg]	Odpady komunalne segregowane [Mg]	Odpady ulegające biodegradacji [Mg]	Odpady wielkogabarytowe [Mg]	Odpady remontowe [Mg]	Pozostałe odpady [Mg]	Suma [Mg]
Lipiec	945,14	44,49	1,8	2,82	4,38	0,22	998,85
sierpień	903,87	69,09	0,62	2,54	9,04	0	985,16
wrzesień	933,09	45,16	1,74	25,74	8,14	4,62	1018,49
październik	1042,55	43,72	7,12	0,9	0	8,06	1102,35
listopad	912,65	66,7	10,9	2,62	3,58	1,8	998,25
grudzień	954,28	63,33	2,38	1,74	4,58	0,07	1026,38
ROK 2013	5691,58	332,49	24,56	36,36	29,72	14,8	6129,48

Źródło: GUS BDL

Wprowadzony system gromadzenia i odbioru odpadów pozwolił na osiągnięcie:

- aż 33,7 procentowy poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w 2013 roku (przy wymaganym ustawowo 50%);
- 18,2 procentowy poziom odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych w 2013 roku (przy wymaganym ustawowo 12%);
- 100 procentowy poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2013 roku (przy wymaganym ustawowo 36%).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku zostały złożone deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przez 34 739 osób.

Przy liczbie mieszkańców według danych meldunkowych na dzień 31 grudnia 2013 roku 38 895 osób, stanowi ponad 89% złożonych deklaracji.

Odpady komunalne zebrane z terenu miasta Oświęcim dostarczane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) dla Miasta Oświęcimia, którą jest Składowisko Odpadów Komunalnych Sp. z o.o., ul. Nadwiślańska 36, 32-600 Oświęcim. W skład RIPOK wchodzi:

- Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych obejmująca sortownię oraz kompostownię odpadów ulegających biodegradacji,
- Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Powierzchnia terenu kompostowni to około 11 tys. m², z czego teren zajęty przez zespół pięciu bioreaktorów zajmuje powierzchnię ok. 550 m². Przepustowość kompostowni wynosi 18,5 tys. Mg/rok materiału biodegradowalnego.

Dzięki uruchomieniu sortowni i kompostowni radykalnie zmniejszono ilości odpadów przeznaczanych do składowania. Wykorzystanie obiektów zapewnia SOK Sp. z o.o. możliwość „odzyskania” z ogółu odpadów, kierowanych dotychczas do składowania, surowce wtórne - makulatura, szkło, różnorodne tworzywa, złom kierowane do sprzedaży, oraz odpady ulegające biodegradacji, które kierowane są do kompostowni. W ten sposób na kwatery składowiska odpadów w Oświęcimiu trafia mniejsza ich ilość - zamiast ok. 30 tys. ton jedynie ok. 10 tys. ton rocznie. Są to odpady pozostające po procesie segregacji i kompostowania, nie nadające się obecnie do żadnego innego wykorzystania.

I.9.8. Obsługa telekomunikacyjna

Teren Oświęcimia jest dobrze uzbrojony w sieć telekomunikacyjną. Mieszkańcy mają dostęp zarówno do telefonii stacjonarnej, jak i do sieci telefonii komórkowych (T-Mobile, PLUS GSM, P4, ORANGE). Na terenie Oświęcimia jest 21 masztów telefonii komórkowej²⁶. W sieciach telefonii komórkowej i innych sieciach radiowych pracują nadajniki, których anteny nadawcze są źródłami pola elektromagnetycznego. Zasięgi szkodliwego oddziaływania anten nadawczych są rzędu kilku do kilkudziesięciu metrów, zależnie od mocy nadajnika i charakterystyki energetycznej anteny. Ze względów technicznych, ale także z uwagi na wymogi ochrony środowiska, obszary w których przekroczone są dopuszczalne poziomy natężenia pola elektromagnetycznego z reguły rozpościerają w przestrzeni niedostępnej dla ludzi, na wysokości zawieszenia anten nadawczych.

Na terenie Oświęcimia nie ma dotychczas zrealizowanego hotspotu gminnego dla całego miasta, istnieją pojedyncze punkty dostępu jak Biblioteka Miejsca czy Dom Kultury. Dostęp do usług szerokopasmowego internetu realizowany jest wyłącznie przez operatorów komórkowych, dostawców przewodowych lub radiowych. Z badań rynku lokalnego wynika, że mieszkańcy Oświęcimia mają do wyboru co najmniej 11 różnych ofert dostępu do internetu drogą przewodową i radiową, oferowanego zarówno przez dostawców ogólnopolskich jak też lokalnych.

I.9.9. Podsumowanie

Miasto Oświęcim jest dobrze wyposażone w urządzenia i sieci infrastruktury technicznej. Jest to związane w równym stopniu z jego przemysłowym charakterem jak też czynionym inwestycjom tak na terenach silnie zurbanizowanego centrum jak też wykraczających na obszary peryferyjne.

²⁶źródło: <http://beta.btsearch.pl/?dataSource=ukelocations&network=&standards=gsm%2Cumts%2Ccdma%2Clte&bands=900%2C1800%2C2100¢er=50.033458%2C19.217294&zoom=14>

Obecnie z wodociągu miejskiego korzysta 100% mieszkańców a eksploatowane przez PWiK w Oświęcimiu ujęcia i stacje uzdatniania wody pokrywają z zapasem zapotrzebowanie na nią. Należy jednak pamiętać że szczególnie południowa i wschodnia część miasta narażona jest na niebezpieczeństwo powodzi. W takim przypadku zagrożona jest również stacja „Za-sole” oraz jej studnie, dlatego należy utrzymać możliwość zasilenia miejskiego wodociągu z rurociągu przesyłowego „Krak” jako zabezpieczenia na tę okoliczność.

Miasto leży na trasie wielu gazociągów zaopatrujących inne ośrodki przemysłowe, stąd sieć gazownicza na jego obszarze jest dobrze rozwinięta. Jej długość się sukcesywnie powiększa, w miarę wzrostu zainteresowania potencjalnych odbiorców. Obecnie z tego medium korzysta ponad 90% mieszkańców. Zapotrzebowanie na gaz jest w całości pokrywane z istniejącej sieci przesyłowej za pośrednictwem sześciu SRP (w tym czterech w granicach miasta). Ich przepustowość z ogromnym zapasem zaspokaja potrzeby miejskie. Wobec mnogości przebiegów gazociągów wysokiego ciśnienia przez obszar miasta, ich strefy kontrolowane oraz obowiązujące w nich ograniczenia w zabudowie (regulowane przez przepisy odrębne), stanowią istotny czynnik który należy uwzględnić w zagospodarowaniu przestrzennym.

Źródłem zaopatrzenia w ciepło jest elektrociepłownia EC-1, która zapewnia taką ilość pary technologicznej, która jest w stanie z zapasem pokryć obecne i przyszłe miejskie zapotrzebowanie. System jego dystrybucji jest dobrze rozwinięty w obszarach silnie zurbanizowanych, jednak rozwijanie go na terenach o zabudowie rozproszonej jest nieekonomiczne, stąd należy tam programować inne źródła pozyskiwania ciepła.

Wzdłuż ciepłociągów utrzymuje się strefy techniczne, których szerokość wynika jedynie z wymagań eksploatacyjnych (remonty, usuwanie awarii), jednak nie są one uregulowane w obowiązujących przepisach. Obowiązujące na terenie miasta dokumenty planistyczne ustalają, że minimalne odległości obiektów budowlanych od skrajni ciepłociągów nie powinny być mniejsze niż 2 m, 3 m, 5 m ale przyjmują również inne wartości. Wobec braku przepisów odrębnych w tym zakresie należy przyjąć, że ciepłociąg jest obiektem budowlanym. Jeśli jest napowietrzny wymaga pozostawienia strefy technologicznej wyłączzonej z zabudowy oraz nasadzeń roślinności średnio i wysokopiennej oraz z zakazem lokalizacji ogrodzeń.

Osobnym zagadnieniem jest znaczna w dalszym ciągu rola węgla kamiennego spalanego w indywidualnych paleniskach, jako źródła energii cieplnej oraz niewielka liczba gospodarstw domowych wykorzystujących do ogrzewania paliwa niskoemisyjne.

Rozwiązanie gospodarki odpadami należy uznać za mocną stronę Oświęcimia. System selektywnej zbiórki odpadów został wdrożony w sposób, który pozwolił na osiągnięcie większego niż zawarty w przepisach stopnia redukcji ilości odpadów oraz ich recyklingu. Ponadto Miasto będąc 100% -owym udziałowcem w spółce zajmującej się usuwaniem odpadów oraz w spółce zajmującej się ich segregacją przetwarzaniem oraz składowaniem - ma pełną kontrolę nad całym procesem.

W dobie burzliwego rozwoju telefonii komórkowej obecnie dostępność do usług telekomunikacyjnych nie stanowi problemu. Podobnie ma się rzecz z dostępem do sieci internetowej. W tym przypadku może być on realizowany zarówno na drodze komórkowej, jak też radiowej czy przewodowej, w tym przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury telekomunikacyjnej.

I.10. Polityka przestrzenna miasta - uwarunkowania wewnętrzne rozwoju

I.10.1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obecnie (styczeń 2017 r.) na terenie gminy obowiązuje 55 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują w sumie powierzchnię około 2700 ha, co stanowi niemal 90% powierzchni miasta. Stanowią one narzędzie pozwalające w sposób kompleksowy zarządzać polityką przestrzenną na całym jego obszarze, minimalizując konieczność wydawania decyzji o warunkach zabudowy. W poniższej tabeli przedstawiono wszystkie obowiązujące plany miejscowe.

Tabela 30 - Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie Oświęcimia

Nr	Nazwa planu	Nr uchwały i data	Publikacja	Powierzchnia
1	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcimia dla terenu na osiedlu Stare Stawy, ograniczonego ulicami: Zagrodową, Jagiełły, Nad Młynówką oraz terenami istniejącej zabudowy wielorodzinnej	Nr XLIII/344/97 Rady Miejskiej w Oświęcimiu z dnia 25.06.1997r.	Dz. Urz. Woj. Bielskiego Nr 13 z dnia 30.09.1997r. poz. 116	ok. 5,34 ha
2	Zmiana planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcimia dla terenu w rejonie dworca PKP, ograniczonego ulicami: Powstańców Śląskich, Wyzwolenia, Więźniów Oświęcimia, Krzywą, Prusa i Młyńską	Nr XLIX/389/97 Rady Miejskiej w Oświęcimiu z dnia 29.10.1997r.	Dz. Urz. Woj. Bielskiego Nr 1 z dnia 16.01.1998r. poz. 7	ok. 18,9 ha
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego na osiedlu Stare Stawy w Oświęcimiu	Nr XXXV/341/2000 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.10.2000r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 96 z dnia 14.11.2000r. poz. 855	ok. 3,18 ha
4	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu osiedla "Stare Stawy" w Oświęcimiu	Nr XXXVI/349/2000 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22.11.2000r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 5 z dnia 02.02.2001r. poz. 26	ok. 31,94 ha
5	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu w rejonie ulic: Olszewskiego, Chemików i Tysiąclecia	Nr XLVI/441/01 Rady Miasta Oświęcim z dnia 04.07.2001r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 136 z dnia 08.10.2001r. poz. 2018	ok. 11,53 ha
6	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla obszaru położonego w Oświęcimiu, ograniczonego ulicami: Bulwary, Zamkowa i Górnickiego oraz istniejącym obwałowaniem rzeki Soły	Nr LII/507/01 Rady Miasta Oświęcim z dnia 12.12.2001r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 22 z dnia 13.02.2002r. poz. 439	ok. 0,61 ha
7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu w dzielnicy Monowice ograniczonego ulicami: Foksa, Grabowiecką, Grobelną, Stawową, Połowiecką, Dąbrówki, Rolną i Fabryczną	Nr LIII/513/02 Rady Miasta Oświęcim z dnia 23.01.2002r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 66 z dnia 19.04.2002r. poz. 1058	ok. 74,12 ha

8	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Stara Droga	Nr LIV/521/02 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.02.2002r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 76 z dnia 15.05.2002r. poz. 1156	ok. 0,82 ha
9	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu pomiędzy ulicami Garbarską, Krętą, Polną i Legionów wraz z terenem oznaczonym w dotychczas obowiązującym planie miasta symbolem B67P	Nr LXI/611/02 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.09.2002r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 322 z dnia 30.12.2002r.	ok. 2,02 ha
10	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla obszaru położonego w Oświęcimiu, ograniczonego ulicami: St. Konarskiego, Powstańców Śląskich, Młyńską, B. Prusa, Dworcową, Garbarską oraz Legionów	Nr IV/31/03 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22.01.2003r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 62 z dnia 31.03.2003r. poz. 916	ok. 39,32 ha
11	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu „ZWORNIK” w Oświęcimiu	Nr IX/116/03 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.06.2003r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 221 z dnia 08.08.2003r. poz. 2677	ok. 6,75 ha
12	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla terenu położonego w Oświęcimiu, w zasięgu ulic Wysockie Brzegi, Żwirki i Wigury, Chopina oraz ograniczonego brzegiem istniejącej skarpy	Nr X/133/03 Rady Miasta Oświęcim z dnia 13.08.2003r. § 16 uchwały zmieniony uchwałą Nr XXXI/595/13 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.01.2013r. tekst jednolity uchwała Nr LI/971/14 z dnia 30.04.2014r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 312 z dnia 29.09.2003r. poz. 3629 Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 19.02.2013r. poz. 1522 Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 13.05.2014r. poz. 2736	ok. 15,87 ha
13	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych na osiedlu Paździory w Oświęcimiu	Nr XIX/221/04 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.02.2004r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 79 z dnia 20.04.2004r. poz. 1016	ok. 20,59 ha
14	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu osiedla Stare Stawy w Oświęcimiu	Nr XXIII/274/04 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.06.2004r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 231 z dnia 13.08.2004r. poz. 2586	ok. 17,49 ha
15	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla obszaru położonego w Oświęcimiu na południe od ulicy Fabrycznej pomiędzy ulicą Chemików i ulicą Pod Borem	Nr XXIII/275/04 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.06.2004r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 231 z dnia 13.08.2004r. poz. 2587	ok. 7,92 ha
16	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze ograniczonym ulicami: Wysockie Brzegi, Szpitalna i terenem Szpitala Miejskiego w Oświęcimiu dla obszaru nr 2 obejmującego północną część terenu pomiędzy ul. Szpitalną a ul. Wysockie Brzegi	Nr XLIII/451/05 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.06.2005r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 506 z dnia 14.09.2005r. poz. 3635	ok. 8,19 ha

17	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu w rejonie ulicy Nadwiślańskiej	Nr XLVIII/501/05 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28.09.2005r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 618 z dnia 22.11.2005r. poz. 4252	ok. 137,52 ha
18	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru ograniczonego ulicami: Olszewskiego, Chemików i Tysiąclecia w Oświęcimiu w części obejmującej teren Stacji Paliw PKN ORLEN	Nr LV/564/06 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.01.2006r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 193 z dnia 24.04.2006r. poz. 1347	ok. 1,02 ha
19	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych na os. Paździory w Oświęcimiu	Nr LVI/576/06 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22.02.2006r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 193 z dnia 24.04.2006r. poz. 1348	ok. 0,34 ha
20	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla projektowanej Obwodnicy miasta Oświęcimia na odcinku od rzeki Wisły w kierunku południowym do ulicy Fabrycznej	Nr LXIV/646/06 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28.06.2006r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 612 z dnia 06.10.2006r. poz. 3794	ok. 28,94 ha
21	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w Oświęcimiu w obszarze ograniczonym ulicami: Wysokie Brzegi, Szpitalna i terenem Szpitala Miejskiego - dla obszaru nr 1 obejmującego południową część terenu pomiędzy ul. Szpitalną a ul. Wysokie Brzegi"	Nr V/33/07 Rady Miasta Oświęcim z dnia 31.01.2007r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 352 z dnia 15.05.2007r. poz. 2310	ok. 7,54 ha
22	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Fabrycznej oznaczonego literą „C” na załączniku graficznym nr 1 do uchwały Nr LXII/644/02 Rady Miasta Oświęcim z dnia 9 października 2002r. w sprawie przystąpienia do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Nr VII/42/07 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28.02.2007r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 328 z dnia 09.05.2007r. poz. 2206	ok. 15,88 ha
23	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu w rejonie ulic: Chemików, Olszewskiego i Bema	Nr X/82/07 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.05.2007r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 583 z dnia 09.08.2007r. poz. 3887	ok. 24,74 ha
24	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Dąbrowskiego	Nr XI/99/07 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.06.2007r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 537 z dnia 20.07.2007r. poz. 3525	ok. 2,8 ha
25	Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu pomiędzy ulicami Garbarską, Krętą, Polną i Legionów wraz z terenem oznaczonym w dotychczas obowiązującym planie miasta symbolem B67P w części obejmującej jednostkę 1UC w/w planu	Nr XI/100/07 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.06.2007r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 537 z dnia 20.07.2007r. poz. 3526	ok. 1,42 ha
26	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Nadwiślańskiej (dla części działki nr 1354/3)	Nr XIV/127/07 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.08.2007r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 781 z dnia 09.11.2007r. poz. 5145	ok. 24,67 ha

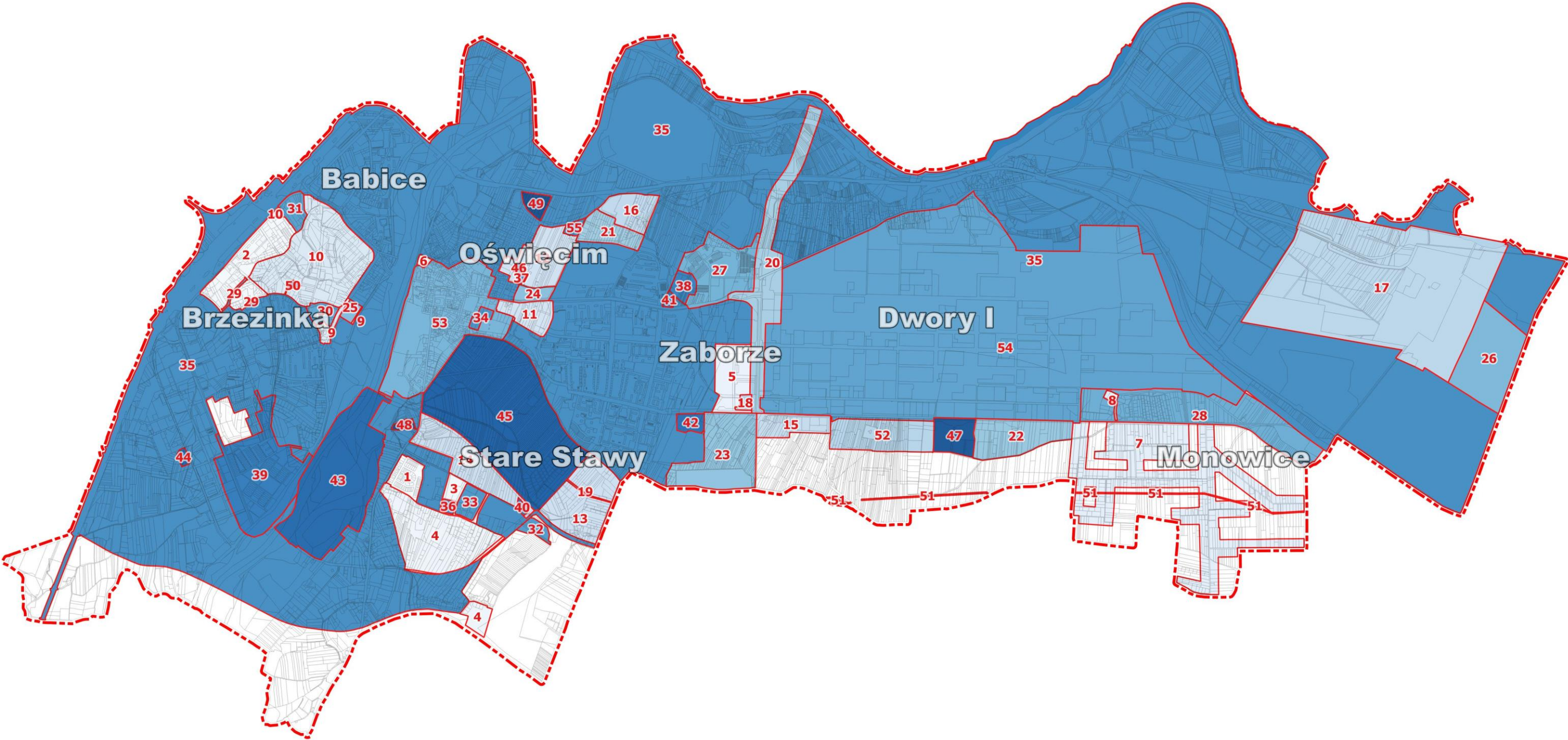
27	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu pomiędzy ul. Wiklinową a ul. Dąbrowskiego	Nr XXXIX/410/08 Rady Miasta Oświęcim z dnia 26.11.2008r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 875 z dnia 16.12.2008r. poz. 6617	ok. 19,61 ha
28	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu pomiędzy ul. Fabryczną a terenami Firmy Chemicznej Dwory S.A. w rejonie ul. Stara Droga, z wyłączeniem terenu objętego planem miejscowym uchwalonym uchwałą Nr LIV/521/02 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27 lutego 2002 roku	Nr XL/415/08 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.12.2008r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 32 z dnia 27.01.2009r. poz. 216	ok. 38,20 ha
29	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcimia dla terenu w rejonie dworca PKP, ograniczonego ulicami: Powstańców Śląskich, Wyzwolenia, Więźniów Oświęcimia, Krzywą, Prusa i Młyńską w rejonie ul. Cynkowej i ul. Krzywej, w części obejmującej jednostkę 06Dw1/2 oraz jednostkę 7KS	Nr LIV/553/09 Rady Miasta Oświęcim z dnia 26.08.2009r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 782 z dnia 12.12.2009r. poz. 6152	ok. 0,51 ha
30	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Oświęcimiu w rejonie ulic: Garbarskiej, Krętej i Legionów w części dotyczącej jednostek 10KZ, 2UC, 13KD, 3UP, 4UP, 8KP, 6ZU, 11KD, 9KG	Nr LVI/577/09 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.09.2009r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 666 z dnia 02.11.2009r. poz. 4998	ok. 2,77 ha
31	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Oświęcimiu pomiędzy ulicami Młyńską i Powstańców Śląskich, obejmującego teren Galerii Niwa	Nr LXVI/721/10 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28.04.2010r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 231 z dnia 19.05.2010r. poz. 1532	ok. 3,69 ha
32	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w Oświęcimiu przy ul. Zatorskiej, uchwalonego Uchwałą Nr VII/88/03 Rady Miasta Oświęcim z dnia 23 kwietnia 2003 roku	Nr LXVII/745/10 Rady Miasta Oświęcim z dnia 26.05.2010r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 305 z dnia 14.06.2010r. poz. 2070	ok. 2,10 ha
33	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu osiedla Stare Stawy w Oświęcimiu	Nr LXIX/765/10 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.06.2010r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 404 z dnia 09.08.2010r. poz. 2877	ok. 3,52 ha
34	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu Śródmieścia Starego Miasta w Oświęcimiu	Nr LXXIV/812/10 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.09.2010r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 533 z dnia 13.10.2010r. poz. 3982	ok. 1,38 ha
35	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru miasta Oświęcimia w granicach administracyjnych z wyłączeniem obszaru w rejonie ulic Zatorskiej, Zaborskiej, Batorego i Królowej Jadwigi a także obszarów, dla których znajdują się w opracowaniu oraz obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Nr X/138/11 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.06.2011r. tekst jednolity uchwała Nr XXXIV/644/13 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.03.2013r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 391 z dnia 11.08.2011r. poz. 3476	ok. 1845,9 ha

36	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu osiedla Stare Stawy w Oświęcimiu, dla działek ewidencyjnych o nr 289/173, 289/174, 289/175, część 289/177	Nr X/139/11 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.06.2011r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 370 z dnia 26.07.2011r. poz. 3172	ok. 0,84 ha
37	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla części działki ewidencyjnej 1238/265, leżącej przy ulicy Żwirki i Wigury	Nr X/140/11 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.06.2011r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 370 z dnia 26.07.2011r. poz. 3173	ok. 0,28 ha
38	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego pomiędzy ul. Wiklinową i ul. Dąbrowskiego w Oświęcimiu	Nr X/141/11 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.06.2011r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 370 z dnia 26.07.2011r. poz. 3174	ok. 2,92 ha
39	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu, obejmującego teren Pomnika Zagłady, na którego obszarze położony jest Pomnik Męczeństwa w Oświęcimiu wraz z jego strefą ochronną, ustaloną Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 maja 1999 roku	Nr XV/243/11 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.11.2011r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 584 z dnia 14.12.2011r. poz. 6672	ok. 34,88 ha
40	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego osiedla Stare Stawy w Oświęcimiu dla terenu leżącego przy skrzyżowaniu ulic Sadowej, Zatorskiej i Batorego	Nr XXV/455/12 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.08.2012r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 04.09.2012r. poz. 4286	ok. 0,59 ha
41	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla działek nr 722/7, 1777/2, 723/32 położonych w Oświęcimiu przy ul. Dąbrowskiego	Nr XXXV/680/13 Rady Miasta Oświęcim z dnia 24.04.2013 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 09.05.2013r. poz. 3396	ok. 0,72 ha
42	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części działek nr 1081/39, 1081/25, 368/8, 368/11, 620/4, 620/6 położonych w Oświęcimiu przy ul. Olszewskiego	Nr XLIII/799/13 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.10.2013 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 12.11.2013r. poz. 6470	ok. 2,53 ha
43	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla terenu w rejonie ul. Kamieniec	Nr XLIII/800/13 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.10.2013 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 12.11.2013r. poz. 6471	ok. 45,28 ha
44	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ul. Kolbego, obejmującego działki geodezyjne nr 711/4, 712/1, 713/9, 714/8, 706/12, 707/3, 708/3	Nr XLVII/892/14 Rady Miasta Oświęcim z dnia 16.01.2014r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 23.01.2014r. poz. 418	ok. 0,80 ha
45	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu pomiędzy ul. Królowej Jadwigi, ul. Zaborską, ul. Batorego i ul. Zatorską	Nr LIV/1049/14 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.08.2014r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 15.09.2014r. poz. 4995	ok. 78,11 ha
46	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla terenu położonego w Oświęcimiu w zasięgu ulic Wysokie Brzegi, Żwirki i Wigury, Chopina oraz ograniczonego brzegiem istniejącej skarpy	Nr IV/42/15 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28.01.2015r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 17.02.2015r. poz. 841	ok. 0,41 ha

47	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim, dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Fabrycznej (obszar B)	Nr VI/92/15 Rady Miasta Oświęcim z dnia 12.03.2015r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 24.03.2015r. poz. 1620	ok. 7,50 ha
48	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Gajowej	Nr X/157/15 Rady Miasta Oświęcim z dnia 24.06.2015r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 30.06.2015r. poz. 3882	ok. 0,94 ha
49	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla terenu położonego przy ulicy Krasickiego	Nr X/158/15 Rady Miasta Oświęcim z dnia 24.06.2015r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 30.06.2015r. poz. 3883	ok. 2,75 ha
50	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla obszaru położonego w Oświęcimiu, ograniczonego ulicami: St. Konarskiego, Powstańców Śląskich, Młyńską, B. Prusa, Dworcową, Garbarską oraz Legionów, uchwaloną uchwałą Nr IV/31/03 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 stycznia 2003 r.	Nr XXI/407/16 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.04.2016r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 11.05.2016r. poz. 2935	ok. 0,36 ha
51	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządzonego dla obszaru wyznaczonego pod przebieg inwestycji celu publicznego - gazociągu wysokiego ciśnienia w mieście Oświęcim	Nr XXII/421/16 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.05.2016r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 08.06.2016r. poz. 3427	ok. 2,10 ha
52	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ulicy Fabrycznej, oznaczonego literą A	Nr XXIII/437/16 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.06.2016r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 20.07.2016r. poz. 4392	ok. 18,52 ha
53	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu Śródmieścia Starego Miasta w Oświęcimiu	XXIV/460/16 Rady Miasta Oświęcim z dnia 31.08.2016r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 09.09.2016r. poz. 5152	ok. 50,85 ha
54	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu obejmującego obszar pomiędzy ul. Zwycięstwa, ul. Chemików, ul. Fabryczną	Nr XXIV/461/16 Rady Miasta Oświęcim z dnia 31.08.2016r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 28.09.2016r. poz. 5455	ok. 380,19 ha
55	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ulicy Wysokie Brzegi	XXVIII/522/16 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.11.2016r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 07.12.2016r. poz. 7222	ok. 1,16 ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Oświęcim

Rysunek 16 - Rozmieszczenie obowiązujących planów miejscowych na terenie miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Oświęcim

I.10.2. Strategia rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2014-2020

Przedstawiona w Strategii wizja miasta jest następująca: Oświęcim jako nowoczesny ośrodek miejski, ważne centrum gospodarcze, edukacji i kultury, zapewniający wysoką jakość życia mieszkańców, realizujące przesłanie pokoju i tolerancji. Główna wizja ma być osiągnięta poprzez realizację następujących trzech równorzędnych celów strategicznych:

- I celem jest zapewnienie mieszkańcom miasta Oświęcim wysokiej jakości życia,
- II celem jest dążenie, aby miasto stało się głównym ośrodkiem gospodarczym zachodniej Małopolski, z rozwijającym się sektorem turystycznym,
- III celem jest dążenie, aby Oświęcim był międzynarodowym centrum edukacji pokojowej.

Na podstawie powyższych celów wyznaczono cele operacyjne, które podzielono na 13 pól rozwoju. Należą do nich: ochrona środowiska; komunikacja; budownictwo i planowanie przestrzenne; sport i rekreacja; turystyka; kultura; zdrowie i polityka społeczna; bezpieczeństwo publiczne; promocja; włączenie społeczne; edukacja; społeczeństwo informacyjne; gospodarka. Wybrane pola rozwoju posiadają przełożenie na zagospodarowanie przestrzenne. Są to następujące obszary:

- Pole pierwsze (ochrona środowiska), w którym nastąpi poprawa funkcjonowania infrastruktury komunalnej poprzez proponowane działania: budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej z przyłączem nowych odbiorców; rozbudowa gospodarki odpadkami - kompostownie i sortownie, budowa komory do selektywnego składowania; rozbudowa kanalizacji; przebudowa sieci wodociągowej.
- Pole drugie (komunikacja): poprawa dostępności komunikacyjnej, zapewniająca włączenie miasta do sieci krajowej i europejskiej. Założony cel ma być osiągnięty poprzez następujące działania: stworzenie nowych strategicznych połączeń (obwodnica północna i południowa miasta), budowa nowych dróg, modernizacja dróg istniejących, rozbudowa sieci dróg miejskich. W tym polu wymienia się również tworzenie dróg rowerowych.
- Pole trzecie (budownictwo), w ramach którego mają zostać wyznaczone miejsca dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz poprawiona estetyka istniejącej zabudowy, głównie rewitalizacja Starego Miasta.
- Pole czwarte (sport i rekreacja) - poprawa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w mieście, poprzez następujące działania: modernizacja krytej pływalni, stadionów, hal; budowa stadionów przyszkolnych, placów zabaw; rewitalizacja parków.
- Pole piąte (turystyka) - rozwój w mieście turystyki, wykorzystującej potencjał kulturowo-historyczny miasta. Osiągnięcie celu poprzez następujące działania: utworzenie Oświęcimskiej Przestrzeni Spotkań (most dla pieszych na rzece Sole, zagospodarowanie Parku Pojednania Narodów, zagospodarowanie terenu bulwarów, zagospodarowanie przestrzeni w rejonie Starego Miasta, zagospodarowanie przestrzeni w rejonie Starego Miasta, zagospodarowanie Parku Pokoju) rozwój bazy i oferty turystycznej (punkty informacji turystycznej, rozwój tras turystyczno-rowerowych, utworzenie miejsc wypoczynkowych wzdłuż rzeki Soły).
- Pole trzynaste (gospodarka) - poprawa sytuacji gospodarczej miasta. Do głównych działań, dzięki którym ma zostać osiągnięty cel, należą: rozbudowa Miejskiej Strefy Gospodarczej, wykorzystanie terenów przemysłowych na inwestycje, dążenie do utworzenia szybkiej kolei relacji Oświęcim-Tychy, rewitalizacja terenów przemysłowych.

I.10.3. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Oświęcim na lata 2015-2018

Gminny Program Opieki nad Zabytkami miasta Oświęcim składa się z dwóch zasadniczych części. W pierwszej przeprowadzona została inwentaryzacja zasobów kulturowych miasta, opisane zostało środowisko prawne ochrony zabytków oraz zarysowano historię i rozwój przestrzenny miasta. Dokonano także waloryzacji zabytków wskazując na te, które wymagają najpilniejszych prac konserwacyjnych.

W drugiej części opracowania nakreślono ramowe kierunki ochrony zabytków w mieście. Wskazane zostały trzy główne cele ochrony:

- cel I - wykorzystanie potencjału obiektów historycznych i zabytkowych miasta Oświęcim;
- cel II - promocja zabytków i walorów przestrzeni kulturowej miasta;
- cel III - posiadanie przestrzeni publicznych w rejonie Rynku Głównego i zamku.

W ramach głównych celów zdefiniowano kierunki działań, szczegółowe zadania z nimi związane oraz kluczowe problemy, którym należy stawić czoła. Najważniejsze z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego kierunki to:

- zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków;
- zintegrowanie systemu ochrony zabytków;
- przystosowanie terenu Starego Miasta do realizacji imprez plenerowych i dostosowanie terenu do powszechnie obowiązujących standardów realizacji przedsięwzięć plenerowych;
- wykreowanie miejsc rekreacji i integracji społecznej - atrakcyjne zagospodarowanie brzegów rzeki Soły i organizacja zdarzeń kulturowo-edukacyjnych.

I.10.4. Koncepcja funkcjonalno-przestrzenna zagospodarowania brzegów rzeki Soły w Oświęcimiu.

Koncepcja zagospodarowania brzegów rzeki Soły obejmuje tereny prawobrzeżne rzeki Soły, po obu stronach mostu Jagiellońskiego, od ul. Kamieniec do lasu łęgowego (Park Pojedynania Narodów) oraz od lasu łęgowego przy Klubie Sportowym Soła, do kładki dla pieszych nad rzeką Sołą i terenów salezjańskich.

W koncepcji obejmującej obszar pomiędzy lasem łęgowym do kładki nad Sołą dążono do zagospodarowania terenu na miejsca wypoczynku dla mieszkańców miasta i okolic, z głównym przeznaczeniem na cele rekreacji i sportu. W ramach projektowanego zagospodarowania parku miejskiego planowane jest wykonanie remontu ulic, istniejących ciągów pieszych, pieszo-jezdnych i jezdnych oraz budowa ciągów pieszo-rowerowo-rolkowych i ciągów pieszych wyniesionych nad poziom gruntu. W parku przewidziano wykonanie parku mgieł, placu wodnego, placu zabaw, boiska do piłki plażowej, parkingu, utwardzonego placu o nawierzchni z kostki ażurowej, umocnienie skarpy brzegu rzeki Soły, wybieg o nawierzchni trawiastej dla psów.

I.11. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju miasta

I.11.1. Deklaracja z Toledo

W dniu 22 czerwca 2010 r. w Toledo (Hiszpania) odbyło się Nieformalne Spotkanie Ministrów w sprawie Rozwoju Obszarów Miejskich, którego głównym tematem była „zintegrowana rewitalizacja obszarów miejskich”. Konkluzją spotkania było wydanie dokumentu pn. Deklaracja z Toledo. Wśród założeń wskazanych w Deklaracji, wskazuje się, iż *w perspektywie krótko i długoterminowej miasta europejskie stają przed najważniejszym wyzwaniem, jakim jest przezwyciężenie kryzysu i wyjście z niego jako miasta silniejsze; jednak w tym samym czasie miasta europejskie muszą poradzić sobie z innymi długofalowymi problemami strukturalnymi, takimi jak: globalizacja, zmiana klimatu, rosnące zapotrzebowanie na ograniczone zasoby, migracje, starzenie się społeczeństw i zmiana demograficzna, itp., które mają silny wymiar miejski wpływając na gospodarkę w miastach, pogarszające się środowisko miejskie, zwiększające się ryzyko polaryzacji społecznej i wykluczenia społecznego, itp.*

Zapisy Deklaracji wskazują szereg działań do podjęcia przez zarządzających miastami i miasteczkami na terenie Unii Europejskiej:

- wdrażanie zintegrowanych strategii rozwoju obszarów miejskich, które realizują globalną i spójną wizję miasta dogodnie umiejscowioną w kontekście terytorialnym, oraz które w harmonijny sposób promują wszystkie wymiary zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w sposób zintegrowany zarówno pod względem nowej rozbudowy obszarów miejskich jak i już istniejących obszarów miast;
- wsparcie renowacji i modernizacji istniejących zasobów mieszkaniowych;
- przypomnienie, że ogólna jakość obszarów miejskich jest warunkowana jakością przestrzeni publicznych i miejskich krajobrazów kulturowych, a architektura jest podstawowym wymogiem warunkującym stworzenie przyjemnego środowiska dla mieszkańców obszarów miejskich oraz ogólną atrakcyjność i konkurencyjność miasta;
- uwzględnienie stosowności ponownego wykorzystania terenów zurbanizowanych i/lub tam gdzie to właściwe kompaktowego planowania urbanistycznego jako strategii mających na celu ograniczenie zagospodarowania nowych terenów, zapobieganie niepotrzebnym zmianom zagospodarowania gruntów niezabudowanych i obszarów naturalnych w zurbanizowane tereny zabudowane, a tym samym, zarządzanie niekontrolowaną suburbanizacją oraz jej ograniczanie;
- najważniejszym wyzwaniem w walce o zrównoważony rozwój obszarów miejskich będzie osiągnięcie maksymalnej możliwej efektywności istniejących struktur obszarów miejskich w miastach.

Ponadto, wskazuje się, iż niezbędnym działaniem będzie przeprowadzenie prawdziwie „zielonej, przyjaznej środowisku i ekologicznej” rewitalizacji miast, obejmującej takie istotne kwestie jak:

- ograniczenie potrzeb transportowych poprzez promowanie programów bliskiego sąsiedztwa i wielofunkcyjności jednocześnie stymulując mobilność zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju (na skalę miejską, metropolitalną i międzymiejską) przez: priorytetowe potraktowanie niezmotoryzowanych miast (miast, w których można się poruszać na pieszo lub rowerem), czystszych środków transportu, wspieranie niedrogiego i wydajnego transportu publicznego dostępnego we wszystkich, a przede wszystkim w zaniedbanych dzielnicach miast, w których

może on odgrywać kluczową rolę w przełamywaniu ich fizycznej izolacji, oraz multimodalne sieci transportowe i optymalizacji logistyki obszarów miejskich;

- promowanie odnawialnych źródeł energii oraz ich wdrażanie i zastosowanie w miastach;
- powtórne wykorzystanie gruntów (poprzez rewitalizację obszarów miejskich, przebudowę lub ponowne wykorzystanie terenów opuszczonych, zdewastowanych lub niewykorzystanych, itp.) jako najważniejsza strategia przyczyniająca się do ograniczenia zużycia gruntów, a tym samym zwalczania „niekontrolowanej suburbanizacji,
- ochronę zasobów naturalnych, krajobrazowych, wody, obszarów rolniczych, itp. wokół miast oraz wzmacnianie ich związków lub połączeń z miastami (na przykład, pasy zieleni i/lub korytarze połączone z siecią parków i przestrzeni publicznych lub stanowiących ich przedłużenie), „ponowne zazielenianie” istniejących miast, itp.

W uzasadnieniu wskazuje się m.in., że (...) *rewaloryzacja zdegradowanych przestrzeni publicznych oraz zapewnianie nowych otwartych przestrzeni łącznie z ochroną lub przekwalifikowaniem form architektonicznych przyczyni się nie tylko do poprawy jakości scenerii miejskiej, krajobrazu obszarów miejskich i miejsc w wielu strukturach obszarów miejskich w naszych miastach, a tym samym do podniesienia ich atrakcyjności w oczach wysoko wykwalifikowanych pracowników i przedsiębiorstw, ale również przyczyni się to do zwiększenia ich atrakcyjności i poziomu utożsamiania się lokalnych mieszkańców ze środowiskiem miejskim i swoją społecznością. To z kolei przyczyni się nie tylko do ich wzbogacenia kulturalnego, ale również do stworzenia lub odtworzenia poczucia obywatelskiego, ponieważ wartości takie jak demokracja, współlistnienie, wymiana, postęp obywatelski, różnorodność, wspólne mieszkanie i wolność są kluczowymi cechami charakterystycznymi kultury miasta europejskiego, które najskuteczniej wyrażane są w sferze publicznej.*

I.11.2. Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich

Jest to dokument przyjęty przez państwa członkowskie UE, mając na uwadze wyzwania i możliwości, a także różnice historyczne, gospodarcze, społeczne i ekologiczne miast europejskich. Autorzy Karty Lipskiej (ministrowie państw członkowskich odpowiedzialni za rozwój miast), stwierdzają w preambule, iż *nasze miasta mają unikalne wartości kulturowe i architektoniczne, silne mechanizmy integracji społecznej oraz wyjątkowe możliwości rozwoju gospodarczego. Są one centrami wiedzy oraz źródłami wzrostu i innowacji. Jednocześnie jednak występują w nich problemy demograficzne, nierówność społeczna, wykluczenie społeczne niektórych grup ludności, brak tanich i odpowiednich mieszkań oraz problemy ekologiczne. W dłuższej perspektywie miasta nie będą mogły spełniać swojej funkcji motorów postępu społecznego i wzrostu gospodarczego, określonej w strategii lisbońskiej, jeżeli nie uda nam się utrzymać równowagi społecznej w miastach i pomiędzy nimi, gwarantując różnorodność kulturową i wysokiej jakości standardy w zakresie projektowania, architektury i środowiska.*

W zakresie polityki zintegrowanego rozwoju miejskiego za szczególnie istotne dla zwiększenia konkurencyjności miast europejskich uważa się następujące strategie:

- Tworzenie i zapewnianie przestrzeni publicznych wysokiej jakości - jakość przestrzeni publicznych, miejskie krajobrazy i architektura, jako jedno z miękkich czynników

lokalizacji odgrywających ważną rolę w przyciąganiu przedsiębiorstw opartych na wiedzy, wykwalifikowanej i twórczej siły roboczej oraz turystyki, dlatego należy zwiększyć wzajemne oddziaływanie architektury, planowania infrastruktury i planowania miejskiego, aby stworzyć atrakcyjne, przyjazne dla użytkownika przestrzenie publiczne i osiągnąć wysoki standard środowiska życia - „kultury budowlanej”. Dlatego budynki historyczne, przestrzenie publiczne oraz ich wartość miejska i architektoniczna muszą zostać zachowane.

- Modernizacja sieci infrastruktury i poprawa wydajności energetycznej - Do poprawy jakości życia, warunków lokalnych i środowiska może znacznie przyczynić się zrównoważony, dostępny i niezbyt kosztowny transport miejski posiadający skoordynowane połączenia z sieciami transportu regionalnego. Szczególną uwagę należy zwrócić na zarządzanie ruchem oraz łączenie różnych rodzajów transportu, z uwzględnieniem infrastruktury dla pieszych i rowerzystów. Transport miejski musi być dostosowany do różnych wymogów w zakresie mieszkalnictwa, miejsc pracy, środowiska naturalnego i przestrzeni publicznych.
- Zwarta struktura zasiedlenia stanowi ważną podstawę efektywnego i zrównoważonego wykorzystania zasobów. Można ją osiągnąć za pomocą planowania przestrzennego i miejskiego, które poprzez dokładną kontrolę dostępności gruntu i spekulacyjnych inwestycji budowlanych zapobiega bezładnej zabudowie miasta. Szczególnie trwała okazała się strategia łączenia mieszkań, miejsc pracy, edukacji, zaopatrzenia i spędzania wolnego czasu w dzielnicach miejskich.
- Miasta muszą przyczyniać się do zapewniania i poprawy jakości życia mieszkańców oraz swojej atrakcyjności jako lokalizacje dla przedsiębiorstw poprzez wykorzystanie zaawansowanych technologii informacyjnych i komunikacyjnych w dziedzinie edukacji, zatrudnienia, usług socjalnych, zdrowia, bezpieczeństwa i ochrony. Jednocześnie technologie te powinny służyć usprawnieniu administracji miasta.
- Zwrócenie szczególnej uwagi na najuboższe dzielnice w kontekście miasta jako całości - polityka mieszkalnictwa socjalnego. Nieszkodliwe dla zdrowia, odpowiednie i przystępne cenowo mieszkania mogą zwiększyć atrakcyjność dzielnic zarówno dla osób młodszych, jak i starszych, a tym samym przyczynić się do zapewnienia stabilności w tych rejonach.
- Realizacja strategii podnoszenia jakości środowiska fizycznego - poprawa wyglądu, warunków fizycznych i wydajności energetycznej budynków w dzielnicach kryzysowych.
- Wzmocnienie gospodarki lokalnej i lokalnej polityki rynku pracy.
- Promowanie sprawnego i korzystnego cenowo transportu miejskiego - Wiele ubogich dzielnic doświadcza dodatkowych utrudnień z powodu niewystarczających połączeń transportowych oraz złego stanu środowiska, co jeszcze bardziej obniża ich atrakcyjność. Rozwój sprawnego i korzystnego cenowo systemu transportu publicznego stworzy mieszkańcom tych obszarów takie same szanse w zakresie mobilności i dostępu, jakie posiadają inni obywatele, czego mają oni prawo oczekiwać. W tym celu planowanie transportu i zarządzanie ruchem na tych obszarach muszą w coraz większym stopniu zmierzać do ograniczenia negatywnego wpływu transportu na środowisko oraz zorganizowania transportu tak, by zapewnić lepszą integrację tych dzielnic z miastem i całym regionem.

I.11.3. Nowa Karta Ateńska 2003 - Wizja miast XXI wieku

Jest to dokument przyjęty przez Europejską Radę Urbanistów w 2003 r. Nowa Karta Ateńska wyznacza ramy i wskazania do uwzględnienia w procesach planistycznych prowadzonych w Europie. Jej zadaniem jest ukierunkować spójne działania na rzecz stworzenia sieci powiązań między miastami Europy na wszystkich szczeblach hierarchii miast i we wszystkich dziedzinach. Działania wskazane do podjęcia dotyczą różnorodnych aspektów spójności miast i koncentruje się na dążeniu do wprowadzania w miastach zmian sprawiających, że zaczną one spełniać wymagania funkcjonalno-gospodarcze obecnych i przyszłych pokoleń.

Spójność miast obejmuje różnorodne aspekty, począwszy od:

- Spójności w czasie - historycznej ciągłości - uwzględnianiu dziedzictwa kulturowego w zagospodarowaniu przestrzennym miast o długiej historii (do których bezsprzecznie zalicza się także Oświęcim). Jako zagrożenie wskazuje się rozprzestrzenianie się zabudowy i powstawanie niespójnych struktur o odmiennych funkcjach, zbyt oddalonych od siebie. Sprawia to, że sieci transportu i infrastruktury technicznej budowane dla obsługi i powiązania ze sobą oddalonych od siebie działalności, rozczłonkowują i degradują tereny stanowiące nieodnawialne zasoby naturalne i kulturowe. Należy zapobiegać rozwojowi miast w niekontrolowany sposób i wykorzystywać istniejącą podaż terenu w sposób racjonalny, gdyż decydować to będzie o zachowaniu tożsamości miasta oraz możliwościach jego dalszego rozwoju.
- Spójność społeczna - oprócz zapewnienia warunków dla sprawnie funkcjonującego społeczeństwa obywatelskiego uwzględniającego wielokulturowość, w zakresie zagospodarowania przestrzennego, wskazuje się na konieczność skupienia uwagi na organizacji transportu w mieście. W mieście spójnym i jego zapleczu regionalnym, nowe twórczo wykorzystywane technologie pozwolą na rozwój różnych systemów transportu osób i towarów, jak również umożliwią łatwy przepływ informacji. Wskazuje się na konieczność nadania priorytetu komunikacji zbiorowej w obszarze miasta oraz rozwój transportu intermodalnego wykorzystującego różnorodne środki transportu przy jednoczesnym ograniczaniu dominującego obecnie ruchu samochodowego. Ponadto, wskazuje się na konieczność podejmowania działań zmierzających do ograniczania konieczności poruszania się dzięki usprawnieniu przepływu informacji.
- Spójność ekonomiczna - budowanie przewag konkurencyjnych poprzez umiejętne wykorzystanie środowiska naturalnego i kulturowego, zachowywanie dziedzictwa historycznego oraz podkreślanie unikalności miasta oraz różnorodności tworzonych przez miasto możliwości działania. Sprowadza się to do zapewnienia w miastach przyjaznego, zdrowego i bezpiecznego środowiska życia i pracy dla jego mieszkańców i użytkowników.
- Spójność środowiska - roztropne korzystanie z zasobów (zwłaszcza nieodnawialnych zasobów naturalnych: terenów, powietrza i wody), ochrona miast przed zanieczyszczeniami i degradacją środowiska naturalnego, poprawienie efektywności zużywanej energii (odnawialne źródła energii, gospodarka odpadami itp.).

Zachowanie spójności przestrzennej miasta sprowadza się do wzmocnienia i rozwinięcia podstawowych funkcji centrum oraz innych kluczowych ośrodków aktywności. Niezbędne będą działania rehabilitacyjne fragmentów tkanki miasta, które uległy degradacji, działania chroniące unikalny krajobraz miejski oraz zapobiegające zatracaniu tożsamości miasta (np.

poprzez zbyt ekspansywną politykę przestrzenną lub dysharmonijny rozwój systemów transportowych).

I.11.4. Strategia Rozwoju Małopolski na lata 2011 - 2020

Przyjęta przez Sejmiku Województwa Małopolskiego dnia 26 września 2011 roku Strategia kreśli wizję województwa małopolskiego w horyzoncie czasowym sięgającym 2020 roku jako region:

- Atrakcyjny do życia, nauki, pracy;
- Z szeroką ofertą w obszarze przemysłów i czasu wolnego;
- Przyciągający inwestorów, dzięki rozwojowi przemysłu wiedzy i nowoczesnych technologii;
- Znacznie zasobniejszy, dzięki wielu inwestycjom;
- Liczący się na arenie międzynarodowej;
- Z bardzo dobrą infrastrukturą komunikacyjną;
- Zapewniający swoim mieszkańcom bezpieczeństwo ekologiczne, społeczne i zdrowotne.

Strategia wskazuje kilka istotnych problemów odnoszących się bezpośrednio do terenu Oświęcimia. W stosunku do zagadnień związanych bezpośrednio z zagospodarowaniem przestrzennym, wskazuje się konieczność realizacji obwodnicy miasta w korytarzu drogi ekspresowej S1.

W przestrzeniach miejskich województwa małopolskiego wyróżniono kilka obszarów funkcjonalnych o odrębnej specyfice - krakowski obszar metropolitarny, miejskie obszary funkcjonalne ośrodków regionalnych oraz miejskie obszary funkcjonalne ośrodków ponadlokalnych. Oświęcim wchodzi w skład ostatniej grupy. Niezbędne działania wskazane do podjęcia w stosunku do ośrodków o znaczeniu ponadlokalnym obejmują m.in. poprawę dostępności transportowej, rozwój powiązań gospodarczych, tworzenie warunków do rozwoju sektora usługowego, w tym także szkolnictwa wyższego oraz zmniejszanie presji na środowisko i poprawę bezpieczeństwa powodziowego poprzez lepsze zarządzanie przestrzenią.

I.11.5. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego

Przyjęty uchwałą nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 roku.

W obowiązującym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa zgodnie z wielkoprzestrzennymi obszarami funkcjonalnymi Oświęcim należy do Obszaru restrukturyzacji i aktywizacji działalności gospodarczej i ekonomicznej Małopolski Zachodniej, głównym celem są działania związane zapobieganiem i aktywizacją społeczności lokalnej: powstawanie ośrodków przekwalifikowania dorosłych, rozwój edukacji w zakresie przedsiębiorczości, przekształcanie zakładów przemysłu tradycyjnych do potrzeb rynkowych, stwarzanie dobrego podłoża do rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz powiązania z zakładami na terenie regionu małopolskiego.

Należy również podkreślić, iż kierunkiem o dużym znaczeniu jest rewitalizacja zabytkowych substancji miejskich oraz zastępowanie zniszczonych wartościowych budynków urbanistycznych nowymi obiektami z zachowaniem historycznych układów urbanistycznych.

Nadrzędnym kierunkiem ładu przestrzennego jest zapobieganie rozproszaniu nowego budownictwa. Za najważniejsze zasady w planie zagospodarowania uznano:

- przełamywanie barier i ograniczeń rozwoju;
- określenie obszarów, na których występuje ograniczenie w swobodnym zagospodarowaniu;
- likwidowanie napięć i konfliktów w działaniu struktur przestrzennych;
- efektywne wykorzystanie istniejącego stanu zainwestowania;
- wykorzystanie szans tkwiących w zagospodarowaniu przestrzennym;
- przestrzeganie ładu przestrzennego.

I.11.6. Inne dokumenty strategiczne

Inne dokumenty strategiczne, które zawierają zadania samorządu województwa odnoszące się do terenu miasta Oświęcim to:

- Strategia dla rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020 - zawierające zadania: budowa drogi S1 wraz z północną obwodnicą Oświęcimia oraz Budowa połączenia kolejowego Katowice - Tychy - Bieruń - Oświęcim.

I.12. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego przedstawia wiele kierunków działań z podziałem na poszczególne sfery, za najważniejsze dla miasta Oświęcim przyjmuje się:

A) w sferze ekologicznej dążenie do przywracania równowagi przyrodniczej poprzez:

- odpowiednią ochronę i gospodarkę kopalinami (ochrona środowiska w obszarze wydobywania, stworzenie ochrony dla terenów z perspektywicznym wydobywaniem);
- odpowiednią dbałość o wody podziemne (kontrolowanie ich zużycia, zapobieganie zanieczyszczeniom);
- ochronę przed powodzią (ograniczenia budowlane na terenach zagrożonych powodzią, tworzenie zbiorników retencyjnych, obwałowań w miejscach krytycznych);
- modernizację i rozbudowę infrastruktury powodziowej;
- zmniejszanie zanieczyszczeń powietrza z głównych miast;
- zmniejszanie niedogodności wynikającej z hałasu przy głównych trasach komunikacyjnych lokalizowanie ekranów akustycznych i pasów zieleni;
- tworzenie warunków przestrzennych do ochrony ekosystemów, gatunków i siedlisk;
- odpowiednia gospodarka odpadami. W mieście Oświęcim są zakłady, w których powstają odpady niebezpieczne. W planie uwzględniona została budowa instalacji do wityfikacji popiołów i żużla ze spalarni odpadów niebezpiecznych i innych odpadów nieorganicznych, zlokalizowanej w firmie „DWORY”.

B) w sferze kulturowej wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego do zachowania tożsamości regionalnej i rozwoju gospodarki poprzez następujące działania:

- ochronę, utrzymanie i przywrócenie zasobów dziedzictwa kulturowego (obejmowanie ochroną w studiach uwarunkowań wartościowych obiektów i zespołów znajdujących się poza rejestrem zabytków, w tym zabytków inżynierii; tworzenie nowych form ochrony zasobów kulturowych propozycja utworzenia w Oświęcimiu parku kulturowego, w miejscach wartościowych historycznie i kulturowo, granice mają być wytyczone na podstawie dokumentacji konserwatorsko-krajobrazowej);
- zachowanie, ochrona i rewaloryzację historycznych układów przestrzennych;
- zachowanie i ochrona krajobrazu kulturowego;
- zachowanie, ochrona i kształtowanie architektury regionalnej (zwrócenie uwagi w studiach uwarunkowań na formy zabudowy tradycyjnej oraz łączyć ją z nową architekturą);
- zachowanie, ochrona i rewaloryzacja obiektów o najwyższej randze (światowa lista UNESCO obóz byłej zagłady wpisany w 1979 r.);
- zachowanie i ochrona niematerialnych wartości kulturowych, stanowiących o tożsamości regionu (przez teren Oświęcimia przechodzi międzynarodowy szlak rowerowy „GREENWAY” oraz proponowana następująca trasa wschód - zachód (docelowo EuroVelo 4) obejmujący: granice województwa, Oświęcim, Kraków, Tarnów, granice województwa);
- Integracja ochrony środowiska kulturowego z ochroną środowiska przyrodniczego.

C) w sferze społecznej:

- intensyfikacja najbardziej rozwojowych funkcji w ośrodkach miejskich;
- wysoki poziom dostępności do usług z zakresu administracji publicznej;
- większa możliwość z korzystania z placówek kulturalnych, oświatowych;
- dostosowanie bazy szpitalnej do lokalnych potrzeb;

- powstanie nowych obiektów sportowych;
- rozwój turystyki i rekreacji.

D) w integracji przestrzennej - zastosowanie się do ładu przestrzennego, poprzez następujące elementy:

- kształtowanie miasta wielofunkcyjnego;
- likwidacja dysproporcji zagospodarowania i usuwanie barier rozwoju;
- restrukturyzacja przemysłu i tworzenie nowych usług zgodnie z rozwijającą się gospodarką;
- równowaga ekologiczna;
- dbałość o odpowiednią estetykę i zagospodarowanie zabudowy;
- wypracowanie wzajemnej relacji między funkcją: produkcyjną i ekologiczną (strefowanie zagospodarowania).

E) sferze gospodarczej - odpowiednie wykorzystanie istniejącego zainwestowania poprzez następujące działania:

- restrukturyzacje i modernizację: dróg publicznych, linii kolejowych, obszarów przemysłowych, terenów rolniczych;
- poprawę jakości życia: odpowiednia liczba miejsc do pracy, zamieszkania, wypoczynku, rozwój infrastruktury społecznej i technicznej, a także dbałość o estetykę przestrzenną i krajobrazową;
- zwiększanie konkurencyjności województwa;
- przełamywanie barier i ograniczeń rozwoju:
 - poprawa stanu technicznego dróg,
 - rozwój infrastruktury wodnokanalizacyjnej, gazowej, elektrycznej i telefonicznej,
 - rozwój ponadlokalnych usług,
 - wspieranie taniego budownictwa dla najuboższej części społeczeństwa,
 - powstawanie instytucji otoczenia biznesu,
 - zwiększanie w gospodarce sektorów innowacyjnych;
- rozwój zagospodarowania ze szczególnym zachowaniem barier takich jak obszary chronione i „szczególnie wyróżniające się” w środowisku przyrodniczym:
 - na obszarach chronionego krajobrazu nie lokalizować inwestycji zakłócających walory krajobrazowe,
 - na terenach zagrożonych powodzią należy pozostawić dotychczasową zabudowę bez jej intensyfikacji, zaś na obszarach najbardziej zagrożonych proponuje się likwidację zainwestowania,
 - w strefach ochronnych ujęć wód powierzchniowych i podziemnych, zagospodarowanie powinno być zgodne z decyzjami i ustaleniami wydanymi dla tych stref,
 - ochrona dolin rzecznych przed intensywnym zagospodarowaniem, umożliwi funkcjonowanie korytarzy ekologicznych o szczególnym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego,
 - obiekty szczególnie cenne kulturowo, które wraz ze swoim bezpośrednim otoczeniem wymagają ochrony konserwatorskiej i powodują ograniczenia architektoniczne oraz urbanistyczne dla nowych inwestycji;
 - zagospodarowanie w strefach ochrony konserwatorskiej, powinno być określone przez służby konserwatorskie,
 - strefy ochrony widokowej wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego gmin (osie widokowe, ciągi widokowe, dominanty przestrzenne, panoramy).

F) w sferze technicznej:

- transport drogowy:
 - modernizacja i przebudowa układu komunikacyjnego (obwodnica, specjalne pasy ruchu tranzytowego),
 - aktywizacja terenów w pobliżu tras drogowych,
 - przy głównych drogach GP, G nie lokalizować mieszkalnictwa, usług i przemysłu,
 - zwiększenie roli komunikacji publicznej i poprawa jej funkcjonowania,
 - poprawa bezpieczeństwa ruchu na drogach,
 - kształtowanie sieci drogowej zgodnej z ochroną środowiska np. tworzenie zielonych mostów, przepustów pod drogami;
- zaplecze techniczne:
 - miejsca parkingowe przy drogach krajowych i powiatowych,
 - miejsca postojowe i parkingi na terenach ciekawych kulturowo i turystycznie,
- transport kolejowy modernizacja sieci kolejowej;
- transport wodny, modernizacja górnego odcinka Wisły;
- rozwój sieci wodnej i kanalizacyjnej:
 - wyznaczanie stref ochronnych ujęć wód,
 - rozwój sieci kanalizacji,
 - budowa nowych oczyszczalni ścieków,
 - poprawa funkcjonowania sieci i urządzeń kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- rozwój infrastruktury gazowej, teleinformatycznej:
 - wyposażenie stref inwestycyjnych w infrastrukturę teleinformatyczną,
 - rozbudowa sieci gazowej.

TOM II - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Oświęcim

II.1. Cele polityki przestrzennej

II.1.1. Główne cele rozwojowe

Określa się następujący, główny cel rozwoju miasta Oświęcim:

- Oświęcim miastem realizującym zasadę zrównoważonego, wszechstronnego rozwoju, sprawnie funkcjonującym, z nowoczesną gospodarką, dogodnymi warunkami życia mieszkańców, miastem aktywnym kulturalnie, stanowiącym subregionalny ośrodek administracyjno-usługowy;
- Oświęcim miejscem o wyjątkowym znaczeniu historycznym, pełniące rolę światowego orędownika pokoju i tolerancji, stanowiące miejsce spotkań kultur i porozumienia ludzi.

II.1.2. Cele strategiczne

Jako cele strategiczne warunkujące osiągnięcie celów głównych, uznaje się:

cele ekonomiczne, w tym:

- jako głównej podstawy ekonomicznego rozwoju miasta, rozwijanie działalności gospodarczej, produkcyjnej i usługowej, w tym przedsiębiorczości lokalnej,
- jako uzupełniających podstaw rozwoju ekonomicznego, rozwijanie działalności usługowej i administracyjnej (w stosunku do obsługiwanego subregionu) oraz turystycznej, głównie w zakresie turystyki pielgrzymkowej;

cele społeczne, w tym zapewnienie:

- korzystnych warunków zamieszkania,
- prawidłowego poziomu obsługi ludności w zakresie infrastruktury społecznej,
- właściwej obsługi komunikacyjnej,
- prawidłowego poziomu wyposażenia w urządzenia komunalnej infrastruktury technicznej;

cele ochronne stanowiące podstawę prawidłowego i efektywnego rozwoju wszystkich zakresów działalności społeczno-gospodarczej rozwijanej w mieście, w tym:

- zachowanie istniejących wartości środowiska przyrodniczego i krajobrazu - oraz w miarę możliwości - ich wzbogacenie,
- zachowanie istniejącego dziedzictwa kulturowego oraz racjonalne i efektywne ich wykorzystanie,
- racjonalne i efektywne wykorzystanie wartości użytkowych i technicznych istniejącego zagospodarowania.

Cele strategiczne zostały ujęte w następujących obszarach kluczowych:

Gospodarka:

- stworzenie optymalnych warunków dla rozwoju gospodarczego miasta,
- zapewnienie atrakcyjnych warunków dla inwestowania,
- rozwój turystyki,
- zarządzanie miastem - udoskonalanie systemów, zarządzania i finansowania.

Poziom życia mieszkańców:

- zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych,
- rozwiązywanie problemów komunikacyjnych miasta,

- rozwój usług komunalnych,
- zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców,
- ochrona zdrowia,
- rekreacja i sport,
- optymalizowanie działalności służb administracji publicznej,
- bezpieczeństwo ludności miasta.

Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau (PMAB):

- uporządkowanie problemów prawnych i funkcjonalnych terenów i obiektów związanych z Pomnikiem Męczeństwa w Oświęcimiu,
- wykreowanie nowego wizerunku miasta na arenie międzynarodowej.

Zapewnienie pełnej realizacji Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego (OSPR), uchwalonego przez Radę Ministrów w 1996 r. i od tego czasu realizowanego etapowo.

Promocja miasta:

- wypracowanie profesjonalnej i efektywnej promocji miasta.

Ośrodek administracyjny:

- międzynarodowy charakter miasta,
- ośrodek edukacyjny.

Ochrona środowiska:

- poprawa stanu środowiska naturalnego.

II.2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

II.2.1. Kierunki i zasady ochrony środowiska naturalnego i jego zasobów

Podstawą do określania kierunków ochrony środowiska przyrodniczego jest zasada zrównoważonego i trwałego rozwoju wskazująca na konieczność określania kierunków zagospodarowania pozwalających na zachowanie zasobów środowiska przyrodniczego, przy jednoczesnym racjonalnym wykorzystaniu jego walorów. Nadrzędnym celem środowiskowym polityki przestrzennej miasta Oświęcim jest zachowanie i poprawa stanu środowiska przyrodniczego poprzez:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zabezpieczenie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie ciągłości systemu przyrodniczego,
- ochronę walorów krajobrazowych i zieleni,
- ochronę wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawę ich jakości,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody,
- kształtowanie korzystnych warunków aerosanitarnych,
- rekultywację terenów zdegradowanych,
- realizację zabezpieczeń przeciwpowodziowych zapewniających ograniczenie skutków powodzi,
- poprawę jakości powietrza,
- poprawę klimatu akustycznego,
- ochronę udokumentowanych złóż kopalin.

II.2.1.1. Kierunki wynikające z uwarunkowań ekologicznych i ochrony prawnej

Zachowanie terenów zielonych w mieście powinno być priorytetem ze względu na możliwość zrównoważonego rozwoju miasta. Tereny zielone (parki, cmentarze, ogródki działkowe oraz inne urządzone grupy zieleni wysokiej) stanowią powiązania z ponadlokalnymi strukturami łączącymi miasto z jego otoczeniem. Zieleń w obrębie miasta pełni przede wszystkim funkcję przyrodniczą. Stanowi siedlisko życia dla zwierząt i ich bazę żywieniową, zatrzymuje wodę, wzbogaca powietrze i glebę w wilgoć. Zieleń w mieście reguluje nie tylko poziom zanieczyszczenia, ale również hałasu. Tereny gęsto porośnięte drzewami mogą pełnić funkcję ekranów akustycznych lub wspomagać ochronę przed uciążliwościami akustycznymi. Wykorzystując pnącza na ekranach akustycznych poprawia się ich estetykę i bezpieczeństwo dla ptaków. Zieleń ma również znaczenie w kontekście uspokajania ruchu, co wpływa na wzrost bezpieczeństwa mieszkańców. Infrastruktura służąca uspokajaniu ruchu samochodowego może wykorzystywać roślinność (np. donice, murki, trawniki) i wyznaczać miejsca parkowania. Miejsca pokryte drzewami mają najniższą średnią temperaturę w strukturze miasta i obniżają ją wokół niego (np. sadzenie drzew ma wpływ, poprzez efekt zacienienia, na ograniczenie zużycia energii na klimatyzację). Tereny zieleni miejskiej pełnią ważną funkcję w umacnianiu więzi międzyludzkich. Sprzyja temu tworzenie nowych przestrzeni publicznych na osiedlach, co tworzy miejsca spotkań i spędzania czasu. Zieleń miasta ma również znaczący wpływ na jego wizerunek. Podnosi atrakcyjność dla jego mieszkańców i osób przyjeżdżających, potencjalnych inwestorów i turystów. Atrakcyjne formy zieleni w ciekawych aran-

żacjach, będą cieszyć się zainteresowaniem społeczeństwa, przyciągać do tych miejsc oraz rozwijać tereny wokół nich.

W celu zachowania bioróżnorodności, utrzymania zdolności ekosystemów do odtworzenia zasobów przyrodniczych oraz odpowiedniego kształtowania krajobrazu, należy dążyć w powiązaniu z rozwojem zabudowy do zabezpieczenia przestrzennego i funkcjonalnego systemu wszystkich elementów przyrody poprzez:

- Ochronę i rozwój terenów zielonych która obejmuje:
 - kształtowanie i rewitalizację terenów zieleni parkowej,
 - pielęgnację i wzbogacenie struktury biotycznej przez wprowadzenie biogrup wielowarstwowej roślinności na terenach porolniczych,
 - zakaz wycinania wartościowego drzewostanu,
 - maksymalną ochronę wszelkich zadrzewień, w tym szczególnie szpalerów przydrożnych, zieleńców, jak również zieleni łąkowej i śródpolnej,
 - sukcesywną odnowę i przebudowę drzewostanów i zespołów zieleni urządzonej, na podstawie projektów i planów urzędzeniowych,
 - rewaloryzację i uzupełnienie istniejących terenów zieleni osiedlowej,
 - zakładanie terenów zielonych w obrębie nowo-projektowanych zespołów zabudowy,
 - integrację rozproszonych fragmentów zieleni w ciągły system,
 - wzmocnienie istniejącej zieleni poprzez wprowadzenie nowych, zróżnicowanych elementów powierzchniowych w postaci zieleńców, krzewów, trawników i drzew,
 - wprowadzenie nowych elementów zielonej infrastruktury takich jak: zielone podwórka, zielone ściany i dachy,
 - właściwy dobór sadzonych roślin, dostosowany do warunków siedliskowych i specyfiki miejskiej,
 - prawidłową pielęgnację roślinności rosnącej w warunkach środowiska miejskiego,
 - sukcesywne wprowadzanie nowych zadrzewień i zakrzewień wzdłuż ciągów komunikacyjnych na nowych terenach mieszkaniowych.
- Ochronę osnowy ekologicznej miasta i jej kształtowanie - którą tworzy przede wszystkim:
 - Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Dolina rzeki Soły” z wydzielonymi użytkami ekologicznymi,
 - obszary Natura 2000 „Dolna Soła” i „Dolina Dolnej Soły”,
 - doliny rzek Wisły, Młynówki i Klucznikowskiego Potoku, dla których nie wydzielono obszarów ochrony, ale stanowią ważne korytarze ekologiczne i przedstawiają dużą wartość przyrodniczą.

Dla obszarów tych ustala się:

 - odpowiednie kształtowanie zagospodarowania na tych terenach uwzględniającego możliwość zapewnienia migracji roślin, zwierząt i grzybów,
 - pielęgnację i rewaloryzację elementów osnowy ekologicznej,
 - utrzymanie zasięgu przestrzennego i istniejących form użytkowania w obrębie elementów osnowy ekologicznej,
 - utrzymanie lub przywrócenie naturalnego charakteru koryta rzek,
 - zakaz lokalizacji nowych elementów budowlanych przegradzających koryta rzek Soły i Wisły bez wyposażenia ich w odpowiednie rozwiązania techniczne, zapewniające zachowanie możliwości migracji organizmów wodnych,
 - stymulowanie rozwoju adekwatnych siedliskowo zbiorowisk roślinnych,

- zakaz lokalizacji obiektów budowlanych w dnie doliny zalewowej,
- maksymalne zachowanie i ochronę istniejących kompleksów leśnych,
- zagospodarowanie dolin Soły i Wisły i ich sąsiedztwa funkcjami z dużym udziałem zieleni tj. tereny zielone, rekreacyjne, sportowe. Tereny te powinny pełnić funkcje terenów wypoczynku codziennego dla mieszkańców miasta.

W ramach obszaru Natura 2000 „Dolna Soła” PLH 120083 wprowadza się następujące zasady zagospodarowania:

- zakaz podejmowania działań mogących pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- realizacja planowanych przedsięwzięć, które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony, jeżeli mogą one znacząco oddziaływać na ten obszar, jest dopuszczalna po uzyskaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia,
- na obszarach Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie zagrażają one zachowaniu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin lub zwierząt ani nie wpływają w sposób istotny negatywnie na gatunki roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000”,
- w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego winien być ustalony zakaz: zmiany użytkowania stawów hodowlanych, likwidacji wysp na stawach, likwidacji szuwarów i roślinności wodnej w zakresie określonym w planie zadań ochronnych, eksploatacji żwiru w korycie Soły, regulacji koryta rzeki a także lokalizacji masztów i wież telefonii komórkowej.

W/w obszary i obiekty zostały przedstawione w niniejszym Studium w części tekstowej i na załączniku graficznym. Zabezpieczenie środowiska przyrodniczego dla przyszłych pokoleń powinno być nadrzędnym celem. Jest to bardzo istotne w mieście, w którym prawna ochrona przyrody jest najsłabszą stroną ochrony środowiska. Niezbędne jest zatem podjęcie działań, które doprowadzą do szybkiego ustanowienia tych form ochrony. Ponadto wskazuje się na konieczność systematycznego obejmowania ochroną obiektów i obszarów przyrodniczych spełniających właściwe kryteria - zwłaszcza wyróżniających się wysokimi walorami krajobrazowymi oraz będących siedliskiem dużej liczby gatunków chronionych.

II.2.1.2. Kierunki wynikające z uwarunkowań sanitarnych - poprawa ekologicznych warunków życia ludzi

Zakładając zrównoważony i proekologiczny rozwój miasta, obowiązuje zachowanie właściwych standardów sanitarnych realizowanych poprzez:

Ochronę zasobów wodnych i ich jakości która obejmuje:

- zachowanie i ochronę istniejącej sieci rzecznej oraz zbiorników wodnych i stawów,
- poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- ograniczenie stosowania środków nawożenia w rolnictwie,
- ograniczenie emitorów zanieczyszczeń wód,
- racjonalne prace melioracyjne nieprowadzące do osuszania terenu,

- racjonalną gospodarkę wodno-ściekową, w tym rozwój sieci kanalizacyjnej,
- racjonalną gospodarkę odpadami, w tym stworzenie warunków do segregacji,
- oczyszczanie wód opadowych,
- zwiększenie retencji wód poprzez zadrzewienia zlewni, tworzenie zbiorników retencyjnych, niezabudowywanie naturalnych terenów zalewowych,
- prowadzenie monitoringu zasobów i jakości wód,
- ustanowienie stref ochronnych ujęć wód podziemnych i powierzchniowych,
- konsekwentne i systematyczne wdrażanie zasad ochrony w strefach ochrony ujęć wód zaopatrujących miasto w wodę.

W granicach miasta Oświęcim, dla ujęć wód podziemnych „Zasole” i „Zaborze” wykonywany jest obecnie projekt nowych stref ochronnych.

Ochronę klimatu akustycznego:

Podstawowymi źródłami hałasu w mieście są drogi oraz linia kolejowa. W związku z tym, zasadniczym zadaniem, mającym na celu poprawę klimatu akustycznego miasta, jest zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych. Dlatego też przyjmuje się następujące kierunki podejmowanych działań:

- ograniczenie hałasu u źródła poprzez:
 - przerzucanie ruchu tranzytowego na arterie położone z dala od zabudowy,
 - eliminowanie ciężkiego transportu z centrum miejscowości,
 - optymalizowanie prędkości strumienia pojazdów,
 - zwiększenie płynności ruchu przez budowę obszarowego systemu sterowania ruchem,
 - poprawę stanu nawierzchni dróg,
 - rozbudowę ekologicznych form transportu - ścieżki rowerowe,
 - rozwój komunikacji publicznej;
- eliminację uciążliwości hałasu wzdłuż arterii komunikacyjnej poprzez:
 - odpowiednie kształtowanie przestrzeni w terenach przyległych do systemów transportowych (m. in. powiększanie terenów zielonych wzdłuż dróg),
 - wprowadzenie w miarę istnienia rezerw terenowych pasów wielowarstwowej zieleni izolacyjnej,
 - uzupełnienie i wprowadzenie nasadzeń drzew odpornych na komunikacyjne zanieczyszczenia gazowe i pyłowe,
 - zdecydowane ograniczenie prędkości pojazdów w otoczeniu terenów zabudowanych,
 - budowę nawierzchni drogowej z tzw. „cichego asfaltu”, czyli z materiałów i wedle technologii sprzyjających zmniejszeniu emisji hałasu przez ruch drogowy,
 - budowę ekranów akustycznych, których stosowanie należy jednak ograniczyć do największych arterii komunikacyjnych i tylko do sytuacji, w których poprawa klimatu akustycznego innymi metodami nie będzie możliwa;
- ochronę zabudowy mieszkaniowej, szpitali, domów opieki społecznej lub budynków związanych ze stałym albo czasowym pobytem dzieci i młodzieży znajdujących się na terenach przeznaczonych do działalności produkcyjnej, składowania i magazynowania poprzez stosowanie rozwiązań technicznych zapewniających właściwe warunki akustyczne w budynkach;
- projektowanie budynków z pomieszczeniami o mniejszych wymaganiach, co do komfortu akustycznego od strony źródła hałasu.

Uściślenie rozwiązań i parametrów elementów głównego układu sieci transportowych, w tym także szczegółowe warunki realizacji w zakresie ochrony środowiska, powinny być ustalone w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Szczególną uwagę w doborze narzędzi służących ochronie klimatu akustycznego należy zwrócić w przypadku zagospodarowywania terenów MN, UT i ZD, przyległych do planowanej południowej obwodnicy miasta.

Ponadto, należy podkreślić, że przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wyznaczając tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania, należy każdorazowo wskazać, które z nich należą do poszczególnych rodzajów terenów zróżnicowanych ze względu na poziom hałasu. Jeżeli wyznaczony w planie teren może być zaliczony do kilku rodzajów terenów chronionych akustycznie uznaje się, że dopuszczalne poziomy hałasu powinny być ustalone jak dla przeważającego rodzaju terenu. Terenami chronionymi akustycznie są tereny przeznaczone:

- pod zabudowę mieszkaniową;
- pod szpitale i domy opieki społecznej;
- pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży;
- na cele uzdrowiskowe;
- na cele rekreacyjno-wypoczynkowe;
- na cele mieszkaniowo-usługowe.

Ochronę powietrza:

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane;
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Do głównych zadań mających na celu poprawę jakości powietrza należy:

- realizacja systemowych rozwiązań w zakresie centralizacji dostaw energii cieplnej, eliminacji niskiej, rozproszonej emisji zanieczyszczeń
- stosowanie odpowiednich rozwiązań w zakresie ogrzewania: jako priorytet należy stosować podłączenie do lokalnych sieci ciepłowniczych, a w przypadku braku takiej możliwości, stosować ogrzewanie elektryczne lub wykorzystywać paliwa sprzyjające środowisku,
- podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego,
- obowiązek instalowania urządzeń ochronnych na emitorach w zakładach przemysłowych,
- utworzenie buforowych pasów wielowarstwowej zieleni o funkcjach aerosanitarnej, akustycznej i krajobrazowej,
- wprowadzenie nowych terenów zielonych oraz zachowanie i ochrona istniejących zadrzewień, zakrzewień i terenów zieleni urządzonej, służących utrzymaniu dobrych warunków klimatu lokalnego i ograniczającym rozprzestrzenianie zanieczyszczeń oraz hałasu.
- prowadzenie monitoringu jakości powietrza.

Należy podkreślić, że od jakości parametrów powietrza będzie uzależniony rozwój terenów mieszkaniowych w obszarze tras komunikacyjnych i zakładów przemysłowych.

II.2.2. Zasady ochrony walorów krajobrazu kulturowego

Ochrona krajobrazu kulturowego w mieście powinna odbywać się przede wszystkim poprzez:

- ochronę terenu przed nadmiernym zainwestowaniem i penetracją;
- ograniczenie form zabudowy oraz wysokości zabudowy,
- nawiązanie nowej zabudowy do układu urbanistycznego miasta,
- zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania miasta,
- dostosowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i formy zabudowy, przy założeniu harmonijnego współistnienia tkanki historycznej i współczesnej,
- dążenie do zachowania i odtworzenia historycznego układu przestrzennego,
- ochronę ciągów, punktów i przedpoli widokowych,
- niezabudowywanie eksponowanych widokowo kulminacji terenu,
- wkomponowanie zabudowy w istniejącą rzeźbę terenu,
- ograniczenie do niezbędnego minimum prac ziemnych zmieniających naturalne ukształtowanie terenu;
- ochronę roślinności porastającej skarpy.

Dla miasta nie sporządzono audytu krajobrazowego, tym samym nie sformułowano związanych z nim rekomendacji i wniosków oraz nie utworzono obszaru krajobrazu priorytetowego.

II.2.3. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Na terenie miasta występują tereny szczególnego zagrożenia powodziowego od rzeki Soły i od rzeki Wisły, do których zaliczamy:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),
- obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym.

Tereny te zaznaczono na załączniku graficznym, na którym pokazano również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat oraz obszary zagrożone zalaniem w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych.

Określa się następujące zasady ochrony przed skutkami powodzi i nagłych wezbrań wód:

- realizacja zabezpieczeń przeciwpowodziowych stosownie do ustaleń Programu Małej Retencji Województwa Małopolskiego, w tym budowa i właściwe utrzymanie istniejących wałów przeciwpowodziowych oraz innych niezbędnych zabezpieczeń realizowanych na terenie miasta i na terenach zewnętrznych;
- utrzymywanie i uzupełnianie urządzeń hydrotechnicznych rzek i potoków w dobrym stanie technicznym, w tym utrzymanie drożności odpływów cieków do Soły i Wisły oraz stosowanie obudowy biologicznej cieków;
- stworzenie systemu monitorowania zjawisk powodziowych;

- na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oznaczonych na rysunku Studium obowiązują zakazy i ograniczenia wynikające z przepisów szczególnych.

Zgodnie z ustawą dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 469, z późn. zm.), na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

- wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych;
- sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie.

W celu zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych, zabrania się:

- przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż korony wałów pojazdami lub konno oraz przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych;
- upraw gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału po stronie odpowietrznej;
- wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału po stronie odpowietrznej;
- rozkopywania wałów, wbijania słupów, ustawiania znaków przez nieupoważnione osoby;
- uszkodzania darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów.

Ponadto w celu ochrony wód na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się:

- lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody,
- prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania.

Należy podkreślić, że miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w zakresie zagospodarowania obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wymaga uzgodnienia z dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej. Ponadto wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obowiązujące ograniczenia w zakresie zagospodarowania terenu należy uwzględnić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu.

II.2.4. Obszary osuwania się mas ziemnych

Na terenie gminy nie ma wyznaczonych - na podstawie art. 110a ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.) - **obszarów osuwania się mas ziemnych** (zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy). Wskazuje się jednak obszar nieudokumentowanego osuwania się mas ziemnych: wzgórze zamkowe. Ponadto wyznacza się obszary potencjalnie za-

grożone osuwaniem się mas ziemnych z uwagi na specyficzną budowę geologiczną i ukształtowanie terenu: w rejonie ul. Wiejskiej oraz w rejonie ul. Klucznikowskiej. W związku z tym ustanawia się następujące zasady ochrony obszarów predysponowanych do osuwania się mas ziemnych:

- przy realizacji obiektów budowlanych obowiązuje zachowanie przepisów Prawa budowlanego, dotyczących opracowania geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych a także, jeśli wystąpi taka potrzeba, dokumentacji geologiczno-inżynierskiej;
- zakaz istotnego ingerowania w naturalne ukształtowanie zboczy skarp; zakaz ten nie dotyczy robót związanych z ochroną przeciwpowodziową i przeciwsuwiskową a także z budową dróg, urządzeń wodnych oraz sieci i urządzeń infrastruktury technicznej;
- obowiązek zabezpieczenia skarp wzgórza zamkowego;
- obowiązek stosowania rozwiązań technicznych zapewniających stabilność zboczy;
- obowiązek zachowania, pielęgnacji i uzupełniania roślinności ograniczającej erozję zboczy oraz utrzymującej ich stabilność;
- obowiązek wskazania obszarów narażonych na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

II.2.5. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Wyznacza się, oznaczony na rysunku Studium, filar ochronny dla słupów linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110kV Dwory - Zator - Skawina w graniach terenu górniczego Dwory 2. Na obszarze filara ochronnego zakazuje się wszelkich robót górniczych w celu ochrony posadowienia urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej.

II.2.6. Obszary udokumentowanych złóż kopalin

Na obszarach występowania udokumentowanych złóż kopalin ustala się ochronę tych złóż zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym ustawą Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.). W szczególności zabrania się zagospodarowania terenów objętych zasięgiem złóż kopalin wydobywanych powierzchniowo uniemożliwiającego podjęcie eksploatacji w przyszłości. Ograniczenie nie dotyczy zagospodarowania terenów Pomnika Zagłady i jego strefy ochronnej zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2120).

II.3. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

II.3.1. Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego

Zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.) w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić w szczególności ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia, innych zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych. W przypadku, gdy gmina uchwaliła gminny program opieki nad zabytkami, co ma miejsce w mieście Oświęcim, należy go również uwzględnić w zapisach studium. Ponadto, w studium i miejscowych planach ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

W niniejszym Studium wyszczególniono w części tekstowej (patrz Aneks nr 1) i graficznej obiekty zabytkowe objęte ochroną Państwa poprzez wpis do rejestru zabytków i ochroną gminy poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków. Wskazano także stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków i do wojewódzkiej ewidencji zabytków archeologicznych, które są objęte ochroną Państwa.

Odwołując się do ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w Studium wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej: ścisłej i pośredniej oraz strefę ochrony archeologicznej.

W części końcowej niniejszego rozdziału sformułowano zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków znajdujących się na terenie miasta.

II.3.2. Elementy dziedzictwa kulturowego objęte ochroną prawną

II.3.2.1. Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków

W stosunku do obszarów i obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków m.in. na prowadzenie wszelkich robót budowlanych, prac konserwatorskich i restauratorskich przy obiektach oraz na obszarach wpisanych do rejestru zabytków, a także w ich otoczeniu. Obiekty te i obszary objęte są ochroną prawną na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz art. 39, ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

Ochrona ta winna być każdorazowo uwzględniana w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i innych dokumentach dotyczących polityki przestrzennej miasta. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków winny być bezwzględnie zachowane, a ich ochrona polegać powinna na utrzymaniu ich i wykorzystaniu na współczesne potrzeby, w drodze:

- działań zabezpieczających - rewaloryzacji (konserwacji lub restauracji);
- adaptacji i modernizacji obiektów, w celu dostosowania ich do współczesnych potrzeb i standardów;
- zagospodarowania otoczenia tych obiektów, z zastosowaniem zieleni, z zapewnieniem właściwego ich wyeksponowania.

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków znajduje się w tabeli nr 1 zamieszczonej w Aneksie nr 1 do niniejszego Studium.

II.3.2.2. Obszary i obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków

W gminnych ewidencjach zabytków, prowadzonych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), winny być ujęte zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków, zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz inne zabytki nieruchome wyznaczone przez władze gminy w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Zgodnie z art. 39, ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 290, z późn. zm.) - 3. *W stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.*

Ochrona obszarów i obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Oświęcim, jaką zapewniają obowiązujące przepisy prawa, winna być każdorazowo uwzględniana w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i innych dokumentach dotyczących polityki przestrzennej miasta. Obiekty i obszary wpisane do gminnej ewidencji zabytków winny być zachowane, a ponadto w większości objęte działaniami rewitalizacyjnymi i konserwatorskimi.

W Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Oświęcim figuruje obecnie 188 obiektów i obszarów. Wykaz zabytków wpisanych do GEZ znajduje się w tabeli nr 1 zamieszczonej w Aneksie nr 1 do Studium.

II.3.2.3. Zabytki archeologiczne

Zgodnie z art. 31, ust. 1a i 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.), każdy, kto *zamierza realizować roboty ziemne lub dokonać zmiany charakteru dotychczasowej działalności na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne, co doprowadzić może do przekształcenia lub zniszczenia zabytku archeologicznego jest obowiązany pokryć koszty badań archeologicznych oraz ich dokumentacji, jeżeli przeprowadzenie tych badań jest niezbędne w celu ochrony tych zabytków. Zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych ustala wojewódzki konserwator zabytków.*

Ponadto, w obrębie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje zakaz prowadzenia wszelkich prac ziemnych, z wyjątkiem prac dopuszczonych pozwoleniem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Stanowiska archeologiczne znajdujące się na terenie Oświęcimia nie figurują obecnie w gminnej ewidencji zabytków. Ewidencja ta winna zostać uzupełniona o stanowiska archeologiczne.

W Studium postuluje się, aby tereny, na których występują stanowiska archeologiczne pozostawiane były, jako wolne od zabudowy. Postulat ten nie dotyczy terenów już zabudowanych i terenów, które winny zostać zabudowane ze względu na właściwe kształtowanie układu przestrzennego miasta. Obszary występowania stanowisk archeologicznych winny być zagospodarowywane zielenią. Mimo, iż ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, dopuszcza inwestycje na tych obszarach (pod warunkiem poprzedze-

nia ich badaniami archeologicznymi), to jednak najwłaściwszą formą ochrony zabytków archeologicznych jest pozostawienie ich w miejscu występowania.

II.3.2.4. Strefy ochrony konserwatorskiej

W celu ochrony układu urbanistycznego Starego Miasta, wybranych obiektów lub zespołów zabytkowych i ich otoczenia oraz krajobrazu kulturowego miasta podtrzymuje się, ustanowione na mocy decyzji nr A-483 UW w Bielsku Białej z 1987 r., strefy ochrony konserwatorskiej.

Granice stref ochrony konserwatorskiej oraz obowiązujące w granicach tych stref nakazy, zakazy i ograniczenia dotyczące zabudowy i zagospodarowania terenów należy wprowadzać do nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z dopuszczeniem ich korygowania, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Strefami ochrony konserwatorskiej podtrzymanymi w Studium są:

- strefa K1 - ochrony archeologicznej (teren zamku po kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia N. P. Marii);
- strefę K2 - ścisłej ochrony konserwatorskiej obejmująca najstarszą część miasta (z terenem ww. strefy archeologicznej) po ulicę Sienkiewicza, charakteryzującą się szczególnie wysokim stopniem nasycenia substancją historyczną;
- strefę K3 - pośrednią strefę ochrony konserwatorskiej po ulicę Królowej Jadwigi w części południowo-wschodniej i wał rzeki Soły po stronie zachodniej, mającą charakter otuliny starego miasta.

Ochrona konserwatorska staromiejskiej części Oświęcimia obejmuje historyczny, szachownicowy układ ulic z rynkiem wraz z najbliższym otoczeniem starego miasta oraz sylwetę miasta z dominantami urbanistycznymi (zamek, kościoły, klasztory), stanowiącą cenny element krajobrazu miasta. W strefach ochrony konserwatorskiej ustala się następujące zasady zagospodarowania:

- jako generalną zasadę przyjmuje się pełną integrację historycznych i współczesnych struktur architektonicznych i urbanistycznych;
- w strefie K1 i K2 działania powinny mieć charakter, kompleksowej, głębokiej ingerencji w strukturę obszaru i polegać na:
 - konserwowaniu i rewaloryzowaniu historycznych układów przestrzennych i ich elementów o wartościach kulturowych, zwłaszcza zabytkowych, ze zmianą sposobu użytkowania niektórych obiektów,
 - eliminowaniu i poprawianiu form architektonicznych obiektów dysharmonijnych w stosunku do otoczenia,
 - dostosowywaniu nowych obiektów do historycznego układu przestrzennego, w zakresie ich sytuowania oraz form architektonicznych oraz pełnionych funkcji;
- w strefie K3, działania będą polegać na:
 - utrzymywaniu charakteru historycznych układów przestrzennych i ich elementów o wartościach kulturowych, w tym zabytkowych,
 - poprawianiu form architektonicznych obiektów dysharmonijnych, zwłaszcza w bezpośrednim otoczeniu obiektów zabytkowych,
 - dostosowywaniu usytuowaniem oraz formą nowych obiektów do charakteru historycznych układów przestrzennych.

W sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy zapewnić odpowiednie warunki ekspozycji wartościowych obiektów i zespołów, poprzez zachowanie bądź przywrócenie widoku na dany obiekt lub zespół, w drodze odpowiedniego kształtowania jego przedpola, tła i kulis.

Dla lepszej ochrony dziedzictwa, proponuje się w przyszłości, w zależności od potrzeb i polityki miasta objęcie ochroną następujących terenów, oznaczonych na rysunku Studium: dawnego folwarku klucznikowskiego oraz najstarszej części Osiedla Chemików.

W obrębie obszarów zabudowy nie objętych strefami specjalnymi, należy stosować zasadę ochrony profilaktycznej; działania powinny polegać na:

- porządkowaniu zabudowy (układów przestrzennych i ich elementów);
- eliminowaniu lub poprawianiu najbardziej agresywnych elementów dysharmonijnych, przy okazji ich remontów i przebudowy;
- kształtowanie nowych wartości kulturowych, w drodze nawiązywania gabarytami i formą nowych obiektów do zabudowy historycznej (jako jej twórczej interpretacji) oraz kształtowania otoczenia tych obiektów ze znaczącym udziałem zieleni.

W celu realizacji polityki przestrzennej w zakresie ochrony wartości kulturowych, wskazuje się na potrzebę:

- zintegrowanie systemu ochrony zabytków w dokumentach programowych na szczeblu gminnym i lokalnym;
- opracowania konserwatorskiego programu ratowania zagrożonych obiektów zabytkowych, wraz z utworzeniem systemu ulg i preferencji dla właścicieli i użytkowników obiektów stanowiących dobra kultury;
- podjęcia opracowań planistycznych i projektowych dotyczących podnoszenia wartości kulturowych zdegradowanych obszarów i dysharmonijnych obiektów,
- opracowania zasad uspokojenia ruchu na terenie starego miasta;
- wytworzenie funkcjonalnej przestrzeni publicznej w okolicach Rynku Głównego i zamku.

Ponadto wskazuje się na możliwość wyznaczenia kolejnych obszarów objętych strefą ochrony konserwatorskiej: dawnego folwarku klucznikowskiego oraz najstarszej części Osiedla Chemików.

Szczególne warunki zagospodarowania w obrębie strefy ochronnej Pomnika Zagłady, oznaczonej graficznie na rysunku Studium, są określone w przepisach odrębnych.

II.4. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta

Podstawę określenia kierunków zmian w strukturze funkcjonalno - przestrzennej Oświęcimia stanowi przeprowadzona analiza uwarunkowań występujących na obszarze miasta, w tym: istniejącego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów, a także ustaleń obowiązujących planów miejscowych.

II.4.1. Ogólne zasady rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ochrony i kształtowania ładu przestrzennego

Właściwe kształtowanie struktury przestrzennej Oświęcimia, przejawiającej tendencję do rozluźniania i rozlewania się na zewnątrz, wymaga prowadzenia przez miasto polityki kolejności zagospodarowywania terenów. Postuluje się przyjąć następujący model inwestowania:

- w pierwszej kolejności - na obszarach wymagających uzupełnień tj. zdegradowanych i niezagospodarowanych, otoczonych przez tereny zainwestowane,
- w drugiej kolejności - po wypełnieniu obszarów wymagających uzupełnień - na terenach przeznaczonych do zainwestowania,
- na końcu natomiast - po wypełnieniu obszarów wymagających uzupełnień oraz zagospodarowaniu terenów przeznaczonych do zainwestowania - na obszarach rozwojowych, stanowiących rezerwy terenowe.

Miasto powinno prowadzić aktywną politykę, wspierającą przede wszystkim wypełnianie terenów wymagających uzupełnień. Jest to możliwe poprzez m.in. prowadzenie inwestycji komunalnych (budowa uzbrojenia technicznego, budowa i modernizacja dróg, budowa obiektów publicznych i mieszkań komunalnych) na obszarach zurbanizowanych i na terenach stanowiących luki w zabudowie (wskazanych w Studium, jako tereny wymagające uzupełnień). Jednocześnie miasto może poprzez politykę zachęt (w tym podatkowych) wspierać inwestujących w centrum miasta, a nie na jego obrzeżach.

Ponadto - ze względu na to, iż na obszarze Oświęcimia zachowało się wiele obiektów i zespołów zabytkowych - rozwój struktury funkcjonalno - przestrzennej oraz ochrony ładu przestrzennego powinien przede wszystkim prowadzić do wyeksponowania zachowanego dziedzictwa kulturowego, a nowe tereny wyznaczone do zainwestowania winny podkreślać historyczny układ urbanistyczny miasta.

Działaniami krystalizującymi tkankę miejską, jakie należy podjąć są:

- utrzymanie wielofunkcyjności jednostek urbanistycznych miasta, kształtując rozmieszczenie poszczególnych rodzajów funkcji stosownie do położenia względem centrum - odpowiednio w części centralnej lokalizowanie funkcji centrotwórczych m.in. zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej śródmiejskiej z towarzyszącymi usługami, usług sportu i rekreacji, terenów zieleni urządzonej, w stronę obrzeży miasta - m.in.: zabudowy przemysłowo-produkcyjno-usługowej, mieszkaniowej jednorodzinnej oraz terenów zieleni nieurządzonej;
- urządzenie przestrzeni zgodnie z parametrami i wskaźnikami kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów, przedstawionymi w odrębnym rozdziale - odpowiednio im bliżej centrum, tym intensywność, powierzchnia oraz wysokość zabudowy powinny być większe;
- ochrona dziedzictwa kulturowego, zgodnie z zasadami przedstawionymi w odrębnym rozdziale;
- zlikwidowanie niezagospodarowanych przestrzeni, otoczonych przez tereny zainwestowane i przeznaczenie ich pod funkcje harmonizujące z przeznaczeniem terenów sąsiednich, począwszy od części centralnej miasta;

- uporządkowanie granic pomiędzy terenami o różnych przeznaczeniach;
- wykreowanie czytelnych styków zabytkowej zabudowy ze współczesną poprzez np.: zastosowanie różnych form zieleni, utworzenie zabudowy o prostej architekturze, stanowiącej stonowane tło dla obiektów zabytkowych i podkreślającej ich walory estetyczne;
- sukcesywne zagospodarowywanie nowych terenów inwestycyjnych, począwszy od części centralnych miasta, w tym od terenów wyposażonych w niezbędną infrastrukturę techniczną, w sposób szanujący historyczną tkankę miejską oraz naturalne ukształtowanie terenu;
- rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego, mająca na celu przede wszystkim zlikwidowanie ruchu tranzytowego w częściach centralnych miasta, a także realizację zasad polityki parkingowej ustalonej dla całego Oświęcimia, określonej w rozdziale I.7.1.

II.4.2. Polityka przestrzenna dotycząca obszarów zurbanizowanych - zabudowanych i zainwestowanych, w tym wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji i remediacji

Z uwagi na znaczny stopień zachowania przejrzystości układu urbanistycznego Oświęcimia, działania które należy podjąć wobec przedmiotowych obszarów, powinny dotyczyć przede wszystkim porządkowania struktury funkcjonalno - przestrzennej miasta, bez wprowadzania diametralnych różnic, które miałyby w zasadniczy sposób zmienić jego wizerunek.

Postulowane działania o charakterze ogólnym

- Uzupełnienie zabudowy, tworząc zwarte pierzeje ulic oraz czytelne kompozycje kwartałów zabudowy, zachowując pierwszeństwo dla jednostek położonych bliżej centrum.
- Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez uporządkowanie zagospodarowania poszczególnych terenów m.in.: wyznaczenie czytelnych granic pomiędzy przestrzeniami publicznymi i niepublicznymi oraz kształtowanie zieleni.
- Tworzenie ram przestrzennych dla terenów zabudowy kubaturowej oraz obszarów o charakterze publicznym np.: w postaci okalających układów komunikacyjnych, w celu odpowiednio: zahamowania chaotycznego rozprzestrzeniania się zabudowy oraz zapewnienia dobrego dostępu do terenów o funkcjach publicznych.
- Dostosowanie funkcji poszczególnych terenów adekwatnie do aktualnych potrzeb lokalnej społeczności oraz stosownie do położenia obszarów względem centrum miasta, w tym przeniesienie terenów zabudowy usługowo - produkcyjno - składowej i produkcyjno - magazynowej w strefy obrzeżne miasta, w szczególności w rejon linii kolejowej i projektowanej obwodnicy miasta.
- Utworzenie czytelnych powiązań terenów zieleni i wód m.in.: poprzez poszerzenie ich zasięgów, utworzenie ścieżek edukacyjnych, rowerowych i pieszych, kreując sieć obszarów rekreacji i wypoczynku, oplatających obszary zabudowane.
- Zachowanie norm i warunków zagospodarowania terenu na obszarach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi: w pasach technologicznych gazociągów i linii elektroenergetycznych, na terenach przyległych do linii kolejowej, w granicach stref ochrony konserwatorskiej, stref ochronnych cmentarzy, stref ochrony ujęć wód podziemnych, w pasie 50 m od odpowiedniej strony stopy wałów przeciwpowodziowych, w granicach obszarów Natura 2000 oraz zespołu przyrodniczo-krajobrazowego i innych).
- Zachowanie istniejącego zagospodarowania.

II.4.3. Kierunki zagospodarowania przestrzennego w podstawowych strefach funkcjonalno-przestrzennych

II.4.3.1. Strefy osadnicze miejskie A

W strefach osadniczych miejskich A1 - A4, ustala się następujące kierunki polityki przestrzennej:

- utrzymanie oraz racjonalne i efektywne wykorzystanie wartości użytkowych i technicznych istniejącego zagospodarowania, w tym zachowanie i wzbogacenie istniejących wartości kulturowych miasta;
- w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych - ochronę obszarów wyznaczonych stosownie do zróżnicowania stopnia ich nasycenia substancją historyczną, stopnia przekształcenia i ekspozycji w krajobrazie, a w szczególności:
 - zachowanie obiektów o wartościach kulturowych poprzez ich rewaloryzację (konserwację lub restaurację) oraz dostosowanie w drodze adaptacji i modernizacji do współczesnych potrzeb i standardów,
 - ochronę ekspozycji szczególnie wartościowych obiektów,
 - dążenie do integracji historycznych i współczesnych struktur architektonicznych i urbanistycznych, harmonijne wkomponowywanie nowej zabudowy w środowisko, z uwzględnieniem efektów krajobrazowych;
- porządkowanie i rozbudowywanie miejskich zespołów zabudowy mieszkaniowej o zróżnicowanej intensywności, wraz z urządzeniami towarzyszącymi i zespołami zieleni, w tym wprowadzenie zieleni izolacyjnej i urządzeń służących ochronie akustycznej w strefie A2 wzdłuż linii kolejowej;
- rozwijanie usług podstawowych oraz usług ogólnomiejskich, ze szczególnym uwzględnieniem kształtowania dzielnicowych ośrodków usługowych;
- modernizowanie i uzupełnianie układu ulic obsługujących zespoły zabudowy, wyposażenie w urządzenia komunikacyjne, w tym parkingi, ze szczególnym uwzględnieniem udostępnienia komunikacyjnego urządzeń usługowych;
- uzupełnianie i sukcesywne wyposażanie terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną, ze szczególnym zwróceniem uwagi na urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków jako warunku rozbudowy mieszkalnictwa i urządzeń usługowych;
- ochronę i odpowiednie zabezpieczenie terenów zagrożonych osuwiskami, zwłaszcza skarp;
- przygotowywanie terenów pod zabudowę, m.in. w drodze promowania działań prowadzących do uporządkowania spraw własnościowych, przeprowadzanie scaleń gruntów itp.;
- w strefie A2 i A3, na rysunku Studium, określa się obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²;
- kształtowanie zabudowy jednorodzinnej z preferowanym zachowaniem przeważającego udziału zieleni na działkach budowlanych, w strefie A4;
- wskazuje się możliwość lokalizowania nowych ujęć wody pitnej dla miasta Oświęcim w obszarze funkcjonalnym MN strefy A1.

II.4.3.2. Strefy osadnicze podmiejskie B

W strefach osadniczych podmiejskich B1 - B4, ustala się następujące kierunki polityki przestrzennej:

- utrzymanie oraz racjonalne i efektywne wykorzystanie wartości użytkowych i technicznych istniejącego zagospodarowania, w tym zwłaszcza zachowanie i wzbogacenie istniejących wartości kulturowych;
- w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych - ochronę obszarów wyznaczonych stosownie do zróżnicowania stopnia ich nasycenia substancją historyczną, stopnia przekształcenia i ekspozycji w krajobrazie, a w szczególności:
 - zachowanie obiektów o wartościach kulturowych poprzez ich rewaloryzację (konserwację lub restaurację) oraz dostosowanie w drodze adaptacji i modernizacji do współczesnych potrzeb i standardów,
 - ochronę ekspozycji szczególnie wartościowych obiektów,
 - dążenie do integracji historycznych i współczesnych struktur architektonicznych i urbanistycznych, harmonijne wkomponowywanie nowej zabudowy w środowisko, z uwzględnieniem efektów krajobrazowych;
- porządkowanie i rozbudowywanie zespołów zabudowy mieszkaniowej o charakterze podmiejskim, o niskiej intensywności;
- rozwijanie usług podstawowych w obrębie poszczególnych zespołów zabudowy, wyposażenie terenów w niezbędne urządzenia komunikacyjne;
- uzupełnianie i sukcesywne wyposażanie terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną, ze szczególnym zwróceniem uwagi na urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków jako warunku rozbudowy mieszkalnictwa i urządzeń usługowych;
- ochronę i odpowiednie zabezpieczenie terenów zagrożonych osuwiskami, zwłaszcza skarp;
- przygotowywanie terenów pod zabudowę, m.in. w drodze promowania działań prowadzących do uporządkowania spraw własnościowych, przeprowadzanie scaleń gruntów itp.;
- realizację nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej o charakterze podmiejskim, wyposażonych w niezbędną infrastrukturę techniczną, urządzenia komunikacyjne oraz usługi podstawowe.

II.4.3.3. Strefy usługowe C

W strefach usługowych C1 - C3 ustala się następujące kierunki polityki przestrzennej:

- utrzymanie, porządkowanie, modernizacja oraz racjonalne i efektywne wykorzystanie wartości użytkowych i technicznych istniejącego zagospodarowania, pod warunkiem prowadzenia ich w sposób nie powodujący uciążliwych oddziaływań;
- w celu ukształtowania nowoczesnego, pod względem funkcji i formy, centrum usługowego miasta Oświęcim - rozwijanie, w strefie C1, wyspecjalizowanych usług ogólnomiejskich centrotwórczych oraz administracji publicznej i gospodarczej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na kształtowanie ogólnomiejskiego centrum usługowego obsługującego mieszkańców miasta, powiatu oraz turystów;
- rozwijanie, w strefie C3, wyspecjalizowanych usług ogólnomiejskich o swobodnej lokalizacji obsługującego mieszkańców miasta i powiatu, w tym na terenach położonych w sąsiedztwie Pomnika Zagłady - pod warunkiem ich niekolizyjności w stosunku do tego Pomnika;

- w strefie C2 utrzymanie oraz rozwijanie, w ograniczonym zakresie usług ogólnomiejskich o swobodnej lokalizacji;
- utrzymanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej, z możliwością wykorzystania nieruchomości na cele usługowe, obsługi komunikacyjnej i technicznej terenu lub zieleni;
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów, w tym w zakresie potrzeb parkingowych, ze szczególnym uwzględnieniem w strefie C3 - obsługi ruchu turystycznego związanego z Pomnikiem Zagłady;
- wyposażenie terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną, przy przyjęciu zasady, że warunkiem utrzymania istniejących oraz sytuowania nowych obiektów jest wyposażenie terenu w ww. urządzenia;
- utrzymywanie i wprowadzanie zieleni urządzonej z udziałem zadrzewień i zakrzewień;
- przygotowywanie terenów właściwych dla różnych rodzajów działalności usługowej, poprzez porządkowanie spraw własnościowych, wykup terenów oraz wyposażanie ich w komunikację i infrastrukturę techniczną;
- w strefie C1 i C3 określa się obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²
- w strefie C1 zapewnienie wymaganego poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez dążenie do ograniczenia liczby i częstości zjazdów na drogach powiatowych;
- wskazuje się możliwość lokalizowania nowych ujęć wody pitnej dla miasta i gminy Oświęcim w strefie C1.

II.4.3.4. Strefy przemysłowe D

- W strefach przemysłowych D1 - D4, ustala się następujące kierunki polityki przestrzennej:
- utrzymanie, porządkowanie, modernizacja, rozbudowa oraz racjonalne i efektywne wykorzystanie wartości użytkowych i technicznych istniejącego zagospodarowania;
- w strefach D1, D2 i D3 - rozwijanie działalności gospodarczej: produkcyjnej, składowej i usługowej, a także, głównie w strefie D3, urządzeń technicznej obsługi miasta i regionu; w strefie D3 i D4 - prowadzenie powierzchniowej eksploatacji surowców;
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów i urządzeń technicznych;
- wyposażenie terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną, przy przyjęciu zasady, że warunkiem utrzymania istniejących oraz sytuowania nowych obiektów jest wyposażenie terenu w ww. urządzenia;
- utrzymywanie i wprowadzanie zieleni izolacyjnej, z udziałem zadrzewień i zakrzewień;
- przygotowywanie terenów właściwych dla rozmaitych rodzajów działalności gospodarczej, w drodze porządkowania spraw własnościowych, wykupu terenów oraz wyposażania ich w komunikację i infrastrukturę techniczną;
- w strefie D2 warunkiem utrzymania istniejącego oraz nowego zagospodarowania terenu jest zachowanie warunków określonych przez organ właściwy ds. ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- w strefie D1 określa się obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²;
- w strefie D4 obowiązują zakazy określone w przepisach szczególnych (art. 40 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne).

II.4.3.5. Strefy przyrodnicze E

W strefach przyrodniczych E1 - E7 ustala się następujące kierunki polityki przestrzennej:

- poprawa stanu sanitarnego i funkcjonowania przyrody, w drodze ochrony ciągów ekologicznych i ekosystemów mających wpływ na funkcjonowanie przyrody i odtwarzanie jej zasobów, a także hamowanie procesów niszczących oraz odnowa i wzbogacanie przyrody na obszarach zdegradowanych;
- dostosowanie zagospodarowania terenu do jego fizjograficznych cech, w tym ochrona i eksponowanie charakterystycznych w krajobrazie miasta elementów ukształtowania terenu, a także ochrona przed zabudową, nie związaną z funkcją terenu;
- ochronę cieków i zbiorników wodnych, w tym ochronę przed ich zanieczyszczaniem,
- ochronę terenów lokalnych dolin i otoczenia cieków;
- ochronę istniejących lasów i zadrzewień, wprowadzanie nowych zadrzewień i zakrzewień, urządzenie i utrzymywanie terenów zieleni parkowej wskazanych w Studium;
- utrzymywanie i urządzenie na cele rekreacyjno-turystyczne i sportowe terenów wskazanych w Studium;
- rekultywację terenów dotychczas nie urządzonych i przystosowanie ich na cele wskazane w Studium;
- udostępnianie terenów dla turystyki krajoznawczej i form rekreacji odpowiednich w stosunku do właściwości poszczególnych fragmentów terenu;
- racjonalne wykorzystanie gruntów rolnych;
- utrzymanie istniejącej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej, z możliwością jej porządkowania i uzupełniania;
- wyposażenie terenów w niezbędne urządzenia komunikacyjne;
- wyposażenie zespołów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną, ze szczególnym zwróceniem uwagi na urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków;
- w obrębie strefy E3 niezbędne jest wykonanie odpowiednich zabezpieczeń przeciwpowodziowych w celu ochrony terenów urządzonej zieleni parkowej oraz istniejącego użytku ekologicznego, położonych po wschodniej stronie rzeki Soły;
- w obrębie strefy E3, na obszarach urządzeń turystyczno-rekreacyjnych - ZT, wskazuje się możliwość lokalizacji stadniny koni i ośrodka jeździeckiego;
- w strefach E1 i E3, w obrębie występowania obszaru Natura 2000, podporządkowanie zagospodarowania terenów potrzebie utrzymania ostoi ptasiej, zgodnie z obowiązującą Dyrektywą Ptasią;
- wskazuje się możliwość lokalizowania nowych ujęć wody pitnej dla miasta i gminy Oświęcim w strefie E4.

II.4.3.5. Strefa Pomnika Zagłady F

W strefie F, obejmującej Pomnik Zagłady z jego strefą ochronną, ustala się zagospodarowanie terenu Pomnika Zagłady i jego strefy z zachowaniem wymagań określonych w ustawie z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

II.4.3.6. Strefa terenów kolejowych

Kierunki polityki przestrzennej dla strefy terenów kolejowych określone są w odrębnych rozdziałach.

II.4.4. Szczegółowe kierunki zagospodarowania przestrzennego

Wskazane w Studium przeznaczenia mają charakter wiodący a nie wyłączny - dopuszcza się wprowadzenie funkcji uzupełniających, które nie będą kolidowały z przeznaczeniem podstawowym tzn. nie obniżą jakości środowiska oraz walorów przestrzennych poszczególnych terenów. Za niesprzeczne z ustaleniami Studium uznaje się: adaptacje istniejącej zabudowy, obecne formy zagospodarowania terenów, zasady określone w obowiązujących planach miejscowych i wydanych decyzjach administracyjnych oraz wytyczne konserwatora zabytków ustalone dla obszarów zabytkowych i zabytków.

Wyznaczone w Studium tereny przeznaczone pod zabudowę z nielicznymi wyjątkami stanowią potwierdzenie ustaleń wynikających z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę wytyczono nowe tereny zabudowane:

- jako uzupełnienie zabudowy na obszarach o istniejącym zwartym zagospodarowaniu;
- w ramach osiedli Stare Stawy i Monowice jako tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową;
- w ramach osiedli Dwory i Zasole jako tereny przeznaczone pod zabudowę usługową i produkcyjno-składowo-usługową;
- w rejonie ulicy Nadwiślańskiej jako teren przeznaczony pod zabudowę usługową. Obszar ten wytyczono zgodnie z zamiarem utworzenia schroniska dla zwierząt. Lokalizacja takiej inwestycji niesie za sobą zagrożenie wystąpienia dużych uciążliwości dla pobliskich siedlisk ludzi. Z uwagi na ten fakt zdecydowano o położeniu schroniska z dala od istniejących i planowanych osiedli.

II.4.4.1. Tereny zabudowy usługowej (U)

Dominującą funkcją terenów U, jest funkcja usługowa, głównie w zakresie usług ogólnomiejskich. W celu właściwego wyposażenia miasta w usługi, ustala się następujące zasady zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych U:

- modernizacja, uzupełnienie i w miarę potrzeby restrukturyzacja zagospodarowania terenu, przy utrzymaniu i rozwijaniu funkcji usługowych, z preferencjami dla wyspecjalizowanych usług ogólnomiejskich, z zastrzeżeniem, że teren przy ul. Więźniów Oświęcimia przewidziany jest pod realizację usług związanych z obsługą ruchu turystycznego odwiedzających Państwowe Muzeum Auschwitz - Birkenau;
- utrzymanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej i usługowej, z korygowaniem, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych, dysharmicznych w stosunku do otoczenia, poprawa ich detalu i kolorystyki, bądź - w miarę możliwości - eliminowanie tych obiektów;
- ochrona historycznej struktury przestrzennej Starego Miasta podlegającego ochronie konserwatorskiej wraz z istniejącymi obiektami zabytkowymi i innymi, stanowiącymi dobra kultury oraz ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień, z zachowaniem zasad ochrony określonych dla strefy specjalnej „K1” - w szczególności:
 - konserwowanie i rewaloryzowanie historycznego układu przestrzennego i jego elementów,
 - ochrona poszczególnych obiektów obejmująca przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji tych obiektów, przy preferencjach wykorzystania ich zgodnie z dominującą funkcją obszaru oraz z dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych

- potrzeb, a także z zachowaniem warunków określonych dla poszczególnych stref specjalnych;
- eliminowanie (prowadzące do odzyskiwania wolnych terenów i obiektów):
 - zagospodarowania terenu kolidującego z funkcjami obszaru, bądź - na terenach objętych ochroną dóbr kultury - z wymaganiami tej ochrony,
 - zabudowy, która utraciła wartość techniczną bądź użytkową, a nie przedstawia wartości zabytkowej,
 - obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych w stosunku do otoczenia bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich wykorzystania na cele usługowe bądź inne, zgodne z funkcją strefy,
 - w obiektach istniejących, funkcji kolidujących z funkcją strefy bądź wymaganiami ochrony konserwatorskiej i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne, z wyłączeniem funkcji mieszkaniowej;
 - eliminowanie istniejącej zabudowy nie mającej wartości kulturowych i użytkowych; w celu odsłaniania szczególnie wartościowych widoków, w tym panoram i widoków na obiekty o wysokich wartościach kulturowych;
 - wprowadzanie na wolnych terenach, przede wszystkim nowej zabudowy usługowej, o intensywności wysokiej, średniej i niskiej w zależności od rodzaju usług z zachowaniem następujących zasad i standardów:
 - preferowania ogólnomiejskich urządzeń usługowych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwie najkorzystniejszego sytuowania usług z zakresu kultury,
 - na obszarach położonych w strefach A1 i A2, dostosowywania nowych obiektów do historycznego układu przestrzennego w zakresie ich sytuowania, skali (gabarytów) i form architektonicznych budynków oraz pełnionych funkcji;
 - wprowadzanie i utrzymywanie zieleni publicznej w otoczeniu zabudowy usługowej, z udziałem zadrzewień i zakrzewień, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów o wysokich wartościach kulturowych, w celu ich wyeksponowania; w przypadku obiektów dysharmonijnych w stosunku do otoczenia, wprowadzanie zieleni osłonowej;
 - wprowadzanie i utrzymywanie zieleni w otoczeniu ciągów pieszych i tras rowerowych;
 - wyposażenie obszarów w niezbędne urządzenia z zakresu komunikacji, w tym:
 - modernizacja i uzupełnienie oraz budowa sieci ulicznej,
 - modernizacja i uzupełnianie urządzeń ulic, w tym niezbędne poszerzenia jezdni, wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych, urządzenie zieleni towarzyszącej,
 - urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach;
 - dopuszcza się zagospodarowanie działki o nr ewid. 227/337 w obrębie Stare Stawy pod zabudowę w formie garaży i zespołów garaży;
 - uzupełnianie istniejących braków w zakresie wyposażenia terenów i obiektów w infrastrukturę techniczną, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz z zaleceniem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska media grzewcze oraz z zachowaniem zasady sukcesywnego wyposażania nowych terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną;
 - na terenach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi - zachowanie wynikających stąd warunków;
 - dopuszcza się usytuowanie obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² na obszarach U w strefach A2, A3 (branży przemysłowej) i C3, w obszarach, których granice zostały oznaczone na rysunku Studium;

- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 2,50
 - maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej oraz z zachowaniem ograniczeń wysokości zabudowy określonych przez powierzchnie ograniczające lądowiska Szpitalnego Oddziału Ratunkowego przy Szpitalu Powiatowym im św. Maksymiliana: 20
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 6
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 10
 - maksymalna powierzchnia zabudowy (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 75

II.4.4.2. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN)

Dominującą funkcją terenów MN, jest funkcja mieszkaniowa jednorodzinna typu miejskiego, z dopuszczeniem towarzyszącej funkcji usługowej. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych MN:

- utrzymanie i rozwijanie:
 - funkcji mieszkaniowej z zabudową o niskiej intensywności, w przewadze jednorodziną, z zakazem nowej zabudowy zagrodowej oraz z dopuszczeniem zabudowy o średniej i wysokiej intensywności zabudowy,
 - funkcji usługowej - w ograniczonym zakresie;
- zakaz lokalizowania obiektów i inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem inwestycji celu publicznego w zakresie łączności i infrastruktury technicznej;
- ochrona historycznej struktury przestrzennej wraz z istniejącymi obiektami stanowiącymi dobra kultury oraz ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień; ochrona obiektów obejmuje przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji obiektów oraz dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb;
- korygowanie, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych dysharmonijnych z otoczeniem, poprawa ich detalu i kolorystyki;
- eliminowanie (prowadzące do odzyskiwania wolnych terenów i obiektów):
 - zagospodarowania terenu kolidującego w sposób istotny z funkcjami obszaru,
 - zabudowy, która utraciła wartość techniczną i użytkową, a nie przedstawia wartości kulturowych,
 - obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych z otoczeniem, bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich efektywniejszego wykorzystania,
 - w obiektach istniejących, funkcji kolidujących w sposób istotny z funkcjami strefy i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne;
- wprowadzanie - na wolnych terenach i działkach - nowej zabudowy mieszkaniowej, głównie jednorodzinnej oraz w ograniczonym zakresie zabudowy usługowej;
- wprowadzanie i utrzymywanie zieleni publicznej, zwłaszcza w otoczeniu urządzeń usługowych, utrzymanie i wprowadzanie zieleni w otoczeniu zabudowy, z udziałem zadrzewień i zakrzewień oraz wprowadzanie zieleni osłonowej przy obiektach dysharmonijnych w stosunku do otoczenia;

- zapewnienie dostępności komunikacyjnej urządzeń i obiektów, w tym:
 - modernizacja dróg i ulic (poszerzenia jezdni, wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb niepełnosprawnych w obrębie terenów zabudowanych, urządzenie zieleni),
 - zapewnienie obsługi terenów MN położonych przy drogach krajowych i wojewódzkich przez wewnętrzny układ komunikacyjny, z ograniczeniem liczby wjazdów na ww. drogi,
 - zapewnienie niezbędnej ilości parkingów publicznych, zwłaszcza w sąsiedztwie urządzeń usługowych; pojazdy związane z użytkowaniem poszczególnych działek powinny mieć zapewnione miejsca do parkowania bądź garażowania w obrębie tych działek; ponadto dopuszcza się zagospodarowanie działek o nr ewid.: 359/8 oraz 751 w obrębie Stare Stawy pod zabudowę w formie garaży i zespołów garaży,
 - urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach;
- zapewnienie właściwych standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną z systemów miejskich, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz z zaleceniem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska media grzewcze, z zachowaniem zasady:
 - sukcesywnego wyposażania nowych terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną,
 - do czasu wyposażenia terenu w miejskie urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków, dopuszczenie rozwiązań indywidualnych, w tym z zastosowaniem szczelnych zbiorników wybieralnych;
- na terenach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi - zachowanie wynikających stąd warunków;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,00
 - maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej oraz z zachowaniem ograniczeń wysokości zabudowy określonych przez powierzchnie ograniczające lądowiska Szpitalnego Oddziału Ratunkowego przy Szpitalu Powiatowym im św. Maksymiliana: 12
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 3
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 30
 - maksymalna powierzchnia zabudowy (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 60

II.4.4.3. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW)

Dominującą funkcją terenów MW, jest funkcja mieszkaniowa wielorodzinna, z dopuszczeniem towarzyszącej funkcji usługowej. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych MW:

- utrzymanie i rozwijanie:
 - funkcji mieszkaniowej, z zabudową o wysokiej i średniej intensywności, o charakterze miejskim,

- usług podstawowych obsługujących poszczególne zespoły zabudowy, zgrupowanymi - w miarę możliwości - w dzielnicowych ośrodkach usługowych, stanowiących lokalne przestrzenie publiczne,
- w ograniczonym zakresie - usług ogólnomiejskich o swobodnej lokalizacji;
- zakaz lokalizowania obiektów i inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem inwestycji celu publicznego w zakresie łączności i infrastruktury technicznej;
- ochrona historycznej struktury przestrzennej i istniejących obiektów zabytkowych oraz współczesnych stanowiących dobra kultury, a także ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień; ochrona obiektów obejmuje przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji obiektów oraz dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb, z zachowaniem warunków określonych dla poszczególnych stref specjalnych;
- korygowanie, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych, dysharmonijnych w stosunku do otoczenia, poprawa ich detalu i kolorystyki;
- eliminowanie (prowadzące do odzyskiwania wolnych terenów i obiektów):
 - zagospodarowania terenu kolidującego z zasadami zagospodarowania określonymi w Studium,
 - zabudowy, która straciła wartość techniczną i użytkową, a nie przedstawia wartości zabytkowej,
 - obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych z otoczeniem, bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich efektywniejszego wykorzystania,
 - w obiektach istniejących, funkcji kolidujących z funkcjami strefy i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne;
- wprowadzanie, na wolnych terenach nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej o charakterze miejskim oraz w ograniczonym zakresie obiektów usługowych;
- odpowiednie kształtowanie zieleni w otoczeniu zabudowy, z udziałem zadrzewień i zakrzewień, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów o wysokich wartościach kulturowych, w celu wyeksponowania tych obiektów; w przypadku obiektów dysharmonijnych w stosunku do otoczenia, wprowadzanie zieleni osłonowej;
- wprowadzanie i utrzymywanie zieleni publicznej, w tym zieleni w otoczeniu pieszych ciągów spacerowych i tras rowerowych;
- wyposażenie obszarów w niezbędne urządzenia z zakresu komunikacji, w tym:
 - modernizacja i uzupełnienie oraz budowa sieci ulicznej,
 - modernizacja i uzupełnianie urządzeń ulic, w tym niezbędne poszerzenia jezdni, wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenia chodników z przystosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych, urządzenie zieleni towarzyszącej,
 - urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach;
- uzupełnianie istniejących braków w zakresie wyposażenia terenów i obiektów w infrastrukturę techniczną, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz z zaleceniem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska media grzewcze oraz z zachowaniem zasady sukcesywnego wyposażania nowych terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną;
- na terenach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi - zachowanie wynikających stąd warunków;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:

- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 5,00
- maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej oraz z zachowaniem ograniczeń wysokości zabudowy określonych przez powierzchnie ograniczające lądowiska Szpitalnego Oddziału Ratunkowego przy Szpitalu Powiatowym im św. Maksymiliana: 40
- maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 12
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 15
- maksymalna powierzchnia zabudowy (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 85

II.4.4.4. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej (MN/MW)

Dominującą funkcją terenów MN/MW, jest funkcja mieszkaniowa o zróżnicowanej intensywności, z dopuszczeniem towarzyszącej funkcji usługowej. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych MW:

- utrzymanie i rozwijanie:
 - funkcji mieszkaniowej, z zabudową o wysokiej, średniej i niskiej intensywności, o charakterze miejskim,
 - usług podstawowych obsługujących poszczególne zespoły zabudowy, zgrupowanymi - w miarę możliwości - w dzielnicowych ośrodkach usługowych, stanowiących lokalne przestrzenie publiczne,
 - w ograniczonym zakresie - usług ogólnomiejskich o swobodnej lokalizacji,;
- zakaz lokalizowania obiektów i inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem inwestycji celu publicznego w zakresie łączności i infrastruktury technicznej;
- ochrona historycznej struktury przestrzennej i istniejących obiektów zabytkowych oraz współczesnych stanowiących dobra kultury, a także ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień; ochrona obiektów obejmuje przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji obiektów oraz dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb, z zachowaniem warunków określonych dla poszczególnych stref specjalnych;
- korygowanie, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych, dysharmonijnych w stosunku do otoczenia, poprawa ich detalu i kolorystyki;
- eliminowanie (prowadzące do odzyskiwania wolnych terenów i obiektów):
 - zagospodarowania terenu kolidującego z zasadami zagospodarowania określonymi w Studium,
 - zabudowy, która straciła wartość techniczną i użytkową, a nie przedstawia wartości zabytkowej,
 - obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych z otoczeniem, bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich efektywniejszego wykorzystania,
 - w obiektach istniejących, funkcji kolidujących z funkcjami strefy i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne;
- wprowadzanie, na wolnych terenach nowej zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej o charakterze miejskim oraz w ograniczonym zakresie obiektów usługowych;

- odpowiednie kształtowanie zieleni w otoczeniu zabudowy, z udziałem zadrzewień i zakrzewień, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów o wysokich wartościach kulturowych, w celu wyeksponowania tych obiektów; w przypadku obiektów dysharmonijnych w stosunku do otoczenia, wprowadzanie zieleni osłonowej;
- wprowadzanie i utrzymywanie zieleni publicznej, w tym zieleni w otoczeniu pieszych ciągów spacerowych i tras rowerowych;
- wyposażenie obszarów w niezbędne urządzenia z zakresu komunikacji, w tym:
 - modernizacja i uzupełnienie oraz budowa sieci ulicznej,
 - modernizacja i uzupełnianie urządzeń ulic, w tym niezbędne poszerzenia jezdni, wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych, urządzenie zieleni towarzyszącej,
 - urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach;
- uzupełnianie istniejących braków w zakresie wyposażenia terenów i obiektów w infrastrukturę techniczną, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz z zaleceniem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska media grzewcze oraz z zachowaniem zasady sukcesywnego wyposażania nowych terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną;
- na terenach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi - zachowanie wynikających stąd warunków;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 2,50
 - maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 20
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 6
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 30
 - maksymalna powierzchnia zabudowy (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 65

II.4.4.5. Tereny zabudowy mieszkaniowej o charakterze podmiejskim (MR/MN)

Dominującą funkcją terenów MR/MN, jest funkcja mieszkaniowa o charakterze podmiejskim - mieszanej zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej, z dopuszczeniem towarzyszącej funkcji usługowej i nieuciążliwej działalności gospodarczej. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych MR/MN:

- utrzymanie i rozwijanie:
 - funkcji mieszkaniowej z zabudową o niskiej intensywności, w przewadze jednorodzinnej, z możliwością sytuowania nowej zabudowy zagrodowej,
 - funkcji usługowej, w ograniczonym zakresie usług podstawowych,
 - nieuciążliwej działalności gospodarczej;
- zakaz lokalizowania obiektów i inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem inwestycji celu publicznego w zakresie łączności i infrastruktury technicznej;
- ochrona historycznej struktury przestrzennej wraz z istniejącymi obiektami stanowiącymi dobra kultury oraz ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień; ochrona obiektów obejmuje przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji obiektów oraz dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb;

- korygowanie, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych dysharmonijnych z otoczeniem; poprawa ich detalu i kolorystyki;
- eliminowanie (prowadzące do odzyskiwania wolnych terenów i obiektów):
 - zagospodarowania terenu kolidującego w sposób istotny z funkcjami obszaru,
 - zabudowy, która utraciła wartość techniczną i użytkową, a nie przedstawia wartości kulturowych,
 - obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych z otoczeniem, bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich efektywniejszego wykorzystania,
 - w obiektach istniejących, funkcji kolidujących w sposób istotny z funkcjami strefy i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne;
- wprowadzanie - na wolnych terenach i działkach - nowej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, oraz w ograniczonym zakresie zabudowy związanej z obsługą mieszkańców i działalnością gospodarczą;
- wprowadzanie i utrzymywanie zieleni publicznej, zwłaszcza w otoczeniu urządzeń usługowych, utrzymanie i wprowadzanie zieleni w otoczeniu zabudowy, z udziałem zadrzewień i zakrzewień oraz wprowadzanie zieleni osłonowej przy obiektach dysharmonijnych w stosunku do otoczenia;
- zapewnienie dostępności komunikacyjnej urządzeń i obiektów, w tym:
 - modernizacja dróg i ulic (poszerzenia jezdni, wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb niepełnosprawnych w obrębie terenów zabudowanych, urządzenie zieleni),
 - zapewnienie obsługi terenów MR położonych przy drogach krajowych i wojewódzkich przez wewnętrzny układ komunikacyjny, z ograniczeniem liczby wjazdów na ww. drogi,
 - zapewnienie niezbędnej ilości parkingów publicznych, zwłaszcza w sąsiedztwie urządzeń usługowych; pojazdy związane z użytkowaniem poszczególnych działek powinny mieć zapewnione miejsca do parkowania bądź garażowania w obrębie tych działek,
 - urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach;
- zapewnienie właściwych standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną z systemów miejskich, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz z zaleceniem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska media grzewcze, z zachowaniem zasady:
 - sukcesywnego wyposażania nowych terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną,
 - do czasu wyposażenia terenu w miejskie urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków, dopuszczenie rozwiązań indywidualnych, w tym z zastosowaniem szczelnych zbiorników wybieralnych;
- na terenach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi - zachowanie wynikających stąd warunków;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,70
 - maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 12
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 2

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 30
- maksymalna powierzchnia zabudowy (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 60

II.4.4.6. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług (MN/U)

Dominującą funkcją terenów MN/U, jest funkcja związana z mieszaną zabudową mieszkaniową jednorodziną i usługową. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych MN/U:

- utrzymanie i rozwijanie:
 - funkcji mieszkaniowej z zabudową o niskiej intensywności, w przewadze jednorodziną, z zakazem nowej zabudowy zagrodowej oraz z dopuszczeniem zabudowy o średniej i wysokiej intensywności zabudowy,
 - usług podstawowych,
 - usług ogólnomiejskich o swobodnej lokalizacji;
- zakaz lokalizowania obiektów i inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem inwestycji celu publicznego w zakresie łączności i infrastruktury technicznej;
- ochrona historycznej struktury przestrzennej wraz z istniejącymi obiektami stanowiącymi dobra kultury oraz ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień; ochrona obiektów obejmuje przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji obiektów oraz dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb;
- korygowanie, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych dysharmonijnych z otoczeniem, poprawa ich detalu i kolorystyki;
- eliminowanie (prowadzące do odzyskiwania wolnych terenów i obiektów):
 - zagospodarowania terenu kolidującego w sposób istotny z funkcjami obszaru,
 - zabudowy, która utraciła wartość techniczną i użytkową, a nie przedstawia wartości kulturowych,
 - obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych z otoczeniem, bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich efektywniejszego wykorzystania,
 - w obiektach istniejących, funkcji kolidujących w sposób istotny z funkcjami strefy i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne;
- wprowadzanie - na wolnych terenach i działkach - nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy usługowej;
- wprowadzanie i utrzymywanie zieleni publicznej, zwłaszcza w otoczeniu urządzeń usługowych, utrzymanie i wprowadzanie zieleni w otoczeniu zabudowy, z udziałem zadrzewień i zakrzewień oraz wprowadzanie zieleni osłonowej przy obiektach dysharmonijnych w stosunku do otoczenia;
- zapewnienie dostępności komunikacyjnej urządzeń i obiektów, w tym:
 - modernizacja dróg i ulic (poszerzenia jezdni, wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb niepełnosprawnych w obrębie terenów zabudowanych, urządzenie zieleni),
 - zapewnienie obsługi terenów MN położonych przy drogach krajowych i wojewódzkich przez wewnętrzny układ komunikacyjny, z ograniczeniem liczby wjazdów na ww. drogi,

- zapewnienie niezbędnej ilości parkingów publicznych, zwłaszcza w sąsiedztwie urządzeń usługowych; pojazdy związane z użytkowaniem poszczególnych działek powinny mieć zapewnione miejsca do parkowania bądź garażowania w obrębie tych działek,
- urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach;
- zapewnienie właściwych standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną z systemów miejskich, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz z zaleceniem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska media grzewcze, z zachowaniem zasady:
 - sukcesywnego wyposażania nowych terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną,
 - do czasu wyposażenia terenu w miejskie urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków, dopuszczenie rozwiązań indywidualnych, w tym z zastosowaniem szczelnych zbiorników wybieralnych;
- na terenach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi - zachowanie wynikających stąd warunków;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 2,00
 - maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 15
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 3
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 20
 - maksymalna powierzchnia zabudowy (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 70

II.4.4.7. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług (MW/U)

Dominującą funkcją terenów MW/U, jest funkcja związana z mieszaną zabudową mieszkaniową wielorodzinną i usługową. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych MW/U:

- utrzymanie i rozwijanie:
 - funkcji mieszkaniowej z zabudową wielorodzinną o wysokiej i średniej intensywności, z zakazem nowej zabudowy zagrodowej oraz z dopuszczeniem zabudowy o niskiej intensywności zabudowy,
 - usług podstawowych,
 - usług ogólnomiejskich o swobodnej lokalizacji;
- zakaz lokalizowania obiektów i inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem inwestycji celu publicznego w zakresie łączności i infrastruktury technicznej;
- ochrona historycznej struktury przestrzennej wraz z istniejącymi obiektami stanowiącymi dobra kultury oraz ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień; ochrona obiektów obejmuje przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji obiektów oraz dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb;
- korygowanie, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych dysharmonijnych z otoczeniem, poprawa ich detalu i kolorystyki;
- eliminowanie (prowadzące do odzyskiwania wolnych terenów i obiektów):

- zagospodarowania terenu kolidującego w sposób istotny z funkcjami obszaru,
- zabudowy, która utraciła wartość techniczną i użytkową, a nie przedstawia wartości kulturowych,
- obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych z otoczeniem, bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich efektywniejszego wykorzystania,
- w obiektach istniejących, funkcji kolidujących w sposób istotny z funkcjami strefy i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne;
- wprowadzanie - na wolnych terenach i działkach - nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz zabudowy usługowej;
- wprowadzanie i utrzymywanie zieleni publicznej, zwłaszcza w otoczeniu urządzeń usługowych, utrzymanie i wprowadzanie zieleni w otoczeniu zabudowy, z udziałem zadrzewień i zakrzewień oraz wprowadzanie zieleni osłonowej przy obiektach dysharmonijnych w stosunku do otoczenia;
- zapewnienie dostępności komunikacyjnej urządzeń i obiektów, w tym:
 - modernizacja dróg i ulic (poszerzenia jezdni, wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb niepełnosprawnych w obrębie terenów zabudowanych, urządzenie zieleni),
 - zapewnienie obsługi terenów MN położonych przy drogach krajowych i wojewódzkich przez wewnętrzny układ komunikacyjny, z ograniczeniem liczby wjazdów na ww. drogi,
 - zapewnienie niezbędnej ilości parkingów publicznych, zwłaszcza w sąsiedztwie urządzeń usługowych; pojazdy związane z użytkowaniem poszczególnych działek powinny mieć zapewnione miejsca do parkowania bądź garażowania w obrębie tych działek,
 - urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach;
- zapewnienie właściwych standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną z systemów miejskich, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz z zaleceniem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska media grzewcze, z zachowaniem zasady:
 - sukcesywnego wyposażania nowych terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną,
 - do czasu wyposażenia terenu w miejskie urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków, dopuszczenie rozwiązań indywidualnych, w tym z zastosowaniem szczelnych zbiorników wybieralnych;
- na terenach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi - zachowanie wynikających stąd warunków;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy 5,00
 - maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej 40
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych 12
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji) 15
 - maksymalna powierzchnia zabudowy (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji) 85

II.4.4.8. Tereny przeznaczone dla usług sportu (US)

Tereny US obejmują urządzenia sportowo-rekreacyjne w obrębie przestrzeni otwartych. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych US:

- utrzymanie oraz rozwijanie urządzeń sportowych wraz z zapleczem i urządzeniami towarzyszącymi (wypożyczalnie sprzętu, szatnie, przebieralnie z sanitariatami, obiekty małej gastronomii itp.), z dopuszczeniem urządzeń turystyczno rekreacyjnych;
- wprowadzenie i utrzymanie, w otoczeniu obiektów i urządzeń, o których mowa wyżej, publicznej zieleni urządzonej o charakterze parkowym, z udziałem zadrzewień i zakrzewień, z pieszymi ciągami spacerowymi i trasami rowerowymi oraz miejscami wypoczynku;
- wyposażenie terenu w niezbędne urządzenia komunikacyjne, ze szczególnym uwzględnieniem parkingów, wyposażonych w zaplecze sanitarne;
- wyposażenie terenu i obiektów w niezbędną infrastrukturę techniczną;
- tereny US, położone w obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią należy zagospodarować w sposób uwzględniający zagrożenie powodziowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi, celem wyeliminowania lub zminimalizowania strat powodziowych;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,4
 - maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 30
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 40
 - maksymalna powierzchnia zabudowy (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 40

II.4.4.9. Tereny przeznaczone dla usług turystyki i rekreacji (UT)

Tereny UT pełnią funkcje usługowe, turystyczno-rekreacyjne. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych UT:

- rozwijanie urządzeń rekreacji przyrodnej, z przystosowaniem do kąpeli i uprawiania sportów wodnych, z miejscami plażowania, urządzeniami do gier sportowych i zabaw na wolnym powietrzu oraz z zapleczem obsługowym (wypożyczalnie sprzętu, szatnie, przebieralnie z sanitariatami, mała gastronomia), a także realizacja innych obiektów i urządzeń sportu i rekreacji, z zastrzeżeniem, że realizowane obiekty i urządzenia nie będą zagrażały przedmiotom ochrony obszarów chronionych Natura 2000 i będą zapewniały ich prawidłowe funkcjonowanie;
- wprowadzenie i utrzymanie, w otoczeniu obiektów i urządzeń, o których mowa wyżej, zieleni publicznej zieleni urządzonej i częściowo urządzonej, z udziałem zadrzewień i zakrzewień, z pieszymi ciągami spacerowymi i trasami rowerowymi oraz miejscami wypoczynku;
- wyposażenie terenu w niezbędne urządzenia komunikacyjne, ze szczególnym uwzględnieniem parkingów;
- wyposażenie terenu i obiektów w niezbędną infrastrukturę techniczną;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,40

- maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 15
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 60
- maksymalna powierzchnia zabudowy (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 20

II.4.4.10. Tereny przeznaczone dla działalności produkcyjno-składowo-usługowej (P/U)

Dominującą funkcją terenów P/U, jest działalność gospodarcza, produkcyjna, składowa, magazynowa i usługowa, również w zakresie przedsiębiorczości lokalnej (rozwijania małych i średnich przedsiębiorstw). Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych P/U:

- utrzymanie, modernizacja i rozbudowa urządzeń zgodnych z funkcją obszaru, pod warunkiem stosowania technologii ograniczających uciążliwości w stosunku do otoczenia ze szczególnym uwzględnieniem zachowania dopuszczalnych norm w zakresie hałasu, wibracji, zanieczyszczenia powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych dla terenów mieszkalnych i prawnie chronionych;
- realizowanie nowej działalności gospodarczej po uprzednim przygotowaniu terenów, polegającym na ustaleniu zasad ich podziału i wyposażeniu w niezbędne urządzenia towarzyszące (komunikacja, infrastruktura techniczna);
- w miarę możliwości kształtowanie brył budynków w układzie horyzontalnym;
- tworzenie pasów zieleni izolacyjnej z udziałem zadrzewień i zakrzewień, zwłaszcza wzdłuż głównych ulic;
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów i urządzeń technicznych komunikacji; pojazdy związane z prowadzeniem działalności gospodarczej powinny mieć zapewnione miejsca do parkowania bądź garażowania w obrębie działek poszczególnych użytkowników, tereny położone przy głównych drogach (klasy GP i G) powinny być wyposażone w wewnętrzny układ komunikacyjny z ograniczoną liczbą wjazdów do drogi głównej;
- uzupełnianie istniejących braków w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną działek i obiektów istniejących, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków; warunkiem uruchomienia działalności gospodarczej na nowym terenie jest wyprzedzające wyposażenie w infrastrukturę techniczną;
- utrzymanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, ze wskazaniem celowości zmiany sposobu użytkowania zgodnie z główną funkcją obszaru; zakaz nowej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej z wyjątkiem terenów wyznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
- na obszarze P/U w strefie D1 określa się obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 3,00
 - maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy wież, kominów i innych elementów instalacji, inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej oraz z zachowaniem ograniczeń wysokości zabudowy określonych przez powierzchnie ograniczające lądowiska Szpitalnego Oddziału Ratunkowego przy Szpitalu Powiatowym im św. Maksymiliana: 30

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 5
- maksymalna powierzchnia zabudowy (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 90

II.4.4.11. Tereny przeznaczone dla powierzchniowej eksploatacji surowców pospolitych (PE)

Dominującą funkcją terenów PE, jest działalność gospodarcza, produkcyjna, składowa, magazynowa i usługowa, również w zakresie przedsiębiorczości lokalnej (rozwijania małych i średnich przedsiębiorstw). Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych PE:

- zasady eksploatacji zgodnie z koncesją na wydobywanie kruszywa naturalnego oraz przepisami odrębnymi;
- urządzenie otoczenia terenu eksploatacji, w sposób minimalizujący jej uciążliwość, w tym ujemny wpływ na wartości krajobrazowe terenu ze szczególnym uwzględnieniem zachowania dopuszczalnych norm w zakresie hałasu, wibracji, zanieczyszczenia powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych dla terenów mieszkalnych i prawnie chronionych;
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenu; pojazdy związane z prowadzeniem działalności eksploatacyjnej powinny mieć zapewnione miejsca do parkowania bądź garażowania w obrębie obszaru;
- po zakończeniu eksploatacji tereny powinny być poddane rekultywacji; sposób i kierunki rekultywacji - do późniejszego ustalenia;
- na terenie PE w strefie D4 obowiązują zakazy określone w przepisach szczególnych (art. 40 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne);
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,40
 - maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 30
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 40
 - maksymalna powierzchnia zabudowy (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 40

II.4.4.12. Tereny przeznaczone dla gospodarstw rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz usług towarzyszących (RU)

Dominującą funkcją terenów RU, jest działalność gospodarcza gospodarstw rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz usług towarzyszących. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych RU:

- utrzymanie istniejącego zagospodarowania i zabudowy terenu, z możliwością uzupełnień i modernizacji;
- zapewnienie niezbędnej obsługi komunikacyjnej;
- wyposażenie terenu i obiektów w niezbędną infrastrukturę techniczną.
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,00
 - maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 12

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 30
- maksymalna powierzchnia zabudowy (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 60

II.4.4.13. Tereny ważniejszych urządzeń obsługi komunikacji drogowej (KD)

Tereny KD stanowią tereny wyodrębnionych, ważniejszych urządzeń obsługi komunikacji drogowej, w tym parkingów i garaży. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych KD:

- utrzymanie, modernizacja i rozbudowa urządzeń zgodnych z funkcją obszaru wraz z urządzeniami towarzyszącymi, pod warunkiem stosowania rozwiązań technicznych nie powodujących uciążliwości w stosunku do otoczenia;
- realizowanie nowych urządzeń obsługi komunikacji, po uprzednim ich wyposażeniu w niezbędną infrastrukturę techniczną, ze szczególnym uwzględnieniem urządzeń odprowadzania ścieków, w tym w zakresie kanalizacji opadowej;
- stosowanie niewielkich gabarytów obiektów budowlanych, w miarę możliwości kształtowanie brył budynków w układzie horyzontalnym;
- tworzenie pasów zieleni izolacyjnej z udziałem zadrzewień i zakrzewień, zwłaszcza na styku z terenami mieszkaniowymi i usługowymi.
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,00
 - maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej oraz z zachowaniem ograniczeń wysokości zabudowy określonych przez powierzchnie ograniczające lądowiska Szpitalnego Oddziału Ratunkowego przy Szpitalu Powiatowym im św. Maksymiliana: 6
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 20
 - maksymalna powierzchnia zabudowy (% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji): 70

II.4.4.14. Tereny infrastruktury technicznej (IT)

Tereny IT stanowią tereny wyodrębnionych, ważniejszych urządzeń infrastruktury technicznej. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów IT:

- utrzymanie, modernizacja i rozbudowa urządzeń zgodnych z funkcją obszaru oraz realizowanie nowych urządzeń infrastruktury technicznej, pod warunkiem stosowania technologii nie powodujących uciążliwości w stosunku do otoczenia;
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenu; place manewrowe i miejsca do parkowania bądź garażowania pojazdów związanych z funkcjonowaniem terenu, powinny być zapewnione na
- tworzenie pasów zieleni izolacyjnej z udziałem zadrzewień i zakrzewień, zwłaszcza na styku w terenami mieszkaniowymi i usługowymi i wzdłuż dróg.

II.4.4.15. Tereny zieleni nieurządzonej i zieleni łęgowej dolin rzecznych (ZŁ)

Tereny ZŁ obejmują tereny zieleni niskiej, łęgowej i zieleni izolacyjnej, w tym tereny oznaczone symbolem ZŁ1 - stanowiące obudowę biologiczną doliny rzek Wisły i Soły, w obrębie wałów przeciwpowodziowych oraz tereny bezpośrednio zagrożone powodzią, wyznaczone w

oparciu o strefę przepływu wezbrania powodziowego Q1%, określoną przez Dyrektora RZGW w Krakowie w opracowaniu pt. „Studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych zlewni Soły”. Na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią, o których mowa w ust. 1, obowiązują zakazy określone w przepisach szczególnych (art. 40 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne). Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych ZŁ i ZŁ1:

- ochronie podlegają wartości przyrodnicze i krajobrazowe tych obszarów, w tym zieleni niska - jako obszarów tworzących podstawowy układ korytarzy ekologicznych miasta i jego otoczenia,
- tereny zieleni niskiej mogą być wykorzystane jako użytki zielone,
- utrzymuje się istniejącą zabudowę; w przypadku położenia jej na terenach bezpośredniego zagrożenia powodzią wskazuje się potrzebę wykonania odpowiednich zabezpieczeń,
- wyklucza się sytuowanie nowej zabudowy; w uzasadnionych przypadkach, pod warunkiem nie naruszania korytarzy ekologicznych, dopuszcza się urządzenia związane z gospodarką wodną,
- tereny mogą być wykorzystane dla turystyki i wypoczynku, przy zachowaniu następujących zasad:
 - ruch turystyczny pieszy, powinien odbywać się na wyznaczonych ścieżkach, z dopuszczeniem względnie swobodnej penetracji terenu,
 - ruch turystyczny rowerowy i konny powinien być ograniczony do wyznaczonych i odpowiednio urządzonych tras,
- utrzymuje się istniejące trasy komunikacyjne i ciągi infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem ich uzupełnień (np. nowe powiązania drogowe, telekomunikacyjne, linie elektroenergetyczne, gazociągi, niezbędne przebiegi przewodów wodociągowych, kanalizacyjnych itp.).

II.4.4.16. Tereny zieleni urządzonej (ZP)

Tereny ZP obejmują tereny urządzonej miejskiej zieleni parkowej pełniącej funkcję rekreacyjną. Ustala się następujące zasady zagospodarowania przestrzennego obszarów ZP:

- urządzenie i utrzymywanie zieleni oraz towarzyszących urządzeń parkowych, zgodnych z funkcją terenu;
- utrzymanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej pod warunkiem:
 - zagospodarowania działek jako ogrodów przydomowych,
 - korygowania, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych dysharmonijnych z otoczeniem, poprawa ich detalu i kolorystyki;
- w sąsiedztwie cmentarzy dopuszcza się możliwość lokalizacji obiektów usługowych związanych z obsługą cmentarza;
- eliminowanie - w miarę możliwości:
 - zagospodarowania terenu kolidującego w sposób istotny z funkcjami strefy, zabudowy, która utraciła wartość techniczną i użytkową, a nie przedstawia wartości kulturowych,
 - obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych z otoczeniem, bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich efektywniejszego wykorzystania,
 - w obiektach istniejących, funkcji kolidujących w sposób istotny z funkcjami strefy i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne;

- wyposażenie terenu w niezbędne urządzenia komunikacyjne, w tym parkingi,
- wyposażenie terenu w niezbędną infrastrukturę techniczną, w tym w szczególności w oświetlenie i niezbędne urządzenia wodociągowo kanalizacyjne;
- zabezpieczenie przeciwpowodziowe terenów ZP położonych po wschodniej stronie rzeki Soły.

II.4.4.17. Tereny ogrodów działkowych (ZD)

Tereny ZD obejmują tereny ogrodów działkowych. Ustala się następujące zasady zagospodarowania przestrzennego obszarów ZD:

- utrzymanie istniejących ogrodów działkowych i związane z nimi urządzeń; wyznaczenie nowych ogrodów;
- wyposażenie obszarów w parkingi oraz niezbędną infrastrukturę techniczną (urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne, elektryczne);
- obszary powinny być objęte zakazem zabudowy nie związanej z ich funkcją.

II.4.4.18. Tereny cmentarzy (ZC)

Obszary ZC obejmują istniejące cmentarze oraz tereny ich rozbudowy. Ustala się następujące zasady zagospodarowania przestrzennego obszarów ZC:

- utrzymanie istniejących cmentarzy grzebalnych i w miarę możliwości - ich rozbudowa;
- wyposażenie terenu cmentarzy:
 - w niezbędne obiekty i urządzenia towarzyszące (kaplice cmentarne itp.),
 - w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej (zaopatrzenie w wodę, urządzenia gromadzenia i usuwania odpadów itp.),
 - w niezbędne urządzenia komunikacyjne, w tym parkingi.
- zachowanie istniejących cmentarzy niegrzebalnych i utrzymanie zieleni na ich terenie.

W sąsiedztwie cmentarza (w strefie 50 m) dopuszcza się możliwość lokalizacji usług związanych z funkcjonowaniem cmentarza i jednocześnie w strefie 50 m od cmentarza, wyznaczonej na rysunku Studium, wyklucza się możliwość realizacji budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi oraz zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów przechowujących artykuły żywności lub zakładów zbiorowego żywienia.

II.4.4.19. Tereny rolne (RP)

Obszary RP - pełnią funkcje rolnicze. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów RP:

- wykorzystanie terenów na cele produkcji rolniczej, stosownie do ich predyspozycji,
- wyklucza się sytuowanie nowej zabudowy; istniejąca zabudowa rozproszona może być zachowana, remontowana, i modernizowana;
- tereny mogą być wykorzystane dla turystyki i wypoczynku, przy zachowaniu następujących zasad:
 - ruch turystyczny pieszy, rowerowy i konny powinien być ograniczony do wyznaczonych i odpowiednio urządzonych tras,
 - dopuszcza się urządzenie miejsc odpoczynku (np. wiaty, ławki, bez wygradzeń);
- utrzymuje się istniejące trasy komunikacyjne i ciągi infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem ich uzupełnień (np. nowe powiązania drogowe, telekomunikacyjne, linie elektroenergetyczne, gazociągi, niezbędne przebiegi przewodów wodociągowych, kanalizacyjnych itp.).

II.4.4.20. Tereny wód powierzchniowych (W)

Obszary W obejmują istniejące wody powierzchniowe: rzeki i potoki oraz zbiorniki wodne. Ustala się następujące zasady zagospodarowania przestrzennego obszarów W:

- dopuszcza się wykonywanie zabezpieczeń przeciwpowodziowych i przeciwerozrywnych w sytuacjach, gdy wystąpi konieczność ochrony zdrowia i życia ludzi oraz ich mienia;
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami, w tym zarówno zanieczyszczeniami obszarowymi (z gospodarki rolniczej, z terenów nieskanalizowanych), jak i punktowymi;
- zapewnienie pasów ochronnych wzdłuż cieków w celu:
 - umożliwienia dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód,
 - umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia robót remontowych i konserwacyjnych w korytach cieków,
 - ochrony otuliny biologicznej cieków wodnych;
- utrzymanie zbiorników wodnych i przystosowywanie ich na cele rekreacyjne (wędkarstwo, kąpieliska, uprawianie sportów wodnych itp.).

II.4.4.21. Tereny Pomnika Zagłady i jego strefy ochronnej (TPZ i TPZs)

Obszary TPZ i TPZs obejmują teren Pomnika Zagłady i jego strefy ochronnej. Utrzymuje się Pomnik Zagłady w istniejących granicach zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

II.4.4.22. Tereny kolejowe (TZk)

Tereny TZk obejmują zamknięte tereny kolejowe ustanowione decyzją Nr 45 Ministra Infrastruktury z 17 grudnia 2009 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. Ml Nr 14, poz. 51, z późn. zm.) oraz tereny przeznaczone dla urządzeń infrastruktury kolejowej niewłączone do terenów zamkniętych.

Dla terenów TZk ustanawia się zachowanie istniejących budynków i urządzeń infrastruktury kolejowej. Szczegółowe kierunki rozwoju komunikacji kolejowej określono w odrębnym rozdziale. Zagospodarowanie terenów zamkniętych wchodzących w skład terenów kolejowych ustanawia się w zgodzie z przepisami odrębnymi.

II.4.4.23. Tereny wojskowe (TZw)

Tereny TZw obejmują zamknięte tereny wojskowe, na których ustala się zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi.

II.4.4.24. Tereny komunikacji drogowej

Wyznaczone tereny komunikacji drogowej obejmują drogi publiczne klasy głównej i głównej ruchu przyspieszonego, zbiorczej, lokalnej i ważniejszych dróg dojazdowych w granicach pasa drogowego. Dla terenów komunikacji drogowej zasady zagospodarowania i rozwoju określono w odrębnych rozdziałach.

II.4.5. Obszary przestrzeni publicznej

W rozumieniu przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przez obszar przestrzeni publicznej należy rozumieć obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Obszar prze-

strzeni publicznej będzie, więc obejmował najważniejsze w strukturze miasta tereny o charakterze publicznym. Z kolei terenami o charakterze publicznym są: place publiczne, drogi i ulice publiczne, publiczne ciągi pieszo-jezdne i pieszo-rowerowe, tereny ogólnodostępnej zieleni urządzonej, parki, skwery, cmentarze, publiczne tereny sportowo-rekreacyjne, itp.

W Oświęcimiu obszar przestrzeni publicznej obejmuje:

- Rynek Główny wraz z ulicami, placami i terenami zieleni ogólnodostępnej Starego Miasta oraz ogólnomiejskiego centrum usługowego Oświęcimia wraz terenami handlu wielkopowierzchniowego przy ul. Królowej Jadwigi;
- rejon dworca kolejowego przy ul. Powstańców Śląskich i ul. Wyzwolenia;
- rejon Alei Tysiąclecia.

Opisane wyżej obszary winny stanowić najbardziej reprezentacyjne tereny miejskie - „wizytówkę miasta”. W nich powinny w pierwszej kolejności skupiać się inwestycje miejskie z zakresu infrastruktury technicznej, budowy i remontu dróg, wyposażenia przestrzeni w obiekty małej architektury, remontu budynków miejskich. Także gminne obiekty zabytkowe usytuowane w tych obszarach winny być w pierwszej kolejności konserwowane i rewaloryzowane.

Tereny placów i ulic wchodzących w skład obszaru przestrzeni publicznej powinny być nade wszystko przyjazne i bezpieczne dla pieszych, poruszających się na rowerach i osób niepełnosprawnych, tak aby mieszkańcy miasta chcieli się w nich gromadzić i nawiązywać kontakty społeczne. Ruch samochodowy w ich obszarze powinien być ograniczony. Postuluje się, aby Stare Miasto (z wyjątkiem ulic go otaczających) wyłączone było z ruchu samochodowego.

II.4.6. Obszary zdegradowane

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Oświęcim na lata 2015-2025 (przyjętym uchwałą Nr XXVIII/525/16 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.11.2016 r.) wyznaczono obszar zdegradowany, który jednocześnie jest obszarem rewitalizacji. Ogólna powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 307,83 ha (10,26% całej powierzchni miasta), natomiast ogólna liczba ludności zamieszkującej go to 10 896 osób (27,63% liczby ludności Oświęcimia).

W ramach obszaru rewitalizacji wyróżniono cztery podobszary:

- Obszar Chemików (stanowiący część osiedla Chemików),
- Obszar Stare Miasto (w którego skład wchodzi tereny Starego Miasta, Bulwarów, ul. Fika i ul. Górnickiego oraz strefy między ul. Krasickiego a ul. Chopina),
- Obszar Kamieniec-Pileckiego (będący częścią osiedla Zasole, obejmujący osiedle Pileckiego, Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau oraz Kamieniec),
- Obszar Terenów pokolejowych (będący częścią osiedla Zasole, obejmujący okolice Dworca PKP w Oświęcimiu, część ulicy Powstańców Śląskich od ul. Wąskiej, ul. Orzeszkowej, ul. Prusa oraz część ul. Wyzwolenia i fragment ul. Dworcowej).

II.4.7. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym

Określa się następujące obszary funkcjonalne, wymagające prowadzenia przez gminę aktywnej strategii realizacyjnej, jako warunku osiągnięcia celów rozwoju miasta Oświęcim:

- obszar podstawowej strefy funkcjonalno-przestrzennej C1, wymagający przekształceń, rewitalizacji, na zasadach określonych w II.4.4., z zachowaniem wymagań konserwatorskich;

- obszary położone po północnej i południowej stronie ulicy Dąbrowskiego, mające - wraz z obszarem strefy C1 - pełnić funkcje przestrzeni publicznej ogólnomiejskiego centrum usługowego. Wymagające restrukturyzacji, modernizacji i uzupełnienia zagospodarowania na zasadach określonych w II.4.4.;
- obszary funkcjonalne U w strefie C3, wymagające przekształceń, w tym modernizacji i uzupełnienia zagospodarowania na zasadach określonych w II.4.4., z uwzględnieniem warunków wynikających z położenia części tych obszarów w strefie ochronnej Pomnika Zagłady;
- niezainwestowane dotychczas tereny w obrębie obszarów funkcjonalnych P/U w strefach D1 i D2, wymagające przygotowania pod zabudowę, stosownie do zasad określonych w II.4.4.;
- tereny poprzemysłowe w obrębie obszarów funkcjonalnych P/U, wymagające przekształceń i rewitalizacji.

Prowadzenie przez Władze Miasta aktywnej strategii realizacyjnej, o której mowa w odniesieniu do obszarów funkcjonalnych dotyczy zarówno przedsięwzięć związanych z realizacją celów publicznych, finansowanych z budżetu miasta lub organów rządowych i sterowanych przez miasto, jak i realizacji przedsięwzięć finansowanych ze środków własnych innych podmiotów, koordynowanych przez miasto. Ich realizacja w znacznej części przypadków może być uwarunkowana podjęciem wspólnych działań inwestycyjnych.

Realizacja zadań na obszarach funkcjonalnych powinna mieć charakter działalności priorytetowej, prowadzonej w Urzędzie Miejskim na specjalnej ścieżce operacyjnej, w celu ułatwienia podejmowania decyzji dotyczących zagospodarowania tych obszarów.

II.4.8. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

W myśl ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2120) na terenie miasta wydzielony został obszar Pomnika Zagłady wraz ze strefą ochronną (szczegółowe zasady zagospodarowania - por. **II.4.4.21.**).

II.4.9. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne

W granicach miasta mamy do czynienia z dwoma rodzajami terenów zamkniętych:

- terenem zamkniętym wojskowym, w obrębie którego zlokalizowana jest Wojskowa Komisja Uzupełnień. Zasady zagospodarowania terenu TZw pokrywającego się w zasięgu z terenem zamkniętym określono w części **II.4.4.23.** Dla terenu zamkniętego wojskowego nie wyznacza się strefy ochronnej;
- terenem zamkniętym ustanowionym na mocy decyzji nr 45 Ministra Infrastruktury z dnia 17 grudnia 2009 r. (Dz. Urz. Ministra Infrastruktury Nr 14, poz. 51), związanym z czynną linią kolejową. W ramach obszaru terenu zamkniętego określonego w decyzji ustanawiającej Studium wyznacza tereny przeznaczone dla infrastruktury kolejowej, ale także teren usług związany z dworcem kolejowym oraz zlokalizowany po przeciwnej stronie trakcji teren przeznaczony dla działalności produkcyjno-składowo-usługowej. Dla terenów tych ustanawia się zasady zagospodarowania zgodnie z rozdziałem **II.4.4** oraz przepisami odrębnymi.

Dla terenów tych ustanawia się strefę ochronną, w której ogranicza się zabudowę i zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi.

II.5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

Nasilający się ruch w obszarze miasta w tym ruch tranzytowy oraz wzrastająca liczba pojazdów sprawiają, że funkcjonujący obecnie układ drogowy staje się niewystarczający do zapewnienia sprawnej obsługi komunikacyjnej na terenie miasta. Dodatkowo, potrzeba zmian systemu komunikacji powodowana jest także przeznaczeniem w obowiązujących planach miejscowych dużej ilości nowych terenów do zabudowy, wymagających zapewnienia efektywnej obsługi komunikacyjnej.

Układ drogowy Oświęcimia tworzy zhierarchizowany system, na który składa się:

- podstawowy układy komunikacyjny, zapewniający miastu połączenia zewnętrzne, tworzony jest przez drogę krajową nr 44, drogi wojewódzkie nr 933 i nr 948, realizowaną wschodnią obwodnicę miasta (Drogę Współpracy Regionalnej) oraz zbiorcze drogi powiatowe i gminne. Pomimo usytuowania poza granicami administracyjnymi miasta do jego obsługi komunikacyjnej należy włączyć przyszłą drogę ekspresową S1 z jej nowym połączeniem z drogą krajową 44 w kierunku wschodnim.
- uzupełniający układ komunikacyjny, zapewniający połączenia wewnętrzne oraz pełną obsługę terenów zabudowanych i planowanych do zabudowy, obejmujący drogi gminne, publiczne, klasy lokalnej i dojazdowej oraz pozostałe drogi gminne i wewnętrzne.

II.5.1. Polityka transportowa

II.5.1.1. Cel strategiczny

Głównym celem strategicznym miasta powinna być konsekwentna polityka strategii zrównoważonego rozwoju miasta. W odniesieniu do układu transportowego wymaga on stworzenia warunków sprawnego, bezpiecznego i ekonomicznego przemieszczenia się osób oraz ładunków w wewnętrznych i zewnętrznych powiązaniach komunikacyjnych.

W wewnętrznych powiązaniach obejmujących podsystemy komunikacji drogowej, komunikacji zbiorowej, rowerowej i pieszej wymagana jest zasada równoważenia rozwoju oraz minimalizacji uciążliwości ruchu.

Jako cel strategiczny w powiązaniach zewnętrznych miasta przyjmuje się zwiększenie wykorzystania komunikacji kolejowej dla dostępności miasta oraz dążenie całkowitego wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza obszar miasta.

II.5.1.2. Cele szczegółowe

Cele szczegółowe prowadzące do realizacji celu strategicznego opracowania to:

- poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy poprzez:
 - budowę drogi ekspresowej S1 przez obszar województwa śląskiego po zachodniej stronie miasta z powiązaniem z nowym przebiegiem drogi krajowej nr 44,
 - budowę odcinka drogi - łącznika klasy GP pomiędzy istniejącą obwodnicą a węzłem „Brzezinka” na trasie planowanej drogi ekspresowej S-1 (częściowo poza granicami administracyjnymi miasta),
 - budowę tzw. Drogi Współpracy Regionalnej, tj. wschodniej obwodnicy, w klasie technicznej G,

- rozwój komunikacji zbiorowej kolejowej o znaczeniu regionalnym, w tym przywrócenie połączenia ze Skawiną i Krakowem z wykorzystaniem linii kolejowej nr 94,
- rozwój komunikacji zbiorowej autobusowej poprzez wzrost atrakcyjności tego środka transportu realizowany przez poprawę infrastruktury przystankowej, modernizację dotychczasowego oraz wprowadzanie nowego taboru autobusowego,
- poprawa powiązań wewnętrznych miasta poprzez:
 - wykorzystanie planowanych: południowej obwodnicy miasta (DK 44) oraz drogi współpracy regionalnej w wewnętrznej obsłudze komunikacyjnej miasta,
 - systematyczną modernizację istniejącego układu drogowego oraz rozbudowę istniejącego układu dróg gminnych dla obsługi przyszłych terenów rozwojowych,
 - uzupełnienie układu głównych dróg wewnątrzmijskich (droga łącząca ulicę Krasickiego na przedłużeniu ul. Kownackiej z ulicą Słowackiego oraz droga na przedłużeniu ulicy Sobieskiego i Batorego z Zasolem),
 - włączenie linii kolejowej nr 94 wraz ze stacją Dwory do wewnętrznej obsługi komunikacyjnej,
 - podnoszenie standardów obsługi komunikacją autobusową poprzez poprawę infrastruktury przystankowej, modernizację dotychczasowego i wprowadzanie nowego taboru autobusowego oraz dostosowywanie tras linii autobusowych do aktualnego zapotrzebowania mieszkańców,
 - rozwój komunikacji zbiorowej mikrobusej i autobusowej o znaczeniu lokalnym,
 - rozwój transportu rowerowego poparty budową wydzielonych dróg i sieci ścieżek rowerowych,
 - poprawę funkcjonowania komunikacji pieszej poprzez modernizację chodników i placów,
- integracja podsystemów komunikacji zbiorowej poprzez wykształcenie dogodnych węzłów przesiadkowych, wprowadzenie zintegrowanej taryfy biletowej obejmującej swym zasięgiem komunikację autobusową miejską, autobusową regionalną oraz komunikację kolejową, skoordynowanie rozkładów jazdy),
- minimalizacja uciążliwości komunikacyjnych wywołanych ruchem i urządzeń komunikacyjnych w stosunku do środowiska poprzez:
 - modernizację linii kolejowych i zwiększeniem wykorzystania ich w przewozach pasażerskich kosztem komunikacji samochodowej,
 - zwiększenie udziału komunikacji zbiorowej oraz ruchu pieszego i rowerowego w podróżach,
 - zmniejszenie podróży samochodowych,
 - promowanie ruchu pieszego i rowerowego,
 - modernizacja taboru autobusowego i mikrobusej,
- poprawę dostępności podsystemów transportowych dla osób niepełnosprawnych poprzez:
 - dostosowanie urządzeń dróg i ulic oraz budynków użyteczności publicznej do wymogów osób niepełnosprawnych - likwidacja barier architektonicznych,
 - dostosowanie taboru komunikacji zbiorowej autobusów i pociągów do potrzeb osób niepełnosprawnych - wprowadzenie taboru niskopodłogowego, specjalne miejsca w pojazdach, wysokości peronów dostosowane do taboru.

II.5.2. Rozwiązania komunikacyjne

II.5.2.1. Układ drogowy

Jako podstawę układu komunikacyjnego miasta przyjmuje się istniejący układ drogowy, uzupełniony o nowe i zmodernizowane odcinki dróg i ulic. Komunikacyjny ruszt winien być oparty o układ dróg i ulic:

- droga krajowa nr 44 - do czasu realizacji południowej obwodnicy przebieg ulicami: ul. Śląska, ul. Konarskiego, ul. Legionów, ul. Zatorska, ul. Chemików, ul. Fabryczna, ul. Długa;
- wschodnia obwodnica (Droga Współpracy Regionalnej) - przebieg od Ronda Andrzeja Telki, ul. Chemików do DW nr 933 w miejscowości Bobrek;
- droga wojewódzka nr 933 - o przebiegu: ul. Legionów, Konopnickiej;
- droga wojewódzka nr 948 - o przebiegu: ul. Jagiełły;
- oraz al. Słowackiego, ul. Dąbrowskiego, ul. Królowej Jadwigi, ul. Krasińskiego, ul. Krasickiego, ul. Górnickiego, ul. Sienkiewicza.

W szczególności jako zasadnicze warunki zapewnienia prawidłowej obsługi komunikacyjnej uznaje się:

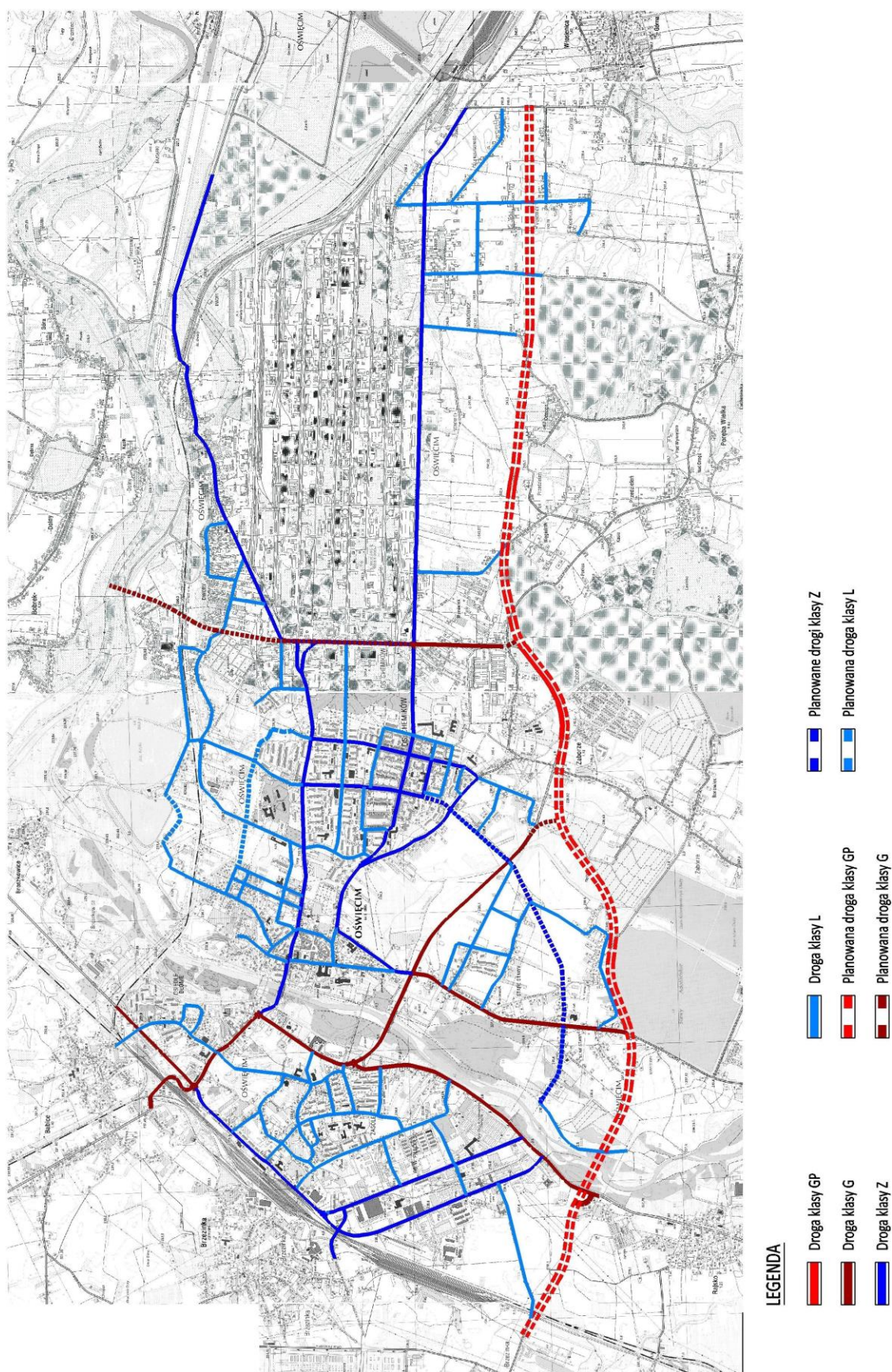
- budowę południowej obwodnicy miasta w klasie GP oraz wschodniej obwodnicy miasta w klasie G, z zachowaniem warunków ograniczonej akcesji,
- uzupełnienie i modernizację sieci pozostałych dróg klasy G, obsługujących ruch zewnętrzny, z zachowaniem warunków częściowo ograniczonej akcesji,
- uzupełnienie i modernizację wewnętrznego układu sieci ulicznej miasta (dróg zbiorczych, lokalnych i dojazdowych),
- utworzenie systemu parkingów oraz urządzeń obsługi komunikacji,
- uspokojenie ruchu na obszarze staromiejskim oraz maksymalną ochronę pozostałego obszaru centrum miasta przed ruchem samochodowym, przy udostępnieniu go dla komunikacji zbiorowej, rowerowej i pieszej.

Istniejący układ dróg i ulic wymaga:

- sukcesywnej modernizacji nawierzchni z zastosowaniem nawierzchni bitumicznych na drogach gminnych,
- dostosowania klasy technicznej dróg i ulic do posiadanych kategorii ruchu oraz do pełnionych funkcji, z jednoczesnym dostosowaniem szerokości pasów drogowych,
- budowę elementów wyposażenia dróg tj.: poboczy, zatok przystankowych, chodników w obrębie terenów zabudowanych, ścieżek rowerowych, parkingów i zatok parkingowych, urządzeń odwadniających,
- modernizację skrzyżowań, z uwzględnieniem poprawy warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego
- poprawę oznakowania w kontekście poprawy warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego, czytelności oznakowania, dostosowania do zmian w zagospodarowaniu otoczenia dróg.

Szczegółowe kierunki rozwoju układu drogowego miasta Oświęcim przedstawiono na rys.17.

Rysunek 17 Klasyfikacja techniczna układu drogowego miasta Oświęcim

Źródło: opracowanie własne

II.5.2.2. Układ kolejowy

Ze względu na w pełni ukształtowany układ kolejowy miasta Oświęcim, nie będzie podlegał on większym zmianom.

Prowadzone będą prace modernizacyjne przy podniesieniu jakości infrastruktury kolejowej w zakresie:

- linia kolejowa nr 93 na odcinku Trzebinia Czechowice Dziedzice modernizacja ze Środków Funduszu Spójności pod nazwą zadania: „Prace na linii kolejowej nr 93 Trzebinia - Oświęcim - Czechowice Dziedzice” umieszczonym na liście projektów kolejowych pod poz. 10 w Dokumencie Implementacyjnym (DI) do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.
- linia kolejowa nr 94 Kraków Płaszów - Oświęcim, łącznie ze stacjami przewiduje się prowadzenie prac modernizacyjnych związanych z realizacją projektu pn: „Prace na linii kolejowej nr 94 na odcinku Kraków Płaszów - Skawina - Oświęcim”, umieszczonym na liście projektów kolejowych pod poz. 50 w Dokumencie Implementacyjnym (DI) do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

II.5.2.3. Układ rowerowy

Planowane jest przeprowadzenie trzech szlaków rowerowych przez teren miasta Oświęcim.

- Wiślana Trasa Rowerowa (WTR) - trasa przebiegająca najbardziej atrakcyjnymi miejscami doliny Wisły i prawobrzeżnych jej dopływach. Zapewnia powiązanie komunikacyjne ośrodków Małopolski: Brzeszcz, Oświęcimia, Zatoru, Skawiny, Tyńca, Bielan, Niepołomic, Szczucina z Krakowem. Wykorzystuje wały, jako ekologiczny ciąg komunikacyjny pozbawiony całkowicie ruchu samochodowego.
 - Początek trasy - Jawiszowice (Gm. Brzeszcze).
 - Koniec trasy - most na Wiśle w Szczucinie (granica województwa świętokrzyskiego).
- EuroVelo 4 (EV4) - trasa przebiegająca również terenami doliny Wisły i prawobrzeżnych jej dopływach. Zapewnia powiązanie komunikacyjne ośrodków Małopolski: Brzeszcz, Oświęcimia, Zatoru, Skawiny, Tyńca, Bielan, Niepołomic, Bochni, Brzeska, Tarnowa z Krakowem. Wykorzystuje wały oraz Puszcę Niepołomicką, jako ekologiczny ciąg komunikacyjny pozbawiony całkowicie ruchu samochodowego.
 - Początek trasy - Jawiszowice (Gm. Brzeszcze).
 - Koniec trasy - Jodłówka (granica województwa podkarpackiego).
- VeloSoła (VS) - trasa przebiegająca po terenach Soły z widokami na Beskid Mały. Udostępnia otoczenie rzeki Soły obecnie trudno dostępne. Zapewnia powiązanie komunikacyjne ośrodków Małopolski: Oświęcimia, Brzeszcz, Kęt. Wykorzystuje: wały, brzegi, istniejące drogi dla rowerów i istniejące lokalne układy drogowe.
 - Początek trasy - Kęty, skrzyżowanie z DK 52 przy stacji kolejowej w Kętach.
 - Koniec trasy - Oświęcim, skrzyżowanie z trasą rowerową WTR/EV4

Ponadto zakłada się:

- budowę systemu dróg komunikacji rowerowej i pieszej
- wprowadzenie:

- wydzielonych ścieżek rowerowych i ciągów pieszych z dopuszczeniem ruchu rowerowego
 - miejsc umożliwiających pozostawienie rowerów
 - urządzeń obsługi rowerów
- budowę układów ciągów pieszych w obrębie miasta wraz z odpowiednim wyposażeniem.

II.6. Kierunki rozwoju systemów uzbrojenia technicznego

II.6.1. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę

Rozwój systemu zaopatrzenia w wodę miasta Oświęcim powinien zapewnić wszystkim mieszkańcom i innym odbiorcom wymaganą ilość i jakość oraz niezawodność dostawy wody. Realizacja tych zamierzeń wymaga utrzymania (w tym modernizacji i częściowej restrukturyzacji) oraz rozbudowy dotychczasowego systemu zaopatrzenia w wodę, a w szczególności:

- utrzymania dotychczasowych zasad zasilania wodociągów miasta Oświęcim i gminy Oświęcim oraz związanych z nimi urządzeń:
 - ujęcia infiltracyjnego z rzeki Soły „Zasole” ze stacją uzdatniania wody,
 - ujęcia głębinowego „Zaborze (IW-2) ze stacją uzdatniania wody,
 - uzupełniającego poboru uzdatnionej wody z magistrali wodociągowej „KRAK”,
 - ujęcia wody w strefie C1;
- utrzymania i rozwijania pierścieniowego układu sieci wodociągowej, zapewniającego możliwość zmiany źródeł i kierunków zasilania w przypadku planowanych remontów bądź sytuacji awaryjnych;
- utrzymywania w dobrym stanie technicznym obiektów i urządzeń (ujęcia wody, stacje uzdatniania wody, sieć wodociągowa, zbiorniki wyrównawcze, hydrofornie);
- umożliwienie korzystania na cele przeciwpożarowe, poprzez:
 - zapewnienie odpowiedniej ilości wody na cele przeciwpożarowe,
 - wyposażenie wodociągów w hydranty przeciwpożarowe do zewnętrznego gaszenia pożaru, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami.

Przy realizacji inwestycji należy przestrzegać zasadę wyprzedzającej lub równoległej realizacji budowy sieci wodociągowej w stosunku do nowego zainwestowania. Na terenach peryferyjnych dopuszcza się zaopatrzenie w wodę z indywidualnych studni, z uwzględnieniem warunków określonych w przepisach odrębnych. Tereny zabudowy powinny być wyposażone w awaryjne ujęcia wody (studnie) niezależne od systemu wodociągowego; odległość do studni z budynków mieszkalnych nie powinna przekraczać 800 m.

II.6.2. Kierunki rozwoju systemów odprowadzania ścieków sanitarnych i opadowych

Rozwój systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków miasta Oświęcim powinien zapewnić mieszkańcom i innym użytkownikom możliwość korzystania z urządzeń kanalizacji sanitarnej, przy zachowaniu odpowiednich standardów oczyszczania ścieków, a także zapewnić odprowadzanie z terenu miasta wód opadowych.

Realizacja tych zamierzeń wymaga utrzymania (w tym modernizacji i częściowej restrukturyzacji) oraz rozbudowy dotychczasowego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków, a w szczególności:

- utrzymania istniejącej, miejsko-przemysłowej oczyszczalni ścieków, obsługującej miasto i tereny gminy Oświęcim oraz utrzymania, przy oczyszczalni, punktu zlewnego odpadów płynnych;
- modernizacji, przebudowy i częściowego uzupełnienia istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej (głównie na osiedlu Błonie, Starym Mieście i w dzielnicy Zasole), w oparciu o system kanalizacji rozdzielczej ze szczególnym uwzględnieniem rozdziału ścieków sanitarnych od deszczowych lub deszczowych od sanitarnych;

- utrzymania, w dobrym stanie technicznym, wszystkich urządzeń i sieci kanalizacyjnych.

Tereny przeznaczone pod realizację większych zespołów zabudowy mieszkaniowej oraz wszystkie tereny przeznaczone pod działalność gospodarczą o charakterze produkcyjnym lub usługowym powinny być wyprzedzająco uzbrajane w kanalizację sanitarną, jednocześnie z budową sieci wodociągowej. Do czasu wyposażenia wszystkich zespołów zabudowy wskazanych w Studium w kanalizację sanitarną oraz na terenach zabudowy rozproszonej położonej poza zasięgiem systemu kanalizacyjnego, niezbędne jest uporządkowanie gospodarki ściekowej, a w szczególności:

- wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, indywidualnych i grupowych;
- w przypadku braku oczyszczalni, o których mowa w pkt 1), wyposażenie działek w szczelne zbiorniki do gromadzenia ścieków i zapewnienie możliwości dojazdu do nich samochodu asenizacyjnego;
- na terenach zabudowy zagrodowej - wyposażenie działek w szczelne zbiorniki na gnojowicę;
- egzekwowanie umów w sprawie wywozu ścieków do punktów zlewnych oraz prowadzenie okresowych kontroli szczelności zbiorników.

Utrzymuje się istniejącą kanalizację deszczową, z odprowadzeniem wód opadowych z zachodniej części miasta - do rzeki Soły i z części wschodniej do Wisły, poprzez potok Klucznikowski. Tereny, zwłaszcza zagrożone powodzią i lokalnymi podtopieniami (Monowice) powinny być wyposażone w kanalizację deszczową.

Miejski system kanalizacji deszczowej powinien być modernizowany i rozbudowany, przy zachowaniu następujących zasad:

- tereny zainwestowane miasta powinny być wyposażone w kanalizację deszczową, w tym w szczególności należy wyposażyć w tę kanalizację:
 - tereny zagrożone powodzią i lokalnymi podtopieniami (Monowice);
 - tereny o znacznym zanieczyszczeniu bądź zagrożone potencjalnym zanieczyszczeniem wód;
- wody opadowe, przed ich wprowadzeniem do odbiorników powinny być oczyszczone zgodnie z przepisami szczególnymi;
- należy zapewnić odpowiednią przepustowość hydrauliczną odbiorników wód opadowych;
- na peryferyjnych terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej, gdzie nie występują lokalne podtopienia, zaleca się retencję wód i ponowne ich wykorzystanie bądź naturalną infiltrację do gruntu w celu niedopuszczenia do zmian stósków wodnych (obniżenia zwierciadła wód podziemnych).

II.6.3. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w energię elektryczną

Polityka przestrzenna w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną powinna zapewniać:

- zaspokojenie obecnych i przyszłych potrzeb - wynikających z rzeczywistego rozwoju przestrzennego miasta i jego aktywności gospodarczej - na dostawy umownej mocy oraz energii elektrycznej o obowiązujących standardach;
- stworzenie warunków do realizacji przedsięwzięć o znaczeniu lokalnym w zakresie elektroenergetyki;

- minimalizację kosztów ponoszonych przez gminę na oświetlenie miejsc publicznych, ulic, placów i dróg będących we władaniu miasta;
- ograniczenie niekorzystnego oddziaływania elektroenergetycznych linii napowietrznych na krajobraz miejski.

Realizacja tych zamierzeń wymaga następujących działań:
ze strony władz miasta, polegających na:

- szybkim przekazie informacji do operatora sieci dystrybucyjnej o większych zamierzeniach inwestycyjnych na terenie miasta, które mogą wpłynąć na zwiększone zapotrzebowanie na moc i energię elektryczną,
- ujęciu w planach miejscowych zasad tworzenia nowych rezerw terenu na inwestycje z zakresu infrastruktury elektroenergetycznej, w ustaleniach planów miejscowych należy:
 - wyznaczać rezerwy terenu przeznaczone na napowietrzne linie 15 kV, rezerwa w postaci pasa terenu o szerokości 14 m wolnego od zabudowy i wysokiej roślinności oraz stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4 kV - rezerwa terenu o powierzchni około 120 m², kształt działki zbliżony do kwadratu,
 - określać rodzaj wykonania linii elektroenergetycznych i stacji transformatorowo-rozdzielczych (kablowy i wntęrzowy na terenach miejskich o intensywnej zabudowie i walorach przyrodniczych oraz krajobrazowych),
- zapobieganiu kolizyjnym lokalizacjom nowych sieci infrastruktury sieci technicznej z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi,
- eksploatacji oświetlenia miejsc publicznych, placów i dróg, należącego do zadań własnych gminy;

ze strony operatora sieci dystrybucyjnej, dostarczającego energię elektryczną, polegających na:

- sukcesywnej budowie nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV, na terenach objętych procesami inwestycyjnymi i na których istniejąca infrastruktura elektroenergetyki okaże się niewystarczająca,
- uzupełnieniu i modernizacji sieci rozdzielczej średniego napięcia, oraz sieci rozdzielczej niskiego napięcia 0,4 kV wg planów rozwoju, modernizacji i remontów przedsiębiorstwa sieciowego,
- budowie linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia w wykonaniu kablowym a stacji transformatorowo-rozdzielczych ŚN/0,4 kV w wersji wntęrzowej na terenach o zwartej zabudowie lub o walorach przyrodniczych oraz krajobrazowych.

Utrzymuje się istniejącą w Oświęcimiu infrastrukturę elektroenergetyki najwyższych napięć 220 kV i wysokiego napięcia 110 kV oraz dopuszcza się jej remonty, modernizację i rozbudowę w obrębie zajmowanych terenów i stref technicznych. Przez obszar objęty Studium przebiegają następujące linie elektroenergetyczne najwyższych napięć i wysokiego napięcia:

- dwutorowa linia 220 kV z torami o relacjach:
 - Byczyna - Poręba,
 - Czeczott - Poręba;
- dwutorowa linia 110 kV z torami o relacjach:
 - Dwory - Poręba,
 - Dwory - Poręba;
- dwutorowa linia 110 kV z torami o relacjach:
 - Dwory - Zator,
 - Dwory - Skawina;

- dwutorowa linia 110 kV z torami o relacjach:
 - Dwory - Trzebinia,
 - Dwory - Janina;
- dwutorowa linia 110 kV z torami o relacjach:
 - Dwory - Libiąż,
 - Dwory - Sobieski;
- dwutorowa linia 110 kV z torami o relacjach:
 - Dwory - Bieruń,
 - Dwory - Bieruń;
- jednotorowa linia 110 kV relacji Dwory - Klucznikowice;
- jednotorowa linia 110 kV relacji Klucznikowice - Zasole;
- jednotorowa linia 110 kV relacji Zasole - Brzeszcze.

Realizacja tych zadań wymaga:

- utrzymania istniejących stref technicznych elektroenergetycznych linii napowietrznych najwyższych napięć i wysokiego napięcia poprzez pozostawienie wolnego od zabudowy lub wysokiej roślinności pasa terenu o szerokości:
 - a) 86 m - wzdłuż 2-torowej linii 220 kV (po 43 m z każdej strony osi trasy linii) na terenach zabudowanych,
 - b) 50 m - wzdłuż 2-torowej linii 220 kV (po 25 m z każdej strony osi trasy linii) na terenach zadrzewionych,
 - c) 30 m - wzdłuż linii 110 kV (po 15 m z każdej strony osi trasy linii).
- lokalizowania zabudowy w odległościach mniejszych od podanych powyżej powinno być każdorazowo uzgadniane z właściwym operatorem sieci.

Utrzymuje się dotychczasowe zasady zaopatrzenia w energię elektryczną odbiorców na terenie miasta, polegające na dostawach energii siecią rozdzielczą średniego napięcia z istniejących stacji elektroenergetycznych 110/15 kV: GPZ Dwory, GPZ Klucznikowice, GPZ Zasole i elektrociepłowni Energetyka - Dwory poprzez:

- utrzymanie istniejących stref technicznych elektroenergetycznych linii napowietrznych średniego napięcia i niskiego napięcia poprzez pozostawienie wolnego od zabudowy i wysokiej roślinności pasa terenu o szerokości:
 - a) 16 m - wzdłuż linii napowietrznych 15 kV (po 8 m z każdej strony osi trasy linii),
 - b) 6 m - wzdłuż linii 0,4 kV (po 3 m z każdej strony osi trasy linii);
- utrzymania istniejących stref technicznych stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV poprzez pozostawienie wolnego od zabudowy i wysokiej roślinności pasa terenu o szerokości 5 m wokół urządzeń lub budynku stacji,
- lokalizowania zabudowy w odległościach mniejszych od podanych powyżej powinno być każdorazowo uzgadniane z właściwym operatorem sieci.

II.6.4. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w gaz

Polityka przestrzenna w zakresie zaopatrzenia w gaz sieciowy powinna zapewniać ciągłość dostaw obecnym i przyszłym odbiorcom gazu w mieście, w ilościach odpowiadających zawartym umowom o dostawy gazu i jakości zgodnej z obowiązującymi standardami, a w szczególności możliwość wykorzystania gazu ziemnego na potrzeby grzewcze jako paliwa o niskim poziomie emisji zanieczyszczeń powietrza.

Realizacja tych zamierzeń wymaga następujących działań:

ze strony władz miasta:

- szybkim przekazie informacji do operatora sieci dystrybucyjnej o większych zamiarach inwestycyjnych na terenie miasta, które mogą wpłynąć na zwiększone zapotrzebowanie na dostawy gazu sieciowego;
- ujęcia w planach miejscowych zasad tworzenia nowych rezerw terenu na inwestycje z zakresu zaopatrzenia w gaz, w ustaleniach planów miejscowych należy wyznaczać rezerwy terenu przeznaczone na strefy kontrolowane gazociągów wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia w postaci pasa terenu o szerokości określonej w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 roku w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 r. poz. 640) - w obrębie stref kontrolowanych nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji - dopuszcza się, za zgodą operatora sieci gazowej, urządzenie parkingów nad gazociągiem,
- dopuszczenia do prowadzenia sieci gazu średniego i niskiego ciśnienia w obrębie linii rozgraniczających dróg gminnych i na pozostałych terenach,
- zapobiegania kolizyjnym lokalizacjom nowych sieci gazowych z istniejącymi sieciami infrastruktury technicznej,
- skrócenia, do niezbędnego minimum, czasu trwania wszelkich procedur formalnych, związanych z procesami inwestycyjnymi z zakresu zaopatrzenia w gaz sieciowy,
- ewentualnego dofinansowania budowy sieci gazowej na terenach o zabudowie rozproszonej, na których operator sieci dystrybucyjnej nie zamierza inwestować własnych środków w budowę sieci - poniesione przez miasto nakłady można odzyskać w postaci opłat adiacenckich;

ze strony operatora gazowej sieci dystrybucyjnej - przyłączenia odbiorców, a następnie dostaw gazu sieciowego zgodnie z zawartymi umowami.

Utrzymuje się istniejącą w Oświęcimiu sieć gazociągów wysokiego ciśnienia i stacje gazowe oraz dopuszcza się ich remonty, modernizację i rozbudowę w obrębie zajmowanych terenów i stref technicznych. Przez obszar objęty Studium przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia relacji:

- Zelczyna - Oświęcim DN 500 PN 6,3 MPa, z odgałęzieniem od gazociągu do SRP (stacji redukcyjno-pomiarowej) Monowice, ul. Rolna DN 80 PN 6,3 MPa;
- Oświęcim - Szopienice DN 200 PN 2,5 MPa;
- Oświęcim - Szopienice DN 500 PN 4,0 MPa;
- Oświęcim - Świerklany DN 400 PN 2,5 MPa
 - odgałęzienie od gazociągu do SRP Oświęcim, ul. Olszewskiego DN 100 PN 2,5 MPa,
 - odgałęzienie od gazociągu do SRP Oświęcim - Nowa, ul. Zaborska DN 125/150 PN 2,5 MPa,
 - odgałęzienie od gazociągu do SRP Rajsko, DN 50 PN 2,5 MPa;
- Oświęcim - Komorowice DN 400 PN 6,3 MPa;
- Oświęcim - Radlin DN 400 PN 2,5 MPa;
- Oświęcim - Dulowa DN 250 PN 2,5 MPa;
- Oświęcim - Wadowice DN 150 PN 2,5 MPa;
 - odgałęzienie od gazociągu do SRP Grojec DN 65 PN 2,5 MPa;

- Oświęcim - Kęty DN 150 PN 2,5 MPa;
- DN 125/150 PN 2,5 MPa do stacji gazowej Oświęcim ul. Zaborska.

W trakcie realizacji jest budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Oświęcim - Mysłowice, Zabierzów DN 350 PN 2,5 MPa, który w przyszłości ma zastąpić gazociągi:

- Oświęcim - Szopienice DN 200 PN 2,5 MPa;
- Oświęcim - Dulowa DN 250 PN 2,5 MPa.

Na etapie projektowania znajduje się gazociąg wysokoprężny DN 700 Skoczów - Komorowice - Oświęcim. Planowana jest również przebudowa gazociągu Zelczyna-Oświęcim DN 500 PN (zmiana z 6,3 MPa do 5,5 MPa) i Oświęcim - Szopienice DN 500 PN (zmiana z 4,0 MPa do 6,3 MPa).

Realizacja tych zadań wymaga utrzymania odległości podstawowych między istniejącymi gazociągami wysokiego ciśnienia i stacjami gazowymi a obiektami terenowymi istniejącymi i projektowanymi, według wymagań określonych w Rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. Nr 139, poz. 686), a także według przepisów Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 roku (Dz. U. Nr 97, poz. 1055).

Utrzymuje się dotychczasowe zasady zaopatrzenia w gaz odbiorców, polegające na dostawach gazu sieciowego siecią rozdzielczą średniego i niskiego ciśnienia z istniejących stacji redukcyjno-pomiarowych na terenie miasta:

- SRP Oświęcim Zaborze (węzeł sieci), ul. Chemików, o przepustowości 280 000 m³/h;
- SRP Monowice, ul. Rolna, o przepustowości 3 200 m³/h;
- SRP Oświęcim, ul. Olszewskiego, o przepustowości 1 000 m³/h;
- SRP Oświęcim-Nowa, ul. Zaborska, o przepustowości 2 500 m³/h,
- oraz na terenach sąsiadujących:
- SRP Rajsko, o przepustowości 800 m³/h;
- SRP Grojec, o przepustowości 1 500 m³/h;

Realizacja tych zamierzeń wymaga utrzymania odległości podstawowych między istniejącymi gazociągami średniego i niskiego ciśnienia a obiektami terenowymi istniejącymi i projektowanymi, określonych w Rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. Nr 139, poz. 686). Odległości podstawowe stacji gazowej od obiektów terenowych powinny być równe odległościom ustalonym dla gazociągu zasilającego stację, lecz nie mniejsze od poziomego zasięgu zewnętrznej strefy zagrożenia wybuchem ustalonej dla tej stacji. Jednocześnie dopuszcza się budowę nowych sieci gazowych w strefie kontrolowanej istniejących gazociągów.

II.6.5. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w ciepło

Polityka w zakresie zaopatrzenia w ciepło powinna zapewniać:

- ciągłość dostaw obecnym i przyszłym odbiorcom ciepła sieciowego, w ilościach odpowiadających zawartym umowom o dostawy ciepła i jakości zgodnej z obowiązującymi standardami;
- utrzymanie istniejącej sieci ciepłociągów magistralnych, rozdzielczych i obiektów kubaturowych sieci ciepłowniczej oraz dopuszczenie ich remontów, modernizacji i rozbudowy w obrębie zajmowanych terenów i stref technicznych;

- utrzymanie dotychczasowych zasad zaopatrzenia w ciepło sieciowe odbiorców na terenie miasta, polegające na dostawach ciepła sieciowego z elektrociepłowni Synthos Dwory Spółka z o.o. poprzez magistrale ciepłownicze, węzły cieplne i sieci rozdzielcze;
- większe wykorzystanie niskoemisyjnych paliw oraz energii cieplnej pochodzącej ze źródeł odnawialnych w lokalnych ciepłowniach i indywidualnych instalacjach grzewczych.

Realizacja tych zadań wymaga następujących działań:

ze strony władz miasta:

- szybkim przekazie informacji do operatora sieci ciepłowniczej o większych zamierzeniach inwestycyjnych na terenie miasta, które mogą wpłynąć na zwiększone zapotrzebowanie na dostawy ciepła sieciowego,
- ujęcia w planach miejscowych zasad tworzenia nowych rezerw terenu na inwestycje z zakresu zaopatrzenia w ciepło, w ustaleniach planów miejscowych należy wyznaczać rezerwy terenu przeznaczone na strefy techniczne ciepłociągów i obiekty sieci ciepłowniczej,
- dopuszczenia do prowadzenia sieci ciepłowniczych na terenach objętych planami miejscowymi,
- zapobiegania kolizyjnym lokalizacjom nowych sieci ciepłowniczych z istniejącymi sieciami infrastruktury technicznej,
- skrócenia, do niezbędnego minimum, czasu trwania wszelkich procedur formalnych, związanych z procesami inwestycyjnymi z zakresu zaopatrzenia w ciepło sieciowe,
- ewentualnego dofinansowania budowy sieci ciepłowniczej na terenach o zabudowie rozproszonej, na których operator sieci ciepłowniczej nie zamierza inwestować własnych środków w budowę sieci - poniesione przez miasto nakłady można odzyskać w postaci opłat adiacenckich,
- utrzymania stref technicznych istniejących ciepłociągów i obiektów ciepłowniczych,
- obniżenia wymiaru lokalnego podatku od nieruchomości dla właścicieli nieruchomości stosujących paliwa niskoemisyjne lub wykorzystujących energię ciepłą ze źródeł odnawialnych;

ze strony operatora sieci ciepłowniczej - przyłączenia odbiorców, a następnie dostaw ciepła sieciowego zgodnie z zawartymi umowami.

II.6.6. Kierunki rozwoju produkcji energii ze źródeł odnawialnych

W Studium przyjmuje się następujące kierunki rozwoju i funkcjonowania systemów wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych:

- dopuszcza się lokalizację zespołów ogniw fotowoltaicznych, produkujące energię na cele komercyjne lub o mocy przekraczającej 100kW, jedynie na obszarach przeznaczonych w Studium dla działalności przemysłowo-produkcyjno-usługowej i dla infrastruktury technicznej, z zachowaniem zasad ochrony konserwatorskiej;
- dopuszcza się lokalizowanie kolektorów słonecznych na potrzeby mieszkańców oraz użytkowników usług, poza obszarami, na których takie urządzenia mogą wpływać negatywnie na walory przestrzenne miasta oraz obszarami i obiektami objętymi ochroną konserwatorską i cennymi przyrodniczo;
- dopuszcza się lokalizowanie na terenach przemysłowo-produkcyjno-usługowych i infrastruktury technicznej, zlokalizowanych pomiędzy Kanałem Dwory, a torami kolejowymi,

- instalacji do wytwarzania energii z biomasy i biogazu, pod warunkiem ograniczenia wszelkich uciążliwości z nimi związanych do granic tego obszaru;
- dopuszcza się stosowanie w kotłowniach indywidualnych biopaliw (np. drewna, odpadów drzewnych, wierzby energetycznej, słomy itp.) niestanowiących źródeł uciążliwości odorowych;
 - na obszarze miasta nie wyznacza się terenów dla budowy turbin wiatrowych;
 - dopuszcza się lokalizowanie niewielkich turbin wiatrowych (o wysokości do 30 m i mocy poniżej 100 kW) wyłącznie na terenach peryferyjnych oraz poza obszarami zwartej zabudowy i obszarami podlegającymi ochronie konserwatorskiej, tj. w gospodarstwach rolnych, ogrodnictwie i hodowlanych, na działkach o powierzchni powyżej 10 000 m² lub na peryferyjnie położonych terenach przemysłowo-produkcyjno-usługowych;
 - dopuszcza się stosowanie innych nieuciążliwych i nieagresywnych przestrzennie urządzeń do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, takich jak np. pompy ciepła itp.;
 - nie wyznacza się stref ochronnych dla urządzeń produkujących energię o mocy przekraczającej 100kW.

II.6.7. Kierunki rozwoju gospodarki odpadami

Określa się następujące kierunki rozwoju systemu gospodarki odpadami:

- utrzymuje się istniejące, położone w strefie D3, czynne urządzenia z zakresu gospodarki odpadami, z możliwością ich rozbudowy, w tym:
 - składowiska odpadów przemysłowych (wapna i popiołów),
 - składowisko odpadów komunalnych, zabezpieczonego geomembraną,
 - składowisko odpadów zawierających azbest;
- warunkiem utrzymania i dalszego użytkowania urządzeń, o których mowa w pkt 1, jest właściwe wyposażenie i zabezpieczenie przed uciążliwymi oddziaływaniami na środowisko, w tym:
 - zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem wód i gleb odciekami ze składowisk przez ich ujmowanie i kierowanie do procesu oczyszczania, przy zapewnieniu warunków stałego monitoringu wynikającego z obowiązujących przepisów prawnych,
 - prowadzenie eksploatacji zgodnie z wytycznymi określonymi w przepisach prawnych,
 - zabezpieczenie składowisk przez zalewaniem wodami powodziowymi,
 - osłonięcie wglądu na składowiska pasmami zieleni izolacyjnej;
- zamknięte i zrehabilitowane instalacje składowania odpadów, tj. składowiska odpadów niebezpiecznych - starego, składowiska odpadów niebezpiecznych - nowego, oraz składowiska odpadów innych niż niebezpieczne należy monitorować zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- składowiska odpadów przemysłowych, tj. składowisko wapna i popiołu po okresie wtórnej eksploatacji (odzysk wapna pokarbidowego i popiołu) odsłonięty teren należy ponownie zabezpieczyć przed uciążliwymi oddziaływaniami na środowisko oraz zrehabilitować lub dostosować do wymagań wynikających z nowego sposobu zagospodarowania terenu;
- dopuszcza się budowę nowych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania (w tym termicznego przekształcania) odpadów niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne (w tym odpadów komunalnych) i składowisk odpadów oraz przebudowę ist-

niejących składowisk, spełniających wymagania prawne z zakresu ochrony środowiska,

- teren istniejącego, nieużytkowanego obecnie zbiornika końcowego ścieków oczyszczonych, może być wykorzystywany zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem lub stanowić naturalną biocenozę ptasich siedlisk i obszarów łęgowych;
- w celu ograniczenia ilości odpadów i przedłużenia czasu korzystania z istniejącego składowiska miejskiego, konsekwentne wprowadzanie systemu segregacji odpadów stałych, przy przyjęciu następujących zasad:
 - wstępnej selekcji odpadów u źródła ich powstawania,
 - urządzenie punktu segregacji wtórnej przy istniejącym składowisku,
 - wprowadzanie urządzeń do kompostowania odpadów organicznych oraz do składowania balastu (substancji nieprzerabialnych),
 - zapewnienie przez miasto odbierania odpadów nadających się do wtórnego wykorzystania, w drodze zawierania odpowiednich porozumień,
 - przyjmowanie na miejskie składowisko jedynie odpadów nieprzerabialnych;
- rozwijanie równoległych działań organizacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych (zachęt finansowych), ułatwiających wprowadzanie systemu segregacji odpadów stałych;
- likwidowanie i rekultywowanie „dzikich” wysypisk oraz niedopuszczanie do powstawania nowych.

II.6.8. Kierunki rozwoju obsługi telekomunikacyjnej

Polityka przestrzenna w zakresie telekomunikacji powinna zapewniać:

- dostęp do usług telekomunikacji wszystkim mieszkańcom miasta, którzy wyrażą taką potrzebę;
- osiągnięcie europejskich standardów dotyczących:
 - niezawodności, jakości i prędkości transmisji - w tym także transmisji cyfrowych,
 - czasu potrzebnego na przyłączenie nowego abonenta do sieci telefonii przewodowej.

Realizacja tej polityki wymaga:

ze strony władz miasta:

- dopuszczenia do prowadzenia nowych linii telekomunikacyjnych w obrębie linii rozgraniczających dróg gminnych i na pozostałych terenach oraz wyznaczania lokalizacji na obiekty infrastruktury telekomunikacji - według uzasadnionych potrzeb operatorów,
- zapobiegania kolizyjnym lokalizacjom nowych sieci infrastruktury sieci technicznej z istniejącymi sieciami telekomunikacyjnymi;
- ze strony operatorów systemów telekomunikacyjnych: kontynuacji procesów rozwojowych systemów przy zachowaniu dotychczasowej dynamiki, w tym w szczególności utrzymywania, modernizowania i rozbudowywania:
- istniejących obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych,
- sieci telekomunikacyjnych.

II.7. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego

II.7.1. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Stosownie do ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, przyjętego uchwałą nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 r., w obrębie obszaru miasta Oświęcim planuje się następujące przedsięwzięcia, służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych:

- ochrona Pomnika Zagłady w Oświęcimiu (wymieniona w Wykazie Zadań Rządowych);
- lokalizacja na terenie miasta Oświęcimia międzynarodowego centrum pielgrzymkowego pełniącego również funkcje kulturalne (obsługa ruchu turystycznego związane z Państwowym Muzeum Auschwitz - Birkenau) oraz Międzynarodowego Centrum Edukacyjno, Kongresowego i Seminaryjnego;
- modernizacja drogi krajowej nr 44 relacji Gliwice-Oświęcim-Kraków z dostosowaniem parametrów drogi do klasy GP na odcinku od granicy miasta do skrzyżowania ulicy Chemików z ulicą Fabryczną - z uwzględnieniem budowy łącznika między istniejącą obwodnicą a planowanym węzłem „Brzezinka” (na trasie planowanej drogi ekspresowej S1);
- budowa wschodniej obwodnicy miasta (Drogi Współpracy Regionalnej);
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 933 relacji Pszczyna - Oświęcim - Chrzanów z dostosowaniem parametrów drogi do klasy G, jako połączenia z autostradą A4;
- modernizacja i budowa wałów przeciwpowodziowych;
- uruchomienie sześciu stopni wodnych na drodze wodnej na Wiśle.

Ustala się, zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Małopolskiego, możliwość budowy Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów w obrębie strefy D3.

II.7.2. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Ustala się następującą listę przedsięwzięć, służących realizacji lokalnych celów publicznych:

- utworzenie i zagospodarowanie „Miejskiej Strefy Aktywności Gospodarczej Nowe Dwory” (obszar P/U w strefie D1 położony na południe od ul. Fabrycznej);
- realizacja budownictwa komunalnego w dzielnicy Stare Stawy (strefa A3);
- realizacja budownictwa socjalnego;
- uzupełnienie zrealizowanej częściowo kanalizacji sanitarnej na terenach Monowic, Pod Borem, Dwory - Kruki, Stare Stawy, Zasole;
- realizacja kanalizacji deszczowej w dzielnicy Zasole;
- budowa ulicy Krasińskiego od ul. Dąbrowskiego do ul. Chopina;
- budowa przedłużenia ul. Granicznej do ul. Nowej;
- uzbrojenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, w kolejności ustalonej przez Radę Miasta w Programie Gospodarczym;
- modernizacja i budowa nowych ulic miejskich;
- budowa ścieżek rowerowych;
- modernizacja i budowa obiektów usługowych.
- przebudowa ulic powiatowych: kontynuacje Olszewskiego, Tysiąclecia, Dąbrowskiego oraz ulic Słowackiego i Orłowskiego.

Ustala się zadania do realizacji wynikające z Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego Etap IV:

- odnowa i adaptacja historycznego byłego obiektu magazynowego Zakładów Przemysłu Tytoniowego przy ul. Kolbego w Oświęcimiu na potrzeby Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Oświęcimiu - etap II;
- budowa Centrum Edukacyjno-Sportowego przy Powiatowym Zespole Nr 2 Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego i Technicznych w Oświęcimiu - etap II.;

Ustala się zadania do realizacji wynikające z Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego Etap V:

- przebudowa ul. Jagiełły - od ul. Św. Jana Bosko do ul. Przecznej;
- przebudowa nawierzchni ulic w centrum Starego Miasta: Piastowska, Mały Rynek, Klasztorna, Mickiewicza, Stolarska, Solskiego;
- przebudowa ulic Garbarska i Kręta;
- przebudowa ulic Prusa i Orzeszkowej;
- przebudowa ulicy Zaborskiej od ul. Królowej Jadwigi do ul. Jagiełły.

Ustala się zadania do realizacji wynikające ze Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim:

- rozbudowa sieci ciepłowniczej;
- rozbudowa systemu gospodarki odpadami;
- budowa schroniska dla zwierząt;
- budowa systemu dróg osiedlowych w rejonie ul. Willowej,
- budowa ul. Sikorskiego i ul. Chodniki;
- budowa przedłużenia ul. Żwirki i Wigury do ul. Górnickiego;
- rewitalizacja zdegradowanych terenów miejskich;
- modernizacja hali lodowej;
- modernizacja stadionu przy ul. Legionów 15;
- budowa placów zabaw dla najmłodszych;
- utworzenie otwartego kąpieliska miejskiego;
- realizacja zadania pn. Oświęcimska Przestrzeń Spotkań;
- adaptację budynku dawnego ratusza miejskiego z XIX w. pod działalność muzeum oraz na cele muzealno-wystawiennicze;
- budowa hali sportowej przy Zespole Szkół nr 1.

II.8. Obszary wymagające sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Uwagi dotyczące badania zgodności planów miejscowych ze Studium

Określa się następujące obszary, dla których sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe, stosownie do przepisów art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 778, z późn. zm.):

- teren Pomnika Zagłady w Oświęcimiu ze strefą ochronną stosownie do wymagań przepisów odrębnych - art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady;
- obszary przestrzeni publicznych strefy C1 i w rejonie ul. Dąbrowskiego i Alei Tysiąclecia oraz w rejonie ulic Powstańców Śląskich i Wyzwolenia;
- obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², a w szczególności:
 - obszar w strefie D1, oznaczony na rysunku Studium,
 - obszary w strefach A2, A3, C1 i C3, oznaczone na rysunku Studium;
- obszar, na którym planowana jest budowa Zakładu Termicznego Przekształcenia Odpadów, położony w strefie D3.

Ustalenia planów miejscowych powinny być niesprzeczne z celami i zasadami polityki przestrzennej określonymi w Studium i uwzględniać - w stosownej do skali opracowania dokładności - istniejące uwarunkowania, zwłaszcza przyrodnicze i kulturowe. Nie należy przenosić mechanicznie ustaleń graficznych, w tym zasięgów poszczególnych obszarów czy rodzajów funkcji, z mapy w skali 1:10000 (mapa topograficzna na jakiej zostało sporządzone Studium) na mapy w skalach od 1:2000 do 1:500 wykorzystywane dla potrzeb sporządzania planów miejscowych. Każdorazowo należy dokonać odpowiedniej do istniejących uwarunkowań oraz skali opracowania korekty, z uwzględnieniem np. stanu własności (mapa topograficzna, będąca podstawą części graficznej Studium, nie w pełni jest zgodna z innymi podkładami geodezyjnymi, w tym z mapą zasadniczą).

Zasięgi terenów o różnym przeznaczeniu mogą w planie miejscowym ulec drobnym korektom po szczegółowym rozpoznaniu uwarunkowań stanu istniejącego. Drobne korekty zasięgów poszczególnych terenów nie stanowią sprzeczności z regulacjami zapisanymi w Studium, o ile nie naruszają zasad rozwiązań układów liniowych, logiki niezbędnych rezerw terenowych i generalnej struktury miasta. W ramach terenów o przeważającej funkcji czy sposobie użytkowania należy uwzględnić uzupełniające funkcje usługowe, zieleni, a także niezbędne rozwiązania obsługi komunikacyjnej i inżynierskiej.

Wskaźniki określone w Studium należy rozumieć, jako postulowane.

II.9. Uzasadnienie i synteza ustaleń Studium

Niniejsze Studium obejmuje obszar całego miasta i w całości zastępuje dotychczasowe Studium - zarówno w zakresie tekstu jak i załączników graficznych. Zmiana podyktowana jest dezaktualizacją uwarunkowań oraz, co za tym idzie, koniecznością modyfikacji kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Dokument sporządzony został w oparciu o zapisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 778, z późn. zm.) oraz treść przepisu wykonawczego w postaci Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z dnia 28 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r., Nr 118, poz. 1233).

W trakcie prac projektowych analizie i weryfikacji poddawano ustalenia zawarte w dotychczas obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim zatwierdzonym uchwałą Nr LIX/594/06 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29 marca 2006 r., zmienionym uchwałą Nr XXXIII/626/13 z dnia 27 lutego 2013 r. i uchwałą Nr XLIII/798/13 z dnia 30 października 2013 r. oraz w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Aktualizując dotychczas obowiązujące Studium uwzględniono przede wszystkim zmiany przepisów prawa oraz zmiany w uwarunkowaniach stanu istniejącego dotyczące m.in.: sytuacji społeczno-demograficznej, potrzeb i możliwości rozwoju gminy, udokumentowanych złóż kopalin, obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, gminnego programu opieki nad zabytkami na lata 2015-2018, zabudowy i zagospodarowania terenów, systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, zadań służących realizacji ponadlokalnych i lokalnych celów publicznych.

Oświęcim jest gminą miejską położoną w zachodniej części województwa małopolskiego, przy granicy z województwem śląskim. Miasto jest stolicą powiatu oświęcimskiego. Obejmuje powierzchnię około 30 km², co stanowi 7,39% powierzchni powiatu oświęcimskiego.

Prognozy demograficzne dla miasta Oświęcim wskazują na stabilny spadek liczby mieszkańców w najbliższych latach. Szacuje się, że do 2040 r. liczba ludności spadnie z 39 444 (wg stanu na 31 grudnia 2014 r.) do ok. 33 230. Przyczynia się do tego zarówno ujemny przyrost naturalny jak i ujemne saldo migracji.

Osnowę ekologiczną miasta tworzą przede wszystkim: Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Dolina rzeki Soły” z wydzielonymi użytkami ekologicznymi, obszary Natura 2000 „Dolna Soła” i „Dolina Dolnej Soły”, doliny rzek Wisły, Młynówki i Klucznikowskiego Potoku, które wymagają zachowania i ochrony przed zabudową i zainwestowaniem. Ponadto, zachowania (a także często rewitalizacji) wymagają inne tereny zielone w mieście, w tym parki, a także szpalery drzew przydrożnych, zieleńce, jak również zieleń łęgowa i śródpolna.

Na terenie miasta występują tereny szczególnego zagrożenia powodziowego od rzeki Soły i od rzeki Wisły, dla których obowiązują zakazy i ograniczenia wynikające z przepisów Prawa wodnego.

W Studium wskazano obszary i obiekty objęte ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków. W celu ochrony układu urbanistycznego Starego Miasta, wybranych obiektów lub zespołów zabytkowych i ich otoczenia oraz krajobrazu kulturowego miasta podtrzymuje się, ustanowione na mocy decyzji nr A-483 UW w Bielsku Białej z 1987 r., strefy ochrony konserwatorskiej. Postuluje się ponadto objęcie ochroną dawnego folwarku klucznikowskiego oraz najstarszej części Osiedla Chemików.

Porównanie wartości zapotrzebowania na zabudowę i chłonności terenów już zagospodarowanych oraz przeznaczonych w obowiązujących planach miejscowych do zagospodarowania jednoznacznie wskazuje na całkowite zabezpieczenie rezerw terenowych na najbliższe 25 lat. W związku z tym w niniejszym Studium nie wyznaczono nowych terenów do zabudowy z wyjątkiem dopuszczenia możliwości lokalizacji zabudowy na obszarach najintensywniej rozwijających się w kierunku danej funkcji. Tym samym w ramach osiedli: Monowice i Stare Stawy dopuszczono uzupełnianie zabudowy w celu tworzenia zwartych zespołów urbanistycznych, natomiast przy południowej obwodnicy miasta przewidziano rezerwę terenową dla inwestycji potencjalnie chcących wykorzystać sprzyjającą lokalizację.

W Studium wskazano obszar przestrzeni publicznej obejmujący: Rynek Główny wraz z ulicami, placami i terenami zieleni ogólnodostępnej Starego Miasta oraz ogólnomiejskiego centrum usługowego Oświęcimia przy ul. Królowej Jadwigi, rejon dworca kolejowego przy ul. Powstańców Śląskich i ul. Wyzwolenia oraz rejon Alei Tysiąclecia.

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Oświęcim na lata 2015-2025 (przyjętym uchwałą Nr XXVIII/525/16 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.11.2016 r.) wyznaczono obszar zdegradowany, który jednocześnie jest obszarem rewitalizacji, obejmujący cztery podobszary: Obszar Chemików, Obszar Stare Miasto, Obszar Kamieniec-Pileckiego oraz Obszar Terenów pokolejowych.

W Studium wskazano na potrzebę poprawy zewnętrznej dostępności komunikacyjnej miasta m.in. poprzez budowę drogi ekspresowej S1, budowę łącznika pomiędzy istniejącą obwodnicą a węzłem „Brzezinka” na trasie planowanej drogi S-1, budowę wschodniej obwodnicy. Poprawa powiązań wewnętrznych miasta obejmować winna systematyczną modernizację istniejącego układu drogowego oraz rozbudowę istniejącego układu dróg gminnych dla obsługi przyszłych terenów rozwojowych.

Modernizacji i rozbudowy wymagają także systemy uzbrojenia technicznego, zarówno na terenach już zainwestowanych, jak i przeznaczonych w planach do zabudowy.

Wśród zadań służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na terenie miasta są: ochrona Pomnika Zagłady w Oświęcimiu, lokalizacja na terenie miasta Oświęcimia międzynarodowego centrum pielgrzymkowego, modernizacja drogi krajowej nr 44, budowa wschodniej obwodnicy miasta, modernizacja drogi wojewódzkiej nr 933, modernizacja i budowa wałów przeciwpowodziowych oraz uruchomienie sześciu stopni wodnych na drodze wodnej na Wiśle.

Aneks nr 1

WYKAZ OBIEKTÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTEKÓW WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU OCHRONY ZABYTEKÓW

1. Układ urbanistyczny, A-483/87 z 11.02.1987 (B) [A-958/M]
2. Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NP. Marii, st. rej. nr 562, z 26.10.1933 [A-1201/M]
3. Zespół klasztorny Salezjanów (d. Dominikanów), ul. Jagiełły: kościół p.w. NPMarii Wspomożycielki, kaplica św. Jacka, klasztor, drzewostan, A-644/89 z 04.09.1989 [A-963/M]
4. Zespół klasztorny SS. Serafitek pl. Kościuszki 8,9,10: kościół p.w. MB Bolesnej, klasztor, ogrodzenie, A-543 z 22.12.1987 (B) [A-961/M]
5. Synagoga pl. Ks.J. Skarbka 3, A-725/97 z 04.08.1997(B) [A-966/M]
6. Cmentarz rzymsko-katolicki, kaplica, dom przedpogrzebowy, ogrodzenie z bramą, A-465 z 05.12.1986 (B) [A-960/M]
7. Cmentarz żydowski wraz z ogrodzeniem i bramą oraz zielenią, ul. Dąbrowskiego, A-618/94 z 18.10.1994 (B) [A-962/M]
8. Zamek, A-390 z 17.11.1972, (B) [A-956/M]
9. Budynek SS Küche, ul. Kolbego 2, A-116/M z 17.10.2007
10. Historyczny zespół budynków d. Zakładów Zbożowo Młynarskich i Zakładów Tytoniowych (wcześniej Polskiego Monopolu Tytoniowego), w 1940-44: magazyn SS „Truppenwirtschaftslager” - „TWL-HWL”, magazyn SS „Lagerhaus”, budynek administracji obozowej „Stabsgebäude”, budynek „SS-Unterkunftsgebäude”, ul. Kolbego, Spółdzielców, Legionów, A-173/M z 12.01.2009
11. Kamienica z oficyną, Rynek Główny 8, A-665/91 z 19.06.1991 (B) [A-965/M]
12. d. Ratusz (ob. Sąd Rejonowy), Rynek Główny 14, A-645/89 (B) [A-964/M]
13. Dawny obóz koncentracyjny „Auschwitz-Birkenau”, A-714/95 z 02.08.1995 [A-959/M]
14. Bocznice kolejowe przy ul. Leszczyńskiej „Do Monopolu” i „Baraki”, A-700/M
15. Rampa kolejowa i bocznicza (na terenie Dworca Towarowego, A-672/91 z 06.07.1991 (B) [A-957/M]
16. Zespół parkowy z kaplicą Hallerów, ul. Zwycięstwa, A-607/94 z 16.10.1994 [A-822/M] - skreślony decyzją z dnia 25.11.2014 r. budynek stajni cugowej

WYKAZ OBIEKTÓW WPISANYCH DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTEKÓW

L.p	Nr GEZ	Obiekt	Adres	Fotografia	Datowanie	Informacje o wpisie do rejestru zabytków
1	1/32	Zamek Piastowski	ul. Zamkowa 1		XIII/XIV w., XVI w., XX w.	A-279/78 z 27.02.1978 r.
2	2/32	Cmentarz rzymskokatolicki Parafii pw. WNMP	ul. Dąbrowskiego		poł. XIX w.	A-465 z 05.12.1986 r.
3	4/32	Układ urbanistyczny			XIV/XV w.	A-483/87 z 11.02.1987 r.
4	5/32	Zespół klasztorny SS. Serafitek	Plac Kościuszki 8,9,10		1895 r., 1897-1899 r., pocz. XX w.	A-543/87 z 22.12.1987 r.
5	6/32	Zespół klasztorny Salezjanów	ul. Jagiełły 8		XIV w., XIX-XX w.	A-644/89 z 04.09.1989 r.
6	7/32	Kamienica Ślebarskich	Rynek Główny 14		2 ćw. XIX w.	A-645/89 z 06.09.1989 r.

7	8/32	Kamienica miesz- czańska wraz z oficyną	Rynek Główny 8		XIX/XX w.	A-665/91 z 19.06.1991 r.
8	9/32	Bocznica kolejowa z rampą rozładowniczą dawnego obozu KL Auschwitz II - Birke- nau	Teren dworca towa- rowego zachodniego w Oświęcimiu		ok. 1941 r.	A-672/91 z 06.07.1991 r.
9	10/32	Kaplica - mauzoleum rodziny Hallerów	ul. Zwycięstwa		koniec XVIII w.	A-607/94 z 16.10.1991 r.
10	11/32	Cmentarz żydowski - kirkut	ul. Dąbrowskiego		XVIII/XIX w.	A-618/94 z 18.10.1994 r.
11	12/32	Były obóz KL Auchwitz-Birkenau	ul. Więźniów Oświęcimia 20		1940-1945 r.	A-714/95 z 02.08.1995 r.
12	13/32	Budynek dawnej sy- nagogi	Plac Skarbka 3		ok. 1900 r.	A-725/97 z 04.08.1997 r.
13	14/32	Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP	ul. Dąbrowskiego 5		XVI-XIX w.	LAK.11-Bi-6- Kr/33 z 26.10.1933 r., st. rej. Nr 562

14	15/32	Budynek SS Küche	ul. Kolbego 2		1941-42 r.	A-116/M z 17.10.2007 r.
15	16/32	Zespół budynków d. Zakładów Zbożowo Młynarskich i Zbożowo Tytoniowych	ul. Kolbego, prof J. Szajny (d. ul. Spółdzielców) i Legionów		1916-1931 r.	A-173/M z 12.01.2009 r.
16	166/32	Bocznica kolejowa "Baraki" przy ul. Leszczyńskiej wraz z rozgałęzieniem "Do Monopoli"	przy ul. Leszczyńskiej		ok. 1915-1916 r.	A-700/M z 08.06.2009 r.
17		Zabudowa mieszkalna i układ urbanistyczny środkowej części Osiedla Chemików	W granicy ulic: Olszewskiego/Bema/ Wróblewskiego/ Śniadeckiego/ Łukasiewicza/ Zawadzkiego		lata 40-te XX w.	
18	25/32	Kaplica cmentarna na cmentarzu rzymskokatolickim Parafii WNMP	przy ul. Dąbrowskiego		ok. 1900 r.	
19	26/32	Kamienica	ul. Dąbrowskiego 1		2 poł. XIX w.	

20	27/32	Kamienica	ul. Dąbrowskiego 3		2 poł. XIX w.	
21	28/32	Plebania Parafii pw. WNMP	ul. Dąbrowskiego 5		pocz. XX w.	
22	29/32	Kancelaria Parafii pw. WNMP	ul. Dąbrowskiego 5a		ok. 1910 r.	
23	30/32	Kamienica	ul. Dąbrowskiego 9		ok. 1920 r.	
24	33/32	Kamienica	ul. Dąbrowskiego 15		ok. 1920/30 r.	
25	34/32	Dom murowany	ul. Dąbrowskiego 17		ok. 1900 r.	
26	39/32	Dom murowany	ul. Dąbrowskiego 24		pocz. XX w.	
27	42/32	Dom murowany	ul. Dąbrowskiego 121		1902 r.	

28	43/32	Kamienica	ul. Dworcowa 5		ok. 1910 r.	
29	44/32	Dom murowany - willa	ul. Dworcowa 6		XIX/XX w.	
30	45/32	Dom murowany	ul. Fabryczna 3		ok. 1930 r.	
31	47/32	Kamienica	ul. Górnickiego 2		ok. 1910/20 r.	
32	50/32	Kamienica	ul. Górnickiego 7		ok. 1910/20 r.	
33	51/32	Kamienica	ul. Górnickiego 9		ok. 1900/1910 r.	
34	55/32	Kamienica	ul. Jagiełły 1		ok. 1920 r.	

35	57/32	Kamienica	ul. Jagiełły 4		pocz. XX w.	
36	60/32	Kamienica	ul. Jagiełły 7		ok. 1910/1920 r.	
37	61/32	Kościół Matki Bożej Wspomożenia wierznych w zespole klasztornym Salezjanów	ul. Jagiełły 8		1 poł. XIV w., 1 ćw. XIX w., 1899-1906 r.	A-644/89 z 04.09.1989 r.
38	62/32	Klasztor w zespole klasztornym Salezjanów	ul. Jagiełły 8/10		1 poł. XIV w., k. XIX w.	A-644/89 z 04.09.1989 r.
39	64/32	Budynek murowany - Zakład św. Jacka Bosko o.o. Salezjanów	ul. Jagiełły 10a		XIX/XX w.	
40	65/32	Kaplica pw. św. Jacka w zespole klasztornym Salezjanów	ul. Jagiełły 10 b		XIV w., 1894 r.	A-644/89 z 04.09.1989 r.

41	66/32	Kamienica	ul. Jagiełły 11		lata 30-te XX w.	
42	67/32	Kamienica	ul. Jagiełły 12		lata 20-te XX w. ok. 1935 r.	
43	68/32	Kamienica - Poczta	ul. Jagiełły 14		ok. 1910 r.	
44	69/32	Kamienica	ul. Jagiełły 15		ok. 1920 r.	
45	70/32	Kamienica	ul. Jagiełły 17		ok. 1920 r.	
46	71/32	Kamienica	ul. Jagiełły 22		koniec XIX w.	
47	72/32	Kamienica	ul. Jagiełły 23		ok. 1910/1920 r.	

48	73/32	Kamienica	ul. Jagiełły 24		pocz. XX w.	
49	74/32	Dom murowany - willa	ul. Jagiełły 25		koniec XIX w.	
50	75/32	Kamienica	ul. Jagiełły 26		ok. 1910 r.	
51	76/32	Dom murowany - willa	ul. Jagiełły 27		ok. 1930 r.	
52	79/32	Dom murowany - willa	ul. Jagiełły 34		pocz. XX w.	
53	80/32	Kamienica	ul. Jagiełły 35		lata 20-te XX w.	
54	81/32	Dom murowany - willa	ul. Jagiełły 36		XIX/XX w.	
55	82/32	Kamienica	ul. Jagiełły 37		XIX/XX w.	

56	91/32	Chałupa drewniana	ul. Jagiełły 78		1902 r.	
57		Budynek murowany wielorodzinny	ul. Kalicińskiego 2		przed 1939 r.	
58	101/32	Kamienica	ul. Klucznikowska 2		pocz. XX w.	
59		Piekarnia KL Au-schwitz „prov. Bäcker-rei”	ul. Kolbego 2		1942-1943 r.	
60	102/32	Kamienica	ul. Konarskiego 2		pocz. XX w.	
61	103/32	Kamienica	ul. Konarskiego 4		pocz. XX w.	
62	111/32	Budynek murowany - Zespół Szkół Ogólnokształcących im. St. Konarskiego	ul. Konarskiego 24		ok. 1935 r.	
63	122/32	Kamienica	ul. Kościelna 6		lata 30-te XX w.	
64	124/32	Kamienica	ul. Kościelna 8		ok. 1900 r.	

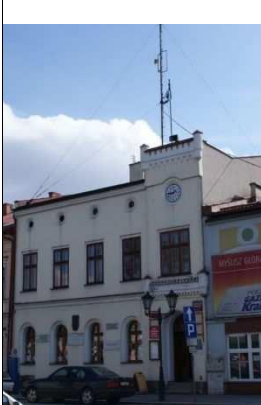
65	127/32	Kamienica	Plac Kościuszki 1		ok. 1900 r.	
66	130/32	Kamienica	Plac Kościuszki 5		koniec XIX w.	
67	131/32	Kamienica	Plac Kościuszki 6		koniec XIX w.	
68	132/32	Kamienica	Plac Kościuszki 7		ok. 1910 r.	
69	133/32	Dom zakonny Sióstr Serafitek	Plac Kościuszki 8		przed 1895 r.	A-543/87 z 22.12.1987 r.
70	134/32	Kościół pw. Matki Bożej Bolesnej	Plac Kościuszki 8		1897-1899 r.	A-543/87 z 22.12.1987 r.
71	135/32	Dom Sióstr Serafitek Emerytek	Plac Kościuszki 9		przed 1895 r.	

72	136/32	Dom murowany "Caritas"	Plac Kościuszki 10		pocz. XX w.	
73	137/32	Kamienica	Plac Kościuszki 14		ok. 1910 r.	
74	139/32	Kamienica	Plac Kościuszki 16		ok. 1910 r.	
75	140/32	Kamienica	ul. Krasickiego 4		ok. 1920/1930 r.	
76	24/32	Kamienica	ul. Kraszewskiego 3		ok. 1910 r.	
77	148/32	Dom murowany	ul. Królowej Jadwigi 6		ok. 1920 r.	
78	152/32	Dom murowany - wila Hössa	ul. Legionów 88		lata 30-te XX w.	
79		Zespół zabudowy osiedla robotniczego Walcowni Cynku Austriackiego Towarzystwa Przemysłowego	ul. Leszczyńskiej 1-5		1910-1920 r.	

80	153/32	Budynek murowany	ul. Leszczyńskiej 1		ok. 1910/1920 r.	
81		Basen przeciwpożarowy KL Auschwitz „Feuerloschteich”	przy ul. Leszczyńskiej		1944 r.	
82		Budynek dawnej elektrociepłowni KL Auschwitz „prov. Fernheizwerk”	ul. Leszczyńskiej		1944 r.	
83		Była hala przemysłowa koncernu Krupp A.G. Werke „Werkhalle I und II”	ul. Leszczyńskiej		1941-1943 r.	
84	154/32	Dom murowany	Mały Rynek 5		koniec XIX w. przebud.	
85	158/32	Kamienica	ul. Mayzla 1		¾ ćw. XIX w.	
86	159/32	Kamienica	ul. Mayzla 5		2 poł. XIX w.	
87	161/32	Kamienica	ul. Mickiewicza 2		XIX/XX w.	

88	162/32	Kamienica	ul. Mickiewicza 4		XIX/XX w.	
89	164/32	Kamienica	ul. Mickiewicza 6		ok. 1920/1930 r.	
90	165/32	Kamienica	ul. Mickiewicza 10		ok. 1910 r.	
91	168/32	Dom murowany	ul. Młyńska 7		lata 20 XX w.	
92		Budynek dawnej stacji wodociągowej KL Auschwitz I „Wasseraufbereitungsanlage”	ul. Ostatni Etap 6		1943-1944 r.	
93	183/32	Kamienica	ul. Piastowska 2		ok. 1910 r.	
94	186/32	Kamienica	ul. Piastowska 7		koniec XIX w.	

95	189/32	Kamienica	ul. Piastowska 12		ok. 1920 r.	
96		Zespół zabudowy osiedla Pileckiego wraz z budynkiem dawnego bloku 157 E	ul. Pileckiego		1942-1944 r.	
97	191/32	Kamienica	ul. Piłsudskiego 6		ok. 1930 r.	
98	193/32	Kamienica	ul. Plebańska 2		ok. 1910 r.	
99	199/32	Dom murowany	ul. Powstańców Śląskich 2		ok. 1900/1910 r.	
100	201/32	Budynek murowany osiedla PKP	ul. Powstańców Śląskich 9		XIX/XX w.	
101	202/32	Dom murowany	ul. Powstańców Śląskich 10		ok. 1910 r.	

102	203/32	Budynek murowany osiedla PKP	ul. Powstańców Śląskich 11-13		XIX/XX w.	
103	204/32	Budynek murowany osiedla PKP	ul. Powstańców Śląskich 15-17		XIX/XX w.	
104	206/32	Dom murowany (przychodnia PKP)	ul. Powstańców Śląskich 19-21		XIX/XX w.	
105	208/32	Dom murowany	ul. Prusa 1		1929 r.	
106	212/32	Dom murowany	ul. Prusa 7		pocz. XX w.	
107	213/32	Kamienica	ul. Prusa 8		ok. 1920 r.	
108	216/32	Kamienica	Rynek Główny 2		koniec XIX w.	

109	217/32	Kamienica	Rynek Główny 3		¾ ćw. XIX w.	
110	218/32	Kamienica	Rynek Główny 4		4 ćw. XIX w.	
111	219/32	Kamienica	Rynek Główny 5		ok. 1920 r.	
112	220/32	Kamienica	Rynek Główny 6		ok. 1930 r.	
113	221/32	Kamienica	Rynek Główny 7		4 ćw. XIX w.	
114	222/32	Kamienica	Rynek Główny 9		koniec XIX w.	
115	223/32	Kamienica	Rynek Główny 10		4 ćw. XIX w.	

116	224/32	Kamienica	Rynek Główny 11		koniec XIX w.	
117	225/32	Kamienica	Rynek Główny 12		koniec XIX w.	
118	226/32	Kamienica	Rynek Główny 15		$\frac{3}{4}$ ćw. XIX w.	
119	227/32	Kamienica	Rynek Główny 16		ok. 1920/1930 r.	
120	228/32	Kamienica	Rynek Główny 17		$\frac{3}{4}$ ćw. XIX w.	
121	229/32	Kamienica	Rynek Główny 18		4 ćw. XIX w.	

122	230/32	Kamienica	Rynek Główny 19		¾ ćw. XIX w.	
123	231/32	Kamienica	Rynek Główny 20		XVIII, XIX w., 1950 r.	
124	232/32	Kamienica	Rynek Główny 21		XIX/XX w.	
125	233/32	Kamienica	ul. Sienkiewicza 1		koniec XIX w.	
126	234/32	Kamienica	ul. Sienkiewicza 2		ok. 1920 r.	
127	235/32	Kamienica	ul. Sienkiewicza 3		XIX/XX w.	

128	236/32	Kamienica	ul. Sienkiewicza 4		pocz. XX w.	
129	237/32	Kamienica	ul. Sienkiewicza 5		ok. 1900/1910 r.	
130	238/32	Kamienica	ul. Sienkiewicza 6		pocz. XX w.	
131	239/32	Kamienica	ul. Sienkiewicza 7		XIX/XX w.	

132	240/32	Kamienica	ul. Sienkiewicza 9		lata 20-te XX w.	
133	243/32	Kamienica	ul. Sienkiewicza 15		ok. 1920 r.	
134	244/32	Kamienica	Plac ks. Skarbka 5		ok. 1900 r.	
135	246/32	Kamienica	Plac Słoneczny 4		koniec XIX w.	
136	247/32	Kamienica	Plac Słoneczny 5		ok. 1910 r.	
137	257/32	Kamienica	ul. Solskiego 1		4 ćw. XIX w.	

138	258/32	Kamienica	ul. Solskiego 2		lata 20-te XX w.	
139	261/32	Kamienica	ul. Solskiego 8		koniec XIX w.	
140	262/32	Kamienica	ul. Solskiego 10		pocz. XX w.	
141	264/32	Budynek murowany	ul. Stara Droga 2		XIX/XX w.	
142	265/32	Dom murowany	ul. Stara Droga 3		lata 20-te XX w.	
143	268/32	Dom murowany	ul. Stara Droga 20		4 ćw. XIX w.	
144	273/32	Chałupa drewniana	ul. Stara Droga 40		1879 r.	

145	274/32	Chałupa drewniana	ul. Stara Droga 42		1870/1880 r.	
146	281/32	Kamienica	ul. Stolarska 2		ok. 1900 r.	
147	282/32	Kamienica	ul. Stolarska 4		ok. 1910-1920 r.	
148	363/32	Dom murowany	ul. Szewczyka 3		ok. 1904-1906 r.	
149		Dawny hotel oficerski z kasynem „Führerheim”	ul. Więźniów Oświęcimia 5-7		przed 1939 r.	
150	171/32	Obiekty na terenie d. bazy Pks-u	ul. Więźniów Oświęcimia 61		1941-1943 r.	
151	317/32	Magazyn rzeczy zrabowanych Theatre-gebaude (Stary Teatr)	ul. Więźniów Oświęcimia 20/ Leszczyńskiej		ok. 1920 r.	
152	288/32	Kamienica	ul. Wyzwolenia 1		ok. 1910/1920 r.	
153	289/32	Budynek murowany	ul. Wyzwolenia 7		XIX/XX w.	

154	290/32	Budynek murowany	ul. Wyzwolenia przy 7		XIX/XX w.	
155	291/32	Budynek murowany	ul. Wyzwolenia 9-11		XIX/XX w.	
156		Budynek murowany	ul. Wyzwolenia przy 9-11		XIX/XX w.	
157	293/32	Budynek murowany	ul. Wyzwolenia 13		XIX/XX w.	
158	294/32	Dom murowany	ul. Wyzwolenia 15		pocz. XX w.	
159	295/32	Dom murowany	ul. Wyzwolenia 17		pocz. XX w.	
160	297/32	Kamienica	ul. Zaborska 2		ok. 1890 r.	
161	301/32	Budynek murowany	ul. Zaborska 19		pocz. XX w.	

162	303/32	Dom murowany - willa	ul. Zajazdowa 2		ok. 1920 r.	
163	320/32	Chałupa drewniana	ul. Zwycięstwa 119		4 ćw. XIX w.	
164	324/32	Dawny majątek dworski	ul. Zwycięstwa 135		koniec XIX w. przebud.	
165	354/32	Dawny spichlerz z zespołu dworskoparkowego Hallerów	ul. Zwycięstwa 135		XVIII/XIX w. przebud.	
166	355/32	Dawny dwór z zespołu dworskoparkowego Hallerów	ul. Zwycięstwa 135		XVIII/XIX w. przebud.	
167	331/32	Chałupa drewniana	ul. Zwycięstwa 135		3 ćw. XIX w.	
168	325/32	Chałupa drewniana	ul. Zwycięstwa 139		¾ ćw. XIX w.	
169	326/32	Chałupa drewniana	ul. Zwycięstwa 145		4 ćw. XIX w.	

170	327/32	Chałupa drewniana	ul. Zwycięstwa 149		pocz. XX w.	
171	334/32	Dom murowany	ul. Zwycięstwa 221		ok. 1900 r.	
172	339/32	Kapliczka	przy ul. Bema		ok. 1874 r.	
173	340/32	Kapliczka	przy ul. Chemików 1; teren zakładów Synthos		ok. 1874 r.	
174	341/32	Kapliczka kamienna	przy ul. Fabryczna		1 poł. XIX w.	
175	342/32	Kaplica murowana	ul. Jagiełły 75		1826 r.	

176	343/32	Krzyż przydrożny	przy ul. Konopnickiej 10		1895 r.	
177	344/32	Kapliczka kamienna	przy ul. Koszykowej/Wiejskiej		1936 r.	
178	345/32	Kapliczka murowana	ul. Krasickiego 12		XVIII/XIX w.	
179	346/32	Kapliczka przydrożna	przy ul. Lipowej		1919 r.	

180	347/32	Kapliczka przydrożna	przy ul. Pod Krukami 29		1935 r.	
181	348/32	Kapliczka przydrożna	przy ul. Wiejskiej 3		1946 r.	
182	358/32	Kapliczka przydrożna murowana	przy ul. Wysokie Brzegi 25		1905 r.	
183	349/32	Kapliczka przydrożna murowana tynkowana	przy ul. Zwycięstwa		ok. 1880 r.	

184	350/32	Kapliczka kamienna	przy ul. Zwycięstwa 69		ok. 1925 r.	
185	352/32	Kapliczka kamienna	przy ul. Zwycięstwa 115		ok. 1820 r.	
186	353/32	Kapliczka przydrożna kamienna	przy ul. Zwycięstwa 159		ok. 1808 r.	
187	359/32	Krzyż przydrożny betonowy	przy skrzyżowaniu ul. Zwycięstwa i ul. Koszykowej		ok. 1936 r.	
188		Krzyż przydrożny	Przy ul. Jagiełły		ok. 1920 r.	

Aneks nr 2

WYKAZ DZIAŁEK W GRANICACH MIASTA OŚWIECIM WYMIENIONYCH
W ZAŁĄCZNIKU DO DECYZJI NR 3 MINISTRA INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU Z DNIA 24 MARCA 2014 R. W SPRAWIE USTALENIA TERENÓW
ZAMKNIĘTYCH (DZ. URZ. MiiR. Z 2014 R. POZ. 25 Z PÓŻN. ZM.)

Nazwa obrębu	Numer działki
Babice	948/11
Babice	949
Babice	2036/2
Babice	2068/2
Babice	2076
Babice	2077
Babice	2080
Babice	2081
Babice	2083
Babice	2084
Babice	2085
Babice	2093
Babice	2094
Babice	2095
Babice	2096
Babice	2097
Babice	2098
Babice	2103
Babice	2104
Babice	2105
Brzezinka	1123/4
Brzezinka	1124/2
Brzezinka	1125/2
Brzezinka	1370/2
Brzezinka	1382/1
Brzezinka	1427
Brzezinka	1439/37
Brzezinka	1445/12
Brzezinka	1445/14
Brzezinka	1445/16
Brzezinka	1445/18
Brzezinka	1445/20
Brzezinka	1445/22
Brzezinka	1446/1
Brzezinka	1446/4
Brzezinka	1447/2
Brzezinka	2352/4
Brzezinka	2354/2
Brzezinka	2359/4
Brzezinka	2442/2
Brzezinka	2458
Brzezinka	2459
Brzezinka	2460
Brzezinka	2461
Brzezinka	2462
Brzezinka	2463
Brzezinka	2481
Brzezinka	2482

Brzezinka	2499
Brzezinka	2500
Brzezinka	2517
Brzezinka	2551
Brzezinka	2552
Brzezinka	2572/3
Brzezinka	2572/5
Dwory I	2038/5
Dwory I	2040/4
Dwory I	2042/4
Dwory I	2074/4
Dwory I	2075/5
Dwory I	2075/9
Dwory I	2212/4
Dwory I	2521
Dwory I	2524/7
Dwory I	2531/4
Dwory I	2531/6
Dwory I	2531/7
Dwory I	2535/3
Dwory I	2535/4
Dwory I	2536
Dwory I	2538
Dwory I	3060
Dwory I	4043
Dwory I	4045
Dwory I	4077
Dwory I	4078
Dwory I	4079
Monowice	1031
Monowice	235/1
Oświęcim	715/1
Oświęcim	715/3
Oświęcim	1999
Zaborze	409/1
Zaborze	409/2
Zaborze	409/3
Zaborze	409/4